

VUOSI-
KERTOMUS

2013

SAMPO GROUP

Sisältö

Konserni - 3

Hallinnointi - 28

Hallituksen toimintakertomus - 43

Riskienhallinta - 77

Tilinpäätös - 154

Kalenteri ja yhteystiedot - 268

Konserni

4 **Konsernijohtajan katsaus**

6 **Vuosi 2013 lukuina**

8 **Strategia**

11 **Konsernin rakenne**

12 **Organisaatio**

13 **Liiketoiminnat**

14 If Vahinkovakuutus

15 Nordea

16 Mandatum Life

17 **Henkilöstö**

18 If Vahinkovakuutus

20 Mandatum Life

21 **Yritysvastuu**

21 If Vahinkovakuutus

26 Mandatum Life

Konsernijohtajan katsaus

Ennätykset on tehty rikottaviksi

Finanssialan toimintaympäristö oli vuonna 2013 edellisvuoden kaltainen: Hidas talouskasvu, matala korkotaso, merkittävästi lisääntyvä sääntely ja harkitsemattomat ylimääräiset verot sekä muut rasitteet muodostivat kaiken kaikkiaan haastavat olosuhteet.

Vaikeassa tilanteessa on nöyrästi toimittava entistä kurinalaisemmin: vähennettävä riskejä, tehostettava toimintaa ja tehtävä entistä enemmän töitä. Ei pidä odotella parempia aikoja, vaan on toimittava.

Palvelujen siirtyminen internetiin ja yhteiskunnassa tapahtuva digitalisointi yleisesti muuttavat toimialamme perusteita, ja asiakastarpeiden muutosten ymmärtämisestä tulee kriittinen kilpailutekijä. Olemme markkinajohtajia toimialueillamme, joten meillä on ja tulee jatkossakin olla alan muita toimijoita paremmat edellytykset vastata rakennemuutosten tuomiin haasteisiin.

Vuosi 2013 oli heikosta toimintaympäristöstä huolimatta Sammolle erinomaisen menestyksenkäs. Joulukuussa osakkeen arvo kohosi kaikkien aikojen korkeimmaksi kurssin yllettyä lähes 36 euroon ja helmikuussa 2014 osakekurssi ylitti 37 euroa.

Kaikkien aikojen paras yhdistetty kulusuhde

Sammon vahinkovakuutustoiminta paransi vuonna 2013 monia aiempia ennätyksiään: 929 miljoonan euron tulos ennen veroja oli paras kautta aikojen ja yhdistetty kulusuhde ylsi uuteen ennätykseen 88,1 prosenttiin. Asiakaspalvelua kehitettiin edelleen

monilla tavoin. Erityisen merkittävää oli jakeluyhteistyön käynnistäminen Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean kanssa Ruotsissa, Suomessa ja Baltiassa.

Omistussuutemme arvo osakkuusyhtiö Topdanmarkissa on lähes kaksinkertaistunut ja se jopa kävi vuoden aikana uudessa huippuarvossaan. Myös omistussuutemme – 28 prosenttia äänivallasta – on nyt suurimmallaan. Omistussuutemme kasvaneen tulevaisuudessa edelleen Topdanmarkin jatkaessa omien osakkeidensa ostoja ja mitätöintejä.

Nordean markkina-arvo uuteen ennätykseen

Ruotsin valtion myytyä Nordea-omistuksensa vuonna 2013 väistyi pankin omistajarakenteeseen liittynyt epävarmuus. Nordea-sijoituksemme (omistusosuus 21,2 prosenttia) oli alun perin noin 5,6 miljardia euroa; vuoden 2013 lopussa omistussuuden kirja-arvo oli 6,9 miljardia euroa. Omistuksemme markkina-arvo ylitti tuolloin kirja-arvon yli 1,5 miljardilla eurolla. Lisäksi Nordea on omistusaikanamme maksanut meille osinkoja 1,2 miljardia euroa.

Osakkuusyhtiömme Nordean tasaisen hyvän tuloskehitys näkyi myös yhtiön markkina-arvossa: tammikuussa 2014 syntyi uusi ennätys 42,5 miljardia euroa.

Sijoitussidonnainen maksutulo paras kautta aikain

Myös henkivakuutuksessa vuosi 2013 oli ennätysellinen: 909 miljoonan euron suuruinen

sijoitussidonnainen maksutulo oli paras kautta aikain ja jakeluyhteistyö Danske Bankin kanssa menestyi paremmin kuin koskaan. Samalla Mandatum Life teki historiansa parhaan riski- ja kustannusliikkeen summasta muodostuvan vakuutus teknisen tuloksen. Myös asiakastytyväisyys parani edelleen aiempien vuosien tapaan.

Sampo-konsernin riskikorjattu sijoitustulos oli hyvä: Vahinkovakuutuksen sijoitustuotto käyvin arvoin oli 5,0 prosenttia ja henkivakuutuksen 7,1 prosenttia. Osake- ja korkosijoitukset menestyivät, mutta kehittyvien markkinoiden sijoitukset ja valuuttatulos jäivät tavoitteista.

Osinkoehdotus 1,65 euroon

Hitaan kasvun vallitessa on syytä kiinnittää huomio kassavirtaan ja allokoita pääomat oikein. Vahvan tuloksemme ansiosta Sammon hallitus esittää osingon nostamista 1,65 euroon osakkeelta.

Omistaja-arvon kasvattaminen on edelleen päätehtävämme. Sampo on vakaa osingonmaksaja. Vaikka tulevien osinkojen suuruutta emme luonnollisestikaan pysty arvioimaan ennalta, pyrimme tasaisesti kasvavaan voitonjakoon.

Kari Stadigh
Konsernijohtaja

Vuosi 2013 lukuina

Avainluvut Sampo-konserni, 2013

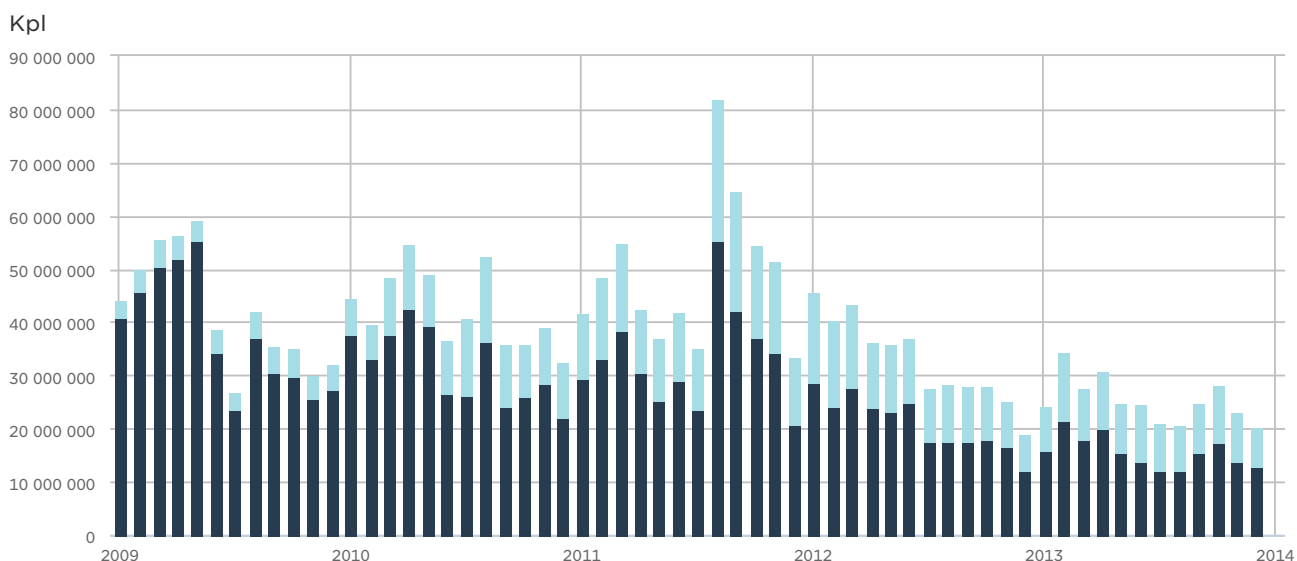
Milj. €	2013	2012	Muutos-%
Tulos ennen veroja	1 668	1 622	3
Vahinkovakuutus	929	864	8
Osakkuusyhtiö (Nordea)	635	653	-3
Henkivakuutus	153	136	12
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-45	-30	50
Tilikauden tulos	1 452	1 408	3

	2013	2012	Muutos
Osakekohtainen tulos, euroa	2,59	2,51	0,08
Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos, euroa	2,54	3,37	-0,83
Osakekohtainen substanssi, euroa	22,15	17,38	4,77
Keskimääräinen henkilöstömäärä (FTE)	6 832	6 823	9
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	184,4	170,9	13,5
Oman pääoman tuotto, %	13,8	19,9	-6,1

Osakkeen hinta Sampo Oyj, 2009–2013

Osakkeen vaihto kuukausittain Sampo Oyj, 2009-2013

● Osakkeen vaihto BATS, Burqundy, Chi-X, Turquoise

● Osakkeen vaihto NASDAQ OMX Helsinki

Osakkeen perustiedot

A -osake		B -osake	
Pörssi	Nasdaq OMX Helsinki	ISIN-koodi	FI0009006613
Lista	OMXH Suuret yhtiöt	Osakkeiden lukumäärä (listaamaton)	1 200 000
Toimiala	Rahoitus	Äänimäärä/osake	5/osake
Listautumispäivämäärä	14.1.1988		
Kaupankäyntitunnus	SAMAS (OMX)		
Bloomberg	SAMAS FH		
Reuters	SAMAS.HE		
ISIN-koodi	FI0009003305		
Osakkeiden lukumäärä	558 800 000		
Äänimäärä/osake	1/osake		

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuttaa A-sarjan osakkeeksi.

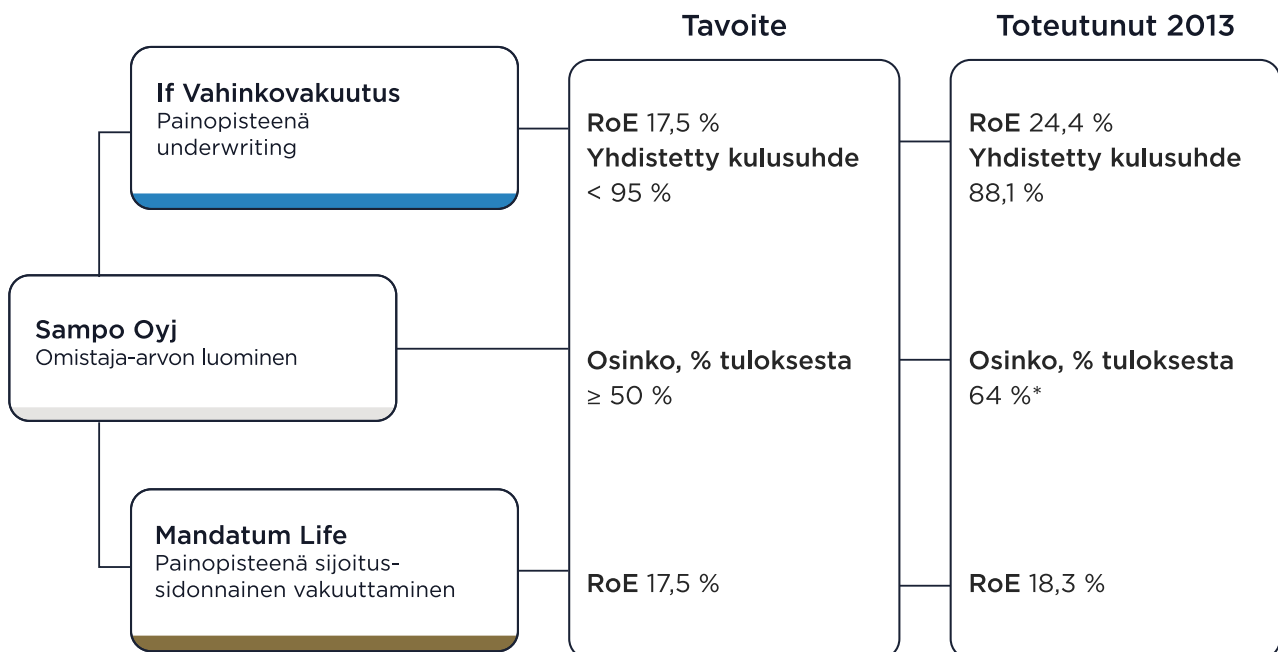
Strategia

Sampo-konserni pyrkii luomaan omistaja-arvoa. Arvoa luovat tehokkaat ja erittäin kannattavat liiketoiminnot ja sijoitukset tilanteissa, joissa tuottopotentialin arvioidaan olevan korkea ja riskien hallittavissa. Osakkeenomistajat hyötyvät syntyvästä arvonnoususta korkean ja vakaan osinkotuoton muodossa.

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueet ovat vahinko- ja henkivakuutus. Vahinkovakuutusta harjoitetaan If-brändin ja henkivakuutusta Mandatum Life-brändin alla. Konserni on myös Pohjoismaiden johtavan pankin Nordean suurin omistaja. Sammolla ei ole tiukasti määriteltyä konsernitason strategiaa, mutta sen liiketoiminta-alueille on määritelty selkeät oman pääoman tuottotavoitteisiin (RoE) perustuvat strategiat.

Emoyhtiö Sampo Oyj:n A-osake on listattu Nasdaq OMX Helsingissä. Emoyhtiö asettaa tyttäriilleen taloudelliset tavoitteet. Vahinko- ja henkivakuutustoiminnoissa oman pääoman tuoton on oltava vähintään 17,5 prosenttia. Lisäksi vahinkovakuutuksessa on asetettu erillinen tavoite yhdistetylle kulusuhteelle, jonka tulee alittaa 95 prosenttia jokaisena vuonna.

Taloudelliset tavoitteet 2013

*Perustuu hallituksen ehdotukseen 12.2.2014

If Vahinkovakuutus – turvallisuutta ja vakautta

Ifin missio on tarjota vakuutusratkaisuja, jotka tuovat turvallisuutta ja vakautta asiakkaiden liiketoimintaan, asumiseen ja arkeen. Yhtiön visio on olla Pohjoismaissa ja Baltiassa johtava vahinkovakuuttaja, jolla on tyytyväisimmät asiakkaat, erinomainen vakuutusosaaminen ja ylivoimainen kannattavuus.

Ifin strategisina, pitkän aikavälin tavoitteina ovat alan paras kannattavuus ja asiakastyytyväisyys sekä hyvä luottokelpoisuus. Taloudellisina tavoitteina ovat alle 95 prosentin yhdistetty kulusuhde ja vähintään 17,5 prosentin oman pääoman tuotto.

Ifin pitkän aikavälin tavoite vahvan ja vakaan kannattavuuskehityksen varmistamiseksi perustuu terveeseen liiketoimintaan, johtavaan kustannusasemaan sekä alan tyytyväisimpiin asiakkaisiin, erinomaiseen vakuutusosaamiseen ja matalariskiseen sijoitusstrategiaan. Ifin neljä strategista suuntaa kuvaavaa avainaluetta ovat:

- **Lisäarvo asiakkaalle** – If ylittää asiakkaiden odotukset parhailla vakuutusratkaisuilla, nopealla ja oikeudenmukaisella korvaustoiminnalla ja ystävällisellä palvelulla.
- **Keskittyminen vakuutusosaamiseen** – If vahvistaa tietoisesti organisaation kykyä kehittää, hinnoitella ja myydä vakuutustuotteita sekä ennaltaehkäistä ja käsitellä vahinkoja.
- **Pohjoismainen liiketoimintamalli** – If luo kilpailuetua hyödyntämällä suurten yksiköiden tuomia etuja ja jakamalla osaamistaan yhteisen, Pohjoismaissa ja Baltiassa soveltamansa toimintamallin avulla.
- **Tasapainoisen riskin sijoitusstrategia** – If noudattaa matalariskistä sijoitusstrategiaa tasapainottamalla vakuutusvastuunsa ja sijoitusvarallisuutensa valuuttojen ja duraation suhteen. Ylimääräinen pääoma sijoitetaan vahvistamaan kokonaistuottoa.

Mandatum Life – rahan ja hengen asiantuntija

Mandatum Life on johtava henkilöriskien turvaaja ja arvostettu asiakasvarojen hoitaja Suomessa ja Baltian maissa. Uusmyynnissä Mandatum Lifen päätuotealueita ovat sijoitussidonnaiset säästösopimukset ja ryhmäeläkkeet sekä riskivakuutukset. Sijoitussidonnaisella yksilöllisellä eläkevakuutuksella ja koko laskuperustekorollisella kannalla on olemassa olevan taseen takia merkittävä asema yhtiössä, vaikka ne eivät olekaan aktiivisessa myynnissä.

Viime vuosina Mandatum Lifen toiminta on laajentunut henkivakuutustoimialan lisäksi yritysten eläkesäätiöiden ja -kassojen hoitoon keskittyvään eläkepalveluun sekä täydentänyt erilaisia yritysten henkilöstön palkitsemiseen liittyviä palveluita, mm. henkilöstörahasopelut. Tarve henkivakuutusalan ulkopuolisille toiminnoille kasvoi yhtiön lopetettua myös yritysten yksilöllisten eläkevakuutusten myöntämisen uusiin vakuutuksiin tulleiden eläkeikään liittyvien muutosten johdosta. Mandatum Life tulee jatkossakin tarkastelemaan uusia nykyistä liiketoimintaa tukevia mahdollisuuksia.

Mandatum Life nojaa Suomessa kolmeen myyntikanavaan: yritysmyyntiin erikoistuneisiin omiin myyntiryhmiin, varakkaaseen asiakaskuntaan

keskittyneeseen varainhoidon organisaatioon sekä Danske Bankin verkostoon.

Mandatum Life arvioi suomalaisten tarpeen varautua eläkeajan toimeentuloon sekä henkilöriskeihin olevan edelleen kasvussa. Yhtiö uskoo, että yritysten ottamien ryhmäeläkevakuutusten rooli lakisääteisen työeläkkeen täydentäjänä on jatkossa entistäkin merkittävämpi. Yritysmyyntikanavan osalta pyritään tulevaisuudessa vastaamaan entistä paremmin myös asiakkaiden sijoittamiseen liittyvien tarpeiden ratkaisemiseen. Lisäksi yritysten uskotaan saavan merkittävää lisäarvoa kattaessaan työntekijöidensä henkilöriskejä vapaaehtoisilla henkilöriskivakuutuksilla.

Mandatum Life on tarjonnut omia varainhoidon palveluita vuodesta 2008. Mandatum Lifen Varainhoito keskittyy palveluissaan pääasiassa varakkaisiin yksityishenkilöihin. Myös instituutiot ovat tärkeä varainhoidon asiakasryhmä ja instituutiovarainhoidon painoarvon nähdäänkin tulevaisuudessa vahvistuvan.

Yhtiön henkilöasiakkaiden palvelemisessa pääkanava on Danske Bankin jakelukanava. Yhteistyö Danske Bankin kanssa on ollut menestyksellistä. Mandatum Lifen tarjooma on laajentanut Danske Bankin palvelut

Suomessa ja Baltiassa kattamaan myös asiakkaiden henkivakuutustarpeet.

Mandatum Lifen tulos muodostuu kolmesta osa-alueesta: sijoitustoiminnan, riskiliikkeen ja kustannusliikkeen tuloksista. Sijoitustoiminnassa yhtiön strategiana on pitää yhtiö riittävän vakavaraisena taseen markkinariskeihin nähden, mikä

mahdollistaa pitkällä aikavälillä laskuperustekorkoisen vastuuvelan tuottovaadetta korkeamman tuoton tavoittelemisen. Kustannus- ja riskiliikkeen tuloksien osalta yhtiö tavoittelee kasvua sekä toimintaa tehostamalla että volyymejä kasvattamalla. Yhtiön taloudelliseksi tavoitteeksi on asetettu vähintään 17,5 prosentin oman pääoman tuotto (RoE).

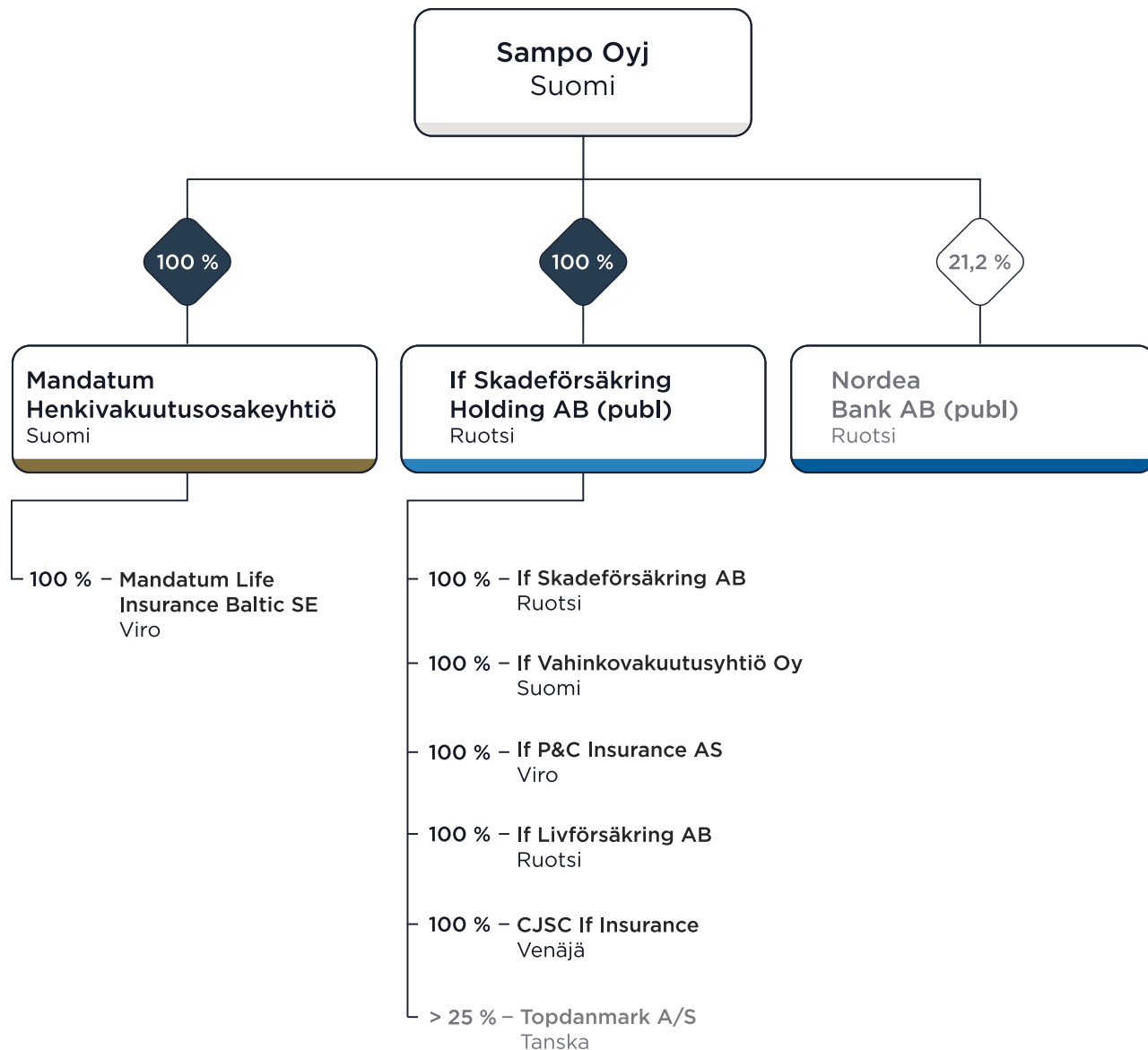
Voitonjakopolitiikka

Sampo Oyj, konsernin pörssinoteerattu emoyhtiö, on hyvä osingonmaksaja. Sammon tavoitteena on jakaa vähintään 50 prosenttia konsernin nettotuloksesta osinkoina. Omien osakkeiden ostoilla voidaan

täydentää voitonjakoa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle vuodelta 2013 jaettavaksi 1,65 euron osakekohtaisen osingon. Ehdotettu osinko vastaa 64 prosenttia nettotuloksesta.

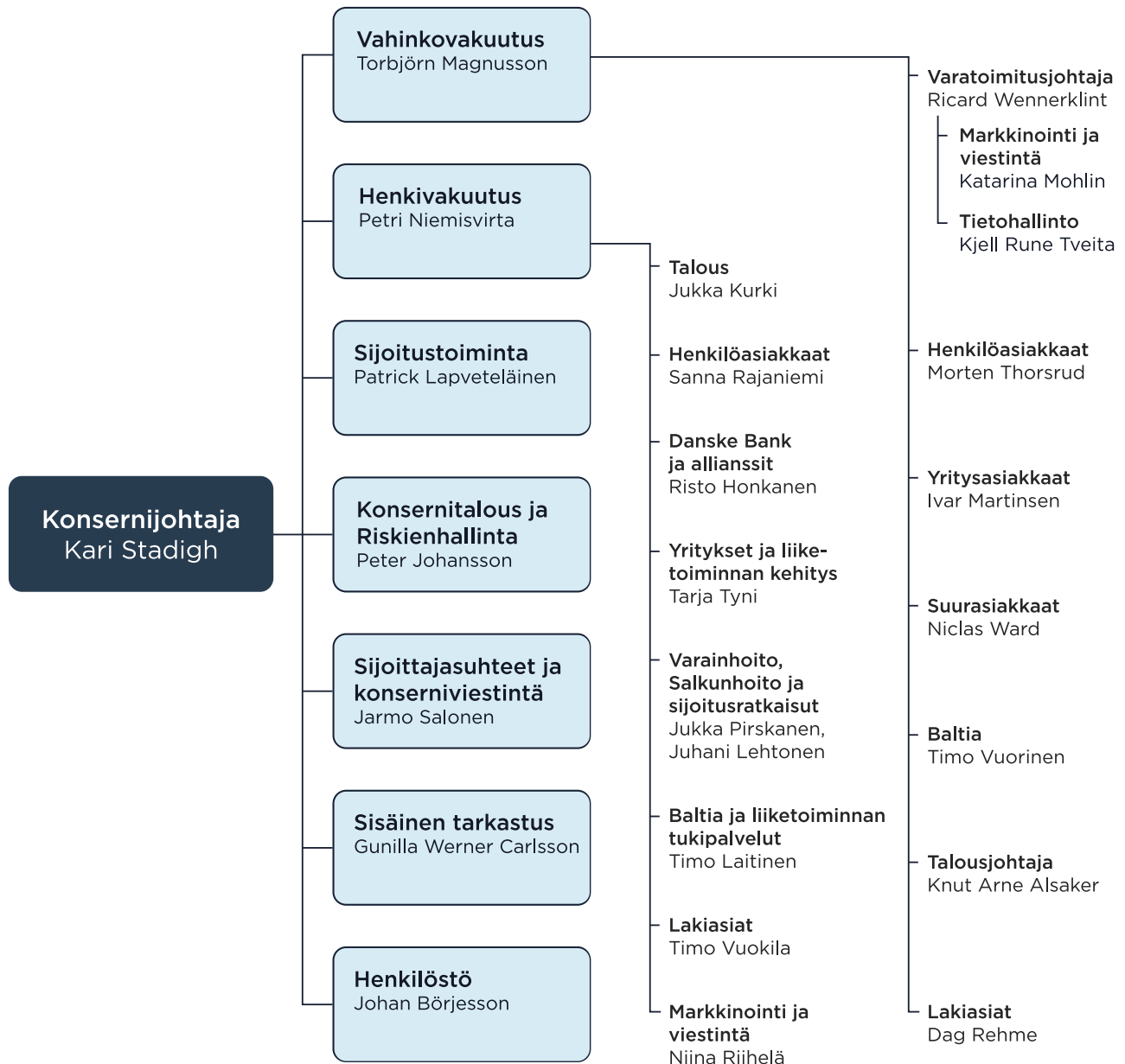
Konsernin rakenne

31.12.2013

Organisaatio

31.12.2013

Liiketoiminnat

Sampo-konsernin emoyhtiöllä Sampo Oyj:llä on kaksi sen täysin omistamaa tytäryhtiötä, If Skadeförsäkring Holding AB (publ) ja Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum. If on Pohjoismaiden suurin vahinkovakuuttaja ja Mandatum Life johtava suomalainen henkivakuuttaja. Molemmat toimivat myös Baltian maissa.

Lisäksi Sampo Oyj on Nordea Bank AB:n suurin omistaja. Nordea on Pohjoismaiden suurin pankki. Vuoden 2013 lopussa Sampo Oyj omisti 21,2 prosenttia pankin osakkeista. Nordeaa käsitellään osakkuusyhtiönä Sammon konsernitilinpäätöksessä.

Sampo Oyj

Emoyhtiö Sampo Oyj on ollut listattuna NASDAQ OMX Helsingissä tammikuusta 1988 lähtien. Emoyhtiöllä ei ole omaa liiketoimintaa, vaan se hallinnoi tytäryhtiöitään ja vastaa tämän lisäksi tietyistä Sampo-konsernin keskitetyistä toiminnoista.

If Vahinkovakuutus on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuuttaja, jolla on toimintoja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltian maissa. Vahinkovakuutusliiketoimintaan lasketaan mukaan osakkuusyhtiö, tanskalainen vakuutusyhtiö Topdanmark. If Vahinkovakuutus on Topdanmarkin suurin omistaja yli 25 prosentin omistusosuudellaan.

Pohjoismaiden suurimmalla pankilla Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta. Yhtiö on markkina-arvolla mitattuna yksi Euroopan kymmenestä suurimmasta kattavia finanssipalveluja tarjoavasta pankista. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörssiessä Tukholmassa, Helsingissä ja Kööpenhaminassa. Sampo-konsernin raportoinnissa Nordea raportoidaan Omistusyhteisö-segmentissä.

Henkivakuutusliiketoimintaa ja vakuutusellista varainhoitoa harjoittava Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltiassa. Yhtiöllä on Suomessa 250 000 henkilöasiakasta ja 25 000 yritysasiakasta.

Vuosi 2013 oli jälleen hyvä vuosi Ifille. Yhtiö on nyt ylittänyt pitkän aikavälin kannattavuustavoitteet 37 kertaa viimeisen 38 kvartaalin aikana. Ainoa poikkeus oli ankara talvi vuonna 2010, jolloin lumi, jää ja kylmyys aiheuttivat paljon enemmän vahinkoja kuin tavallisina vuosina. Ifin yhdistetty kulusuhde oli vuonna 2013 kaikkien aikojen paras, 88,1 prosenttia. Vakuutustekninen tulos kasvoi 601 miljoonaan euroon ja tulos ennen veroja 929 miljoonaan euroon. Maksutulon kasvu oli vahvaa, sillä maksutulo kasvoi 2,9 prosenttia.

Vuoden 2013 tulos saavutettiin hyvin alhaisen korkotason aikana. Alhainen korkotaso mahdollistaa vain rajoitetun tuoton vakuutusyhtiöiden sijoituksille, jotka keskitetään pääasiassa korkosijoituksiin. Toimiala panostaa nyt entistä enemmän vakuutustoiminnan kannattavuuteen. Vakuutustoiminnan kannattavuuteen keskittyminen on ollut Ifin tärkein strateginen teema jo yli kymmenen vuoden ajan. Toimialan seuratussa esimerkkinä on Ifin työskenneltävä entistä tehokkaammin säilyttääkseen kilpailuetunsa.

Positiivisen tuloskehityksen taustalla on Ifin pitkän aikavälin strategia, joka on johdonmukaisesti keskittynyt underwriting-toimintaan eli riskien järkevään arviointiin ja valintaan ja tuotteiden oikeaan hinnoitteluun sekä kannattavuuteen ja kustannustehokkuuteen. Ifissä tehdään jatkuvasti työtä underwriting-osaamisen vahvistamiseksi entisestään. Tehokkuuden parantamiseksi If on investoinut tietotekniikkaan – yhä useammat asiakkaat etsivät Ifin verkkosivuilta tietoa, ilmoittavat vahingosta tai ostavat vakuutuksia. Verkkosivuilla vierailujen määrä kasvoi 15 prosenttia vuodesta 2012 ja verkkomyynti yksityishenkilöille kasvoi 18 prosenttia. Investoinnit tietotekniikkaan pohjoismaisella tasolla antavat mahdollisuuden työtehtävien koordinointiin parhaan saatavilla olevan osaamisen ja kustannustehokkuuden mukaan.

Yksi Ifin keskeisistä tavoitteista on parhaan asiakaskokemuksen tarjoaminen asiointikanavasta riippumatta ja erityisesti silloin, kun asiakas on kärsinyt vahingon. Jokaisen vahinkotapauksen jälkeen

asiakkaalla on mahdollisuus antaa palautetta saamastaan palvelusta.

Asiakastyytyväisyystutkimukset osoittavat, että vahingon kokeneet asiakkaat ovat kaikkein tyytyväisimpiä Ifiin. Korvauspalvelun asiakastyytyväisyys on parantunut viime vuodesta korkeasta lähtötasosta huolimatta. Yhdeksän kymmenestä yksityisasiakkaasta antaa Ifille parhaan tai toiseksi parhaan arvosanan.

Loppuvuodesta 2012 If osti Trygin Suomen liiketoiminnan, jonka vuotuinen maksutulo oli noin 80 miljoonaa euroa ja markkinaosuus noin kaksi prosenttia. Liiketoiminta on nyt onnistuneesti integroitu Ifiin. Vuonna 2013 If aloitti yhteistyön Nordean kanssa Suomessa, Ruotsissa ja Baltian maissa. Nordea myy kyseisissä maissa Ifin tuotteita toimipisteissään ja verkkopankissa.

Toistuvasti EU-tasolla lykättyä Solvenssi II -säännöstöä aletaan tätä kirjoitettaessa saatavilla olevien tietojen mukaan soveltaa vuonna 2016. Yhteisen säännösten tarkoituksena on taata taloudellinen vakaus ja hyvin toimivat rahoitusmarkkinat Euroopassa. If on riskienhallinnassaan valmistautunut Solvenssi II:n voimaantuloon ja toimii jo kyseisen säännösten mukaisesti.

Vuoden 2013 alussa Ifin johtoryhmän kokoonpanossa tapahtui kaksi muutosta: Morten Thorsrud nimitettiin Ifin Henkilöasiakkaat-liiketoiminnan johtoon ja Niclas Ward otti Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueen johdettavakseen.

Kasvu jatkui vaisuna ja korot laskivat ennätysmatalalle vuonna 2013. Nordean tulos oli tässäkin ympäristössä vakaa ja asiakasohjelmiin saatiin jatkuvasti uusia asiakkaita. Kulut on pidetty samalla tasolla ja 13 peräkkäisen neljänneksen ajan. Luottotappiot vähenivät ja liikevoitto nousi. Näin ollen pääomaa kertyi vahvasti ja vakaasti. Ydinvakavaraisuussuhde parani 1,8 prosenttiyksikköä 14,9 prosenttiin. Osinkoa ehdotetaan maksettavaksi 0,43 euroa osakkeelta (0,34 euroa).

Luottojen kysynnän ja asiakastoiminnan odotetaan tulevina vuosina pysyvän vaimeampana ja korkotason matalampana kuin aiemmin oletettiin. Siksi Nordea kiinnittää entistäkin enemmän huomiota kustannustehokkuuteen ja nopeuttaa ja laajentaa tehostamisohjelmaansa. Näin Nordea voi mukauttaa kapasiteettinsa asiakastoiminnan hiljenemiseen ja säilyttää asemansa vahvana pankkina. Nordea vahvistaa perustaansa, mikä on välttämätöntä, jotta asiakkaiden tarpeet voidaan täyttää ja konsernin pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin perustuvaa strategiaa voidaan noudattaa.

Toiminnan kulmakivenä oli vuonna 2013 edelleen pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin perustuva strategia. Nordea kehittää edelleen tulevaisuuden pankkitoimintamallia ja toteuttaa vuoteen 2015 ulottuvaa suunnitelmaa. Nordea on noudattanut pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin perustuvaa strategiaansa johdonmukaisesti vuodesta 2007. Strategia on osoittautunut ylivertaiseksi asiakassuhteissa, sillä Nordea kartoittaa tarkkaan jokaisen asiakkaan tilanteen ja tarpeet. Nordea on nykyisessä haastavassa taloustilanteessa sitoutunut asiakkaiden palvelemiseen ja tukee siten reaalityöntöä.

Markkinoiden heilahtelut vaikuttavat Nordeaan vähemmän kuin muihin pankkeihin hyvin hajautetun liiketoimintamallin ansiosta. Nordea pyrkii säilyttämään hyvän luottoluokituksen, joka takaa vahvan likviditeetin ja varainhankinnan. Tämä on elintärkeää, jotta kullekin asiakkaalle voidaan tarjota oikeat tuotteet ja palvelut oikeaan hintaan.

Kansainvälisen finanssi- ja valtionvelkakriisin vuoksi luodut pääomaa, likviditeettiä ja varainhankintaa koskevat säännökset tuovat mukanaan kustannuksia ja

uusia vaatimuksia kaikille pankeille. Ne näkyvät liiketoimintamalleissa ja muissa kansainvälisen pankkisektorin muutoksissa vuosien ajan.

Brittiläinen World Finance -lehti nimesi Nordean kolmantena peräkkäisenä vuonna Pohjoismaiden parhaaksi pankkikonserniksi. Prosperan tutkimus osoitti, että pohjoismaiset suuryritykset pitävät Nordeaa Pohjoismaiden parhaana pankkina. Tämä kuva vahvistui, kun Euromoney-lehti valitsi Nordean Pohjoismaiden ja Baltian alueen parhaaksi pankiksi ja parhaaksi investointipankiksi.

Fitch, Moody's ja Standard & Poor's vahvistivat Nordean AA-luokituksen, mikä osaltaan todistaa, että Nordean taloudellinen asema on vahva ja tulos vakaa. Euroopassa on vain harvoja pankkeja, joiden luokitus on yhtä hyvä kuin Nordean. Hyvä luokitus luo Nordealle edellytykset saada rahoitusta kilpailukykyiseen hintaan. AA-luokitus osoittaa myös, että pankin maksukykyä pidetään erittäin hyvänä.

Nordean visiona on olla vahva eurooppalainen pankki, joka luo merkittävää arvoa asiakkailleen ja omistajilleen ja joka on tunnettu osaavasta henkilöstöstään. Nordea "tekee sen mahdolliseksi" - se auttaa asiakkaita pääsemään tavoitteisiinsa tarjoamalla heille laajan valikoiman pankkitoimintaan, varallisuudenhoitoon ja vakuutuksiin liittyviä palveluja. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta ja konttoreita noin 900 toimipaikassa. Markkina-arvolla mitattuna Nordea on kymmenen suurimman kattavia finanssipalveluja tarjoavan pankin joukossa Euroopassa. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörssiessä Tukholmassa, Helsingissä ja Kööpenhaminassa.

Mandatum Lifelle vuosi 2013 oli kaikilla keskeisillä mittareilla mitattuna onnistunut. Sijoitussidonnainen maksutulo oli ennätysasuuri ja tulos parani onnistuneen sijoitustoiminnan ansiosta. Myös liikekulut kehittyivät myönteisesti ja sijoitussidonnainen vastuvelka ylitti ensimmäistä kertaa laskuperustekorollisen vastuuelan.

Mandatum Lifen sijoitustuotot olivat hyvät. Sijoitustuotot kasvoivat erityisesti osakesijoitusten erinomaisen tuoton ansiosta. Matalariskiset pitkät korot säilyivät edelleen alhaisina, joten erääntyvien korkosijoitusten jälleensijoitusriski säilyi edellisten vuosien tapaan merkittävänä. Matalien korkotasojen vuoksi yhtiö jatkoi vastuuelan korkotäydennysten kasvattamista ja näin ollen vastuuelan tuottovaadetta vuosille 2014 ja 2015 on alennettu.

Ydinliiketoimintojen maksutulo jatkoi kasvuaan ja sijoitussidonnainen maksutulo nousikin yhtiön historian korkeimmaksi. Tämä oli seurausta Danske Bank -jakelukanavan sekä omien jakelukanavien maksutulon kasvusta. Yhtiö menetti kuitenkin markkinaosuuksia, koska koko henkivakuutusalan maksutulo kasvoi vielä voimakkaammin.

Mandatum Life asetti kymmenen vuotta sitten uusmyynnissä ydinliiketoiminta-alueikseen sijoitussidonnaisen vakuuttamisen sekä riskivakuutukset. Tuolloin yhtiön vastuuelka muodostui lähes kokonaan laskuperustekorollisesta vastuuelasta. Vuonna 2013 vastuuelan rakenteessa tapahtui merkittävä käänne: sijoitussidonnainen vastuuelka ylitti laskuperustekorollisen vastuuelan. Käänteeseen aiheutti sijoitussidonnaisen vastuuelan voimakas kasvu ja eläkepainotteisen laskuperustekorollisen vastuuelan aleneminen. Laskuperustekorollinen vastuuelka laski kuluneena

vuonna alemmaksi kuin kertaakaan aiemmin nykymuotoisen yhtiön historiassa.

Kustannustehokkuuden tärkeys korostuu entisestään, kun sijoitussidonnaisen liiketoiminta-alueen painoarvo kasvaa. Yhtiössä toteutettiin vuonna 2013 kustannussäästöohjelma, jonka tavoitteena on pitää muut kuin myynti- ja tulossidonnaiset liikekulut vuoden 2012 tasolla vuoteen 2015 asti. Vakuutussäästöjen samalla kasvaessa tämän odotetaan parantavan kustannusliikkeen tulosta lähivuosina.

Baltiassa riskivakuutusten kysyntä lisääntyi ja uusien vakuutusten myynnin vuoksi riskisumman kasvu oli merkittävä. Sijoitussidonnainen vastuuelka kasvoi edellisestä vuodesta, mutta kokonaismaksutulo jäi hieman vuodesta 2012. Organisaation toimintaa tehostettiin ja muokattiin vastaamaan paremmin asiakassegmenttejä.

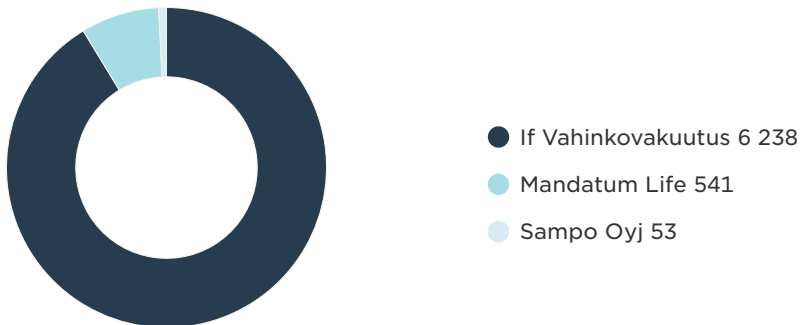
Vuoden 2013 aikana Suomen organisaatiossa toteutettiin yritysmyyntin uuden toimintamallin jalkauttaminen. Uuden myynti- ja hoitomallin tavoitteena on myynnin tehokkuuden sekä asiakaskokemuksen parantaminen. Uudessa toimintamallissa myynnin osaamisen kehittämiseen panostettiin erityisesti. Lisäksi jatkettiin esimiestyön ja työhyvinvoinnin kehittämistä.

Henkilöstö

Vahinkovakuutustoiminta on Sampo-konsernin suurin liiketoiminta-alue, ja vuonna 2013 sen piirissä työskenteli noin 91 prosenttia henkilöstöstä, kun taas henkivakuutustoiminnassa toimi 8 prosenttia työntekijöistä. Emoyhtiö Sampo Oyj:n palveluksessa työskenteli alle prosentti henkilöstöstä.

Henkilöstö yhtiöittäin

Sampo-konserni, 2013, keskimäärin yht. 6 832 henkilöä

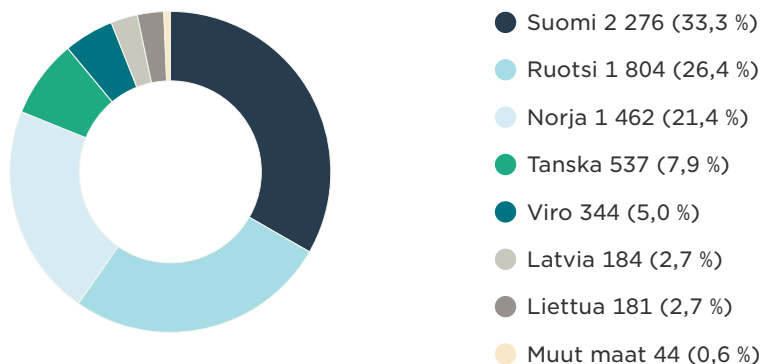

Sampo-konsernin työntekijöiden määrä oli vuonna 2013 keskimäärin 6 832 (6 823). Maantieteellisesti henkilöstö jakautui siten, että Suomessa työskenteli 33 prosenttia, Ruotsissa 27 prosenttia ja Norjassa 21

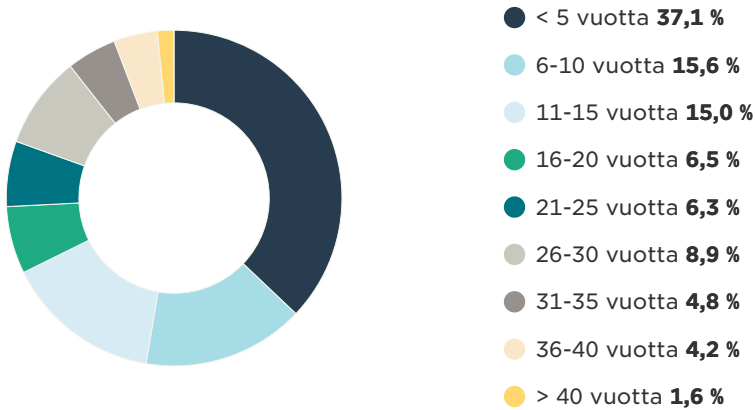
prosenttia henkilöstöstä. Baltian maiden, Tanskan, Venäjän ja muiden maiden osuus henkilöstöstä oli yhteensä 19 prosenttia.

Henkilöstö maittain

Sampo-konserni, 2013, keskimäärin yht. 6 832 henkilöä

Henkilöstön palvelusvuodet Sampo-konserni, 2013

Henkilöstöasiat Ifissä

Henkilöstön näkökulmasta vuosi 2013 oli intensiivinen. Useissa organisaation osissa aloitettiin merkittäviä liiketoiminnan kehityshankkeita, joiden toteutuksessa henkilöstöllä oli tärkeä rooli. HR:n tavoitteena oli tukea organisaatiota muutoksen hallinnassa, tulevaisuuden työskentelytapojen kehittämisessä ja uusien osaamisvaatimusten määrittämisessä ja täyttämässä. HR loi useita toimintamalleja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Johtaminen:** Ifin johtamistamallia kehitettiin korostaen valmentavaa otetta ja palautteen antamista. Tavoitteena on tukea työntekijää parhaan mahdollisen suorituksen saavuttamisessa. If Future Leadership -ohjelmaan valittiin uusia osallistujia.
- **Työsuorituksen kulttuuri ja työntekijätaidot:** Työsuorituksen johtamisen prosessien kehittämistä jatkettiin. Työntekijätaidot-malli rakennettiin selkiyttämään jokaisen omaa vastuuta suoriutumisestaan, motivaatiostaan ja jatkuvasta osaamisen kehittämisestä.
- **Osaamisen kehittäminen:** Vuonna 2013 keskityttiin edelleen vahvistamaan organisaation osaamista, jotta se vastaisi entistä paremmin nykyisiä ja tulevia vaatimuksia. Ifin työntekijät osallistuivat vuoden aikana yli 32 000 verkkokurssille ja yli 8 600 seminaariin. Osaamisen kehittämisessä hyödynnettiin uusia Learning Design ja Action Reflection Learning -metodeja. Osaamisen

siirtämistä tuleville sukupolville tuettiin mentoroinnilla. Osaamisen kehittäminen on ulottunut myös Ifin tärkeimpiin yhteistyökumppaneihin. Hyvä esimerkki tästä on Ifin Nordean myyntihenkilöstölle järjestämä koulutus yhteistyön aloittamisen yhteydessä Ruotsissa ja Suomessa.

- **Oikea henkilö oikeassa paikassa:** Ifin työnantajamielikuvaa vahvistettiin. Tulokset näkyvät esimerkiksi LinkedIn-palvelussa, jossa Ifin urasivujen kävijämäärä on kasvanut 200 prosentilla sivujen julkaisemisesta syksyllä 2012. Kohdennettu rekrytointi lisäsi kiinnostusta analytikoiden ja IT-ammattilaisten avoimiin tehtäviin.

Henkilöstö lukuina

Ifissä työskenteli vuoden 2013 lopussa 6 830 henkilöä. Vuoden 2012 henkilöstömäärä oli 6 788. Yleisen trendin mukaisesti prosessien tehostaminen vähentää vähitellen henkilöstön määrää, mutta vastapainona oli Trygin Suomen liiketoiminnan osto, jonka yhteydessä noin 200 Trygin suomalaista työntekijää siirtyi Ifiin. Integraatio paljasti joitakin päällekkäisyyksiä toiminnoissa, mikä johti myöhemmin henkilöstömäärän vähenemiseen 26 hengellä.

Henkilöstön vaihtuvuuden lievä kasvu (9,3 prosenttia vuonna 2013, 8,7 prosenttia vuonna 2012) johtuu Tryg-integraatioon liittyvistä henkilöstövähennyksistä ja

tehokkuutta parantavista toimenpiteistä koko organisaatiossa.

Työtyytyväisyys on säilynyt korkeana. Yhdeksän kymmenestä työntekijästä kertoo nauttivansa työstään Ifissä.

Sairauspoissaolot ovat vähäisiä (3,4 prosenttia). Norjassa sairauspoissaoloprosentti on edelleen korkeampi kuin muissa If-maissa (4,8 prosenttia). Norjan tilannetta on pyritty parantamaan vuoden 2013 aikana.

Sairauspoissaolot If Vahinkovakuutus, 2012–2013

	31.12.13	31.12.12
Tanska	2,4 %	2,0 %
Ruotsi	3,4 %	3,3 %
Suomi	2,9 %	3,2 %
Norja	4,8 %	4,8 %
Latvia	2,2 %	2,2 %
Liettua	1,5 %	0,8 %
Viro	1,9 %	1,7 %
Yhteensä	3,4 %	3,3 %

Henkilöstön vaihtuvuus If Vahinkovakuutus, 2012–2013

	31.12.13	31.12.12
Tanska	10,9 %	11,4 %
Ruotsi	6,7 %	8,8 %
Suomi	8,7 %	6,6 %
Norja	8,6 %	8,0 %
Latvia	17,7 %	13,1 %
Liettua	14,0 %	18,5 %
Viro	22,2 %	12,8 %
Yhteensä	9,3 %	8,7 %

Henkilöstökustannuksiin liittyvät aloitteet

If keskittyi vuonna 2013 entistä enemmän pohjoismaisten, henkilöstöä koskevien synergiaetujen hyödyntämiseen. Synergiaetuja pyrittiin edistämään pohjoismaisten aloitteiden avulla. Tietotekniikan

kehittyminen sekä prosessien ja ohjelmien muuttuminen entistä enemmän pohjoismaisiksi on luonut mahdollisuuksia kustannussäästöihin. Yksi esimerkki säästömahdollisuuksista on henkilöstökustannusten maakohtaisten erojen huomiointi rekrytoitaessa henkilöstöä tukitoimintoihin.

Henkilöstöhallinto Mandatum Lifessa

Vuoden alussa jalkautettiin yritysmyyntiin uusi toimintamalli. Uuden myynti- ja hoitomallin tavoitteena on myyntin tehokkaampi ajankäyttö ja kohdentaminen sekä asiakaskokemuksen parantaminen. Jatkossa kasvotusten tapahtuvat kohtaamiset kohdistetaan suurempiin ja potentiaalisimpiin asiakkuuksiin, kun taas pienempiä asiakkuuksia palvellaan pääasiallisesti puhelimitse ja verkossa. Uudessa toimintamallissa myyntin osaamisen kehittämiseen panostettiin erityisen paljon ja myyntin koulutuksia lisättiin. Vuoden 2013 loppuun mennessä jo lähes 90 prosenttia henkivakuutusmyyntiin aiemmin erikoistuneesta myyntihenkilöstöstä oli suorittanut Sijoituspalvelututkinnon (APV).

Mandatum Lifen henkilöstöhallinnossa pyrittiin vuonna 2013 tehostamaan toimintaa. Tehostamiskeinoja etsittiin koko henkilökunnan voimin. Ideoita tehokkuuden lisäämiseksi ja kustannussäästöjen löytämiseksi saatiin runsaasti ja ohjelmalle asetetut tavoitteet saavutettiin. Kiinteiden kulujen lisäksi säästöjä saatiin myös prosessien kehittämisestä, toimintojen keskittämisestä ja tehokkaammista toimintatavoista.

Palkitsemisen kehittäminen

Mandatum Lifessa on palkitsemisen kehittämisessä toteutettu yhtiön strategista linjausta pilotoida ja osallistua asiakkaille suunnattujen

henkilöstöratkaisuiden kehittämiseen. Edellisenä vuonna tytäryhtiö Innovan henkilöstölle perustettu henkilöstörahasto laajennettiin vuonna 2013 koko Mandatum Lifen henkilökunnan ulottuville. Työntekijöillä on mahdollisuus rahastoida vuosittaisesta tulospalkkiosta maksimissaan 0,5 kuukauden palkkaa vastaava summa. Rahastoidessaan palkkion työntekijä saa 20 prosentin lisäpalkkion, koska rahastoitavasta osuudesta ei makseta työnantajan sivukuluja. Kaikilla Mandatum Lifen emoyhtiön työntekijöillä on lisäksi yhtiön ottama ryhmäläkevakuutus.

Työhyvinvointi ja -tyytyväisyys edelleen hyvällä tasolla

Tehostamishankkeista huolimatta henkilöstötyytyväisyys on pysynyt hyvänä: marraskuussa toteutetussa henkilöstötutkimuksessa kokonaistyytyväisyys oli 76 prosenttia, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 77 prosenttia. Kaikkiaan 81 prosenttia (83) piti Mandatum Lifea erittäin hyvänä työpaikkana.

Työhyvinvoinnin ja työkykyä tukevien prosessien kehittäminen näkyy viime vuosien aikana tasaisesti laskeneessa sairauspoissaoloprosentissa. Vuonna 2013 sairauspoissaoloprosentti oli noin 2,5 (3,3). Myös vuoden 2013 työeläkemaksuluokka säilyi edelleen matalana.

Yritysvastuu

Yritysvastuu on kiinteä osa Pohjoismaiden suurimman vahinkovakuutusyhtiön Ifin sekä Suomen ja Baltian johtavan henkiyhtiön Mandatum Lifen toimintaa. Tätä osoittaa myös se, että Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat merkittäviä veronmaksajia tärkeimmillä markkinoillaan.

Ifin toiminnan perusajatuksena on edistää yhteiskunnan yleistä turvallisuutta. Vahinkovakuutusyhtiöiden tehtävänä on poliisin, pelastustoimen ja oikeuslaitoksen sekä muiden viranomaisten kanssa turvata ihmisten ja yritysten arkea.

If ottaa kantaakseen laajemman yritysvastuun kuin sen liiketoiminta edellyttää. Sen tavoitteena on aina täyttää tai ylittää toiminnan eettiset, oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä yhtiön liiketaloudelliseen menestykseen.

Vastuullisen yritystoiminnan edellytyksenä on yrityksen liiketoiminnan kannattavuudesta ja kehittämisestä huolehtiminen. Mandatum Life on yksi Suomen suurimmista yhteisöveron maksajista ja vaikuttaa näin liiketoimintansa tuotoista maksamillaan veroilla suoraan suomalaisen yhteiskunnan hyvinvointiin.

Yritysvastuu Ifissä

Ifin toiminnan perusajatuksena on edistää yhteiskunnan yleistä turvallisuutta. Vahinkovakuutusyhtiöiden tehtävänä on poliisin, pelastustoimen ja oikeuslaitoksen sekä muiden viranomaisten kanssa turvata ihmisten ja yritysten arkea.

Pelkästään vuonna 2013 If käsitteli yli 1,5 miljoonaa vahinkoa. Lukuun sisältyy kaikenlaisia vahinkoja liikenneonnettomuuksien aiheuttamista yksityishenkilöiden vammoista yritysten tuotannonkeskeytyksiin esimerkiksi tulipalon vuoksi. Kaiken kaikkiaan If maksoi vuoden aikana korvauksia yli 3 miljardia euroa.

If ottaa kantaakseen laajemman yritysvastuun kuin sen liiketoiminta edellyttää. Sen tavoitteena on aina täyttää tai ylittää toiminnan eettiset, oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

Ympäristökysymykset ovat erittäin tärkeitä kaikille ja niillä on usein välitön vaikutus vahinkovakuutusyhtiöiden toimintaan. Sääilmiöt, kuten rankkasateet ja tulvat, ovat lisääntymässä. Rannikkoalueiden tulva-alttiilla asutetuilla seuduilla on nykyisin usein tulvia.

Ifin toimintaa ohjaa tiukka ympäristöpolitiikka. If pyrkii aina löytämään ympäristöystävällisimmän ratkaisun

itselleen, asiakkaille, toimittajille ja yhteistyökumppaneille.

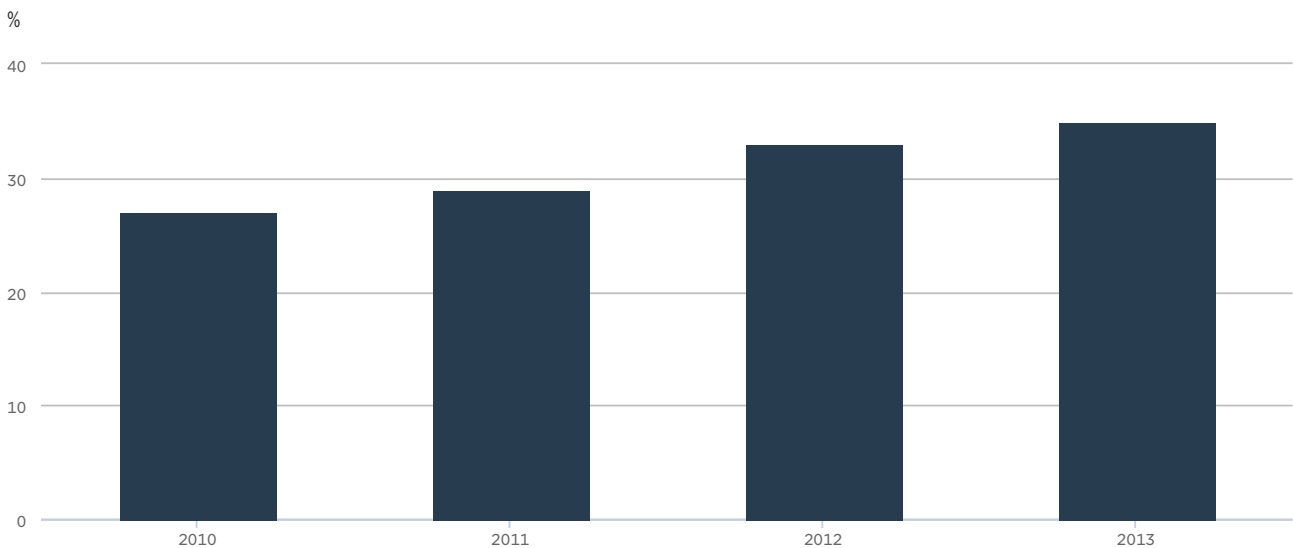
Ifin keskeiset ympäristökysymykset

Korvauspalvelun ympäristövaikutukset: Vuonna 2013 If käsitteli noin 800 000 auto- ja omaisuusvahinkoa. Materiaalivahinkojen asianmukainen käsittely on keskeinen ympäristökysymys. Ifin tavoitteena on

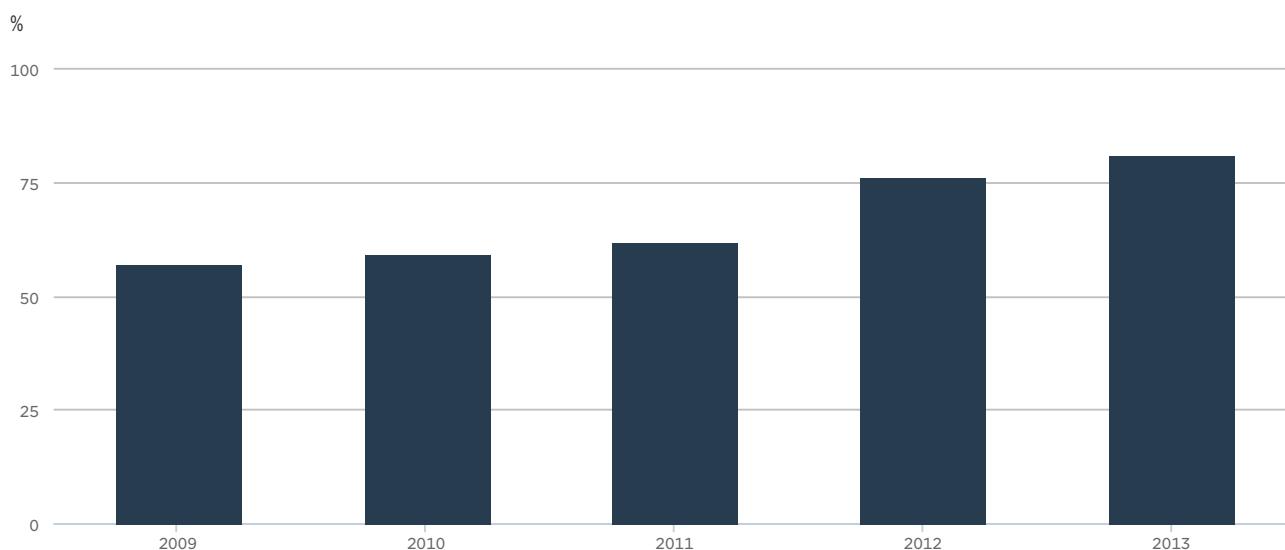
käyttää ehjiä osia uudelleen ja lisätä kierrätystä. Yhtenä vaiheena tämän toteuttamisessa If on asettanut toimittajilleen tiukat ympäristöperiaatteet.

Korvaushakemusten tekeminen verkossa yleistyy ja se on ympäristöllisesti vastuullisempi tapa kuin perinteiset hakemusmenetelmät. Yli 60 prosenttia kaikista yksityishenkilöiden Ifille tekemistä korvaushakemuksista Suomessa tehdään nykyään verkossa.

Henkilöasiakkaiden verkossa lähettämien korvaushakemusten osuus Pohjoismaissa If Vahinkovakuutus, 2010–2013

E-laskujen osuus ajoneuvovahinkojen käsittelyssä Pohjoismaissa If Vahinkovakuutus, 2009–2013

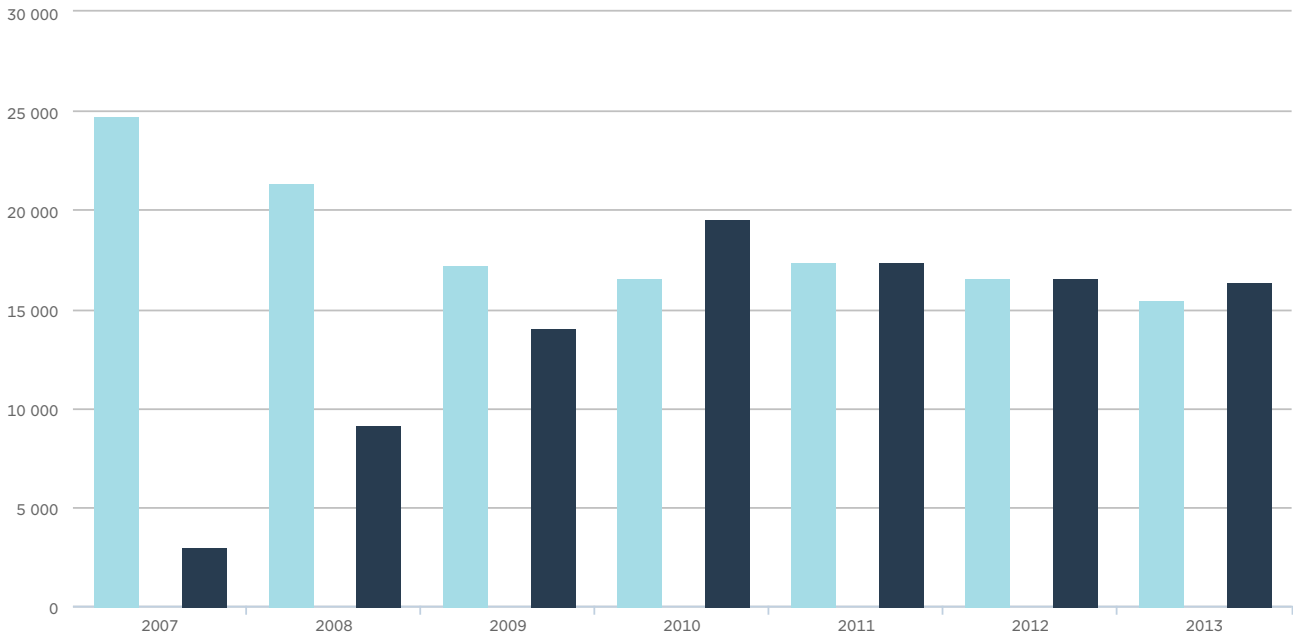

Ilmastovaikutukset: Ifin hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet entisestään vuoden 2013 aikana. If käynnisti vuonna 2013 hiilikompensaatiohankkeen, jossa se kompensoi toiminnastaan aiheutuvat hiilidioksidipäästönsä Pohjoismaissa toimittamalla energiatehokkaita puuliesiä intialaisiin kyliin. Tämä hanke on niin sanottu Gold Standard -projekti, joka on yhteistyössä WWF:n ja muiden järjestöjen kanssa kehitetty kansainvälisesti tunnustettu sertifiointistandardi. Puuliedet eivät vähennä vain hiilidioksidipäästöjä, vaan säästävät myös ihmishenkiä. Maailmanpankin julkaisema raportti osoittaa, että noin

neljä miljoonaa ihmistä kuolee vuosittain tehottomien puuliesien päästöihin.

Matkustaminen ja kokoukset: If on vähentänyt työntekijöidensä liikematkustamista kolmanneksella vuodesta 2007 lähtien. Monet kokoukset pidetään nyt video- ja verkkoneuvotteluina perinteisten fyysistä läsnäoloa vaativien kokousten sijaan. Muita tärkeitä ympäristökysymyksiä ovat energiankulutus (Ifin Göteborgin toimisto on esimerkiksi vähentänyt energiankulutustaan 50 prosentilla kahden viime vuoden aikana) ja jätteen minimointi.

Lentomatkustamisen ja videoneuvottelujen määrän kehitys vuosittain If Vahinkovakuutus, 2007–2013

● Lentomatkojen määrä

● Videoneuvottelujen määrä

Sidosryhmien aktivoiminen ympäristöhankkeissa

Ifin keskeinen tehtävä on saada kaikki sidosryhmät osallistumaan sen ympäristöhankkeisiin. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä ja kiinnostusta hankkeisiin, mikä lopulta myös johtaa ympäristötyön toteuttamiseen.

If kehittää tuotteita ja prosesseja auttaakseen asiakkaita toimimaan ympäristöystävällisemmin. If auttaa asiakkaita säästämään rahaa ja toimimaan ympäristöä säästämällä tarjoamalla heille neuvoja siitä, miten onnettomuuksia ja vahinkoja voidaan ehkäistä.

If kannustaa toimittajiaan ja yhteistyökumppaneitaan käyttämään ympäristöystävällisempiä työmenetelmiä ja tukee heitä siinä. If keskusteleekin toimittajiensa kanssa ympäristöön liittyvistä tavoitteista ja vaatimuksista. Omistajat saavat säännöllisiä ympäristöraportteja.

If tarjoaa yli 6 000 työntekijälleen ympäristöasioihin liittyviä kursseja, auttaa heitä tekemään viisaita ympäristöä koskevia päätöksiä ja suorittaa sisäisiä

ympäristökampanjoita, joiden tavoitteena on tehdä työntekijöistä ympäristötyön lähettäjiä.

Ympäristötyön keskeiset vaiheet

2013

- Ifin 28 suurimmassa toimistossa laaditaan energiatilastoja ja toimintasuunnitelmia.
- If kehittää EU-direktiiviin perustuvan ympäristöä koskevan vakuutusluokituksen Suomessa ja Ruotsissa.
- Ifin Espoon toimitalo on saanut WWF:n Green Office -sertifikaatin.
- Ifin Göteborgin toimisto Ruotsissa on Green Building -sertifioitu. Green Building on EU:n ohjelma.

2012

- If tuo Tanskassa markkinoille päästöihin perustuvan ajoneuvovakuutuksen. Vakuutusmaksun hinta perustuu CO₂-päästöjen määrään.
- Ifin Göteborgin toimisto Ruotsissa sijoittuu 1. sijalle Green Tenant Award -kilpailussa.

- Ifin Turun toimisto saa WWF:n Green Office -ympäristöjärjestelmän sertifikaatin.
- If ja kasvatustieteen pohjoismainen huippuyksikkö Nordic Centre of Excellence (NCoE) NORD-STAR aloittavat tutkimusyhteistyöprojektin koskien ilmastomuutokseen sopeutumista ja vakuutuksia.

2011

- If liittyy YK:n Clean Development Mechanism -hankkeeseen, joka perustuu Ifin toimintaan Gayatri Agrossa Intiassa.
- Suomen ja Tanskan Ifistä tulee paikallisen Buy Ecolabelled Network -verkoston ensimmäiset jäsenet.
- If käynnistää Euroopan ensimmäisen eCustomer-keskuksen Norjan Lysakeriin.
- If tuo markkinoille vastuuvakuutustuotteen Norjassa paikallisen luonnonsuojelulain pohjalta.

2010

- 100 ympäristötoimenpiteen listan kohdat toteutetaan.

- Ympäristöystävällinen hankintaohjelma otetaan käyttöön. Ruotsin ja Norjan If liittyvät Buy Ecolabelled Network -verkostoon.
- Suomen If laajentaa tarjontaansa luonnonilmiöiden osalta koti- ja kiinteistövakuutuksissa.

2009

- Laaditaan 100 toimenpiteen lista, jonka tarkoituksena on tehdä Ifistä ympäristöystävällisempi ja listan kohtia aletaan toteuttaa.
- Kokousten hallintaohjelma matkustamisen vähentämiseksi otetaan käyttöön.
- Greenhouse Gas Protocol -päästölaskentamallin mukainen ilmastovaikutusten laskenta otetaan käyttöön.

2008

- Ifin ympäristötyön ohjausryhmä perustetaan.
- Ifin ympäristöstrategia ja ympäristöä koskeva toimintaohje laaditaan.

Ifin ympäristötoimintaohje

Ifin tavoitteena on joka päivä toteuttaa ympäristön tilaa parantavia konkreettisia toimenpiteitä. Pyrimme aina löytämään yrityksemme, asiakkaidemme, toimittajiemme ja yhteistyökumppaneidemme kannalta parhaat mahdolliset ympäristöratkaisut.

- Meidän tulee aina antaa henkilökunnallemme mahdollisuus toimia ympäristöystävällisesti tarjoamalla ohjeita ja tukea.
- Kehitämme tuotteita, prosesseja ja vahingontorjuntapalveluja auttaaksemme asiakkaitamme toimimaan entistä ympäristöystävällisemmin.
- Kannustamme ja tuemme toimittajiamme ja yhteistyökumppaneitamme heidän pyrkimyksissään toimia aiempaa ympäristöystävällisemmällä tavalla.
- Tiedotamme aina ympäristöriskeistä ja osallistumme aktiivisesti yleiseen ilmastokeskusteluun.

Ympäristöohjelman rakenne

Ifin ympäristöohjelmassa on periaatteessa kolme tasoa:

- Ohjausryhmä, jota johtaa Ifin johtoryhmän jäsen ja joka asettaa Ifin ympäristöstrategian, toimintaohjeen ja yleistavoitteet ja ylläpitää niitä.
- Pohjoismaiden ympäristötyöryhmä vastaa kaikkien kiinteistöihin ja hankintoihin liittyvien ympäristöhankkeiden hallinnoinnista ja valvonnasta.
- Paikallinen ympäristöryhmä laatii paikalliset toimintasuunnitelmat ja järjestää aktiviteetteja, jotka lisäävät ympäristökysymysten näkyvyyttä. Näitä ryhmiä on kaikissa suurissa toimistoissa.

Ympäristöä koskevat toimintaohjeet ja työkalut

Ifin ympäristöhankkeiden tukemiseksi ja niiden johtamiseksi luodaan tarkkaan määritellyt ympäristöä koskevat toimintaohjeet ja työkalut. Joitakin tärkeimpiä toimintaohjeita ovat:

- Ympäristöpolitiikka
- Hankintojen pohjoismaisten suuntaviivojen mukainen hankintaohje
- Toimittajien arviointia koskevat periaatteet
- Greenhouse Gas Protocol -standardiin perustuva ilmastovaikutusten laskentatyökalu
- ClimateWise-alusta parhaiden käytäntöjen soveltamista ja ajatustenvaihtoa varten
- Korvauspalvelun ympäristösäännöt

Yritysvastuu Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä yhtiön liiketaloudelliseen menestykseen.

Menestys luo hyvinvointia

Vastuullisen yritystoiminnan edellytyksenä on yrityksen liiketoiminnan kannattavuudesta ja kehittämisestä huolehtiminen. Mandatum Life on yksi Suomen suurimmista yhteisöveron maksajista ja vaikuttaa näin liiketoimintansa tuotoista maksamillaan veroilla suoraan suomalaisen yhteiskunnan hyvinvointiin. Mandatum Life on varmistanut liiketoiminnallista menestystään mm. aktiivisen henkilöstöpolitiikan avulla. Yhtiö uskoo paremman työtyytyväisyyden tuottavan tyytyväisempiä asiakkaita ja sitä kautta kannattavampaa liiketoimintaa.

Yrittäjien turvaaminen kehittää yrittäjyyttä

Mandatum Life turvaa yrittäjäasiakkaitaan ja heidän perheitään sekä yrityksen tulevaisuutta siltä varalta, että yrittäjä itse sairastuisi, joutuisi työkyvyttömäksi tai menehtyisi. Lakisääteinen turva antaa yrittäjälle perusturvan, mutta lisävakuutukset tarjoavat paremman mahdollisuuden keskittyä yrityksen johtamiseen, selviytyä paremmin henkilöriskien kohdatessa ja turvata tulotasoa myös eläkeaikana.

Palkitsemisella vaikutusta työssä jaksamiseen

Mandatum Life auttaa yrityksiä henkilöstöstrategioiden ja -prosessien kehittämisessä.

Esimerkiksi palkitsemalla henkilöstöä oikein yritykset tarjoavat työntekijöilleen toimivan taloudellisen kannustimen, jolla tuetaan työntekijän motivaatiota ja halutessa täydennetään myös eläketurvaa.

Vastuullisempi asiakasyritys voi lisäksi huolehtia henkilökunnastaan ja välillisesti heidän läheisistään tarjoamalla lisäturvia esimerkiksi työntekijän työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta.

Vastuullisuus sijoitustoiminnan osana

Mandatum Life haluaa kasvattaa asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia ja turvata kertynyttä varallisuutta. Näihin tavoitteisiin yhtiö pyrkii vastuullisia ja avoimia sijoitustoimintaperiaatteita

noudattamalla ja seuraamalla aktiivisesti edistymistään tällä alueella. Mandatum Lifen salkunhoitajilla ja analyytikoilla on parhaat mahdolliset edellytykset eri sijoituskohteiden toiminnan ymmärtämiseen sekä kommunikointiin niistä vastaavien tahojen kanssa. Vastuullisen sijoittamisen raportoinnissa ja seurannassa Mandatum Lifen Salkunhoitoa avustaa oma riskienhallintayksikkö. Mandatum Lifen Varainhoito on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UN PRI).

Mandatum Lifen maksamat korvaukset auttavat yrityksiä, ihmisiä ja heidän läheisiään selviytymään vaikeista tilanteista paremmin. Mandatum Life maksoi vuonna 2013 eläkettä 61 000 eläkeläiselle yhteensä 320 miljoonaa euroa ja muita korvauksia 38 000 vakuutetulle 415 miljoonaa euroa.

Hallinnointi

- 29** **Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä**
- 29** **Hallintomalli**
- 30** **Hallitus**
 - 33 Hallituksen tehtävät
 - 33 Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet
- 34** **Hallituksen asettamat valiokunnat**
 - 34 Tarkastusvaliokunta
 - 35 Nimitys- ja palkkiovaliokunta
- 36** **Johtoryhmä**
 - 39 Johtoryhmän tehtävät
- 39** **Konsernijohtaja**
- 40** **Palkitseminen**
- 41** **Sisäinen tarkastus**
- 42** **Sisäpiirihallinto**
- 42** **Tilintarkastaja**

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

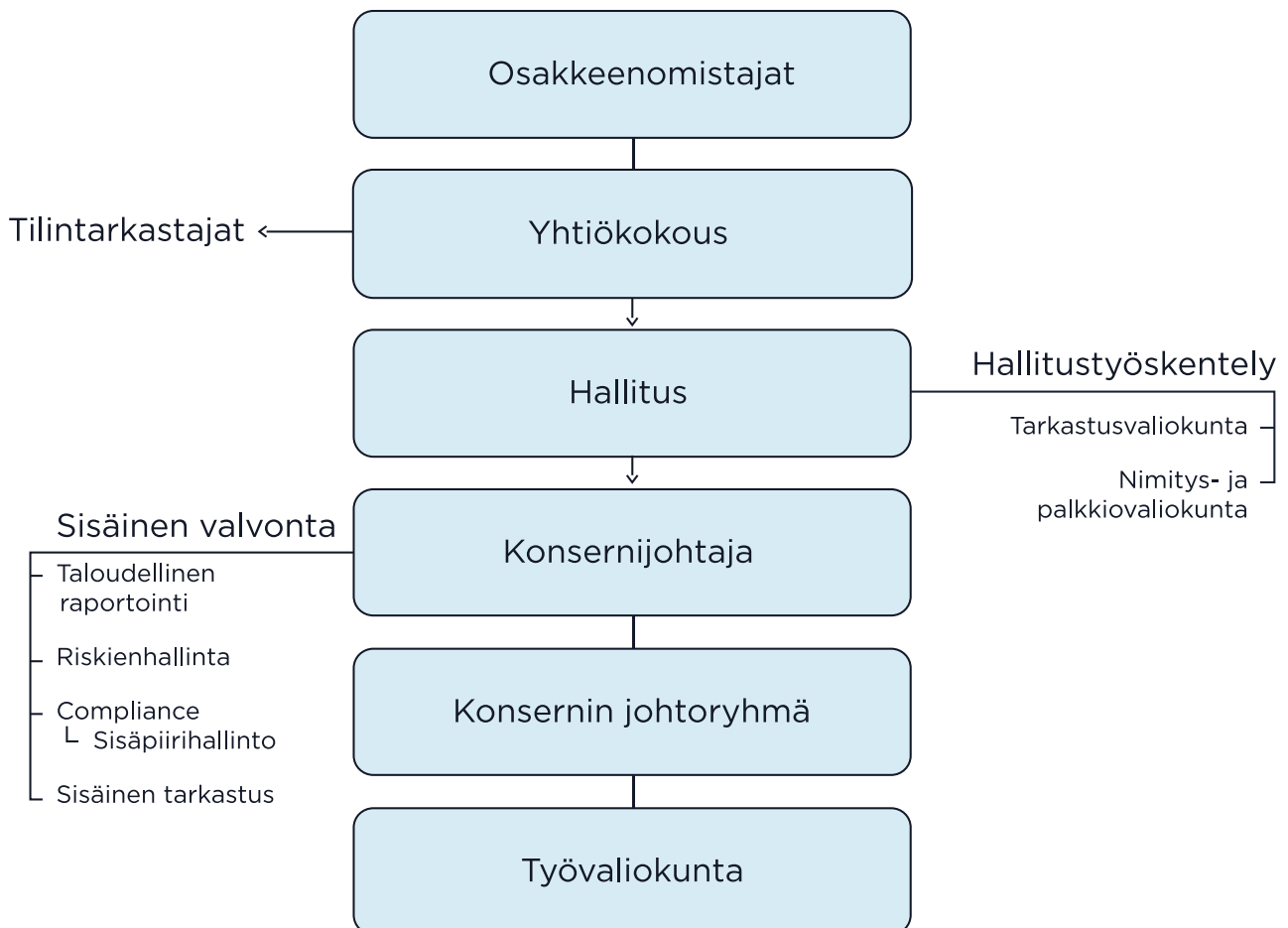
Sampo noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa, 1.10.2010 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia kokonaisuudessaan.

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 54 mukaisen, arvopaperimarkkinalain (746/2012) 7. luvun 7 §:ssä tarkoitetun

liikkeeseenlaskijan hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen (Corporate Governance Statement) sivustollaan.

Sammon selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (www.sampo.com/hallinointi)

Hallintomalli

Hallitus

Sampo Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa vuosittain valittava Sampo Oyj:n hallitus käyttää yhtiökokousten välillä ylintä päätösvaltaa Sampo-konsernissa. Sammon hallituksen tehtävänä on yhtiön johtaminen lakien, viranomaismääräysten, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokouksen tekemien päätösten mukaisesti.

Vuoden 2013 aikana Sampo Oyj:n hallitukseen kuuluivat seuraavat henkilöt:

Björn Wahlroos
hallituksen puheenjohtaja
s. 1952

Luottamustoimet

Nordea Bank AB (publ), *hallituksen puheenjohtaja*;
UPM-Kymmene Oyj, *hallituksen puheenjohtaja*;
Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, *hallituksen jäsen*;
Hanken Svenska handelshögskolan, *hallituksen puheenjohtaja*;
Mannerheim-säätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 5.4.2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 11 863 141 kappaletta.

Matti Vuoria
hallituksen varapuheenjohtaja; toimitusjohtaja, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma (2004-2013)
s. 1951

Luottamustoimet

Wärtsilä Oyj Abp, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
Stora Enso Oyj, *hallituksen jäsen*;
Arvopaperimarkkinayhdistys, *yhdistyksen puheenjohtaja*;
Työeläkevakuuttajat TELA, *hallituksen varapuheenjohtaja (2011-2013)*;
Finanssialan Keskusliitto ry, *hallituksen jäsen (2007-2013)*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 7.4.2004.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 35 804 kappaletta.

Anne Brunila

professori, Hanken Svenska Handelshögskolan
s. 1957

Luottamustoimet

Kone Oyj, *hallituksen jäsen*;
Sanoma Oyj, *hallituksen jäsen*;
Stora Enso, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA, *hallituksen jäsen*;
Kansainvälinen kauppakamari (ICC), Suomen osasto, *puheenjohtaja*;
Aalto-korkeakoulusäätiö, *varapuheenjohtaja*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 9.4.2003.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 9 059 kappaletta.

Jannica Fagerholm

toimitusjohtaja, Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö
s. 1961

Luottamustoimet

Teleste Oyj, *hallituksen jäsen*;
Aktia Oyj ja Aktia Pankki Oyj, *hallituksen jäsen ja tarkastuskomitean jäsen (2012-2013)*;
Kelsonia (Private Equity -sijoitusyhtiö), *hallituksen jäsen*;
Veritas Eläkevakuutus, *hallintoneuvoston jäsen*;
Hanken Svenska handelshögskolan, *hallituksen jäsen ja sijoitusvaliokunnan puheenjohtaja*;
Svenska litteratursällskapet, *sijoitusvaliokunnan jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 18.4.2013.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 679 kappaletta.

Adine Grate Axén

toimitusjohtaja, Adine Grate AB
s. 1961

Luottamustoimet

NASDAQ OMX AB, Ruotsi, *listalleottotoimikunnan puheenjohtaja*;
Swedish Orphan Biovitrum (Sobi), *hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan jäsen*;
Swedavia AB, *hallituksen jäsen*;
3 Scandinavia, *neuvonantaja ja hallituksen jäsen*;
AP 7, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
Madrague Capital Partners AB, *hallituksen jäsen*;
Alhanko & Johnson AB (BASE 23), *hallituksen jäsen*;
BSkyB (British Sky Broadcasting Group plc), *hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 14.4.2011.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 3 061 kappaletta.

Veli-Matti Mattila

toimitusjohtaja, Elisa Oyj
s. 1961

Luottamustoimet

Suomen Messut, *hallintoneuvoston jäsen*;
Elinkeinoelämän keskusliitto EK, *edustajiston jäsen*;
Palvelualojen Työnantajat PALTA ry, *hallituksen jäsen*;
Tekniikan Edistämissäätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 7.4.2009.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltauyhteisön kautta 3 796 kappaletta.

Eira Palin-Lehtinen

s. 1950

Luottamustoimet

Elisa Oyj, *hallituksen jäsen*;
Sigrid Juséliuksen Säätiö, *hallituksen varajäsen ja raha-asiain valiokunnan jäsen*;
Nordean rahastot (Alternative Investment, Nordea Funds of Funds, Nordea I Sicav), Luxemburg, *hallituksen jäsen*;
Föreningen Konstsamfundet, *sijoituskomitean jäsen*;
Pörssisäätiö, *hallituksen puheenjohtaja*;
Sibeliuksen Akatemian tukisäätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 15.4.2008.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltauyhteisön kautta 3 479 kappaletta.

Per Arthur Sørli

toimitusjohtaja, Borregaard
s. 1957

Luottamustoimet

Umkomaas Lignin (Pty), Etelä-Afrikka, *hallituksen puheenjohtaja*;
Inspiria-tiedekeskus, Norja, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 12.4.2012.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltauyhteisön kautta 1 690 kappaletta.

Jukka Pekkarinen, s. 1947

Sampo Oyj:n hallituksen jäsen 5.4.2006-18.4.2013.

Christoffer Taxell, s. 1948

Sampo Oyj:n hallituksen jäsen 1.1.1998-18.4.2013.

Hallitusta valittaessa kaikki valitut jäsenet olivat riippumattomia yhtiön suurista osakkeenomistajista ja seuraavat hallituksen jäsenet olivat myös

riippumattomia yhtiöstä: **Anne Brunila, Jannica Fagerholm, Adine Grate Axén, Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Per Arthur Sørli ja Björn Wahlroos.**

Tiedot on kuvattu 31.12.2013 tilanteen mukaisina, jos ei ole toisin ilmoitettu. Hallituksen jäsenten ansioluettelot ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/hallitus.

Hallituksen tehtävät

Hallituksen toimintaperiaatteet ja hallituksen keskeiset tehtävät on määritelty hallituksen työjärjestyksessä.

Hallitus päättää muun muassa Sampo-konsernin strategiasta, vahvistaa yleisohjeet, joiden mukaan Sampo-konsernin riskienhallinta, palkitseminen, compliance ja sisäinen valvonta järjestetään, sekä vastaa konsernin toimintojen asianmukaisesta järjestämisestä, määrittelee konserniyhtiöille sisäiset pääomitus koskevat vähimmäisvaatimukset, valvoo konserniyhtiöiden kannattavuutta, rahoitusasemaa ja pääomien riittävyyttä. Hallitus myös päättää yhtiön toimialan puitteissa Sampo-konsernin laajuuteen ja laatuun nähden epätavallisista ja laajakantoisista asioista.

Lisäksi hallitus arvioi säännöllisesti omaa toimintaansa ja yhteistyötään johdon kanssa.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan, Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvat johtajat ja konsernin tarkastusjohtajan. Hallitus myös päättää heidän palvelussuhteidensa ehtoista ja muusta kompensatiosta. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin henkilöstösuunnittelun tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista sekä päättää konsernin kompensatiojärjestelmän perusteet ja päättää muut laajakantoiset henkilöstöä koskevat asiat.

Konsernin asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi hallitus on vahvistanut sisäisiä ohjeita, jotka koskevat Sampo-konsernin yleisiä toimintaperiaatteita riskienhallintaa, palkitsemista, compliancea, sisäistä valvontaa ja raportointia.

Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kymmenen osakkeenomistajien yhtiökokouksessa valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2013 varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenmäärä on kahdeksan jäsentä vuonna 2014 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Hallituksen jäsenten toimikausi kestää niin ikään valintaa seuraavan varsinaisen

yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Hallituksen jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ensimmäisessä varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessa.

Sampo Oyj:n hallitus piti vuoden 2013 aikana kahdeksan kokousta. Hallituksen jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Hallituksen asettamat valiokunnat

Hallitus voi asettaa määräämiään tehtäviä varten valiokuntia, johtoryhmiä ja muita pysyviä tai määräaikaista elimiä. Hallitus vahvistaa Sammon valiokuntien ja johtoryhmän työjärjestyksen ja muiden asettamiensa toimielinten toimintaohjeet ja toimintavaltuudet.

Hallituksella on tarkastusvaliokunta sekä nimitys- ja palkkiovaliokunta, joiden jäsenet se nimittää keskuudestaan valiokuntien työjärjestyksen mukaisesti.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta sekä tilinpäätösraportoinnin prosessia ja valvoa Sampo-konsernin tilinpäätöksen oikeellisuutta ja taloudellista raportointiprosessia.

Valiokunta myös valvoo tilintarkastajien toimintaa Suomen lakien puitteissa, seuraa haluamallaan tavalla tilintarkastajien tilintarkastus- ja muita laskuja. Edelleen valiokunnan tehtävänä on arvioida tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista Sampo-konsernille sekä valmistella tilintarkastajan valintaa ja heidän palkkiotaan koskevat päätösehdotukset yhtiökokoukselle.

Niin ikään valiokunta seuraa konsernin sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen tehokkuutta, riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta sekä valvoo konsernin riskejä ja riskienhallinnan laatua ja kattavuutta. Lisäksi valiokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman ja seuraa sisäisen tarkastuksen raportointia, seuraa liiketoiminta-alueittain riskinotto- ja riskienhallinnan toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehitystä, valvoo riskienhallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaan ja tarkastusvaliokunnan toimialaan kuuluvien muiden yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista sekä käsittelee yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästäan antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä.

Valiokunta myös arvioi lakien ja määräysten noudattamista Sampo-konsernissa, seuraa konserniyhtiöiden merkittäviä oikeudenkäyntejä sekä toimeenpanee hallituksen valiokunnalle antamat muut tehtävät.

Työjärjestyksensä mukaan tarkastusvaliokuntaan kuuluu vähintään kolme yhtiön johtoon kuulumatonta hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joiden tulee olla yhtiöstä riippumattomia ja joista ainakin yhden tulee olla riippumaton yhtiön suurista osakkeenomistajista. Lisäksi valiokunnan kokouksiin osallistuvat tilintarkastaja, konsernijohtaja, konsernin talousjohtaja, merkittävimmän tytäryhtiön talousjohtaja, sisäisen tarkastuksen johtaja, riskienvalvonnasta vastaava konsernin johtoryhmän jäsen sekä riskienhallintajohtaja.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana vuonna 2013 toimi **Anne Brunila** ja muut jäsenet olivat **Jannica Fagerholm** (18.4.2013 alkaen), **Adine Grate Axén**, **Jukka Pekkarinen** (18.4.2013 saakka) ja **Per Arthur Sørli**. Lisäksi kokouksiin osallistuivat tilintarkastajan edustaja, konsernijohtaja, konsernin talousjohtaja, If P&C Holding AB:n talousjohtaja, konsernin riskienhallintajohtaja ja tarkastusjohtaja.

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2013 aikana viisi kertaa. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä Sammon yhtiökokoukselle tehtävät esitykset hallituksen kokoonpanosta, hallituksen jäsenten palkkioista ja palkitsemisperiaatteista. Näissä asioissa valiokunta kuulee suurimpia osakkeenomistajia.

Lisäksi valiokunnan tehtävänä on valmistella Sammon hallitukselle tehtäviä esityksiä hallituksen jäsenten riippumattomuudesta, hallituksen valiokuntien kokoonpanosta ja puheenjohtajasta, konsernijohtajan ja Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien, johtoryhmän yhteydessä toimivan työvaliokunnan kokoonpanosta nimittämisestä ja tarvittaessa heidän seuraajiensa kartoittamisesta. Edelleen valiokunta valmistelee esitykset johtoryhmän jäsenten palkitsemisperiaatteista ja kompensatiosta.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta valmistelee hallituksen päätettäväksi Sampo-konsernin palkitsemisperiaatteet sekä Sampo Oyj:n palkitsemispolitiikan, Sampo-konsernin pitkäaikaiset kannustinohjelmat, pitkä- ja lyhytaikaisten kannustinohjelmien perusteella maksettavat enimmäismäärät samoin kuin niiden pohjalta tehtävät lopulliset maksut.

Hallituksen valtuuttamana valiokunta päättää konsernijohtajaa ja konsernijohtajan sijaista lukuun ottamatta johtoryhmään kuuluvien johtajien kiinteistä palkoista.

Edelleen valiokunta valmistelee Sammon hallitukselle esityksen Sampo-konsernin tarkastusjohtajan nimittämisestä, työsuhteen ehdoista ja muusta kompensatiosta sekä Sampo-konsernin henkilöstön palkitsemisperiaatteista. Lisäksi valiokunnan tehtävänä on valmistella hallitukselle tehtäviä esityksiä hyvän hallintotavan (corporate governance) kehittämiseen liittyvistä asioista ja vahvistaa kriteerit ja prosessit hallituksen itsearviointia varten.

Lisäksi valiokunta arvioi säännöllisesti omaa toimintaansa ja yhteistyötään johdon kanssa.

Hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokuntaan kuului vuonna 2013 hallituksen puheenjohtaja valiokunnan puheenjohtajana, hallituksen varapuheenjohtaja ja 18.4.2013 alkaen kaksi hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtajana vuonna 2013 oli **Björn Wahlroos** ja muut jäsenet **Veli-Matti Mattila**, **Eira Palin-Lehtinen**, **Christoffer Taxell** (18.4.2013 saakka) ja **Matti Vuoria**.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta piti vuoden 2013 aikana viisi kokousta. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Johtoryhmä

Hallitus on asettanut Sampo-konsernin johtoryhmän ja sen yhteydessä toimivan työvaliokunnan, joka toimii konsernijohtajan tukena valmisteltaessa asioita johtoryhmän käsiteltäväksi.

Vuoden 2013 aikana Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Kari Stadigh

konsernijohtaja,
Sampo Oyj:n toimitusjohtaja
s. 1955

Luottamustoimet

Nordea Bank AB (publ), *hallituksen jäsen*, hallituksen riskienhallintavaliokunta, *puheenjohtaja*;
Nokia Oyj, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Keskusliitto (EK), *hallituksen varapuheenjohtaja 2011–2013*;
Finanssialan Keskusliitto FK, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen puheenjohtaja*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen puheenjohtaja*;
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, *hallituksen puheenjohtaja*;
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, *hallituksen jäsen 2008–2013*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 268 711 kappaletta.

Peter Johansson

konsernin talousjohtaja
s. 1957

Luottamustoimet

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen varapuheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 58 986 kappaletta.

Patrick Lapveteläinen

konsernin sijoitusjohtaja
s. 1966

Luottamustoimet

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), *hallituksen jäsen*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 239 132 kappaletta.

Torbjörn Magnusson

toimitusjohtaja, If Skadeförsäkring Holding AB (publ)
s. 1963

Luottamustoimet

If Skadeförsäkring AB (publ), Ruotsi, *hallituksen puheenjohtaja*;
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi, *hallituksen puheenjohtaja*;
Sveriges Försäkringsförbund (Ruotsin vakuutusyhtiöiden keskusliitto), *hallituksen jäsen*;
Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation FAO (Ruotsin vakuutusalan työnantajajärjestö), *hallituksen jäsen*;
AcadeMedia Aktiebolag, *hallituksen jäsen*;
Insurance Europe, *varapääjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2004.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 22 154 kappaletta.

Ivar Martinsen

johtaja, yritysasiakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus
s. 1961

Luottamustoimet

FNO - Finansnæringens Hovedorganisasjon (Norjan finanssialan liitto), *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 25 688 kappaletta.

Petri Niemisvirta

toimitusjohtaja, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö
s. 1970

Luottamustoimet

Alma Media Oyj, *hallituksen jäsen*;
BenCo Insurance Holding B.V., Hollanti, *hallituksen jäsen*;
Finanssialan Keskusliitto ry, Henkivakuutuksen johtokunta, *jäsen*;
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, *hallituksen jäsen*;
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, *hallituksen jäsen (2014-)*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 52 248 kappaletta.

Morten Thorsrud

johtaja, henkilöasiakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus
s. 1971

Luottamustoimet

Urzus Group AS, *hallituksen puheenjohtaja*;
FNO - Finansnæringens Hovedorganisasjon (Norjan finanssialan liitto), *BRS:n (Bransjestyre risiko og skade) jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 23 628 kappaletta.

Timo Vuorinen

johtaja, liiketoiminta-alue Baltia; johtaja, henkilöasiakasliiketoiminta (Suomi);
toimitusjohtaja, If Vahinkovakuutusyhtiö (Suomi)
s. 1964

Luottamustoimet

If P&C Insurance AS, Baltia, *hallituksen puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2009.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 16 085 kappaletta.

Ricard Wennerklint

varatoimitusjohtaja, If Skadeförsäkring Holding AB (publ)
s. 1969

Luottamustoimet

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi, *hallituksen jäsen*;
If P&C Insurance AS, Viro, *hallituksen jäsen*;
CJSC If Insurance, Venäjä, *hallituksen jäsen*;

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 26 994 kappaletta.

Tiedot on kuvattu 31.12.2013 tilanteen mukaisina, jos ei ole toisin ilmoitettu. Johtoryhmän jäsenten

ansioluettelot ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/johto.

Johtoryhmän tehtävät

Sampo-konsernin johtoryhmä toimii konsernijohtajan tukena Sampo-konserniin liittyvien strategisten kysymysten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden käsittelyssä sekä sisäisen tiedonkulun varmistamisessa.

Johtoryhmässä käsitellään erityisesti Sampo-konsernin strategiaa, tuloskehitystä, suuria hankintoja ja projekteja, Sampo-konsernin rakennetta ja organisaatiota sekä hallinnon päälinjoja ja henkilöstöhallinnon linjakysymyksiä.

Työvaliokuntaan kuuluivat **Kari Stadigh** (puheenjohtaja), **Peter Johansson**, **Patrick Lapveteläinen**, **Torbjörn Magnusson**, **Petri Niemisvirta** ja **Ricard Wennerklint**.

Vuonna 2013 johtoryhmä kokoontui konsernijohtajan kutsusta neljä kertaa ja johtoryhmän yhteydessä toimiva työvaliokunta yhdeksän kertaa.

Konsernijohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, joka on samalla Sampo-konsernin konsernijohtaja.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan sekä päättää hänen palvelussuhteensa ehdoista ja muusta kompensatiosta. Yhtiön toimitusjohtajana ja Sampo-konsernin konsernijohtajana toimii DI, DE **Kari Stadigh**.

Konsernijohtajan tehtävänä on hoitaa Sammon juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Konsernijohtaja saa ryhtyä Sammon toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen

epätavallisiin ja laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Konsernijohtaja huolehtii Sammon kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Nykyisen toimitusjohtajasopimuksensa ehtojen mukaisesti Kari Stadighilla on mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60 vuotta täyttäessään joulukuussa 2015. Sammon hallituksen pyynnöstä Stadigh jatkaa konsernijohtajana tammikuusta 2016 alkaen toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella.

Konsernijohtajan konsernijohtajasopimuksen mukainen irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi konsernijohtajalle maksetaan 18 kuukauden kokonaispalkan suuruinen erokorvaus, jos

irtisanomisen on suorittanut Sampo. 1.1.2016 voimaan astuvassa sopimuksessa Stadigh on luopunut edellä mainitusta 18 kuukauden kokonaispalkan suuruudesta erokorvauksesta.

Palkitseminen

Työntekijöiden tasapuolinen ja kannustava palkitseminen on tärkeä keino, jolla Sampo-konserni vahvistaa kykyään luoda omistaja-arvoa kilpaillussa liiketoimintaympäristössä. Palkitseminen on myös tärkeä menestystekijä Sammon kilpaillussa osaavasta työvoimasta. Sammon palkitsemisstrategia on vastuullinen sekä työntekijöitä että osakkeenomistajia kohtaan, joten pitkän aikavälin taloudellinen vakaus ja

konsernin arvon kehitys ohjaavat palkitsemisjärjestelmien suunnittelua.

Sampo Oyj:n hallitus on hyväksynyt koko Sampo-konsernille yhteiset palkitsemisperiaatteet. Periaatteet ovat käytössä kaikissa Sampo-konsernin yhtiöissä.

[Palkitsemisperiaatteet \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Palkka- ja palkkioselvitys

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin 7. jakson (Palkitseminen) suositusten mukaisen palkka- ja palkkioselvityksen sivustollaan.

[Palkka- ja palkkioselvitys \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Hallituksen jäsenten palkitseminen

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista.

Vuoden 2013 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen jäsenille on maksettu hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä vuosipalkkiota vuonna 2014 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle 160 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 100 000 euroa ja muille hallituksen jäsenille 80 000 euroa siten, että noin 50 prosenttia palkkiosta suoritetaan verojen ja vastaavien maksujen jälkeen Sammon A-sarjan osakkeina ja loput rahana. Muille

kuin suomalaisille hallituksen jäsenille aiheutuvien lakisääteisten sosiaali- ja eläkekulujen suorittamisesta vastaa Sampo Oyj kulloinkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Yhtiön palveluksessa oleville hallituksen jäsenille ei makseta erikseen palkkiota hallitustyöskentelystä työtai toimituksen voimassaoloaikana.

Hallituksen jäsenet eivät ole saaneet muita etuuksia eivätkä he ole osallisina Sammon kannustinjärjestelmissä.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen

Hallitus päättää konsernijohtajan sekä Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien palvelussuhteen ehdoista ja muusta kompensaatista nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksestä. Nimitys- ja

palkkiovaliokunnalla on kuitenkin hallituksen valtuuttamana oikeus päättää konsernijohtajaa ja konsernijohtajan varamiestä lukuun ottamatta johtoryhmään kuuluvien johtajien palkoista.

Palkitsemisjärjestelmän perusteet

Konsernin johtoryhmään kuuluville johtajille maksettavan kuukausipalkan lisäksi he kuuluvat vuosittain erikseen päätettävän konsernin tulospalkkiojärjestelmän piiriin. Tulospalkkion määräytymiseen vaikuttavat konsernin tulos, liiketoiminta-alueen tulos ja henkilökohtainen suoriutumisen. Johtoryhmään kuuluville johtajille vuodelta 2013 maksettava tulospalkkio voi olla enintään yhdeksän kuukauden palkkaa vastaava määrä.

Lisäksi konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat Sampo-konsernin johdon pitkäaikaisen kannustinjärjestelmän 2011 I piiriin. Kannustinjärjestelmän ehdot ovat nähtävissä Sammon sivustolla.

[Kannustinjärjestelmien ehdot \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Konsernijohtajalle maksetaan hänen työ sopimukseensa perustuen kiinteää kuukausipalkkaa ja vuosittaista tulospalkkiota, joka voi olla enintään yhdeksän kuukauden palkkaa vastaava määrä. Lisäksi konsernijohtaja kuuluu Sampo-konsernin johdon pitkäaikaisen kannustinjärjestelmän 2011 I piiriin.

Sammon konsernijohtajana toimii Kari Stadigh. Vuodelta 2013 konsernijohtajalle maksettiin palkkaa ja palkkioita seuraavasti: kiinteää palkkaa 902 961 euroa, lyhytaikaisia kannustinpalkkioita (lykätyt palkkiot pois lukien) 288 996 euroa sekä pitkäaikaisia kannustinpalkkioita 2 338 000 euroa eli yhteensä 3 529 957 euroa.

Osa johtoryhmään kuuluvien johtajien tulospalkkioista lykätään kussakin konserniin kuuluvassa yhtiössä sovellettavan sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Lykkäysajanjakson jälkeen hallitus päättää riskiarvioinnin perusteella, voidaanko lykättyjä muuttuvia palkkioita maksaa kokonaan tai osittain vai jätetäänkö ne kokonaan maksamatta.

Konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat kukin asuinvaltionsa työeläkejärjestelmän piiriin. Osana työ sopimustensa ehtoja valtaosa kuuluu myös lisäeläkejärjestelmien piiriin. Heidän sopimuksen mukainen eläkeikänsä on 60 tai 65 vuotta taikka heidän asuinvaltionsa työeläkejärjestelmässä asetettu eläkeikä.

Yksityiskohtaisempaa tietoa Sampo-konsernin palkitsemisesta vuodelta 2013 on saatavissa Sammon julkaisemasta palkka- ja palkkioselvityksestä.

Sisäinen tarkastus

Sammon sisäinen tarkastus on konsernijohtajan alainen liiketoiminnoista riippumaton toiminto, joka tarkastaa sisäisen valvontajärjestelmän riittävyttä ja tehokkuutta sekä tehtävien suorittamisen laatua Sampo-konsernissa. Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti.

Sammon hallituksen tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman vuosittain. Suoritetuista tarkastuksista sisäinen tarkastus raportoi

konsernijohtajalle ja tarkastusvaliokunnalle. Yhtiökohtaiset tarkastushavainnot raportoidaan yhtiöiden hallintoelimille ja johdolle.

Sisäinen tarkastus noudattaa tarkastustyössään paitsi Sampo Oyj:n hallituksen vahvistamaa sisäisen tarkastuksen ohjetta (Internal Audit Charter), myös IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä ammattistandardeja.

Sisäpiirihallinto

Sampo-konsernin toimialan ja erityisesti tytäryhtiöiden laajan sijoitustoiminnan huomioiden Sammon hallitus on vahvistanut koko konsernissa noudatettavan sisäpiiriohjeen, joka kattaa listayhtiöiden hallinnointikoodin edellyttämällä tavalla NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeen sekä Finanssivalvonnan standardit.

Sampo-konsernin sisäpiiriohje on edellä mainittuja ohjeita tiukempi konsernin johtoryhmän, muun konsernijohdon sekä muiden erikseen nimettävien henkilöiden osalta siten, että heidän tulee etukäteen

saada lupa jokaiseen Sampo Oyj:n tai sen julkisen kaupankäynnin kohteena olevan tytär- tai osakkuusyhtiön (tällä hetkellä Nordea AB (publ.) ja Topdanmark A/S) arvopapereiden hankkimiseen tai luovuttamiseen.

Sampo Oyj:n sisäpiiriohje ja sisäpiirirekisteri ovat nähtävissä Sammon sivustolla.

[Sampo Oyj:n sisäpiirirekisteri \(www.sampo.com/sisapiiri\)](http://www.sampo.com/sisapiiri)

Tilintarkastaja

Ernst & Young Oy

KHT-yhteisö

Päävastuullinen tilintarkastaja

KHT Heikki Ilkka

Tilintarkastajalle suoritettiin toimestaan palkkiota laskun mukaan yhteensä 2 241 568 euroa. Lisäksi Ernst & Young Oy:lle maksettiin muista kuin tilintarkastukseen liittyvistä palveluista palkkioita yhteensä 300 695 euroa.

Hallituksen toimintakertomus

45 Sampo-konserni

47 Liiketoiminta-alueet

- 47 Vahinkovakuutus
- 50 Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB
- 52 Henkivakuutus
- 54 Omistusyhteisö

54 Hallinnointi

- 55 Konsernirakenteen muutokset
- 55 Varsinainen yhtiökokous
- 55 Konsernijohtaja
- 55 Yritysvastuu
- 56 Henkilöstö
- 56 Palkitseminen
- 57 Riskienhallinta

58 Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat

- 58 Osakkeet ja osakepääoma
- 60 Hallituksen valtuutukset
- 60 Osakkeenomistajat

63 Taloudellinen tilanne

- 63 Sisäiset osingot
- 64 Luottoluokitukset
- 64 Konsernin vakavaraisuus

65 Velkarahoitus

67 Tulevaisuuden näkymät

68 Voitonjakoehdotus

69 Tunnusluvut

71 Tunnuslukujen laskentakaavat

71 Konsernin tunnusluvut

72 Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut

74 Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut

75 Osakekohtaiset tunnusluvut

Sampo-konserni

Sampo-konserni raportoi vuodelta 2013 erittäin hyvän tuloksen. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli parempi kuin koskaan, Nordea julkisti uusia tehostustoimia ja henkivakuutuksen raportoitu tulos oli vahva. Sampo-konsernin tulos ennen veroja vuodelta 2013 nousi 1 668 miljoonaan euroon (1 622). Markkina-arvojen muutokset huomioiva konsernin laaja tulos oli 1 425 miljoonaa euroa (1 887).

Osakekohtainen tulos oli 2,59 euroa (2,51) vuonna 2013. Markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos oli 2,54 euroa (3,37) ja konsernin oman pääoman tuotto aleni 13,8 prosenttiin (19,9).

Hallitus ehdottaa 24.4.2014 järjestettävälle yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 1,65 euroa osakkeelta (1,35) ja valtuutusta enintään 50 miljoonan Sammon A-osakkeen hankkimiseksi. Maksettavan osingon kokonaismäärä on 924 miljoonaa euroa (756).

Osakekohtainen substanssi kasvoi Nordean osakekurssin nousun tukemana 31.12.2013 mennessä 22,15 euroon (17,38).

Vahinkovakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 929 miljoonaa euroa (864). Koko vuoden yhdistetty kulusuhde oli 88,1 prosenttia (88,9), mikä oli If Vahinkovakuutuksen historian paras yhdistetty kulusuhde. Oman pääoman tuotto oli 24,4 prosenttia (36,9). Maksutulo kasvoi kiintein valuuttakurssein 2,9 prosenttia (3,5). Osakkuusyhtiö Topdanmarkin osuus tuloksesta oli 52 miljoonaa euroa (50).

Sammon osuus Nordean vuoden 2013 nettotuloksesta

oli 635 miljoonaa euroa (653). Nordean oman pääoman tuotto oli 11,0 prosenttia (11,6) ja ydinvakavaraisuussuhde nousi ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista 14,9 prosenttiin (13,1). Segmenttiraportoinnissa osuus Nordean tuloksesta sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin.

Henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja nousi 153 miljoonaan euroon (136). Laskuperustekorkoisiin vakuutuksiin sovellettavaa diskonttauskorkoa alennettiin 2,25 prosenttiin vuodelle 2014 ja 2,75 prosenttiin vuodelle 2015. Maksutulo kasvoi 9 prosenttia ja oli 1 063 miljoonaa euroa (977). Oman pääoman tuotto aleni 18,3 prosenttiin (28,5).

Sampo-konsernin sijoitusomaisuuden arvo oli 31.12.2013 yhteensä 17,9 miljardia euroa (18,2), josta korkosijoituksia oli 80 prosenttia (79), osakkeita 15 prosenttia (16) ja muita varoja 5 prosenttia (5).

Sampo-konsernilla oli 31.12.2013 pääomia 10 643 miljoonaa euroa (10 020). Pääomia kasvatti 1 425 miljoonan euron suuruinen laaja tulos vuodelta 2013 ja niitä alensi 756 miljoonan euron suuruinen osinko. Muut muutokset olivat pieniä.

Sampo-konsernin omat varat ylittivät viranomaisten vähimmäisvaatimukset 3 935 miljoonalla eurolla (3 379) vuoden 2013 lopussa ja ryhmittymän vakavaraisuussuhde oli 184,4 prosenttia (170,9).

Avainluvut

Sampo-konserni, 2013

Milj. €	2013	2012	Muutos-%
Tulos ennen veroja	1 668	1 622	3
Vahinkovakuutus	929	864	8
Osakkuusyhtiö (Nordea)	635	653	-3
Henkivakuutus	153	136	12
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-45	-30	50
Tilikauden tulos	1 452	1 408	3
	2013	2012	Muutos
Osakekohtainen tulos, euroa	2,59	2,51	0,08
Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos, euroa	2,54	3,37	-0,83
Osakekohtainen substanssi, euroa	22,15	17,38	4,77
Keskimääräinen henkilöstömäärä (FTE)	6 832	6 823	9
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	184,4	170,9	13,5
Oman pääoman tuotto, %	13,8	19,9	-6,1

Tuloslaskelmaeriä vertaillaan viime vuoden vastaavan ajankohdan lukuihin. Tase-erien vertailuajankohtana on vuoden 2012 lopun tilanne, jollei toisin ole ilmoitettu.

Tuloslaskelmaerien muuntamisessa käytetty keskimääräinen EUR-SEK-vaihtokurssi on 8,6522 ja taselukuihin sovellettu vuoden lopun vaihtokurssi 8,8591. Vuonna 2012 vastaavat vaihtokurssit olivat 8,7040 ja 8,5820.

Vuoden 2013 alussa voimaan tullut muutos Työsuhde-etuuksia koskevaan IAS 19:ään edellyttää kaikkien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista välittömästi muihin laajan tuloslaskelman

eriin eli ns. putkimenetelmästä luovuttiin ja rahoitusmeno määritettiin nettorahastointiin perustuen. Muutos vaikutti konsernin etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen lf-alakonsernissa. Siirtymävaiheessa putkimenetelmään liittyneet tilikauden 2011 lopun kertyneet realisoitumattomat tappiot, noin 126 miljoonaa euroa, pienensivät vertailuvuoden 2012 alkavan taseen omaa pääomaa. Vastaava määrä tilikauden 2012 lopussa oli 93 miljoonaa euroa. Siirtymisen jälkeiset muutokset kirjataan vuodesta 2013 alkaen (mukaan lukien 2012 vertailuluvut) muihin laajan tuloslaskelman eriin.

Liiketoiminta-alueet

Vahinkovakuutus

If on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutus konserni, joka toimii myös kaikissa Baltian maissa. Sampo-konsernin vahinkovakuutuksen emoyhtiö If Skadeförsäkring Holding AB:n pääkonttori on Ruotsissa.

Tytäryhtiöidensä ja sivukonttoriensa kautta If tarjoaa vakuutusratkaisuja ja -palveluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltiassa. Ifin toiminnot jakautuvat neljään liiketoiminta-alueeseen: Henkilöasiakkaat, Yritysasiakkaat, Suurasiakkaat ja Baltia. Tanskalainen vakuutusyhtiö Topdanmark on Ifin osakkuusyhtiö.

Tulos Vahinkovakuutus, 2013

Milj. €	2013	2012	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, netto	4 560	4 441	3
Sijoitustoiminnan nettotuotot	368	359	2
Liiketoiminnan muut tuotot	28	33	-14
Korvauskulut	-2 946	-2 876	2
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-55	-78	-29
Henkilöstökulut	-564	-521	8
Liiketoiminnan muut kulut	-493	-521	-5
Rahoituskulut	-18	-19	-5
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappioista	50	46	8
Tulos ennen veroja	929	864	8
	2013	2012	Muutos
Yhdistetty kulusuhde, %	88,1	88,9	-0,8
Riskisuhde, %	65,4	65,9	-0,5
Toimintakulusuhde, %	22,8	23,0	-0,2
Liikekulusuhde, %	16,8	16,9	-0,1
Oman pääoman tuotto, %	24,4	36,9	-12,5
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	6 238	6 225	13

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja vuodelta 2013 kasvoi 929 miljoonaan euroon (864) liiketoiminnan erinomaisen vakuutusteknisen kannattavuuden ansiosta.

Yhdistetty kulusuhde vuodelta 2013 oli 88,1 prosenttia (88,9), ja siten Ifin historian paras. Aikaisempina tilikausina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purettiin 79 miljoonalla eurolla (133).

Vakuutustekninen tulos parani 601 miljoonaan euroon (574) vuonna 2013. Henkilöasiakkaat-liiketoiminnan vakuutustekninen tulos kasvoi 360 miljoonaan euroon (349) ja Suurasiakkaiden 43 miljoonaan euroon (28). Yritysiasiakkaat-liiketoiminnan tekninen tulos säilyi vakaana ja oli 166 miljoonaa euroa (168), ja Baltia-liiketoiminnan tekninen tulos oli 15 miljoonaa euroa (17). Vuoden 2013 alussa ja loppupuolella vallinnut leuto sää pienensi vahinkofrekvenssiä. Vuoden 2013 viimeisellä neljänneksellä sattuneet myrskyvahingot toisaalta heikensivät tulosta. Merkittävimmän yksittäisen myrskyn aiheuttamat vahingot olivat noin

23 miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tuotto (vakuutusteknisen tuloksen suhde omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin) parani 13,3 prosenttiin (13,1).

Oman pääoman tuotto käyvin arvoin aleni 24,4 prosenttiin (36,9). Vahinkovakuutuksen käyvän arvon rahasto kasvoi hyvien osaketuottojen ansiosta vuoden 2012 lopusta vuoden 2013 loppuun mennessä 472 miljoonaan euroon (364). Valuuttakurssimuutokset pienensivät käyvän arvon rahastoa 153 miljoonalla eurolla.

	Yhdistetty kulusuhde, %			Riskisuhde, %		
	2013	2012	Muutos	2013	2012	Muutos
Henkilöasiakkaat	87,8	88,1	-0,3	64,9	64,9	-0,0
Yritysiasiakkaat	88,6	89,0	-0,4	65,1	65,5	-0,4
Suurasiakkaat	91,5	95,8	-4,3	70,7	73,9	-3,2
Baltia	88,4	87,1	1,3	56,2	54,7	1,5
Ruotsi	93,5	95,8	-2,3	70,7	72,4	-1,7
Norja	83,3	81,3	2,0	61,4	59,1	2,3
Suomi	88,5	89,5	-1,0	65,5	66,7	-1,2
Tanska	91,3	99,4	-8,1	64,7	71,7	-7,0

Kaikkien liiketoiminta-alueiden paitsi Baltian yhdistetty kulusuhde parani vuonna 2013. Baltian kannattavuus säilyi silti erittäin hyvänä. Suurasiakkaat-liiketoiminnan yhdistetty kulusuhde parani merkittävästi vuonna 2013 suurvahinkoihin liittyvien kustannusten jäätyä pienemmiksi kuin vuotta aiemmin. Yhdistetyt kulusuhteet paranivat Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Tanskassa yhdistetty kulusuhde parani selvästi, vaikka loka-joulukuulle 2013 osuikin suuria myrskyihin liittyviä vahinkoja.

Suurvahinkokehitys oli vuonna 2013 edellistä vuotta parempi. Suurvahingot ylittivät kokonaisuudessaan normalisoidun tason 14 miljoonalla eurolla (51) vuonna 2013, eli kehitys oli 37 miljoonaa euroa edellisvuotta parempi.

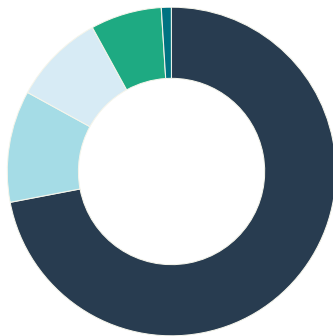
Bruttovakuutusmaksutulo kasvoi 1,5 prosenttia ja oli 4 768 miljoonaa euroa (4 698).

Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen maksutulo kasvoi 2,9 prosenttia. Maksutulo kasvoi kaikkialla muualla paitsi Suurasiakkaat-liiketoiminnassa. Henkilöasiakkaiden bruttovakuutusmaksutulo kasvoi valuuttakurssimuutokset huomioiden 5,0 prosenttia, Yritysiasiakkaiden 1,7 prosenttia ja Baltian toimintojen 1,6 prosenttia. Suurasiakkaiden bruttovakuutusmaksutulo laski 4,4 prosenttia.

Toimintakulusuhde parani 0,2 prosenttiyksikköä vuonna 2013 ja oli 22,8 prosenttia (23,0). Liikekulusuhde aleni 16,8 prosenttiin (16,9). Nimelliskustannuksia kasvatti Suomessa se, että Trygin Suomen-liiketoiminnan hankinta kasvatti henkilöstömäärää.

Sijoitusomaisuuden jakauma

Vahinkovakuutus, 31.12.2013, yht. 11,7 mrd. euroa

- Muut korkosijoitukset **72 %**
- Osakkeet **11 %**
- Valtion jvk:t **9 %**
- Rahamarkkinat **7 %**
- Muut **1 %**

Ifin sijoitusomaisuuden arvo oli 31.12.2013 yhteensä 11,7 miljardia euroa (11,7).

Sijoitustoiminnan nettotuotot nousivat 368 miljoonaan euroon (359). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin vuonna 2013 oli 5,0 prosenttia (6,1).

Korkosijoitusten duraatio oli 1,3 vuotta (1,1) ja keskimääräinen maturiteetti 2,3 vuotta (2,3). Korkosalkun keskimääräinen tuotto oli 31.12.2013 eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) 2,9 prosenttia (3,6).

Ifin vastuunkantokyky (vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuloon) oli vuoden 2013 lopussa 81 prosenttia (75). Neljännellä vuosineljänneksellä Sampo Oyj:lle maksetusta 4,3 miljardin Ruotsin kruunun suuruisesta osingosta huolimatta vakavaraisuuspääoma nousi 3 601 miljoonaan euroon (3 485). Vastuuvelka oli maksutuloon suhteutettuna 160 prosenttia (164) ja maksettuihin korvauksiin suhteutettuna 227 prosenttia (222).

Merkittäviä tapahtumia vuonna 2013

Sampo-konserniin kuuluva If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi) allekirjoitti marraskuussa 2012 sopimuksen Tryg A/S:n Suomen sivuliikkeen vahinkovakuutusliiketoiminnan hankkimisesta. Trygin Suomen-liiketoiminnalla oli asiakkaita noin 155 000 ja sen markkinaosuus oli noin kaksi prosenttia. Kauppa vahvistettiin tarvittavien viranomaislupien jälkeen toukokuussa 2013.

If ja Nordea allekirjoittivat marraskuussa 2012 yhteistyösopimuksen, jonka mukaan Nordea myy Ifin vakuutuksia Suomessa, Ruotsissa, Virossa, Latviassa ja

Liettuassa. Yhteistyön ensimmäiset kuukaudet ovat etenkin Ruotsissa olleet lupaavia.

Osakkuusyhtiö Topdanmark

If Vahinkovakuutus omistaa tanskalaisen Topdanmark-vakuutusyhtiön osakkeista 25,2 prosenttia ja äänivallasta 28,0 prosenttia, kun laskelmiin ei sisällytetä Topdanmarkin hallussa olevia omia osakkeita. Kööpenhaminan pörssissä noteerattu Topdanmark on vahinkovakuutusyhtiö, jolla on Tanskassa myös pieni henkivakuutusyhtiö. Topdanmarkin bruttovakuutusmaksutulo oli vuonna 2012 noin 1,6 miljardia euroa. Yhtiön markkinaosuus Tanskan vahinkovakuutusmarkkinoista on 17 prosenttia ja henkivakuutusmarkkinoista 3 prosenttia.

Voitonjakopolitiikkansa mukaisesti Topdanmark ei maksa osinkoja vaan ostaa markkinoilta omia osakkeitaan. If Vahinkovakuutus ei ole ostanut Topdanmarkin osakkeita toukokuun 2011 jälkeen. Ifin suhteellinen omistusosuus Topdanmarkissa on silti noussut, sillä If ei ole osallistunut osakkeen takaisinostoihin. Ifin omistus ylitti 20 prosentin rajan toukokuussa 2011, josta lähtien Topdanmark on kirjattu Ifin osakkuusyhtiöksi.

Sampo-konsernin segmenttiraportoinnissa Topdanmark-omistus käsitellään vahinkovakuutussegmentissä. Koska Topdanmark julkaisee tuloksensa Sampoa myöhemmin, käytetään Topdanmarkin tuloksesta laskettavan Ifin tulososuuden suuruutta arvioidessa analyyttikojen konsensusennustetta. Käytetyn arvion mahdollinen poikkeama todellisesta tuloksesta oikaistaan seuraavassa osavuositarkastuksessa.

Topdanmarkin tuloksesta yhdisteltävä tulososuus oli Sammon vuoden 2013 tilinpäätöksessä 8 miljoonan

euron suuruisten poistojen jälkeen 52 miljoonaa euroa (50). Ifin vakavaraisuuspääoma 31.12.2013 sisältää Ifin omistusosuutta vastaavan osuuden Topdanmarkin vakavaraisuuspääomasta.

If omisti 31.12.2013 kaikkiaan 31 476 920 Topdanmarkin osaketta. Osakkeiden keskimääräinen

hankintahinta oli 78 Tanskan kruunua ja niiden kirjanpitoarvo Sammon taseessa 31.12.2013 yhteensä 363 miljoonaa euroa. Topdanmarkin osakkeen päätöskurssi oli Kööpenhaminan pörssissä vuoden 2013 lopussa kaupankäynnin päättyessä 142,80 Tanskan kruunua osakkeelta (noin 19 euroa/osake).

Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB

Nordea on Pohjoismaiden suurin pankki ja markkina-arvolla mitattuna Euroopan kymmenen suurimman kattavia finanssipalveluja tarjoavan pankin joukossa. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta. Nordeaa käsitellään Sammon konsernitilinpäätöksessä osakkuusyhtiönä ja yhtiön luvut sisältyvät raportoinnissa Omistusyhteisö-segmenttiin.

Sampo Oyj omisti joulukuun 2013 lopussa 860 440 497 Nordean osaketta, joka vastaa 21,2 prosentin omistusosuutta. Osakkeista maksettu keskihinta oli 6,46 euroa ja kirja-arvo konsernitaseessa oli 8,03 euroa osakkeelta. Nordean päätöskurssi 30.12.2013 oli 9,78 euroa.

Nordean hallitus ehdottaa vuoden 2014 yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,43 euroa

osakkeelta (0,34 euroa). Osingon osuutta tuloksesta pyritään kasvattamaan vuosina 2014–2015 samalla kun pääomarakenne pidetään vahvana. Yhtiökokouksen hyväksyessä osinkoehdotuksen Sampo Oyj saa huhtikuussa 2014 Nordeasta osinkoa 370 miljoonaa euroa.

Tulos Nordea Bank AB, 2013

Milj. €	2013	2012	Muutos, %
Rahoituskate	5 525	5 563	-1
Liiketoiminnan tuotot	9 891	9 998	-1
Tulos ennen luottotappioita	4 851	4 934	-2
Luottotappiot, netto	-735	-895	-18
Luottotappiotaso (vuositasolla), pistettä	21	26	-
Liikevoitto	4 116	4 039	2
Riskisopeutettu tulos	3 351	3 313	1
Osakekohtainen tulos laimennusvaikutuksen jälkeen (jatk. toim.), euroa	0,77	0,77	-
Oman pääoman tuotto, %	11,0	11,6	-

Alla oleva teksti on lainattu Nordean 29.1.2014 julkaistusta tilinpäätöstiedotteesta vuodelta 2013.

Tiedot maailmantalouden kehityksestä paranivat jonkin verran ja rahoitusmarkkinat kehittyivät myönteiseen suuntaan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Pohjoismaisten talouksien

viimeaikainen kehitys on ollut hieman heikompaa, joskin kokonaiskuva on edelleen suhteellisen vahva.

Tuotot laskivat vuonna 2013 prosentin ja liikevoitto kasvoi 2 prosenttia edellisvuodesta. Riskisopeutettu tulos kasvoi prosentin edellisvuodesta.

Valuuttakurssimuutokset pienensivät tuottoja ja kuluja noin prosenttiyksikön ja luotto- ja talletusvolyymejä noin 3 prosenttiyksikköä, kun verrataan vuoden 2013 lukuja vuoden 2012 lukuihin.

Rahoituskate pieneni prosentin edellisvuodesta. Luotonannon volyymit pysyivät edellisvuoden tasolla paikallisissa valuutoissa laskettuna, kun käänteisiä takaisinostosopimuksia ei oteta huomioon. Yritys- ja henkilöasiakkaille annettujen luottojen marginaalit kohenivat, kun taas talletusmarginaalit pääosin kaventuivat edellisvuodesta.

Nettomääräiset palkkiotuotot kasvoivat 7 prosenttia ja nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä laski 13 prosenttia edellisvuodesta.

Kulut yhteensä pysyivät paikallisissa valuutoissa laskettuna suurin piirtein edellisvuoden tasolla, kun ei oteta huomioon tulosperusteisia palkkioita eikä voittopalkkiojärjestelmiä. Kulut on pidetty samalla tasolla jo 13 peräkkäisen neljänneksen ajan. Myös henkilöstökulut pysyivät paikallisissa valuutoissa laskettuna edellisvuoden tasolla, kun ei oteta huomioon tulosperusteisia palkkioita eikä voittopalkkiojärjestelmiä.

Jatkuvien toimintojen luottotappioiden nettomäärä pieneni 735 miljoonaan euroon. Luottotappiotaso oli 21 pistettä (edellisvuonna 26 pistettä).

Jatkuvien toimintojen tulos kasvoi prosentin 3 107 miljoonaan euroon. Kaikkien toimintojen tulos pysyi edellisvuoden tasolla ja oli 3 116 miljoonaa euroa. Riskisopeutettu tulos kasvoi prosentin edellisvuodesta.

Ydinvakavaraisuussuhde parani ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista 1,8 prosenttiyksikköä 14,9 prosenttiin. Jos osingon aiempaa suurempaa osuutta tuloksesta ei oteta huomioon, ydinvakavaraisuussuhde olisi noussut 0,8

prosenttiyksikköä. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamisiin parani 0,4 prosenttiyksikköä 15,7 prosenttiin ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Vakavaraisuussuhde parani 0,6 prosenttiyksikköä 18,1 prosenttiin ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Ydinvakavaraisuussuhteen paraneminen perustuu riskipainotettujen saamisten käytön tehostamiseen ja vahvoihin tuloksiin neljänneksen aikana.

Riskipainotettuja saamia oli 155,3 miljardia euroa ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Luku on 4,3 miljardia euroa eli 2,7 prosenttia pienempi kuin edellisneljänneksellä. Sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmän käyttöönotto Venäjällä sekä muut toimenpiteet riskipainotettujen saamisten pienentämiseksi vähensivät näitä saamia 3,2 miljardilla eurolla viimeisellä neljänneksellä. Kehitystä tuki myös valuuttakurssimuutosten vaikutus.

Nordea odottaa luottojen kysynnän pysyvän tulevina vuosina vaisumpana, asiakastoiminnan hiljaisempana ja korkojen matalampina kuin aiemmin oletettiin. Siksi pankki julkisti vuoden 2012 tilinpäätöstiedotteessa tehostamishankkeita, joiden kustannusvaikutuksiksi arvioitiin 450 miljoonaa euroa vuosina 2013–2015. Monet näistä hankkeista ovat tuottaneet odotettua parempia tuloksia. Lisäksi Nordea nopeuttaa ja laajentaa käynnissä olevaa tehostamisohjelmaa. Tavoite on nostettu 450 miljoonasta eurosta 900 miljoonaan euroon vuosina 2013–2015. Tavoitteesta on jo saavutettu 210 miljoonaa euroa. Osa kustannussäästöistä käytetään investointeihin, mutta Nordea odottaa kulujen laskevan nettomääräisesti noin 5 prosenttia vuodesta 2013 vuoteen 2015. Kulusäästöt syntyvät toimintakulujen vähentämisestä, konttoriverkoston sopeuttamisesta muuttuvaan asiakaskäyttäytymiseen, tuotteiden ja IT-toimintojen tehostamisesta, prosessien optimoinnista ja keskitettyjen toimintojen kululeikkauksista, kuten sisäisten palvelujen supistamisesta.

Lisätietoja Nordea Bank AB:sta ja vuoden 2013 tuloksesta on saatavilla yhtiön internetsivustolta osoitteessa www.nordea.com.

Henkivakuutus

Mandatum Life -konserniin kuuluvat Suomessa toimiva, Sampo Oyj:n täysin omistama Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ja sen Virossa pääkonttoriaan pitävä tytäryhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE. Muissa Baltian maissa yhtiö toimii sivukonttorien kautta.

Tulos Henkivakuutus, 2013

Milj. €	2013	2012	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo	1 063	977	9
Sijoitustoiminnan nettotuotot	569	574	-1
Liiketoiminnan muut tuotot	4	3	23
Korvauskulut	-731	-669	9
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	-648	-642	1
Henkilöstökulut	-46	-42	9
Liiketoiminnan muut kulut	-54	-58	-8
Rahoituskulut	-7	-7	-9
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	1	0	-
Tulos ennen veroja	153	136	12
Avainluvut	2012	2011	Muutos
Liikekustannussuhde, %	106,6	113,9	-7,3
Oman pääoman tuotto, %	18,3	28,5	-10,2
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	541	545	-4

Vuosi 2013 oli kaikilla keskeisillä mittareilla menestyksenkäs Mandatum Lifelle. Sijoitussidonnainen maksutulo kohosi ennätyslukemiin ja sijoitustuotot olivat hyvät. Kulukehitys oli myönteistä ja sijoitussidonnaisen vastuvelan määrä ohitti laskuperustekorkoisen vastuvelan määrän.

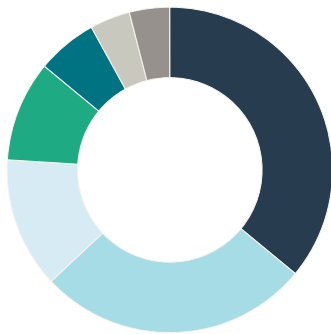
Henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 12 prosenttia vuonna 2013 ja oli 153 miljoonaa euroa (136). Markkina-arvojen muutokset huomioiva

henkivakuutustoiminnan laaja tulos oli 220 miljoonaa euroa (286). Oman pääoman tuotto (RoE) oli 18,3 prosenttia (28,5).

Mandatum Life -konsernilla oli 31.12.2013 sijoitusomaisuutta markkina-arvoin mitaten 5,5 miljardin euron (5,5) arvosta, kun mukaan ei lasketa 4,6 miljardin euron (3,8) suuruisia sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuvelan katteena olevia sijoituksia.

Sijoitusomaisuuden jakauma

Henkivakuutus, 31.12.2013, yht. 5,5 mrd. euroa

- Muut korkosijoitukset **36 %**
- Osakkeet **27 %**
- Valtion jvk:t **13 %**
- Rahamarkkinat **10 %**
- Muut **6 %**
- Private Equity **4 %**
- Kiinteistöt **4 %**

Sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin vuodelta 2013 oli 7,1 prosenttia (9,4). Joulukuun 2013 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 1,8 vuotta (1,8) ja keskimääräinen maturiteetti 2,2 vuotta (2,1). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli 3,7 prosenttia (4,8).

Sijoitusomaisuuden nettotuotot ilman sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja nousivat 299 miljoonaan euroon (280). Tuotot kasvoivat erityisesti osakesijoitusten erinomaisen tuoton ansiosta. Sijoitussidonnaisten vakuutusten tuotot olivat 270 miljoonaa euroa (294). Käyvän arvon rahasto kasvoi vuoden 2013 aikana 101 miljoonaa euroa 492 miljoonaan euroon.

Mandatum Life -konsernin vakavaraisuuspääoma ylitti Solvenssi I -säännösten mukaisen vakavaraisuuden minimivaatimuksen selvästi ja oli joulukuun 2013 lopussa 1 403 miljoonaa euroa (1 391). Vakavaraisuussuhde oli 27,6 prosenttia (27,7). Mandatum Life -konsernin vastuovelka kasvoi 8,5 miljardiin euroon (7,9). Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvä vastuuelka ylsi vuoden lopussa 4,6 miljardiin euroon (3,8), mikä vastaa 54 prosentin (48) osuutta vastuuelan koko määrästä. Laskuperustekorkoisen vastuuelan määrä väheni edelleen vuonna 2013 ja oli 3,9 miljardia euroa (4,1). Luku sisältää diskonttauskoron alentamiseksi tehdyt 146 miljoonan euron varaukset.

Suurimmassa osassa Mandatum Lifen laskuperustekorkoon pohjautuvista sopimuksista laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myydyissä yksilöllisissä vakuutuksissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia, joka on myös määrysten mukainen korkein sallittu

diskonttaus korko. Näiden vakuutusten vastuuelan diskonttaus korko on alennettu 3,5 prosenttiin. Tästä johtuen vastuuelkaa on täydennetty 75 miljoonalla eurolla (71) vuonna 2013. Lisäksi 71 miljoonaa euroa on varattu laskuperustekorollisten sopimusten koron alentamiseksi 2,25 prosenttiin vuonna 2014 ja 2,75 prosenttiin vuonna 2015. Mandatum Life on täydentänyt vastuuelkaa kaikkiaan 146 miljoonan euron (118) suuruisella korkotäydennyksellä.

Viime vuosineljänneksen aikana toteutettu tehostamishjelma ja palkkiotuottojen kasvu nostivat henkivakuutustoiminnan kustannusliikkeen tuloksen 14 miljoonaan euroon (6). Riskiliikkeen tulos oli vuonna 2013 erinomainen ylittäessään 24 miljoonaan euroon (19). Kustannusliikkeen tuloksen odotetaan kasvavan edelleen vuonna 2014 sijoitussidonnaisen kannan kasvun ja kustannussäästöohjelman vaikutusten ansiosta.

Mandatum Life -konsernin omalla vastuulla oleva maksutulo kasvoi 10 prosenttia ja oli 1 063 miljoonaa euroa (977). Maksutulo nousi ennen kaikkea Danske Bank -jakelukanavan ja omien myyntikanavien myynnin kasvun ansiosta. Pääpainopisteeksi valittujen sijoitussidonnaisten sopimusten maksutulo ylsi uuteen ennätykseen ja oli 909 miljoonaa euroa (810). Baltiassa maksutuloa kertyi 32 miljoonaa euroa (33).

Maksutulon suuruudesta huolimatta Mandatum Lifen markkinaosuus sijoitussidonnaisessa vakuuttamisessa laski 19,3 prosenttiin (26,2), sillä koko alan henkivakuutusmaksutulo kasvoi Suomessa voimakkaasti. Mandatum Lifen ensivakuutuksen kokonaismarkkinaosuus Suomessa aleni 19,2 prosenttiin (24,5). Baltiassa Mandatum Lifen markkinaosuus laski 10 prosenttiin (11).

Omistusyhteisö

Sampo Oyj hallinnoi vahinko- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään. Lisäksi yhtiö omisti 31.12.2013 noin 21,2 prosenttia Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakepääomasta. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö.

Tulos Omistusyhteisö, 2013

Milj. €	2013	2012	Muutos, %
Sijoitustoiminnan nettotuotot	26	51	-49
Liiketoiminnan muut tuotot	15	15	-1
Henkilöstökulut	-23	-18	26
Liiketoiminnan muut kulut	-11	-13	-11
Rahoituskulut	-51	-65	-21
Osuus osakkuusyritysten voitosta	635	653	-3
Tulos ennen veroja	589	623	-5
			Muutos
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	53	53	0

Omistusyhteisö-segmentin tulos ennen veroja oli 589 miljoonaa euroa (623), josta 635 miljoonaa euroa (653) tuli Nordean vuoden 2013 tuloksesta kirjattavasta Sammon osuudesta. Ilman osuutta Nordean tuloksesta omistusyhteisö teki -45 miljoonan euron tuloksen (-30).

Sampo Oyj:n omistus Nordea Bankista on kirjattu konsernitaseeseen 6,9 miljardiin euroon. Omistuosuuden markkina-arvo oli joulukuun 2013 lopussa 8,4 miljardia euroa. Sampo Oyj:n taseeseen sisältyi myös 2,4 miljardin euron (2,4) arvosta tytäryhtiöiden osakkeita.

Hallinnointi

Sampo-konserni noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa, 1.10.2010 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia sellaisenaan.

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 54 mukaisen, arvopaperimarkkinalain (746/2012) 7. luvun 7 §:ssä tarkoitetun liikkeeseenlaskijan hallinto- ja ohjausjärjestelmää

koskevan selvityksen (Corporate Governance Statement) sivustollaan vuosittain. Selvitys julkaistaan Sammon vuosikertomuksen yhteydessä maaliskuussa 2014. Selvitys on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/hallinnointi. Konsernin hallinnoinnista on lisätietoa saatavilla myös vuoden 2013 vuosikertomuksen [Hallinnointi](#)-osiossa.

Konsernirakenteen muutokset

Sampo-konsernin rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2013.

Varsinainen yhtiökokous

Sampo Oyj:n 18.4.2013 järjestetty varsinainen yhtiökokous päätti jakaa vuodelta 2012 osinkoa 1,35 euroa osakkeelta. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 23.4.2013. Osinko maksettiin 30.4.2013. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2012 tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Yhtiön hallitukseen valittiin kahdeksan jäsentä, jolloin hallituksen jäsenmäärä pieneni yhdellä. Yhtiön hallitukseen valittiin uudelleen Anne Brunila, Adine Grate Axén, Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Per Sørлие, Matti Vuoria ja Björn Wahlroos. Hallituksen vanhoista jäsenistä Jukka Pekkarinen ja Christoffer Taxell eivät olleet enää käytettävissä. Hallitukseen valittiin uutena jäsenenä Jannica Fagerholm.

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen Björn Wahlroosin ja varapuheenjohtajakseen Matti Vuorian. Nimitys- ja palkkiovaliokuntaan valittiin Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Matti Vuoria ja Björn Wahlroos

(puheenjohtaja). Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Anne Brunila (puheenjohtaja), Jannica Fagerholm, Adine Grate Axén ja Per Sørлие.

Yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille palkkioita vuonna 2014 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 160 000 euroa vuodessa, hallituksen varapuheenjohtajalle 100 000 euroa vuodessa ja hallituksen jäsenille 80 000 euroa vuodessa. Hallituksen jäsenen edellytetään hankkivan yhtiökokouksen päätöksen perusteella Sammon A-sarjan osakkeita markkinoilta julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan 50 prosentilla hallituksen jäsenen vuosipalkkiosta, josta on ensin vähennetty verot ja vastaavat maksut.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy, jolle maksetaan palkkiota Sammon hyväksymän laskun mukaan. KHT Heikki Ilkka jatkaa päävastuullisena tilintarkastajana.

Konsernijohtaja

Kari Stadigh jatkaa Sammon hallituksen pyynnöstä konsernijohtajana tammikuusta 2016 alkaen toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella.

Toimitusjohtajasopimuksensa mukaisesti hänellä olisi ollut mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60 vuotta täyttäessään joulukuussa 2015.

Yritysvastuu

Pörssinoteerattuna yhtiönä Sampo Oyj on velvollinen toimimaan osakkeenomistajiensa edut huomioon ottaen, lakeja noudattaen ja järkevien liiketoimintatapojen mukaisesti. Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat yhteisiä arvoja – eettisyys, lojaalisuus, avoimuus ja yrittäjyys – kaikissa liiketoimissaan ja yhteyksissään kaikkiin sidosryhmiin. Vakuuttaminen on liiketoimintaa, jossa vastuullisuus ja

luottamus ovat keskeisiä tekijöitä päivittäisissä asiakaskontakteissa.

If pyrkii ottamaan laajemman yhteiskuntavastuun kuin sen pelkkä liiketoiminta edellyttää. If hyödyntää ainutlaatuisia osaamistaan hallita riskejä turvallisen kehityksen edistämiseksi. Tavoitteena on toimia aina tavalla, joka täyttää tai jopa ylittää toiminnan eettiset,

oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

Ifin toimintaa ohjaa tiukka ympäristöpolitiikka. If pyrkii aina löytämään ympäristöystävällisimmän ratkaisun itselleen, asiakkaille, toimittajille ja yhteistyökumppaneille. Lisätietoja Ifin ympäristötoiminnasta on luettavissa maaliskuussa 2013 julkaistusta Ifin englanninkielisestä ympäristöraportista (The If Environmental Report 2012), joka on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/

materials/annual-reports/2012.

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä riskeiltä suojaamiseen. Vuonna 2013 Mandatum Life maksoi eläkettä yli 61 000 asiakkaalle kaikkiaan noin 320 miljoonaa euroa, ja muita korvauksia 38 000 vakuutetulle yhteensä 415 miljoonan eurolla.

Henkilöstö

Sampo-konsernin henkilöstön kokonaismäärä aleni hieman vuoden aikana, sillä 31.12.2013 mennessä henkilöstömäärä oli osa-aikaiset työntekijät kokoaikaisiksi työntekijöiksi muuntaen 6 800 henkeä, kun määrä oli vuoden 2012 lopulla 6 820 henkeä. Vahinkovakuutustoiminnan henkilömäärä pysyi suurin piirtein ennallaan. Suomessa vahinkovakuutuksen henkilömäärä kasvoi Trygin Suomen vahinkovakuutusliiketoiminnan integroinnin vuoksi, mutta Ruotsissa henkilömäärä säilyi ennallaan ja muissa maissa henkilöstömäärä aleni hieman toiminnan tehostamisen vuoksi. Henkivakuutuksen

henkilöstön määrä laski Suomessa ja Baltiassa tehostustoimien ansiosta.

Katsauskaudella konsernin henkilöstöstä 91 prosenttia työskenteli vahinkovakuutustoiminnoissa, 8 prosenttia henkivakuutustoiminnassa ja alle prosentti emoyhtiö Sampo Oyj:ssä. Henkilöstöstä työskenteli Suomessa 33 prosenttia, Ruotsissa 27 prosenttia ja Norjassa 21 prosenttia. Baltiassa ja muissa maissa työskenteli 19 prosenttia henkilöstöstä. Vuonna 2013 Sampo-konsernissa työskenteli keskimäärin 6 832 henkeä, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 6 823 henkeä.

Palkitseminen

Sampo-konsernissa palkitseminen perustuu Sammon hallituksen 4.11.2013 hyväksymiin palkitsemisperiaatteisiin. Palkitsemisperiaatteen saatavilla osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Konsernin eri yhtiöiden liiketoimintaan lähtökohtaisesti kuuluvat riskit huomioon ottaen on äärimmäisen tärkeää, että palkitsemismekanismit ja riskienhallinta ovat toisiinsa kytkettyjä. Minkään palkitsemismallin suunnittelua tai sitä seuraavien maksujen arviointia ei voida erottaa niihin liittyvien riskien samanaikaisesta arvioinnista. Sammon palkitsemisstrategian on oltava vastuullinen sekä työntekijöitä että osakkeenomistajia kohtaan, joten pitkän aikavälin taloudellisen vakauden ja konsernin arvon kehittämisen on ohjattava palkitsemisjärjestelmien suunnittelua.

Kaikkien palkitsemismekanismien lähtökohtana on rohkaista ja kannustaa työntekijöitä tekemään parhaansa ja ylittämään heille asetetut tavoitteet. Palkitsemiskokonaisuudet on suunniteltava

palkitsemaan työntekijöitä kaikilla tasoilla niin, että huolella, oikeiden käytäntöjen mukaisesti ja menestyksekkäästi tehty työ palkitaan oikeudenmukaisesti. Samalla on kuitenkin muiden sidosryhmien edun suojaamiseksi huomattava, että palkitsemismekanismit eivät saa houkuttaa tai rohkaista työntekijöitä liiallisten ja ei-haluttujen riskien ottamiseen.

Sampo-konsernissa on käytössä seuraavat palkitsemismuodot:

(a) Kiinteä palkitseminen
Kiinteä palkka on tavallisesti työntekijän palkitsemiskokonaisuuden perusta. Kiinteä palkka tarjoaa taloudellista vakautta muodostamalla riittävän suuren osuuden kokonaispalkitsemisesta. Sen tulee olla kilpailukykyinen, mutta ei markkinoiden korkein. Tavallisesti kiinteä palkka perustuu työntekijän yleiseen vastuutasoon ja asemaan organisaatiossa.

(b) Muuttuva palkitseminen

Muuttuva palkitseminen voidaan jakaa palkitsemisperusteen mukaan kahteen pääryhmään:

- (i) Yhtiön tulokseen liittyvään kontribuutioon perustuvat muuttuvat palkkiot. Tässä palkitsemimuodossa palkkiot perustuvat yksittäisen työntekijän panokseen yhtiön tuloksen hyväksi. Henkilökohtaisten suorituskriteerien lisäksi Sampo-konsernin yhtiöiden kyky maksaa tiettyjä muuttuvia palkkioita riippuu yhtiön, liiketoiminta-alueen ja/tai liiketoimintayksikön tuloksesta sekä koko divisioonan tai konsernin kokonaistuloksesta.
- (ii) Työntekijöiden konserniin sitouttamiseen liittyvät muuttuvat palkkiot. Sampo-konserni voi osana kokonaispalkitsemisjärjestelmää, kiinteän palkitsemisjärjestelmän ja erilaisten muuttuvien palkitsemisjärjestelmien lisäksi, Sampo Oyj:n hallituksen harkintaan perustuen, käyttää pitkäaikaisia kannustinohjelmia sitouttaakseen johtajia ja avainhenkilöitä konserniin pidemmäksi ajaksi. Ohjelmat suunnitellaan yhdenmukaistamaan osallistujien edut osakkeenomistajien etuihin pitkällä aikavälillä siten, että ohjelmien maksut linkitetään sekä tiettyihin suorituskriteereihin että Sammon osakkeen positiiviseen hintakehitykseen. Ohjelmien maksut on rajoitettu tiettyyn maksimiarvoon.

Lisäksi pitkäaikaisiin kannustinohjelmiin on sisällytettävä aina tietyn tason yläpuolella tai tietyille osallistujaryhmille ehto, jonka mukaan edunsaajan on käytettävä tietty osa palkkiosta Sammon osakkeiden ostoon ja säilytettävä ne tietyn ajanjakson ajan.

(c) Eläke

Eläkkeet perustuvat työehtosopimukseen ja/tai vastaavat kyseisten työmarkkinoiden tilannetta. Pääsääntöisesti eläkejärjestelmien tulee olla maksuperusteisia.

(d) Muut edut

Muut edut perustuvat pääasiassa paikallisiin käytäntöihin ja riippuvat maakohtaisesta

verokohtelusta. Sampo-konsernin etukokonaisuudet vastaavat kyseisten työmarkkinoiden tilannetta.

Tietty osuus ylimmälle johdolle ja tietyille avainhenkilöille maksettavista muuttuvista palkkioista lykätään määritellyn ajanjakson ajaksi kussakin konserniin kuuluvassa yhtiössä sovellettavan sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Lykkäysajanjakson jälkeen tehdään jälkikäteinen riskiarviointi ja hallitus päättää, voidaanko lykättyjä muuttuvia palkkioita maksaa kokonaan tai osittain vai jätetäänkö ne kokonaan maksamatta. Vuoden 2013 osalta osaa lyhytaikaisista kannustinpalkkioista on lykätty. Ennen valvovan viranomaisen lykkäys-suositusten julkaisemista päätettyjen sopimusten tai ohjelmien maksua ei ole lykätty.

Pitkäaikaisen kannustinohjelman 2009:1 perusteella maksettiin vuonna 2013 palkkioita sosiaalikuluneen 27 miljoonaa euroa (17). Lyhytaikaisia kannustimia maksettiin sosiaalikulut mukaan lukien samalla ajanjaksolla 34 miljoonalla eurolla (28). Johdon pitkäaikaisen kannustinohjelmien perusteella maksettavat maksut perustuvat Sammon osakekurssin kehitykseen noin kolmen vuoden aikajaksolla kunkin kannustinjärjestelmän liikkeelle laskemisesta alkaen. Kannustinohjelmissa on asetettu minimivaatimukset osakekurssikehitykselle ja yhtiön kannattavuudelle sekä yläraja maksettaville kannustimille. Lisäksi osa kannustimina saaduista suorituksista on käytettävä Sammon osakkeiden hankkimiseen ja osakkeet on pidettävä tietyn ajan.

Sampo-konsernin pitkäaikaisten kannustinohjelmien ehdot ovat luettavissa osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen. Sampo Oyj:n hallitus ei päättänyt uusien kannustinjärjestelmien käyttöönotosta vuonna 2013.

Sampo-konserni julkaisee maaliskuussa 2014 myös palkka- ja palkkioselvityksen. Selvitys on laadittu listayhtiöiden hallinnointikoodin 7. luvun (Palkitseminen) suositusten mukaisesti. Selvitys on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Riskienhallinta

Sampo-konsernin yhtiöt toimivat liiketoiminta-alueilla, joissa riskinottoon ja aktiiviseen riskienhallintaan perustuva voittojen tuottaminen on ansaintalogiikan pääkomponentteja. Sampo-konsernin riskienhallinnan

tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa liiketoimintojen ja liiketoimintaympäristön riskeihin suhteutettuna riittävän pääoman saatavuus sekä riittävän tuoton kertyminen valitut riskit huomioiden. Ydinsaaminen

riskien, pääomituksen, likviditeetin ja kannattavuuden tasapainon hallinnassa kyseisillä liiketoiminta-alueilla voidaan tiivistää seuraavasti:

1. Vakuutusriskien asianmukainen valinta ja hinnoittelu
2. Vakuutusriskiaseman tehokas hallinta
3. Sijoitustransaktioiden huolellinen valinta ja toteutus
4. Sijoitussalkkujen ja taseen tehokas hallinta
5. Seuraamusriskien tehokas hallinta

Ydinosaamiseen liittyvää toimintaa ylläpidetään ja kehitetään Sampo-konsernin kaikilla organisaatiotasolla jatkuvasti.

Sampo-konserni on monipuolisena finanssikonsernina altistunut monille erilaisille rahoitusriskeille ja muille riskeille. Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden merkittävin liiketoiminnasta aiheutuva riski oli vuonna 2013 markkinariski. Suurimmat Sampo-konsernia vuonna 2013 uhanneet markkinariskit olivat korko-, valuuttakurssi-, spreadi- ja valuuttariski.

Sammon vakuutusriskit säilyivät jotakuinkin muuttumattomina vuonna 2013. Mandatum Lifen merkittävin biometrinen riski on edelleen pitkäikäisyysriski, joka liittyy suurimmaksi osaksi laskuperustekorkoiseen ryhmäeläkevakuutuskantaan. If Vahinkovakuutuksen merkittävin riski on varausriski, joka on suurelta osin peräisin pitkäaikaisista vakuutussopimuksista kuten työntekijöiden tapaturmavakuutuksista ja ajoneuvovakuutuksiin liittyvistä vastuuvakuutuksista.

Konsernitasolla tarkastellen merkittävimmät riskit ovat markkina- ja luottoriski. Jälkimmäisen riskin perusteena on Sampo Oyj:n merkittävä Nordea-omistus.

Kattava selvitys Sampo-konsernin riskienhallinnasta, hallintorakenteesta, riskeistä ja pääomituksesta on saatavilla Sampo-konsernin vuosikertomuksen 2013 [Riskienhallinta-osiossa](#).

Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja osakepääoma

Sampo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2013 oli 560 000 000 osaketta, jotka jakaantuivat 558 800 000 A-sarjan sekä 1 200 000 B-sarjan osakkeeseen. Osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia on 564 800 000 kappaletta. Kullakin A-osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni ja B-osakkeella viisi ääntä. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on 179 000 000 ja enimmäismäärä 711 200 000 kappaletta. B-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on nolla (0) ja enimmäismäärä 4 800 000 kappaletta. 31.12.2013 Sampo Oyj:n osakepääoma oli 98 miljoonaa euroa (98).

Sammon yhtiöjärjestyksen lunastusvelvollisuuslausekkeen (16 §) mukaisesti

osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä - joko yksin tai yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa siten kuin jäljempänä määritellään - saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia (lunastusvelvollinen osakkeenomistaja), on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien (lunastukseen oikeutetut osakkeenomistajat) vaatimuksesta näiden osakkeet ja niihin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit siten kuin tässä pykälässä määrätään. Yhtiöjärjestyksessä määritellään omistusosuuden ja lunastushinnan laskukaava.

Osakemäärän kehitys Sampo Oyj, 2009-2013

Vuosi	A-osakkeita	B-osakkeita	Yhteensä	Muutos vuoden aikana	Muutoksen syy
1.1.2009	560 172 390	1 200 000	561 372 390	ei muutoksia	
1.1.2010	560 172 390	1 200 000	561 372 390	-90 000	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2011	560 082 390	1 200 000	561 282 390	-1 282 390	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2012	558 800 000	1 200 000	560 000 000	ei muutoksia	
1.1.2013	558 800 000	1 200 000	560 000 000	ei muutoksia	
1.1.2014	558 800 000	1 200 000	560 000 000		

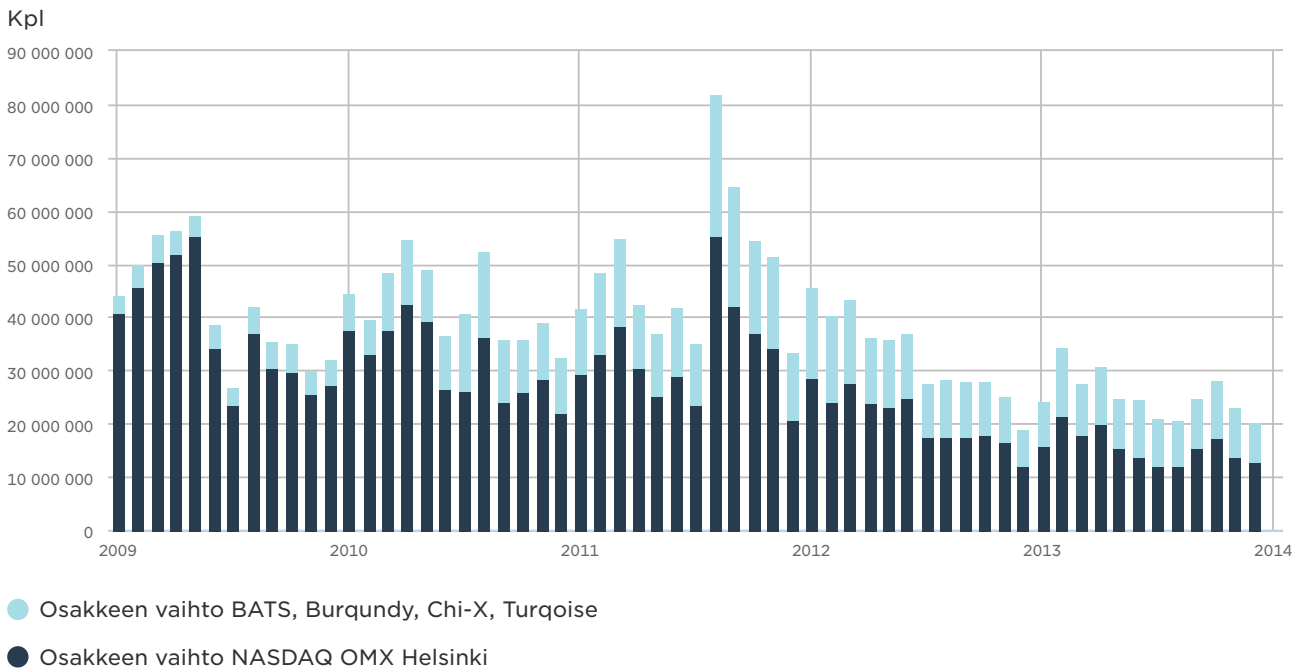
Sammon A-sarjan osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä vuodesta 1988 alkaen. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osakkeet voidaan

osakkeenomistajan vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeiksi. Tilikauden päättyessä Sampo Oyj ei omistanut omia A-sarjan osakkeitaan. Myöskään muut konserniyhtiöt eivät omistaneet emoyhtiön osakkeita.

Osakkeen hinta Sampo Oyj, 2009-2013

Osakkeen vaihto kuukausittain Sampo Oyj, 2009–2013

Hallituksen valtuutukset

Vuoden 2013 yhtiökokous myönsi hallitukselle valtuudet hankkia Sammon omia A-sarjan osakkeita yhdessä tai useammassa erässä yhteensä enintään 50 000 000 kappaletta. Omia osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Osakkeiden hankintahinta on enintään hankintahetkellä Sammon osakkeesta julkisessa

kaupankäynnissä maksettava korkein hinta. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Sampo Oyj ei ostanut vuonna 2013 omia osakkeitaan. Sampo ei ole hankkinut omia osakkeitaan myöskään katsauskauden päättymisen jälkeen.

Osakkeenomistajat

Sampo Oyj:n osakkeenomistajien lukumäärä säilyi vakaana. Osakkeenomistajia oli 31.12.2013 kaikkiaan 82 092 (82 216). Arvo-osuusjärjestelmään siirtämättä oli 1,3 prosenttia osakkeista. Hallintarekisteröityjen ja ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus nousi

56,79 prosenttiin (54,65) osakemäärästä ja 56,31 prosenttiin äänistä (54,19).

Sampo ei vastaanottanut Arvopaperimarkkinalain 9 luvun mukaisia liputusilmoituksia vuonna 2013.

Omistusmääräjakauma Sampo Oyj, 31.12.2013

Osakkeiden lukumäärä	Omistaja, kpl	Omistaja, %	Arvo- osuusmäärä, kpl	Arvo- osuusmäärä, %	Äänimäärä, kpl	Äänimäärä, %
1-100	26 084	31,77	1 565 087	0,28	1 565 087	0,28
101-500	36 133	44,02	9 418 457	1,68	9 418 457	1,67
501-1 000	9 574	11,66	7 382 536	1,32	7 382 536	1,31
1 001-5 000	8 486	10,34	18 064 078	3,23	18 064 078	3,20
5 001-10 000	979	1,19	7 095 199	1,27	7 095 199	1,26
10 001-50 000	673	0,82	13 876 780	2,48	13 876 780	2,46
50 001-100 000	66	0,08	4 678 619	0,84	4 678 619	0,83
100 001-500 000	68	0,08	13 917 187	2,49	13 917 187	2,46
500 001-9 999 999 999	29	0,04	476 880 117	85,16	481 680 117	85,28
Yhteensä	82 092	100,00	552 878 060	98,73	557 678 060	98,74
Joista hallintarekisteröityjä	17		311 683 693	55,66	311 683 693	55,19
Odotusluettelolla yhteensä	0		0	0,00	0	0,00
Yhteistilillä			7 121 940	1,27	7 121 940	1,26
Eriyistileillä yhteensä			0	0,00	0	0,00
Liikkeeseenlaskettu määrä			560 000 000	100,00	564 800 000	100,00

Osakkeenomistajat Sampo Oyj, 31.12.2013

A- ja B-sarjat	Osakkeiden lukumäärä	Osakkeista, %	Äänistä, %
Solidium Oy	79 280 080	14,16	14,04
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	43 934 421	7,85	7,78
Wahlroos Björn Arne Christer	11 763 141	2,10	2,08
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva ^{*)}	5 200 000	0,93	1,77
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 241 614	0,76	0,75
Valtion Eläkerahasto	3 960 000	0,71	0,70
Schweizerische Nationalbank	2 630 544	0,47	0,47
Keva	2 170 102	0,39	0,38
Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	1 766 000	0,32	0,31
Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	1 605 800	0,29	0,28
Folketrygdfondet	1 568 088	0,28	0,28
Odin Norden	1 070 403	0,19	0,19
OP-Focus-erikoissijoitusrahasto	909 195	0,16	0,16
Sigrid Juséliuksen Säätiö	876 400	0,16	0,16
OP-Delta-sijoitusrahasto	825 000	0,15	0,15
Nordea Suomi	785 000	0,14	0,14
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	640 000	0,11	0,11
Teollisuuden Voima Oyj	610 260	0,11	0,11
OP-Suomi Arvo -sijoitusrahasto	557 500	0,10	0,10
Suomen Kulttuurirahasto	532 271	0,10	0,09
Hallintarekisteröidyt yhteensä	311 683 693	55,66	55,18
Muut yhteensä	83 390 488	14,89	14,76
Yhteensä	560 000 000	100,00	100,00

^{*)} A-sarjan osakkeita 4 000 000 kpl ja B-sarjan osakkeita 1 200 000 kpl

Osakeomistus sektoreittain Sampo Oyj, 31.12.2013 (A- ja B-sarjojen osakkeet)

Sektorit	Osakkeita yhteensä	%
Ulkomaiset ja hallintarekisteröidyt	318 020 728	56,79
Yritykset	89 884 276	16,05
Kotitaloudet	60 245 606	10,76
Julkisyhteisöt	57 877 080	10,34
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	14 226 069	2,54
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	12 624 301	2,25
Yhteistilillä	7 121 940	1,27
Yhteensä	560 000 000	100,00

Alla olevassa taulukossa on esitetty hallituksen ja johtoryhmän Sampo-omistukset. Vuoden 2013 lopussa Sammon hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä

omistivat suoraan tai välillisesti 11 920 709 (11 933 741) Sammon A-sarjan osaketta. Omistusten

yhteenlaskettu osuus osakemäärästä ja äänioikeuksista oli 2,1 prosenttia (2,1).

(696 511) osaketta, mikä oli 0,1 prosenttia (0,1) osakemäärästä ja äänioikeuksista

Sammon johtoryhmän ja heidän lähipiirinsä omistuksessa oli suoraan tai epäsuorasti 733 626

Hallituksen ja johtoryhmän omistukset Sampo Oyj, 31.12.2013 ja 31.12.2012

Hallitus	31.12.2013	31.12.2012
Wahlroos	11 863 141	11 861 383
Vuoria	35 804	35 017
Brunila	9 059	8 380
Fagerholm	679	-
Grate Axén	3 061	2 251
Mattila	3 796	4 089
Palin-Lehtinen	3 479	4 343
Pekkarinen	-	8 315
Sørli	1 690	1 039
Taxell	-	8 924
Yhteensä	11 920 709	11 933 741
Hallituksen omistus liikkeellelasketuista osakkeista, %	2,1 %	2,1 %
Hallituksen äänimäärä, %	2,1 %	2,1 %
Johtoryhmä	31.12.2013	31.12.2012
Stadigh	268 711	258 108
Johansson	58 986	55 224
Lapveteläinen	239 132	234 759
Magnusson	22 154	22 232
Martinsen	25 688	22 496
Niemisvirta	52 248	48 403
Thorsrud	23 628	20 001
Vuorinen	16 085	12 161
Wennerklint	26 994	23 127
Yhteensä	733 626	696 511
Johtoryhmän omistus liikkeellelasketuista osakkeista, %	0,1 %	0,1 %
Johtoryhmän äänimäärä, %	0,1 %	0,1 %

Taloudellinen tilanne

Sisäiset osingot

Sampo-konsernin emoyhtiö sai vuonna 2013 tytäryhtiöiltään ja osakkuusyhtiöiltään Nordea Bank AB:lta osinkoa lähes 900 miljoonaa euroa. Osinkoa saatiin seuraavasti:

- 26.3.2013; Nordea Bank AB; 293 miljoonaa euroa;
- 25.4.2013; Mandatum Life; 100 miljoonaa euroa; ja
- 5.12.2013; If Vahinkovakuutus; 4,3 miljardia Ruotsin kruunua (n. 490 miljoonaa euroa).

Nordea Bank AB:n hallitus esitti 29.1.2014 Nordean 19.3.2014 järjestettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaettaisiin 0,43 euroa osakkeelta. Sammon osuus osingosta on sen nykyisen omistuksen mukaisesti 370 miljoonaa euroa. Esityksen mukaisesti osingon maksupäivä on 1.4.2014.

Mandatum Lifen vakavaraisuuslaskelmasta 31.12.2013 on jo vähennetty suunniteltu 100 miljoonan euron osinko emoyhtiölle. Osinko maksetaan vuoden 2014 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Luottoluokitukset

Sampo-konserniin kuuluvien yhtiöiden luottoluokituksissa ei vuoden 2013 aikana tapahtunut muutoksia.

Yhtiö	Moody's		Standard and Poor's	
	Luokitus	Näkymä	Luokitus	Näkymä
Sampo Oyj	Baa2	Vakaa	Ei luokitusta	-
If Skadeförsäkring Ab (Ruotsi)	A2	Vakaa	A	Vakaa
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi)	A2	Vakaa	A	Vakaa

Konsernin vakavaraisuus

Nordea Bank AB (publ):ia on käsitelty Sampo Oyj:n osakkuusyhtiönä 31.12.2009 lähtien. Sampo-konserni on luokiteltu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymäksi.

annetun lain kolmannen luvun mukaan. Laki perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/87/EY finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriytysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta.

Konsernin vakavaraisuus lasketaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699)

Sampo-konsernin vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2013	31.12.2012
Konsernitaseen oma pääoma	10 643	10 020
Toimialakohtaiset erät	1 274	1 285
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	-3 319	-3 160
Ryhmittymän omat varat, yhteensä	8 598	8 145
Omien varojen vaatimukset, yhteensä	4 663	4 767
Ryhmittymän vakavaraisuus	3 935	3 379
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (Omat varat suhteessa minimivaatimuksiin, %)	184,4 %	170,9 %

Konsernin vakavaraisuussuhde (ryhmittymän omat varat suhteessa minimivaatimukseen) oli joulukuun

2013 lopussa 184,4 prosenttia (170,9). Vakavaraisuussuhde parani Sampo-konsernin vahvan

tuloskehityksen ansiosta. Aiempaa suurempaa osinko-olettamaa lukuun ottamatta muut muutokset olivat pieniä.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymää koskevien vakavaraisuussäädösten ohella Sampo-konsernissa pääomista arvioidaan sisäisesti vertaamalla riskeihin vaadittavaa pääomaa käytettävissä oleviin pääomiin. Riskeihin vaadittavan pääoman arviointi perustuu taloudelliseen pääomaan, jonka konserniyhtiöt määrittävät mitattavissa oleville riskeille 99,5 prosentin luottamustasolla ja yhden vuoden horisontilla. Tämän lisäksi yhtiöt arvioivat pääomatarpeensa sellaisien riskien varalta, jotka eivät ole mitattavissa.

Käytettävissä oleva pääoma (Adjusted Solvency Capital) sisältää vakavaraisuuspääoman ja lisäksi muita vahinkojen kattamiseen käytettävissä olevia eriä kuten vastuuvelan diskonttausvaikutuksen ja muita nykyisellään vakavaraisuuspääomaan kuulumattomia eriä.

Taloudellisen pääoman vaatimus Sampo-konsernin toiminnalle 31.12.2013 oli 5 361 miljoonaa euroa (4 560) ja käytettävissä oleva pääoma (Adjusted Solvency Capital) oli 9 417 miljoonaa euroa (8 197).

Velkarahoitus

Sampo Oyj:llä oli 31.12.2013 velkarahoitusta 2 027 miljoonaa euroa (2 162) ja korkoa kerryttäviä omaisuuseriä pankkitalletukset mukaan lukien 980 miljoonaa euroa (1 048). Korkoa kerryttäviin omaisuuseriin sisältyvät pankkitilit, rahamarkkinainstrumentit sekä 350 miljoonaa euroa tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden liikkeelle laskemia pääomalainoja. Vuoden 2013 aikana nettovelka aleni 65 miljoonaa euroa 1 048 miljoonaan euroon (1 113). Sampo Oyj:n bruttovelka oli 29 prosenttia (32) yhtiön omasta pääomasta.

Sampo Oyj:n taseessa 31.12.2013 olleet rahoitusvelat koostuivat 1 720 miljoonan euron (1 710) senioriehtoista joukkovelkakirjalainoista ja 308 miljoonan euron (451) arvoista liikkeeseen lasketuista yritystodistuksista. Sampo Oyj:n velan keskikorko 31.12.2013 oli 2,26 prosenttia (2,33).

Sampo Oyj osti takaisin 28.5.2013 eräpäivältään 16.9.2013 olevaa, 4 000 miljoonan Ruotsin kruunun suuruista senioriehtoista lainaansa nimellisarvoltaan 3 391 miljoonan Ruotsin kruunun arvosta.

Samanaikaisesti Sampo laski liikkeelle kaksi 2 000 miljoonan Ruotsin kruunun suuruista senioriehtoista, vakuudetonta vaihtuvakorkoista velkakirjaa, joiden eräpäivät ovat 28.5.2015 ja 29.5.2018.

Senioriehtoista, vakuudettomasta vaihtuvakorkoisesta 4 000 miljoonan Ruotsin kruunun suuruudesta lainasta jäljelle jäänyt 609 miljoonan Ruotsin kruunun osuus erääntyi 16.9.2013.

If Skadeförsäkring Holding Ab (publ):n suomalainen tytäryhtiö If Vahinkovakuutusyhtiö Oy lunasti 2.4.2013 lainan ehtojen mukaisesti 65 miljoonan euron pääomalainan, joka oli laskettu liikkeelle 29.11.2002.

If Skadeförsäkring Holding Ab (publ):n suomalainen tytäryhtiö If Vahinkovakuutusyhtiö Oy laski 20.6.2013 liikkeelle 90 miljoonan euron suuruisen pääomalainan. Vaihtuvakorkoisen pääomalainan ensimmäinen mahdollinen lunastuspäivä on 26.11.2018.

Liikkeelle lasketut velkainstrumentit Sampo Oyj, 31.12.2013

Velkainstrumentti	Korkokuponki	Swap	Kokonaiskorko	Eräpäivä
Senior Bond 300 milj. euroa	3,2500 %	-	3,0377 %	3.10.2014
Senior Bond 2 000 milj. SEK	Stibor3M + 0,75 %	-	1,8450 %	28.5.2015
Senior Bond 300 milj. euroa	4,2500 %	Euribor3M + 1,4727 %	1,6917 %	22.2.2016
Senior Bond 500 milj. euroa	4,2500 %	Euribor3M + 2,7910 %	3,0180 %	27.2.2017
Senior Bond 2 000 milj. SEK	Stibor3M + 1,45 %	-	2,5450 %	29.5.2018
Yritystodistukset 308 milj. euroa	Euribor + marginaali		0,8300 %	3M
Julkinen velka 1 855 milj. euroa			2,2446 %	
Private Placements 172 milj. euroa			2,3685 %	
Yhteensä 2 027 milj. euroa			2,2551 %	

Tasapainottaakseen konsernitason riskejä Sampo Oyj sitoo velkarahoituksensa lyhyisiin korkoihin ja laskee liikkeeseen velkansa euromääräisenä tai Ruotsin kruunumääräisenä. Tavoitellun velkarakenteen saavuttamiseksi käytetään koronvaihtosopimuksia. Nämä johdannaiset arvostetaan tuloslaskelmassa käypään arvoon, vaikka ne taloudellisesti vastaavat velkojen maturiteetteja. Tämän seurauksena Sampo Oyj säilyttää joustavuuden tarpeen vaatiessa säättää johdannaispositiotaan, mutta hintana on Omistusyhteisö-segmentin rahoituskulujen lisääntynyt heilahtelu.

Sampo Oyj:n pääasiallisena tavoitteena on ylläpitää hajautettua velkarakennetta, suhteellisen matalaa velkaantumisasastetta ja vahvaa likviditeettiä, jotta yhtiö kykenee järjestämään rahoitusta strategiaan hankkeisiin tarpeen mukaan. Vahva likviditeetti ja kyky hankkia rahoitusta ovat keskeisiä tekijöitä Sampo-konsernin strategisen joustavuuden ylläpidossa.

Lisätietoja Sampo-konsernin liikkeeseen laskemista lainoista on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/velkarahoitus.

Tulevaisuuden näkymät

Näkymät vuodelle 2014

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueiden odotetaan raportoivan hyvän toiminnallisen tuloksen vuonna 2014.

Markkina-arvoiset tulokset ovat kuitenkin varsinkin henkivakuutustoiminnassa vahvasti sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen. Matala korkotaso

luo lisäksi haastavan ympäristön erääntyvien korkosijoitusten uudelleen sijoittamiseen.

Vahinkovakuutustoiminnan odotetaan vuonna 2014 saavuttavan kirkkaasti yhdistetty kulusuhde - tavoitteensa, jonka mukaisesti pitkän aikavälin kulusuhde on alle 95 prosenttia. Nordean vaikutuksen konsernin tulokseen odotetaan olevan huomattava.

Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä

Sampo-konserni tunnistaa ja analysoi säännöllisesti riskejä ja epävarmuustekijöitä, joille se altistuu päivittäisessä liiketoiminnassaan.

Sampo-konsernin kannattavuuteen ja sen vaihteluihin vaikuttavat merkittävimmin markkina-, luotto- ja vakuutusriskit, joiden määrää voidaan arvioida erilaisin mittaustekniikoin. Näiden riskien osuudet konsernin taloudellisen pääoman vaateesta, jota käytetään sisäisesti pääomatarpeen arviointiin, ovat normaalitasollaan. Markkinariskin osuus on 34

prosenttia, luottoriskin 45 prosenttia ja vakuutusriskin 11 prosenttia.

Ennalta arvaamattomat, merkittävät tapahtumat tai liiketoimintaympäristön äkilliset rakenteelliset muutokset voivat vaikuttaa Sampo-konsernin kannattavuuteen välittömästi tai hankaloittaa sen kykyä harjoittaa liiketoimintaansa pitkällä aikavälillä. Epävarmuustekijöiden identifiointi on helpompaa kuin epävarmuustekijöiden todennäköisyyksien tai mahdollisten taloudellisten vaikutusten laajuuden arviointi.

Voitonjakoehdotus

Sampo Oyj:n osinkopolitiikan mukaan maksettujen osinkojen kokonaismäärä on vähintään 50 prosenttia konsernin vuotuisesta nettotuloksesta (satunnaiset erät pois lukien). Osingonjaon lisäksi voidaan ostaa omia osakkeita.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 6 775 182 609,93 euroa, josta tilikauden voitto on 829 380 952,52 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle osinkoa maksettavaksi 1,65 euroa kullekin yhtiön 560 000 000 osakkeelle. Maksettavien osinkojen yhteismäärä on 924 000 000 euroa. Loput varoista jätetään omaan pääomaan.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 29.4.2014 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 7.5.2014.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

SAMPO OYJ

Hallitus

Tunnusluvut

Konsernin yhteiset tunnusluvut		2013	2012	2011	2010	2009
Voitto ennen veroja	Milj. e	1 668	1 622	1 228	1 320	825
Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	13,8	19,9	7,7	21,8	55,7
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	7,0	9,3	3,7	10,0	18,6
Omavaraisuusaste	%	32,7	31,3	29,7	29,8	28,6
Konsernin vakavaraisuus ¹⁾	Milj. e	3 934	3 379	1 892	3 038	2 315
Konsernin vakavaraisuussuhde ¹⁾	%	184,4	170,9	138,6	167,1	158,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 832	6 823	6 874	6 914	7 311

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	4 768	4 698	4 414	4 189	3 888
Vakuutusmaksutuotot	Milj. e	4 505	4 363	4 094	3 894	3 643
Voitto ennen veroja	Milj. e	929	864	636	707	644
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	24,4	36,9	12,4	39,8	53,2
Riskisuhde ²⁾	%	65,4	65,9	68,4	69,1	68,0
Toimintakulusuhde ²⁾	%	22,8	23,0	23,5	23,7	24,1
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua ²⁾	%	71,4	72,0	74,7	75,6	74,6
Liikekulusuhde ²⁾	%	16,8	16,9	17,3	17,2	17,6
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua	%	88,1	88,9	92,0	92,8	92,1
Vakavaraisuuspääoma (IFRS) [*]	Milj. e	3 601	3 359	3 080	3 373	2 943
Vastuuvelasta (IFRS) [*]	%	37,9	34,1	34,2	38,2	36,3
Vastuunkantokyky [*]	%	80,8	74,6	72,4	79,5	77,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 238	6 225	6 299	6 392	6 807

^{*)} Perustuvat If-alakonsernin tilinpäätökseen.

Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	1 068	983	854	1 117	809
Voitto ennen veroja	Milj. e	153	136	137	142	121
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	18,3	28,5	-11,7	36,2	97,6
Liikekustannussuhde	%	106,6	113,9	109,1	112,1	111,0
Vakavaraisuuspääoma (IFRS)	Milj. e	1 401	1 389	1 046	1 335	927
Vastuuvelasta (IFRS)	%	27,6	27,6	20,9	25,7	18,5
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		541	545	521	470	450

Omistusyhteisön tunnusluvut

Voitto ennen veroja	Milj. e	589	623	456	474	36
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		53	53	54	52	54

Osakekohtaiset tunnusluvut		2013	2012	2011	2010	2009
Osakekohtainen tulos	euro	2,59	2,51	1,85	1,97	1,14
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät	euro	2,54	3,37	1,22	3,22	5,88
Osakekohtainen oma pääoma	euro	19,01	17,89	15,93	15,83	13,56
Osakekohtainen substanssi	euro	22,15	17,38	14,05	17,79	14,63
Osakekohtainen osinko ³⁾	euro	1,65	1,35	1,20	1,15	1,00
Osinko/tulos	%	63,7	53,8	64,9	58,4	87,7
Efektiiivinen osinkotuotto	%	4,6	5,5	6,3	5,7	5,9
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)		13,8	9,7	10,4	10,2	14,9
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	560 000	560 000	560 000	561 282	561 282
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	560 000	560 000	560 863	561 321	561 370
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna	1 000 kpl	560 000	560 000	560 863	561 321	561 370
Osakekannan markkina-arvo	Milj. e	20 003	13 630	10 735	11 254	9 553

A-sarja:

Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	558 800	558 800	558 800	560 082	560 082
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	558 800	558 800	559 663	560 121	560 170
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna	1 000 kpl	558 800	558 800	559 663	560 121	560 170
Painotettu keskim. kaupantekokurssi	euro	31,05	21,43	20,63	18,46	13,84
Antioikaistu ylin kurssi	euro	35,92	25,04	23,90	20,71	17,72
Antioikaistu alin kurssi	euro	25,04	17,91	16,85	16,13	8,63
Antioikaistu viimeinen kaupantekokurssi	euro	35,72	24,34	19,17	20,05	17,02
Osakkeen pörssivaihto tilikaudella	1 000 kpl	188 402	252 821	399 759	381 863	452 367
Osakkeen suhteellinen pörssivaihto	%	33,7	45,2	71,4	68,2	80,8

B-sarja:

Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200

¹⁾ Nordean tultua Sammon osakkuusyhtiöksi 31.12.2009 muuttui Sampo-konserni rahoitus- ja vakuutusyhtymien valvonnasta annetun lain (2004/699) mukaiseksi rahoitus- ja vakuutusyhtymäksi. Konsernin vakavaraisuus lasketaan lain kolmannen luvun mukaisesti. Vakavaraisuus on Finanssivalvonnan suostumuksella määrätty konsernitilinpäätöksen perusteella.

²⁾ Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu toimintokohtaisten kulujen pohjalta, eikä niitä siksi voida johtaa suoraan sulautetusta tuloslaskelmasta.

³⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle tilikaudelta 2013.

Tunnuslukuja laskettaessa veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero. Kiinteistöjen arvostuserot laskennallisella verovelalla vähennettynä on otettu huomioon laskettaessa kokonaispääoman tuottoa, oman pääoman tuottoa, omavaraisuusastetta sekä osakekohtaista substanssia. Lisäksi kokonaispääoman tuottoa sekä oman pääoman tuottoa laskettaessa on otettu huomioon muut laajan tuloksen erät. Osakekohtaista substanssia laskettaessa on huomioon otettu myös konsernin arvostuserot osakkuusyhtiöt Nordeasta ja Topdanmarkista.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön asetuksen ja sitä tarkentavan Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Konsernin vakavaraisuus on laskettu rahoitus- ja

vakuutusyhtyritysrhmittymien valvonnasta annetun lain kolmannen luvun mukaisesti konsolidointimenetelmällä.

Konsernin tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Vahinkovakuutuksen voitto ennen veroja + henkivakuutuksen voitto ennen veroja
+ omistusyhteisön voitto ennen veroja ± konsernin tulosvaikutteiset eliminoinnit

Vahinko- ja henkivakuutus

- + vakuutusmaksutulo
- + sijoitustoiminnan nettotuotot
- + liiketoiminnan muut tuotot
- korvaukset
- vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
- +/- osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Omistusyhteisö

- + sijoitustoiminnan nettotuotot
- + liiketoiminnan muut tuotot
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
- +/- osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

- + kauden laaja tulos
 - ± sijoitusten arvostuserojen muutos laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
 - + oma pääoma yhteensä
-
- x 100 %
- ± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+	liikevoitto	
±	muut laajan tuloksen erät ennen veroja	
+	korkokulut ja muut rahoituskulut	
+	vastuuvelan perustekorko	
+	sijoitusten arvostuserojen muutos	
<hr/>		x 100 %
+	taseen loppusumma	
-	sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka	
±	sijoitusten arvostuserot (vuoden alun ja lopun keskiarvo)	

Omavaraisuusaste (käyvin arvoin), %

+	oma pääoma yhteensä	
±	sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen	
<hr/>		x 100 %
+	taseen loppusumma	
±	sijoitusten arvostuserot	

Konsernin vakavaraisuus

+	oma pääoma yhteensä	
+	toimialakohtaiset erät	
-	aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	
<hr/>		
-	omat varat yhteensä	
-	omien varojen vaatimukset yhteensä	
<hr/>		
-	konsernin vakavaraisuus	

Konsernin vakavaraisuussuhde, %

omat varat		
<hr/>		x 100 %
omien varojen vaatimukset		

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Keskiarvo kuukausien lopun henkilökuntamäärästä oikaistuna osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut**Voitto ennen veroja**

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Riskisuhde, %

+ korvauskulut	
- korvausten käsittelykulut	
<hr/>	
vakuutusmaksutuotot	x 100 %

Toimintakulusuhde, %

+ liikekulut	
+ korvausten käsittelykulut	
<hr/>	
vakuutusmaksutuotot	x 100 %

Vahinkosuhde, %

korvauskulut	
<hr/>	
vakuutusmaksutuotot	x 100 %

Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua, %

korvauskulut ilman perustekorkokulua	
<hr/>	
vakuutusmaksutuotot	x 100 %

Liikekulusuhde, %

liikekulut	
<hr/>	
vakuutusmaksutuotot	x 100 %

Yhdistetty kulusuhde, %

vahinkosuhde + liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %

vahinkosuhde ilman perustekorkokulua + liikekulusuhde

Vakavaraisuuspääoma (IFRS)

+ oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	
± sijoitusten arvostuserot	
- aineettomat hyödykkeet	
+ pääomalainat	
- lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot	
± muut asetuksella säädetyt erät	

Vakavaraisuuspääoma % vastuvelasta (IFRS)

+ vakavaraisuuspääoma		
<hr/>		x 100 %
+ velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista		
- jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista		

Vastuunkantokyky (IFRS), %

vakavaraisuuspääoma		
<hr/>		x 100 %
vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta		

Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut**Voitto ennen veroja**

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Liikekustannussuhde, %

+ liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta		
+ korvausten selvittelykulut		
<hr/>		x 100 %
kuormitustulo		

Vakavaraisuuspääoma (IFRS)

+ oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	
± sijoitusten arvostuserot	
- aineettomat hyödykkeet	
+ pääomalainat	
- lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot (sis. käyvän arvon rahaston sekä voittovarojen laskennalliset verot)	
± muut asetuksella säädettyt erät	

Vakavaraisuuspääoma % vastuvelasta (IFRS)

+ vakavaraisuuspääoma		
<hr/>		x 100 %
+ velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista		
- jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista		
- 75% sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten veloista		

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden voitto

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva laaja tulos

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen oma pääoma

oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen substanssi

+ oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)

± noteeratun osakkuusyhtiön arvostusero konsernissa

± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen osinko, %

tilikaudelta jaettu osinko

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

x 100 %

Osinko tuloksesta, %

osakekohtainen osinko

osakekohtainen tulos

x 100 %

Efektiiivinen osinkotuotto, %

osakekohtainen osinko

osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

x 100 %

Hinta/voitto -suhde (P/E-luku)

osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

osakekohtainen tulos

Osakekannan markkina-arvo

osakkeiden lukumäärä tilikauden viimeisenä päivänä x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Osakkeiden suhteellinen pörssivaihto, %

pörssin kautta vaihdettujen osakkeiden lukumäärä

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

x 100 %

Riskienhallinta

- 79 Sampo-konsernin toiminta, riskit ja ansaintalogiikka**
 - 80 Riskit
 - 86 Ansaintalogiikka

- 87 Sampo-konsernin ohjausmalli ja riskienhallintaprosessi**
 - 88 Emoyhtiön ohjaus
 - 89 Tytäryhtiöiden toiminta ja riskienhallinta
 - 93 Emoyhtiön valvonta ja toiminta
 - 94 Riskienhallinnan hallintorakenne

- 99 Vakuutusriskit**
 - 100 Vahinkovakuutusriskit
 - 106 Henkivakuutusriskit

- 113 Sijoitusportfolion markkinariskit**
 - 114 Sijoitusallokaatiot ja -tuotot
 - 118 Korke- ja valuuttariski
 - 121 Osake- ja spread-riskit

- 131 Vastapuoliriskit**

- 133 ALM-riskit**
 - 135 Tasearvoriskit
 - 136 Likviditeettiriskit

- 139 Operatiiviset riskit**
 - 140 Operatiivisten riskien hallinta If Vahinkovakuutuksessa
 - 140 Operatiivisten riskien hallinta Mandatum Lifessa

142 Konsernitasoiset riskit

145 Pääomitus

145 Pääomitus konsernitasolla

150 Pääomitus tytäryhtiötasolla

153 Riskienhallintaprosessin näkymät

Sampo-konsernin toiminta, riskit ja ansaintalogiikka

Sampo-konserni toimii kolmella liiketoiminta-alueella. Vahinkovakuutus- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavat emoyhtiö Sampo Oyj:n täysin omistamat tytäryhtiöt If Skadeförsäkring Holding AB (publ) sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden lisäksi konsernin emoyhtiö Sampo Oyj omisti 31.12.2013 Nordea Bank AB (publ):sta 21,25 prosenttia, jonka kautta Sampo-konserni on mukana pankkitoiminnassa ja altistuu vastaaville riskeille. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö ja siten sillä on olennainen vaikutus konsernin tulokseen ja riskeihin. Nordea toimii kuitenkin itsenäisesti eikä sen riskienhallintaa käsitellä Sampo-konsernin vuosikertomuksessa.

Pohjoismaisena vakuutus konsernina If Vahinkovakuutus vakuuttaa yksityishenkilöiden ja yritysten monenlaisia riskejä maantieteellisesti hajautuneella alueella. If Vahinkovakuutus tarjoaa vakuutusturvaa pääasiassa Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Lisäksi yhtiö myöntää vakuutuksia pohjoismaisten asiakkaiden Pohjoismaiden ulkopuoliseen toimintaan liittyen. Maantieteellisen hajautuksen lisäksi yhtiön liiketoiminta on hyvin hajautunutta eri vakuutuslajeihin. Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltian maissa tarjoten säästö- ja eläkevakuutuksia, joihin liittyy henkivakuutus, sekä vakuutuksia, jotka kattavat kuolevuus-, sairastavuus- ja työkyvyttömyysriskejä.

Tytäryhtiöiden vakuutustoimintojen riskeissä ei ole juurikaan päällekkäisyyttä ja siksi niiden vakuutustoimintaa voidaan johtaa ja kehittää pääsääntöisesti toisistaan irrallaan ja koordinoida vain rajoitetusti konsernitasolla. Sijoitustoiminnot sitä vastoin ovat keskitettyjä riskien hallitsemiseksi myös konsernitasolla. Tytäryhtiöiden sijoituksia hoitavat henkilöt raportoivat suoraan Sampo-konsernin sijoitusjohtajalle. Lisäksi sijoitustoimintojen tietojärjestelmäarkkitehtuuri on sama koko konsernissa, mikä mahdollistaa yhdenmukaisen sijoitusriskien analysoinnin ja raportoinnin ja riskien arvioinnin myös konsernitasolla. Lisäksi molempien tytäryhtiöiden sijoitustoiminnassa noudatetaan pääosin samoja peruseriaatteita, vaikkakin If Vahinkovakuutuksen sijoitussalkun riskitaso pidetään Mandatumin Lifen sijoitussalkun riskitasoa huomattavasti matalampana johtuen yhtiöiden eroavaisuuksista vakuutusvelkojen ja yleisen riskinottohalukkuuden osalta.

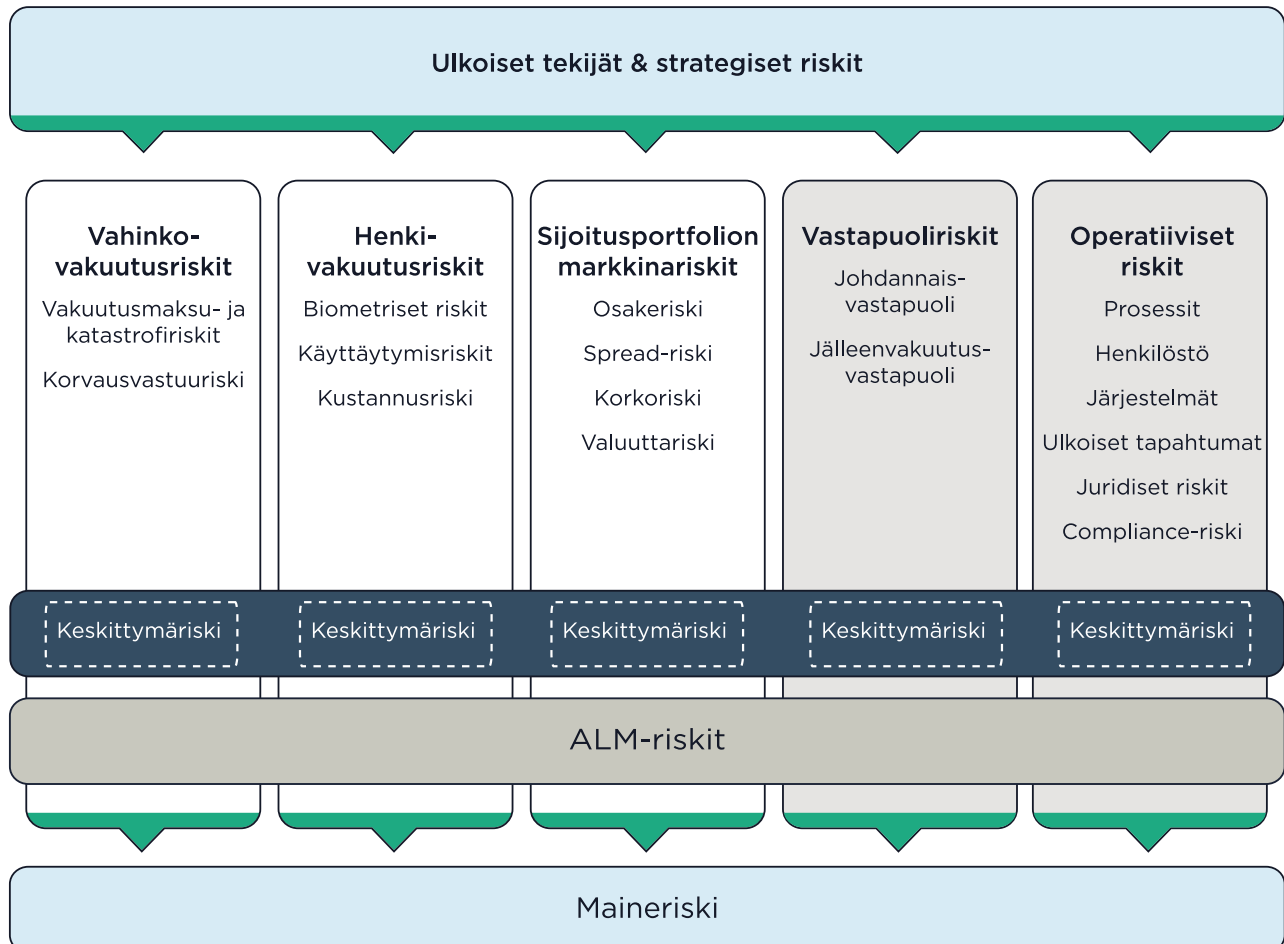
Sampo Oyj on holding-yhtiö eikä se harjoita omaa liiketoimintaa lukuun ottamatta sen pääomarakenteen sekä likviditeettiaseman hallintaa. Emoyhtiön likviditeettiasema vaihtelee kalenterivuoden aikana merkittävästi, sillä tytäryhtiöiden jakamat osingot ja emoyhtiön maksamat osingot ajoittuvat usein eri ajankohtiin. Lisäksi emoyhtiön velkainstrumenttien liikkeeseenlaskut ja takaisinmaksut aikaansaavat vaihtelua rahavirroissa.

Riskit

Sampo-konsernissa liiketoimintaan liittyvät riskit voidaan jaotella kahteen pääryhmään: strategiaan liittyviin riskeihin, jotka liittyvät liiketoimintaympäristöön

vaikuttaviin ulkoisiin tekijöihin sekä liiketoimintaan luontaisesti liittyviin riskeihin.

Riskien luokittelu Sampo-konsernissa

Ulkoiset tekijät ja strategiset riskit

Strateginen riski on kilpailuympäristön muutoksista tai sisäisestä operatiivisesta joustamattomuudesta johtuvan tappion riski. Odottamattomat muutokset yleisessä liiketoimintaympäristössä voivat aiheuttaa odotettua suurempia vaihteluita taloudelliseen tulokseen ja pitkällä aikavälillä vaarantaa Sampo-konsernin liiketoimintamallien olemassaolon. Muutoksien taustalla olevat ulkoiset tekijät ovat moninaisia kuten yleinen taloudellinen ja institutionaalisen toimintaympäristön kehitys sekä

teknologiset innovaatiot. Näiden seurauksena toimialan liiketoimintamallit voivat muuttua, uusia kilpailijoita saattaa ilmaantua ja asiakkaiden kysyntä sekä käyttäytyminen voivat muuttua.

Koska kilpailuympäristön muutosvoimat ja kehitys riippuvat pääosin ulkoisista tekijöistä, strategiset riskit ovat ylimmän johdon vastuualuetta. Proaktiivinen strateginen päätöksenteko on ylimmän johdon keskeinen työkalu kilpailuetuun liittyvien strategisten riskien hallinnassa. Lisäksi sisäisen operatiivisen joustavuuden ylläpito mahdollistaa liiketoimintamallin ja kustannusrakenteen muuttamisen tarvittaessa ja on

siten tehokas työkalu strategisten riskien hallinnassa. Vaikka strategisia riskejä ei huomioida Sampo-konsernin taloudellisen pääoman mallissa, voi niillä silti olla vaikutusta todelliseen pääoman määrään ja rakenteeseen, mikäli se on järkevää nykyisen liiketoimintaympäristön näkökulmasta.

Liiketoimintaan luontaisesti liittyvät riskit

Vakuutus- ja sijoitustoiminnassaan Sampo-konserni ottaa tietoisesti tiettyjä riskejä aikaansaadakseen

tuottoja. Nämä ansaintariskit valitaan huolellisesti ja niitä hallitaan aktiivisesti. Vakuutusriskit hinnoitellaan niille luontaista riskitasoa kuvastaen ja sijoitusten tuotto-odotuksia vertaillaan sijoitusten riskeihin. Lisäksi riskiasemaa mukautetaan jatkuvasti ja riskien vaikutusta pääomatarpeeseen arvioidaan säännöllisesti.

Vakuutus- ja sijoitusriskien onnistunut hallinta on Sampo-konsernin keskeinen tuottojen lähde. Näiden riskien päivittäinen hallinnointi annettujen limiittien ja valtuuksien puitteissa on liiketoiminta-alueiden ja sijoitusyksikön vastuulla.

Ansaintariskit

Vakuutusriskit voidaan yleisesti määritellä arvonmuutoksena, joka johtuu sopimuksellisten velvoitteiden lopullisten kulujen poikkeamisesta alun perin arvioiduista velvoitteista. Näin ollen korvauskulujen hinnoittelu- tai varausolettamien erotessa toteutuneista kuluista vakuutusriski toteutuu tappiona tai vakuutusvelkojen epäedullisena arvon muutoksena.

Vahinkovakuutusriskit

Vahinkovakuutusriskit jaetaan usein vakuutusmaksuriskiin ja korvausvastuuriskiin, jotta erotetaan voimassa oleviin ja päättyneisiin sopimuksiin liittyvät riskit.

Vakuutusmaksuriski liittyy tuleviin korvauksiin ja se aiheutuu eroista ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkotapahtumien suuruudessa, ajoituksessa ja toteutumistiheydessä. Näiden seurauksena tulevat korvauskulut ylittävät ennakoitun tason josta aiheutuu tappioita tai epäedullisia muutoksia vakuutusvelkojen arvoissa.

Katastrofiriski voidaan nähdä vakuutusmaksuriskin äärimmäisenä realisaationa. Se on riski harvoin sattuvista, vaikutuksiltaan vakavista tapahtumista, joita ovat esimerkiksi luonnonkatastrofit. Tällaiset tapahtumat johtavat siihen, että toteutuneet korvaukset poikkeavat merkittävästi odotetuista kokonaiskorvauksista.

Korvausvastuuriski liittyy ainoastaan jo tapahtuneisiin vahinkoihin ja se aiheutuu eroista ennakoitujen ja toteutuneiden korvauskulujen suuruudessa, maksuajankohdissa ja vahinkofrekvenssissä. Näiden seurauksena vastuavelat eivät ole riittäviä kattamaan jo sattuneiden vahinkojen korvauskuluja ja siitä on seurauksena tappioita tai epäedullisia muutoksia vastuusvelkojen arvoissa.

Henkivakuutusriskit

Biometriset riskit ovat riski siitä, että yhtiön olisi maksettava enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä maksettaisiin pidempään vakuutettujen odotettua korkeamman eliniän vuoksi (pitkäikäisyysriski) kuin vakuutusten hinnoitteluhetkellä on oletettu. Katastrofiriski toteutuu, kun yksittäinen suuren kokoluokan tapahtuma johtaa merkittävään eroavaisuuteen korvausten määrässä verrattuna odotettuun.

Käyttäytymisriskit syntyvät vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvästä epävarmuudesta. Vakuutuksenottajilla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (raukeamisriski) ja heillä saattaa olla mahdollisuus lopettaa vakuutussopimus ennen aikaisesta (takaisinostoriski).

Kustannusriskiä syntyy silloin, kun aiheutuneiden kustannusten ajoitus ja/tai määrä eroavat hinnoittelun hetkellä odotetusta. Tämän seurauksena alun perin oletetut kuormitukset eivät välttämättä riitä kattamaan toteutuneita kuluja.

Sijoitusportfolion markkinariskit

Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvojen sekä vakuutusvelkojen markkinaperusteisten arvojen muutosten aiheuttamiin vaikutuksiin yhtiön tuloksessa tai pääomissa. Markkina-arvot ja markkinaperusteiset arvot muuttuvat markkinamuuttujien, kuten korkojen, inflaation, luottoriskimarginaalien, valuuttakurssien ja osakkeiden hintojen muuttuessa. Lisäksi markkinariski sisältää myös riskin heikentyvästä markkinalikviditeetistä, joka ilmenee kasvavana osto- ja myyntinoteerausten erona, ja riskin odottamattomista muutoksista saamisten takaisinmaksuaikataulujen suhteen. Molemmissa tapauksissa sijoitusportfolioiden rahoitusinstrumenttien markkina-arvot voivat muuttua. Eri markkinoiden riskejä ja tuottoja pohditaan, kun Sampo-konsernin yhtiöt tekevät sijoituksia tai myyvät sijoituksia sijoitusportfolioistaan. Markkinariskien ja vakuutusriskien perimmäinen ero on se, että markkinariskeissä Sampo-konserni on hinnanottaja, ei hinnanantaja.

Osa riskeistä, kuten vastapuoliriskit ja operatiiviset riskit ovat välillistä seurausta Sammon liiketoiminnasta. Nämä riskit ovat yhdensuuntaisia siinä mielessä, että niihin ei liity tuottopotentiaalia. Vastaavasti riskienhallinnan tavoitteena on pienentää näitä riskejä

tehokkaasti. Näiden välillisten seuraamusriskien hallinta on liiketoiminta-alueiden ja sijoitusyksikön vastuulla ja näihin riskeihin liittyvää pääomatarvetta mittaavat riippumattomat riskienhallintatoiminnot.

Seuraamusriskit

Vastapuoliriskit

Vastapuoliriski on osa luottoriskiä. Yleisesti ottaen luottoriski viittaa tappioihin, jotka aiheutuvat velallisten (*liikkeeseenlaskijariski*) tai muiden vastapuolten (*vastapuoliriski*) toteutuneesta maksukyvyttömyydestä tai siitä, että maksukyvyttömyyden todennäköisyyden oletetaan kasvaneen.

Liikkeeseenlaskijariskin toteutuessa lopullisen tappion määrä riippuu sekä tehdyn sijoituksen koosta maksukyvyttömyyshetkellä että tappion määrää pienentävästä, liikkeeseenlaskijan konkurssipesältä mahdollisesti saatavasta palautusosuudesta. Useimmissa tilanteissa liikkeeseenlaskijariski on jo täysin hinnoiteltu alempana markkina-arvona jo ennen lopullista maksukyvyttömyystapahtumaa. Pohjimmiltaan luottoriskimarginaali on luottoriskin markkinahinta. Muiden ansaintariskien tapaan tätä niin sanottua spread-riskiä voidaan aktiivisesti hallinnoida, minkä johdosta se luokitellaan Sampo-konsernissa osaksi sijoitussalkun markkinariskejä.

Vastapuoliriskin tapauksessa lopullinen tappio riippuu johdannais- tai jälleenvakuutus sopimuksen mahdollisesta positiivisesta markkina-arvosta maksukyvyttömyyshetkellä sekä kertyvästä palautusosuudesta. Vastapuoliriskiä pienennetään vastapuolien huolellisella valinnalla, vastapuolien hajauttamisella riskikeskittymien välttämiseksi sekä käyttämällä erilaisia vastapuolikohtaisia vakuusjärjestelyitä, kuten ISDA-puitesopimuksia täydennettynä Credit Support Annex -sopimuksin.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai järjestelmistä, henkilöstöstä tai ulkoisista tapahtumista. Operatiiviset riskit sisältävät juridiset riskit, mutta ne eivät sisällä strategisista päätöksistä aiheutuvia riskejä. Nämä riskit voivat toteutua esimerkiksi seuraavista syistä:

- Sisäiset väärinkäytökset;
- Ulkoiset väärinkäytökset;
- Riittämätön henkilöstöhallinto;
- Riittämättömät toimintapolitiikat asiakkaisiin, tuotteisiin tai liiketoimintoihin liittyen;
- Vahingot fyysiselle omaisuudelle;
- Toimintojen keskeytyminen ja järjestelmävirheet; ja
- Virheet toimintaprosesseissa

Toteutuneet operatiiviset riskit voivat aiheuttaa negatiivisia tulosvaikutuksia johtuen ylimääräisistä kuluista tai tuottomenetyksistä. Pitkällä aikavälillä operatiiviset riskit voivat johtaa maineen menettämiseen ja lopulta asiakkaiden menettämiseen, mikä vaarantaa yhtiön kyvyn toteuttaa liiketoimiaan strategiansa mukaisesti.

Compliance-riskillä tarkoitetaan oikeudellisiin tai hallinnollisiin seuraamuksiin, taloudellisiin tappioihin tai maineen menettämiseen liittyviä riskejä, jotka ovat seurausta siitä, että yritys on jättänyt noudattamatta sen toimintaan sovellettavia lakeja, asetuksia tai muita hallinnollisia määräyksiä. Compliance-riski voidaan yleensä kohdentaa sisäisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin ja siten se voidaan nähdä osana operatiivisia riskejä.

Eräät riskit, kuten korko-, valuutta- ja maksuvalmiusriskit, liittyvät useisiin toimintoihin samanaikaisesti. Näiden riskien hallitsemiseksi tehokkaasti Sampo-konsernin yhtiöillä pitää olla yksityiskohtainen ymmärrys odotetuista kassavirroista ja niiden vaihteluista kaikissa yhtiön toiminnoissa. Lisäksi yhtiöillä on oltava kattava ymmärrys siitä,

miten kassavirrat ja varojen ja velkojen markkinaehtoiset arvot voivat vaihdella koko taseen tasolla eri skenaarioissa. Näitä koko taseen riskejä nimitetään yleisesti ALM-riskiksi. ALM-riskit ovat yksi ylimmän johdon painopistealueista johtuen niiden monimutkaisuudesta ja merkityksestä riskeille ja tuotoille pitkällä aikavälillä.

ALM-riskit

Yhtiö altistuu *ALM-riskille* (Asset and Liability Management -riskille) kun markkinamuuttujissa (korot, inflaatio ja valuuttakurssit) tapahtuvat muutokset vaikuttavat sijoitusten ja johdannaisten arvoon erisuuruisesti kuin mitä ne vaikuttavat vakuutusvelkojen markkinaehtoiseen arvoon. On olennaista muistaa, että vakuutusvelkojen kassavirrat ovat mallinnettuja estimaatteja ja näin ollen niiden ajoitukseen ja määrään liittyy epävarmuutta. Tämä epävarmuus on myös keskeinen osa ALM-riskiä.

ALM-riskit vaikuttavat merkittävästi markkinaehtosiin arvoihin, riskeihin ja pääomatarpeeseen koko taseen tasolla. Sampo-konsernin yhtiöt analysoivat ALM-riskejä ja seuraavat ALM-positioita aktiivisesti. ALM-riskit otetaan huomioon sijoituksia hallittaessa sekä vakuutustuotteita kehitettäessä.

Markkinaperusteisten arvojen ja markkina-arvojen muutoksiin liittyvien riskien lisäksi ALM-riskit sisältävät likviditeettiriskin. *Likviditeettiriski* on riski siitä, että konserniyhtiöt eivät pysty harjoittamaan strategiansa mukaista normaalia liiketoimintaa tai äärimmäisissä tapauksissa eivät pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa sen johdosta että niillä ei ole riittävästi likvidejä varoja ja/ tai näiden hankkimiseksi tarvittaville markkinoille ei ole pääsyä. Likviditeettiriski käsittää sijoitusten mahdollisen epälikvidiyden sekä riskin siitä, että asiakkaat jättävät ennakoidusta poiketen vakuutussopimuksensa uusimatta. Myös jälleenerahoituksen ja rahoitusjohdannaissopimusten saatavuus sekä niiden hinta vaikuttavat yritysten kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Likviditeettiriskin lähteet ovat joko sisäisiä tai ulkoisia. Mikäli yhtiön luottokelpoisuus laskee tai yhtiön kyky rahoittaa toimintaansa vaikuttaa muutoin uhatulta, sen kyky rahoituksen hankkimiseen, jälleenerahoitus sopimusten solmimiseen ja/ tai rahoitusjohdannaisten solmimiseen kohtuulliseen hintaan vaarantuu. Tämän lisäksi vakuutusentottajat eivät välttämättä ole halukkaita uusimaan vakuutussopimuksiaan. Nämä vaikutukset voivat toteutua markkinoiden yleisen epävarmuustilan vallitessa, jolloin myös sijoitusvarallisuuden myynti on vaikeaa.

Sampo-konserni hallinnoi likviditeettiriskiä huolehtimalla sekä emoyhtiön että tytäryhtiöiden luottokelpoisuudesta ja maineesta. Lisäksi likviditeettiriskeille altistuvissa liiketoiminnoissa haetaan hajautusta. Erityisesti eri liiketoimintojen odotettujen kassavirtojen maturiteettihajautus on jatkuvan tarkastelun alla. Koska likviditeettiriskistä aiheutuva pääoman tarvetta ei voida yksiselitteisesti kvantifioida, sitä ei suoraan huomioida pääoman tarvetta koskevissa laskelmissa. Näin ollen ALM-riskiestä vain korkoriski tulee suoraan huomioiduksi taloudellisen pääoman määrässä.

Keskittymäriski syntyy, mikäli yrityksen riskipositioita ei ole riittävästi hajautettu, jolloin esimerkiksi yksittäinen vakuutus- tai markkinatapahtuma voisi vaarantaa yhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Riskikeskittymiä voi syntyä yhden riskiluokan sisällä tai yhtä aikaa kaikissa yllämainituissa riskiluokissa, pois lukien operatiiviset riskit. Keskittymiä voi olla yksittäisen vastapuolen tasolla tai

homogeenisen ryhmän kuten maantieteellisen alueen tai toimialan tasolla. Operatiivisissa riskeissä keskittymäriskit ovat luonteeltaan erilaisia ja ne voivat aiheutua esimerkiksi riippuvuudesta yhdestä IT-järjestelmästä tai yhdestä palvelun toimittajasta. Toinen riski, joka voi toteutua missä tahansa toiminnossa, on maineriski.

Keskittymäriskit eri tasoilla

Suoria keskittymiä voi syntyä yksittäisten toimintojen sisällä – yksittäiseen toimijaan tai toimialaan liittyvät suuret vastuu- tai sijoituspositiot – tai yhtä aikaa eri toiminnoissa, kun yksittäinen vastapuoli tai toimiala vaikuttaa laaja-alaisesti yhtiön kannattavuuteen sekä vakuutus- että sijoitustoiminnan kautta.

Keskittymäriski voi toteutua myös silloin, kun kannattavuus ja pääomitus reagoivat samalla tavalla yleiseen taloudelliseen kehitykseen tai rakenteellisiin muutoksiin eri liiketoiminta-alueiden institutionaalisessa ympäristössä. Tässä tapauksessa keskittymäriski voidaan nähdä osana strategista riskiä.

Maineriski

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että aiheellinen tai aiheeton yhtiön liiketoimiin tai suhteisiin liittyvä negatiivinen julkisuus heikentää luottamusta yhtiötä kohtaan. Maineriski on usein seurausta toteutuneesta operatiivisesta tai compliance-riskistä ja sen seurauksena on maineen heikentyminen asiakkaiden ja muiden sidosryhmien näkökulmasta.

Sampo-konsernissa yrityskulttuuri, joka perustuu Sammon keskeisille arvoille, joita ovat eettisyys, lojaalisuus, avoimuus ja yrittäjyys, nähdään keskeisenä keinona ehkäistä maineriskejä. Nämä keskeiset arvot heijastuvat Sammon tavassa järjestää liiketoimintojensa hallinnointi ja siinä miten Sampo

toimii keskeisten sidosryhmiensä (asiakkaat, henkilöstö, sijoittajat, muut yhteistyökumppanit, veroviranomaiset ja muut valvovat viranomaiset) kanssa ja muiden osapuolten kanssa, jotka ovat kiinnostuneita Sammon liiketoiminnasta.

Ansaintalogiikka

Sampo-konsernin yhtiöt toimivat liiketoiminta-alueilla, joissa riskinottoon ja aktiiviseen riskienhallintaan perustuva voittojen tuottaminen on ansaintalogiikan pääkomponentteja. Ydinosaminen riskien, pääomituksen, likviditeetin ja kannattavuuden välisen tasapainon hallinnassa kyseisillä liiketoiminta-alueilla voidaan tiivistää seuraavasti:

Vakuutusriskien asianmukainen valinta ja hinnoittelu

- Vakuutusriskit valitaan huolellisesti ja hinnoitellaan niille luontaista riskitasoa kuvastaen.
- Vakuutustuotteita kehitetään ennakoivasti.

Vakuutusriskiaseman tehokas hallinta

- Hajautusta tavoitellaan aktiivisesti.
- Jälleenvakuutusta käytetään tehokkaasti riskiaseman pienentämisessä.

Sijoitustransaktioiden huolellinen valinta ja toteutus

- Yksittäisten sijoitusten riski-tuottosuhte analysoidaan huolellisesti.
- Transaktiot toteutetaan tehokkaasti oikeaan aikaan.

Seuraamusriskien tehokas hallinta

- Vastapuolen luottoriskejä hallitaan valitsemalla vastapuolet huolellisesti, käyttämällä erilaisia menetelmiä riskien pienentämiseksi ja hajauttamista lisäämällä.
- Liiketoimintaprosessien korkeaa laatua ja kustannustehokkuutta ylläpidetään,

jatkuvuussuunnitelmat laaditaan asianmukaisesti ja toimintojen toipuminen varmistetaan.

Sijoitussalkkujen ja taseen tehokas hallinta

- Odotettujen tuottojen ja riskien tasapaino sijoitussalkuissa ja tase optimoidaan huomioiden vakuutusvelkojen ominaisuudet, sisäisesti arvioitu pääoman tarve, viranomaisten pääoman riittävyttä koskeva sääntely ja luottoluokitusvaatimukset.
- Likviditeettiriskejä hallitaan kohdentamalla riittävä osuus sijoituksista likvideihin sijoitusinstrumentteihin. Osuus on riippuvainen velkojen ominaisuuksista.

Ydinosamisen ylläpitämiseksi työntekijöiden osaamista ja taitoja kehitetään jatkuvasti. Data ja analysointiin käytettävät työvälineet, jotka muuttavat datan informaatioksi käytettäväksi eri liiketoiminta- ja riskienhallintaprosesseissa, ovat samoin erittäin tärkeitä Sampo-konsernin toiminnassa.

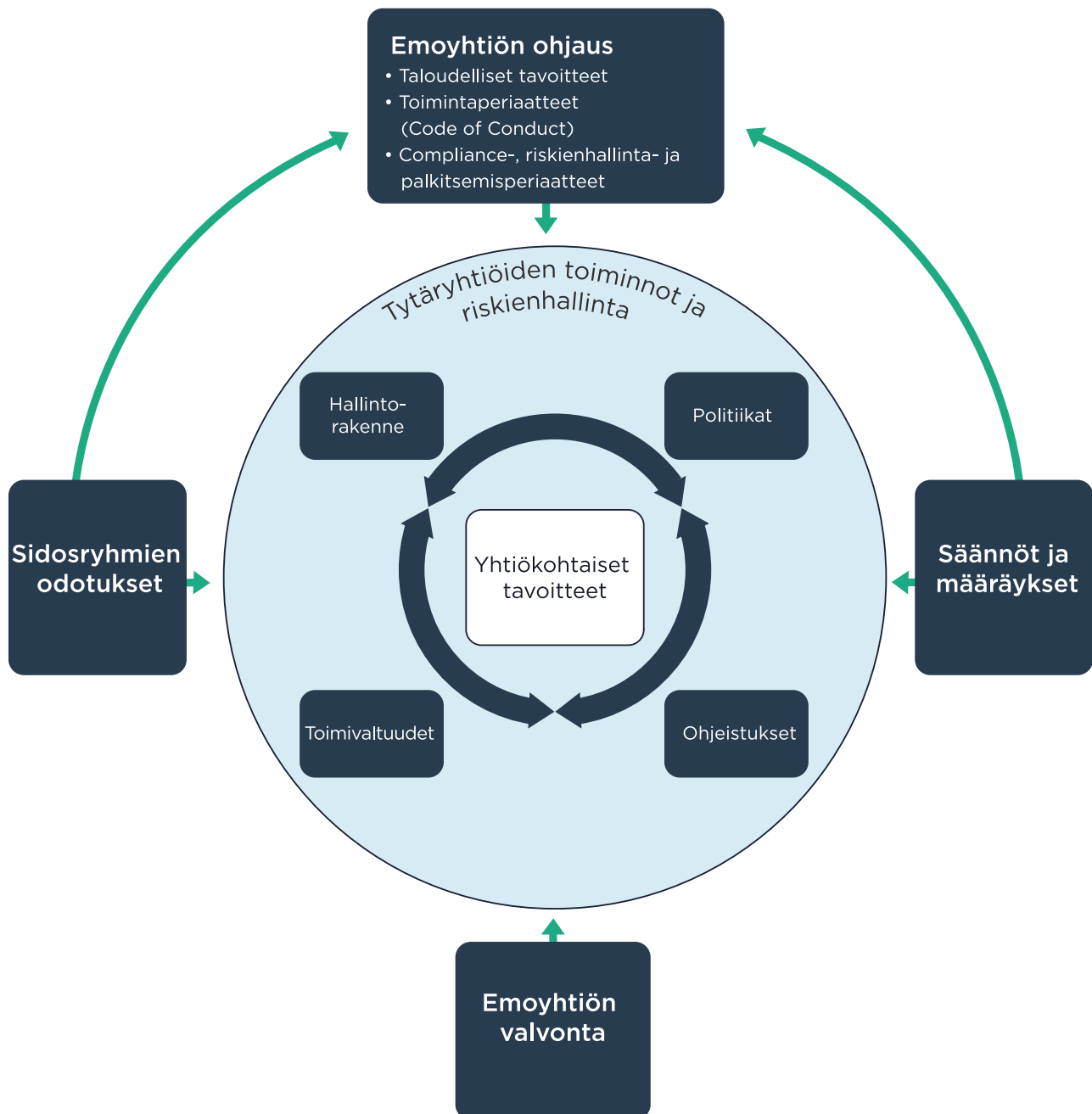
Kannattavuuden, riskien ja pääomituksen tasapaino voidaan saavuttaa yhtiötasolla, kun edellä mainitut ydinosamiset ovat olemassa.

Konsernitasolla pääpaino on konsernitasoisessa pääomituksessa ja maksuvalmiudessa. Yhtiötasoisesta ydinosamisen lisäksi konsernitasolla on tärkeää tunnistaa mahdolliset riskikeskittymät ja ymmärtää kuinka yhtiöiden raportoidut voitot käyttäytyisivät eri skenaarioissa. Nämä keskittymät ja korrelaatiot vaikuttavat konsernitason pääomitukseen ja maksuvalmiuteen ja niillä voi olla vaikutusta johdon toimenpiteisiin konsernitasolla.

Sampo-konsernin ohjausmalli ja riskienhallintaprosessi

Sampo-konsernin ohjausmalli sekä konsernirakenne ovat suoraviivaisia ja yksinkertaisia.

Sampo-konsernin ohjausmalli

1. Konsernin emoyhtiö Sampo Oyj ohjaa tytäryhtiöitä asettamalla tavoitteet niiden pääomalle ja oman pääoman tuotolle (RoE) sekä asettamalla tytäryhtiöiden toiminnalle reunaehdot konsernitason toimintaperiaatteiden muodossa. Sampo Oyj:n hallituksen näkemysten lisäksi Sampo Oyj:n asettamiin toimintaperiaatteisiin vaikuttavat sidosryhmien odotukset sekä ulkoinen sääntely.
2. Tytäryhtiöt järjestävät oman liiketoimintansa itsenäisesti ottaen huomioon oman toimintansa erityispiirteet ja konsernitason toimintaperiaatteet. Sidoryhmien odotukset ja ulkoinen sääntely

vaikuttavat myös suoraan tytäryhtiöiden toimintaan.

3. Sampo Oyj tarkastelee konsernia liiketoimintaportfoliona ja toimii aktiivisesti erityisesti konsernin pääomituksen sekä emoyhtiön pääomarakenteeseen ja likviditeettiin liittyvissä asioissa.

Lisätietoja Sammon konsernirakenteesta on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/fi/konserni/konsernirakenne.

Emoyhtiön ohjaus

Emoyhtiön hallitus päättää tytäryhtiöiden oman pääoman tuottotavoitteet, jotka ovat tällä hetkellä 17,5 prosenttia sekä If Vahinkovakuutukselle että Mandatum Lifelle. Lisäksi If Vahinkovakuutuksen pitkän aikavälin tavoitteena on ylläpitää alle 95 prosentin yhdistettyä kulusuhdetta.

Pääomituksen perustana on sisäisesti arvioitu taloudellisen pääoman määrä, joka kuvastaa yhtiön mitattaviin riskeihin sitoutuvaa pääomaa. Lisäksi pääomituksen arvioinnissa otetaan huomioon se, kuinka riskialttiina yhtiön toimintaympäristö nähdään. Pääomitukseen voivat vaikuttaa myös luottoluokitustavoitteet. Tällä hetkellä ainoa asetettu luottoluokitustavoite on If Vahinkovakuutuksen A-luottoluokitus.

Nämä kolme näkökulmaa yhdessä viranomaisten asettamien pääomavaatimusten kanssa vaikuttavat keskeisesti siihen, mitä pääomitusasoa pidetään kullekin tytäryhtiölle riittävänä ja minkä suuruisia osinkoja tytäryhtiöt jakavat emoyhtiölle. Sampo-

konsernissa operatiivisen toiminnan kannalta ylimääräinen pääoma pidetään emoyhtiö Sampo Oyj:ssä, joka pääomittaa tytäryhtiöitä tarvittaessa.

Emoyhtiön hallitus päättää keskeisistä tytäryhtiöiden liiketoimintaa ja riskienhallintaa ohjaavista pääperiaatteista. Näistä merkittävimmät ovat Sampo-konsernin toimintaperiaatteet (Code of Conduct), riskienhallinnan periaatteet, palkitsemisperiaatteet ja compliance-periaatteet. Lisäksi toiminnassa noudatetaan tiedonantopolitiikkaa, jota noudattamalla pyritään ehkäisemään muun muassa maine- ja compliance-riiskejä.

Sampo Oyj:n hallituksen päätöksiin yleisesti ja siten myös emoyhtiön antamaan ohjeistukseen vaikuttavat edellä mainittujen ohjeistusten ohella myös ulkoinen normiperusta ja eri sidosryhmien odotukset Sampo-konsernin toiminnasta. Lisätietoja Sampo-konsernin toimintaperiaatteista on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/fi/hallinnointi/toimintaperiaatteet.

Tytäryhtiöiden toiminta ja riskienhallinta

Sampo-konsernin tytäryhtiöt päättävät itsenäisesti oman toimintansa hallintorakenteesta sekä eri osa-alueiden tarkemmista politiikoista, limiiteistä, toimivaltuuksista ja ohjeistuksista emoyhtiön määrittämiä toimintaa ohjaavia periaatteita noudattaen.

Tytäryhtiöiden operatiivisella johdolla on laaja-alaista kokemusta vakuutusalaista sekä taloudesta ja riskienhallinnasta. Täydentävää sijoitustoiminta-, talous-, riski- ja pääomitusosaamista sekä yritysjärjestelyjen osaamista toimintaan tuovat tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet, jotka ovat pääasiallisesti emoyhtiö Sampo Oyj:n ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä. Eri komiteoiden ja toimielinten jäsenet edustavat liiketoiminnan ja muiden toimintojen osaamista. Tytäryhtiöiden toimintaa valvovat kyseisen tytäryhtiön eri toimielimet ja viime kädessä hallitus.

Koska emoyhtiössä laaditaan ainoastaan toimintaa koskevat pääperiaatteet, tytäryhtiöiden johdolla on valta ja vastuu huomioida tytäryhtiön oman toimintansa erityispiirteet yhtiökohtaisissa politiikoissa ja ohjeistuksissa. Viranomaisvaatimukset ja sidosryhmien odotukset vaikuttavat luonnollisesti myös suoraan tytäryhtiöiden toiminnan järjestämiseen.

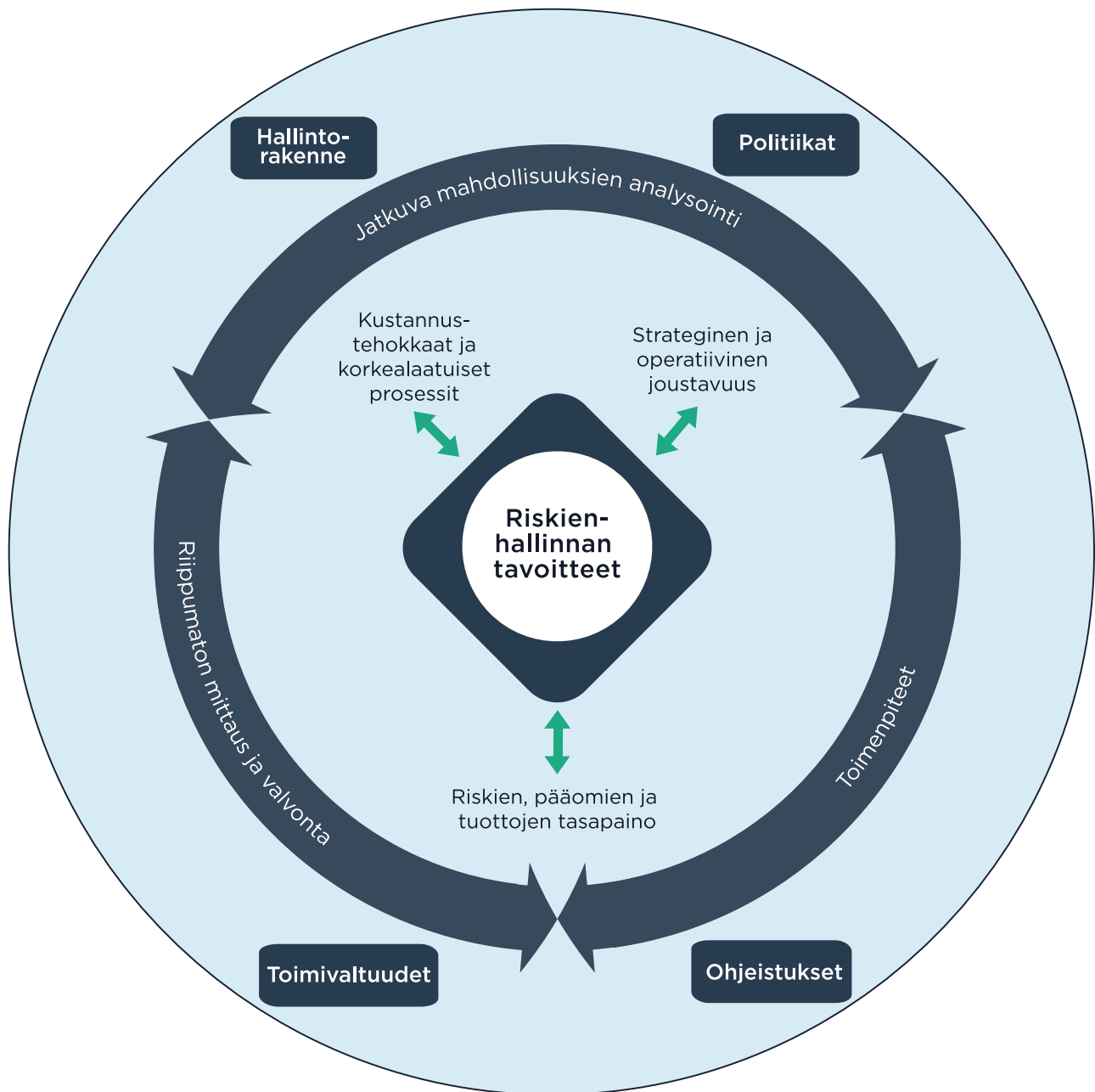
Operatiivisella tasolla tytäryhtiöt keskittyvät vakuutus toiminnan sekä talouden ja riskienhallinnan tehokkaaseen järjestämiseen. Sijoituksia hallinnoidaan tytäryhtiöiden hallitusten hyväksymien sijoituspolitiikkojen mukaisesti. Emoyhtiö johtaa päivittäistä sijoitustoimintaa, mikä mahdollistaa tytäryhtiöiden sijoituspolitiikkojen tehokkaan toteuttamisen ja konsernitason sijoitusportfolioiden valvonnan.

Riskienhallintaprosessi koostuu jatkuvista toimenpiteistä, joista osa on liiketoimintojen vastuulla ja osa riippumattomien riskienhallinnan asiantuntijoiden vastuulla. Liiketoimintojen ja riippumattoman riskienhallinnan vastuut on määritetty selkeästi. Lisäksi Sampo-konsernissa näillä toiminnoilla on jatkuva keskusteluyhteys.

Riskienhallinnan hallintomalli, riskipolitiikat, riskilimiitit ja toimivaltuudet eli rakenteet, joiden puitteissa riskejä otetaan ja valvotaan, ovat liiketoiminnasta riippumattomien tahojen vastuulla. Nämä rakenteet ovat edellytys riskienhallintaprosessin toiminnalle ja ne kuvastavat vakavaraisuustavoitteita ja riskinottohalukkuutta yleisesti.

Kuva Yhtiötasoinen riskienhallintamalli esittää yhtiötason riskienhallinnan (i) edellytyksiä, (ii) tehtäviä ja (iii) tavoitteita.

Yhtiötasoinen riskienhallintamalli

Riskienhallinnan onnistuneen järjestämisen kannalta keskeiset **edellytykset** ovat seuraavat:

- Riskienhallinnan hallintomalli ja toimivaltuudet (lisätietoja [Riskienhallinnan hallintorakenne](#) -osiosta)

- Yhtiöiden omat riskipolitiikat ja tarkemmat riskienhallintaa koskevat ohjeistukset
- Varovaisuuteen perustuvat arvostus-, riskien mittausta- ja raportointikäytännöt.

Riskienhallintaprosessiin sisältyvät **tehtävät** voidaan luokitella seuraavasti:

Talous- ja riskienhallintatoimintojen vastuulla on yksikäsitteisesti **riippumaton mittaus ja valvonta** sisältäen sekä toiminnan valvonnan yleisesti että virallisen kannattavuus-, riski- ja pääomituslaskennan.

Sampo-konsernin yhtiöissä käytetään virallisen tilinpäätöksen ja vakavaraisuustunnuslukujen rinnalla sisäisiä tulos-, riski- ja pääomamalleja, jotka perustuvat pääasiallisesti varojen ja velkojen käypiin arvoihin. Pääomatarvetta arvioidaan sisäisesti vertaamalla käytettävissä olevaa pääomaa (niin sanottu muokattu vakavaraisuuspääoma) tarvittavaan pääoman määrään. Muokattu vakavaraisuuspääoma sisältää Solvenssi I -sääntelyn mukaisten pääomakomponenttien lisäksi muita eriä, jotka kattavat mahdollisia tappioita (tasoitusmäärä, diskonttausvaikutukset) ja jotka tulevat olemaan osa Solvenssi II -sääntelyn mukaista pääomaa.

Pääoman riittävyyden arviointi sisältää seuraavat vaiheet:

- Nykyisten toimintojen aiheuttama pääomatarve mitattavissa olevien riskien osalta määritetään **taloudellisen pääoman mallin** avulla.
- Ylimääräinen riskipuskuri huomioidaan taloudellisen pääoman lisäksi. Puskurin määrään vaikuttavat, yleisestä liiketoimintaympäristöstä aiheutuvat, vaikeammin mitattavissa olevat riskit (esimerkiksi strategiset riskit, alhaisen todennäköisyyden ja suuren vaikutuksen omaavat riskit, likviditeettiriskit) sekä mahdolliset malliriskit.
- Tuotot nähdään ensimmäisenä puskurina mahdollisten tappioiden kattamisessa, joten odotettu kannattavuus otetaan myös huomioon taloudellisen pääoman lisäksi tarvittavan riskipuskurin määrää arvioitaessa.

Riippumaton mittaus ja valvonta – esimerkkejä tuotoksista:

- Yksityiskohtainen riskiraportointi tytäryhtiöiden ja Sampo Oyj:n riskikomiteoille ja hallituksille
- Taloudellinen pääoma ja muokattu vakavaraisuuspääoma raportoidaan sisäisesti vähintään neljännesvuosittain
- Viranomaisten ja luottoluokittajien vaatimusten mukaiset vakavaraisuustunnusluvut ja vakavaraisuusasemat raportoidaan sisäisesti neljännesvuosittain
- Sisäiset ja viranomaislaskennan mukaiset pääomitusluvut myös julkaistaan neljännesvuosittain

Liiketoiminnot sekä talous- ja riskienhallintatoiminnot **analysoivat ja arvioivat aktiivisesti liiketoimintaa tukevia mahdollisuuksia**. Tämä voidaan nähdä erillisenä riskienhallintaprosessin vaiheena, sillä merkittävä osa ajankäytöstä vakuutus- ja sijoitustoiminnoissa kuluu päivittäin erilaisten

liiketoimintamahdollisuuksien ja erityisesti niiden riski-tuottosuhteiden arvioimiseen. Talous ja riskienhallintatoiminnoissa merkittävä osa ajasta käytetään toisaalta riskien arviointiin ja pääomasuunnitteluun.

Jatkuva mahdollisuuksien analysointi – esimerkkejä tuotoksista:

- Liiketoimintamahdollisuuksien ja niihin liittyvien ansaintamahdollisuuksien ja pääomatarpeen tunnistaminen
- Tuotteiden ja palveluiden kehitys, investointimahdollisuudet ja niihin liittyvät ansaintamahdollisuudet ja pääomatarve
- Sisäisen ja ulkoisen osingonjaon suunnittelu
- Aloitteet hybridi- tai seniorilainojen liikkeeseen laskemiseksi

Toimenpiteitä, eli vakuutus- ja sijoitustoiminnan varsinaisia liiketoimintatransaktioita, toteutetaan annettujen toimivaltuuksien, riskipolitiikkojen ja muiden ohjeistuksien mukaisesti. Nämä toimenpiteet ovat liiketoimintojen ja keskitettyjen toimintojen, kuten esimerkiksi sijoitustoiminnon, vastuulla. Pääomitukseseen ja likviditeettiasemaan liittyvät toimet kuuluvat myös tähän prosessin vaiheeseen. Sampo-

konsernissa ennakoivan kannattavuuden, riskien ja pääoman hallinnan toimenpiteet nähdään tärkeimpänä riskien- ja pääomanhallintaprosessin vaiheena. Tästä johtuen riskipolitiikat, limiitit ja päätöksentekovaltuudet asetetaan siten, että ne yhdessä tulostavoitteiden kanssa ohjaavat liiketoiminta- ja sijoitusyksiköitä ottamaan tarkkaan harkittuja riskejä.

Toimenpiteet – esimerkkejä tuotoksista:

- Vakuutussopimisten hinnoittelu ja sijoitustransaktioiden toteutus
- Osinkojen maksut, omien osakkeiden takaisinostot, hybridi- ja seniorilainojen liikkeellelaskut
- Johdannais- ja jälleenvakuutustransaktioiden toteutus
- Liiketoimintojen hankinnat ja liiketoiminnoista luopumiset

Edellä mainittujen tehtävien laadukas toteuttaminen edesauttaa riskienhallintaprosessin kolmen keskeisen **tavoitteen** saavuttamista:

Riskien, pääomien ja tuottojen tasapaino

- tulokseen vaikuttavat ja muut merkittävät riskit on tunnistettu, arvioitu ja analysoitu;
- pääomitus on riittävä suhteessa liiketoimintaan liittyviin riskeihin ja strategisiin riskeihin, huomioiden liiketoimintojen ennakoitu kannattavuus;
- riskinkantokyky on kohdennettu liiketoiminta-alueille strategian mukaisesti;
- vakuutusriskit on hinnoiteltu niiden luontaista riskitasoa kuvastaen, sijoitustoiminnan odotetut tuotot ja riskit ovat tasapainossa ja seuraamusriskejä hallitaan riittävällä tasolla.

Kustannustehokkaat ja korkealaatuiset prosessit

- asiakaspalvelu ja sisäiset operatiiviset prosessit ovat tehokkaat ja laadukkaat;

- päätöksenteko perustuu tarkkaan, riittävään ja ajantasaiseen tietoon;
- toiminnan jatkuvuus varmistetaan ja epäjatkuvuustilanteissa toipuminen on nopeaa ja kattavaa.

Strateginen ja operatiivinen joustavuus

- ulkoiset riskitekijät ja mahdolliset strategiset riskit on tunnistettu ja yhtiö on pääomarakenteen ja johtamisen näkökulmasta hyvässä asemassa reagoimaan muutoksiin liiketoimintaympäristössä;
- yhtiörakenne, osaaminen ja prosessit yhtiöissä mahdollistavat tarvittavien muutosten tehokkaan toimeenpanon.

Riskienhallinta vaikuttaa positiivisesti oman pääoman tuottoon ja lieventää vuosittaisia kannattavuuden vaihteluja, kun edellä mainitut tavoitteet saavutetaan. Riskienhallintaprosessia pidetään siten Sampo Oyj:n omistaja-arvon luomisen yhtenä tekijänä.

Emoyhtiön valvonta ja toiminta

Sampo Oyj:ssä tarkastellaan Sampo-konsernin toimintaa sekä yhtiö- että konsernitasolla tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiö Nordea Bank AB:n raportoinnin perusteella. Nordea Bank AB:n osalta tieto perustuu kuitenkin julkisesti saatavilla olevaan materiaaliin ja on siten vähemmän yksityiskohtaista. Tytäryhtiöitä koskeva raportointi Sampo Oyj:n hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle perustuu valtaosin tytäryhtiöiden tuottamaan raportointiin. Raportointi keskittyy erityisesti riskien, pääomituksen ja kannattavuuden väliseen tasapainoon. Emoyhtiö Sampo Oyj vastaa omia toimintojaan koskevasta raportoinnista.

Sampo-konsernitasolla keskeisimmät fokusalueet ovat mahdolliset konserniyhtiöiden toiminnasta aiheutuvat

riskikeskittymät samoin kuin konsernin pääomitus ja likviditeettipositio. Lisäksi emoyhtiössä ennustetaan ja analysoidaan konserniyhtiöiden tulosta, riskejä ja pääomitusta perustuen yhtenäisiin skenaarioihin, joiden tulokset ovat yhdistettävissä konsernitasolla.

Sampo Oyj:n hallitus päättää kyseisiin yhtiö- ja konsernitasoisiin tietoihin perustuen konsernin pääomituksesta sekä antaa ohjeistuksia emoyhtiön velkarakenteeseen ja likviditeettivarantoihin liittyen. Sampo Oyj:n pääasiallisena tavoitteena on ylläpitää maltillista velkarakennetta ja vahvaa likviditeettiä, jotta yhtiö kykenee järjestämään rahoitusta strategiaan hankkeisiin tarpeen mukaan. Vahva likviditeetti ja kyky hankkia rahoitusta ovat keskeisiä tekijöitä Sampo-konsernin strategisen joustavuuden ylläpidossa.

Riskienhallinnan hallintorakenne

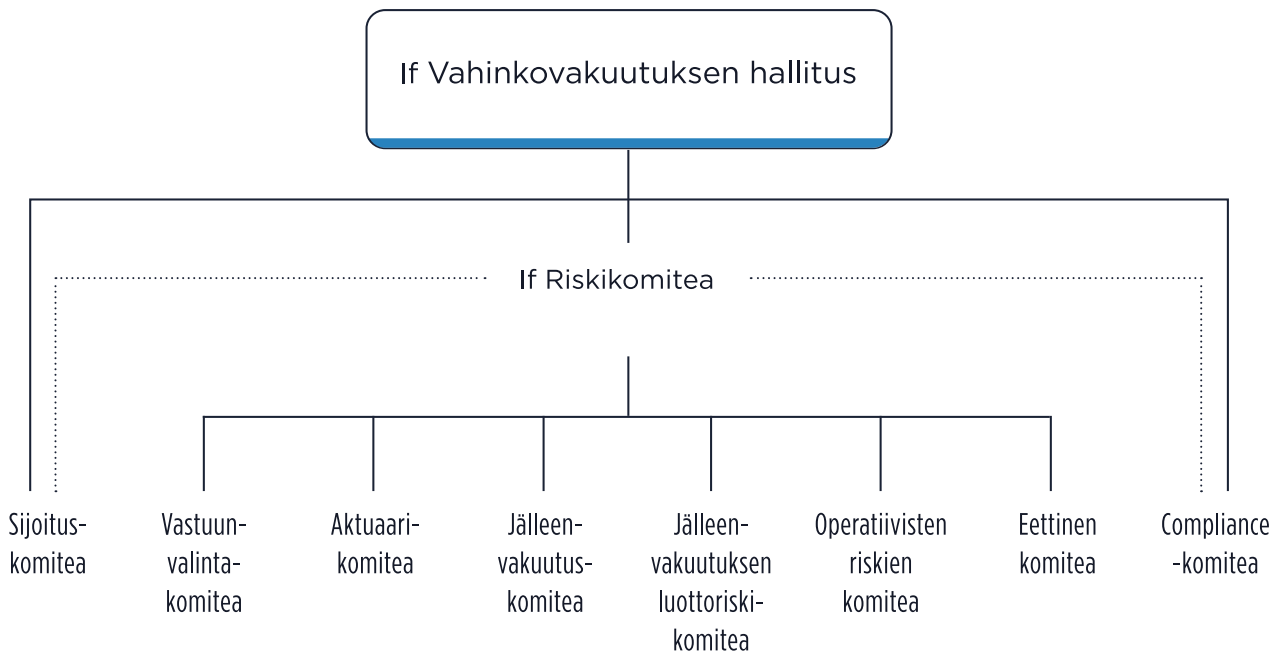
Tässä luvussa kuvataan Sampo-konsernin ja sen tytäryhtiöiden hallintorakennetta riskienhallinnan näkökulmasta. Yksityiskohtaisempi kuvaus Sampo-konsernin hallinnointirakenteesta ja sisäisestä valvonnasta on esitetty [Hallinnointi](#)-luvussa.

Riskienhallinta If Vahinkovakuutuksessa

Hallituksen tärkein riskienhallinnan väline on riskienhallinnan politiikat ja ohjeistukset. Osana

tehtäviään hallitus hyväksyy riskienhallintapolitiikan ja muut riskienhallinnan dokumentit, varmistaa riskienhallinnan ja -seurannan riittävän tason, seuraa riskiraportteja ja hyväksyy riskienhallinnan suunnitelmat. Eri hallintoelinten raportointivastuut If Vahinkovakuutuksessa on esitetty If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan hallintorakenne -kuvassa.

If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan hallintorakenne

If Vahinkovakuutuksen riskikomitea avustaa If Vahinkovakuutuksen toimitusjohtajia ja hallituksia täyttämään riskienhallintaprosessiin liittyvät velvoitteensa. Riskikomitea seuraa, käy keskustelua ja antaa suosituksia eri komiteoiden, asiantuntijoiden ja linjaorganisaation esille tuomiin riskiasioihin liittyen. Lisäksi riskikomitea valvoo, että If Vahinkovakuutuksen lyhyen ja pitkän aikavälin kokonaisriskiprofiili on linjassa riskistrategian ja vakavaraisuusvaatimusten kanssa. Riskienhallintatoiminnon riskienvalvontayksikkö on vastuussa riskikomitealle raportoidun informaation koordinoinnista ja analysoinnista riskienhallintajohtajan nimissä.

Vastuu riskien tunnistamisesta, arvioimisesta, hallinnasta ja pienentämisestä on linjaorganisaatioilla. Keskeisille riskialueille on omat komiteansa. Näiden komiteoiden vastuulla on valvoa ja kontrolloida, että riskejä hallinnoidaan hallituksen päättämällä tavalla. Raportointi riskikomitealle on eri komiteoiden puheenjohtajien vastuulla. If Vahinkovakuutuksen eri riskikomiteoilla ei ole päätöksentekovaltuuksia.

Jokaisen riskialueen politiikka määrittelee rajoitukset ja limitit, joiden tehtävänä on varmistaa, että riskitasot noudattavat If Vahinkovakuutuksen riskienottohalukkuutta ja pääoman riittävyyteen

liittyviä rajoitteita. Komiteoiden tehtävänä on myös valvoa poliitikkojen tehokkuutta ja osallistua niiden muutoksiin ja päivityksiin tarvittaessa.

Riskienhallinnan komiteoiden vastuut ovat seuraavat:

- Sijoituskomitea vastaa sijoitus- ja katepolitiikkojen toteuttamisen ja noudattamisen valvonnasta. Komitea myös arvioi ja ehdottaa muutoksia politiikkoihin. Komitean puheenjohtaja vastaa mahdollisten poikkeamien raportoinnista ja muista komitean käsittelemistä asioista.
- Vastuunvalintakomitea antaa mielipiteitä ja toimenpide suosituksia vakuutusriskeihin liittyvissä asioissa. Komitea arvioi ja ehdottaa muutoksia vastuunvalintapolitiikkaan. Komitean puheenjohtaja vastaa mahdollisten poikkeamien raportoinnista ja muista komitean käsittelemistä asioista.
- Aktuaarikomitea on toimielin, joka valmistelee ja antaa neuvoja If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarille. Komitean tehtävänä on varmistaa korvausvastuuriskin kokonaisvaltainen tarkastelu, keskustella ja antaa suosituksia vastuuvielkää koskeviin politiikkoihin ja ohjeistuksiin sekä arvioida ja antaa ehdotuksia tiedon hallintaa koskevan politiikan päivitykseen liittyen.
- Jälleenvakuutuskomitea on yhteistyöfoorumi, joka arvioi ja antaa suosituksia jälleenvakuutukseen liittyvissä kysymyksissä. Komitea arvioi ja tekee ehdotuksia jälleenvakuutuspolitiikkaan ja sisäiseen jälleenvakuutuspolitiikkaan tehtävistä muutoksista. Komitean puheenjohtajan vastuulla on raportoida poikkeamat jälleenvakuutuspolitiikan periaatteista ja muista komitean käsittelemistä asioista.
- Jälleenvakuutuksen luottoriskikomitea arvioi ja antaa suosituksia jälleenvakuutuksista aiheutuviin luottoriskeihin ja riskipositioihin liittyvissä kysymyksissä ja mahdollisista poikkeamista jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikasta. Komitean

puheenjohtajan vastuulla on raportoida poikkeamat jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikan periaatteista ja muista komitean käsittelemistä asioista.

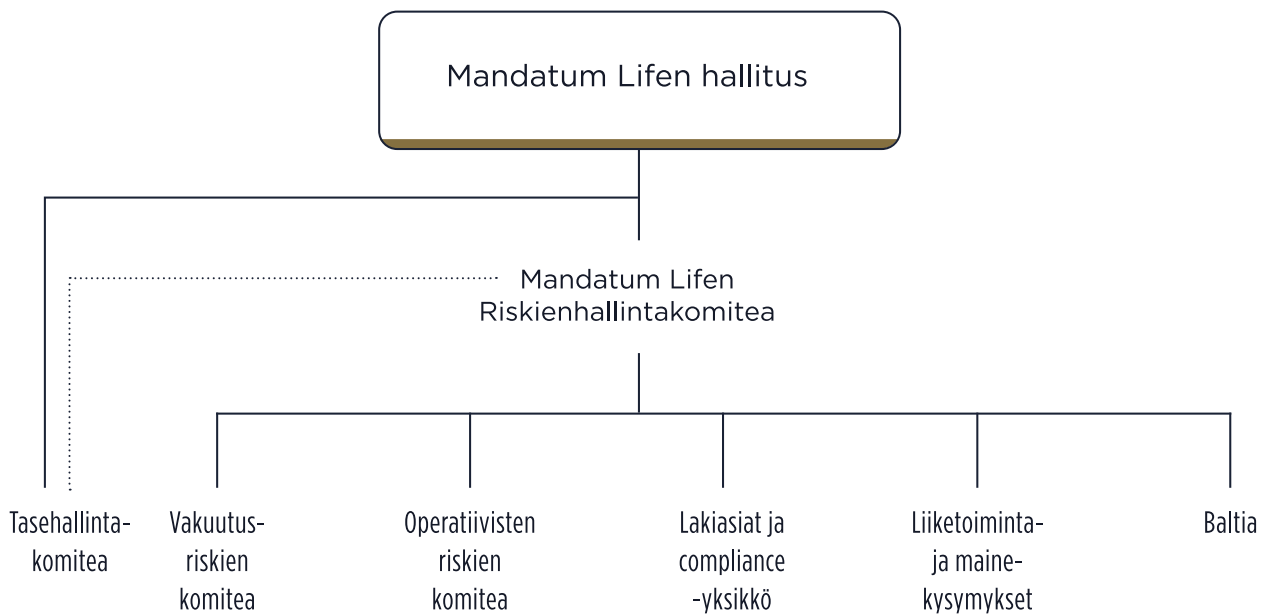
- Operatiivisten riskien komitea vastaa kokonaisvaltaisesta operatiivisten riskien raportoinnista If Vahinkovakuutuksessa. Komitea arvioi ja tekee ehdotuksia operatiivisia riskejä koskeviin politiikkoihin ja ohjeistuksiin tehtävistä muutoksista. Komitean puheenjohtaja vastuulla on komitean käsittelemien asioiden raportointi.
- Eettinen komitea keskustelee ja koordinoi eettisiä kysymyksiä If Vahinkovakuutuksessa. Komitea antaa myös suosituksia eettisissä asioissa ja tekee ehdotuksia eettistä käyttäytymistä koskevaan politiikkaan tehtävistä muutoksista. Komitean puheenjohtajan vastuulla on raportoida eettisistä riskeistä ja muista komitean käsittelemistä asioista.
- Compliance-komitea toimii neuvoo antavana toimielimenä compliance-johtajalle compliance-kysymyksissä. Toimielimen tehtävänä on varmistaa compliance-riskin ja siihen liittyvien toimenpiteiden kokonaisvaltainen tarkastelu If Vahinkovakuutuksessa.

Riskienhallinta Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen hallitus vastaa riskienhallinnasta ja sisäisen valvonnan riittävydestä. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintasuunnitelman, sijoituspolitiikan ja muut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeet.

Mandatum Lifen toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan toteuttamisesta hallituksen ohjeiden mukaisesti. Eri hallintoelinten raportointivastuut Mandatum Lifessa on esitetty Mandatum Lifen riskienhallinnan hallintorakenne -kuvassa.

Mandatum Lifen riskienhallinnan hallintorakenne

- Riskienhallintakomitea koordinoi ja valvoo kaikkia Mandatum Lifen riskejä. Komitean puheenjohtajana on toimitusjohtaja. Riskit on jaettu pääryhmiin, joita ovat vakuutusriskit, markkinariskit, operatiiviset riskit, juridiset ja compliance-riskit sekä liiketoiminta- ja maineriskit. Baltian tytäryhtiön riskejä seurataan myös komiteassa. Jokaisella riskialueella on oma vastuhenkilönsä komiteassa.
- Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvoo, että sijoitustoimintaa hoidetaan hallituksen hyväksymässä sijoituspolitiikassa määritettyjen limiittien puitteissa ja valvoo likviditeetin, kannattavuuden ja vakavaraisuuspääomien riittävyyttä suhteessa taseen riskeihin. Tasehallintakomitea valmistelee hallitukselle ehdotuksen sijoituspolitiikasta. Tasehallintakomitea raportoi hallitukselle ja kokoontuu vähintään kuukausittain.
- Vakuutusriskien komitea on vastuussa vastuunvalintapolitiikan ylläpitämisestä sekä vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin toimivuuden valvonnasta. Komitea myös raportoi vastuunvalintapolitiikkaan liittyvistä poikkeamista riskienhallintakomitealle. Vakuutusriskien komitean puheenjohtajana on yhtiön pääaktuaari, jonka vastuulla on varmistaa, että vakuutusten hinnoittelussa ja vastuuvelan laskennassa käytettävät periaatteet ovat riittävät ja yhteensopivat vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin kanssa. Hallitus hyväksyy vakuutussopimusten hinnoittelun ja vastuuvelan

laskennan keskeisimmät periaatteet. Lisäksi hallitus määrittelee maksimitason omalla vastuulla pidettäville riskeille ja hyväksyy jälleenvakuutuspolitiikan vuosittain.

- Operatiivisten riskien komitea analysoi ja käsittelee operatiivisia riskejä liittyen esimerkiksi uusiin tuotteisiin ja palveluihin, prosesseissa ja riskeissä tapahtuneisiin muutoksiin sekä toteutuneisiin operatiivisiin riskitapahtumiin. Merkittävistä havainnoista raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle neljännesvuosittain. Operatiivisten riskien komitea on vastuussa myös jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien sekä sisäisen valvonnan politiikan ylläpidosta ja päivittämisestä.
- Lakiasiat ja compliance -yksikkö hoitaa lain ja säädösten noudattamiseen liittyviä asioita ja yksikön johtaja on riskienhallintakomitean jäsen.
- Toimitusjohtaja on vastuussa liiketoiminnallisista ja maineriskeistä ja hän on myös riskienhallintakomitean puheenjohtaja.
- Baltian tytäryhtiöllä on omat riskienhallinnan menettelytavat. Kaikki suurimmat riskitapahtumat raportoidaan myös Mandatum Lifen riskienhallintakomitealle. Baltian tytäryhtiön hallituksen puheenjohtaja on riskienhallintakomitean jäsen.

Yllä mainittujen komiteoiden ja yksiköiden lisäksi sisäinen tarkastus varmistaa tarkastussuosituksen avulla riittävien sisäisten kontrollien olemassaolon ja laatii hallitukselle vuosittain sisäisen tarkastuksen katsauksen.

Riskienhallinnan hallintorakenne konsernitasolla

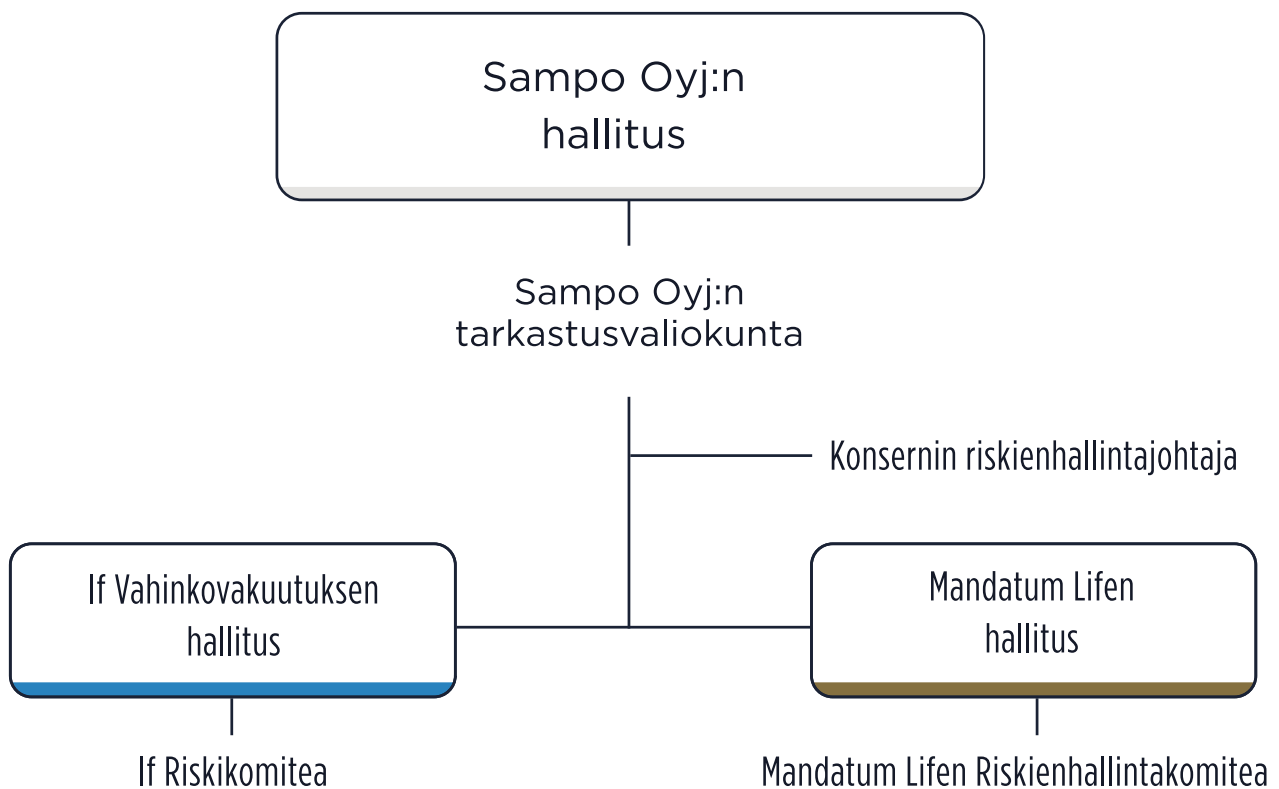
Sampo Oyj:n hallitus on vastuussa siitä, että konsernin riskejä hallitaan ja valvotaan asianmukaisesti.

Emoyhtiön hallitus määrittää tytäryhtiöiden taloudelliset ja pääomitus koskevat tavoitteet ja hyväksyy konsernitasoiset periaatteet, jotka ohjaavat tytäryhtiöiden toimintaa kuten [Sampo-konsernin](#)

[ohjausmalli ja riskienhallintaprosessi](#) -kappaleessa kuvataan. Tytäryhtiöiden riskipositiot ja pääomitusraportit yhdistellään konsernitasolla vuosineljänneksittäin ja raportoidaan Sampo Oyj:n hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle.

Eri hallintoelinten raportointivastuut konsernitasolla on esitetty Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakenne -kuvassa.

Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakenne

Tarkastusvaliokunta vastaa hallituksen nimissä Sampo-konsernin riskienhallinnan periaatteiden ja niihin liittyvien ohjeistuksien laatimisesta.

Tarkastusvaliokunta varmistaa, että konsernin eri toiminnot noudattavat kyseisiä periaatteita ja ohjeistuksia, valvoo Sampo-konsernin riskejä ja riskikeskittyviä sekä valvoo, että riskienhallinta on laadukasta ja kattavaa konserniyhtiöissä.

Tarkastusvaliokunta valvoo myös riskipolitiikkojen toteuttamista, pääomitusta sekä riskien ja tuottojen kehittymistä. Vähintään kolme tarkastusvaliokunnan jäsenistä tulee valita niistä hallituksen jäsenistä, jotka eivät toimi Sampo-konsernin johdossa ja jotka ovat riippumattomia yrityksestä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu neljännesvuosittain.

Konsernin riskienhallintajohtaja on vastuussa riskienhallinnan asianmukaisuudesta konsernitasolla. Riskienhallintajohtajan tehtävänä on valvoa Sampo-konsernin riskejä kokonaisuutena sekä koordinoita ja seurata tytäryhtiöiden ja konsernin riskienhallintaa.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen hallituksilla on omien yhtiöidensä ylimpinä päätöksentekijöinä kokonaisvaltainen vastuu If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen riskienhallintaprosesseista. Hallitukset nimittävät If Vahinkovakuutuksen riskikomitean ja Mandatum Lifen riskienhallintakomitean sekä vastaavat riskienhallintaan liittyvien politiikkojen, periaatteiden ja ohjeiden muutostarpeiden tunnistamisesta.

Vakuutusriskit

Vakuutusvelkojen kirjanpitoarvo (vastuuvelka) ja taloudellinen arvo riippuvat (i) tulevien korvauskulujen suuruudesta ja ajoituksesta liikekulut mukaan lukien sekä (ii) koroista, joita käytetään näiden korvausten diskonttaamisessa tähän päivään. Tässä osiossa tarkastelu kohdistuu pääasiallisesti ensimmäiseksi

mainittuun osa-alueeseen ja siten vakuutusriskiin (underwriting risk). Diskonttauskorkoriskiä ja sen vaikutusta vastuuvelkaan käsitellään myös tässä osiossa. Vastuiden taloudelliseen arvoon vaikuttavaa korkoriskiä käsitellään **ALM-riskiä** käsittelevässä osassa.

Vahinkovakuutusriskit

Vastuunvalintariski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu puutteista hinnoittelussa tai vastuuta koskevista oletuksista.

Vahinkovakuutustoiminnan riskit

Ulkoiset tekijät

Luonnonkatastrofit, ihmisen aiheuttamat katastrofit, tekninen kehitys, lääketieteelliset innovaatiot, ilmastonmuutokset, suhdannevaihtelut, yleinen inflaatio, terveydenhoitokulut, palkat jne.

Muutoksia tulipalojen, liikenneonnettomuuksien, myrskyjen, tulvien, varkauksien ja muiden tapahtumien ajoituksessa, tiheydessä ja vakavuudessa

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriskit

- Voimassa olevien sopimusten tulevien vahinkotapahtumien suuruus ja/tai toteutumistiheys on suurempi kuin odotettiin
- Voimassa olevien sopimusten tulevien korvauskulujen ajoitus eroaa odotetusta

Muutoksia mm. pitkäikäisyydessä, piilevissä riskitekijöissä ja ennakkotapauksissa

Korvausvastuuriski

- Toteutuneista vahinkotapahtumista aiheutuneet korvauskulut ovat suurempia kuin odotettiin
- Korvauskulujen ajoitus eroaa odotetusta

Muutokset vastuiden odotetuissa kassavirroissa

Muutokset vastuiden taloudellisessa arvossa
Muutokset vastuvelassa

Muutokset markkinakoroissa
Muutokset viranomaisten määrittämissä diskonttauskoroissa

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriski

Vakuutusmaksuriski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu tilinpäätöspäivän jälkeen tapahtuvien vahinkotapahtumien ajoituksessa, tiheydessä ja vakavuudessa tapahtuvista heilahteluista.

Katastrofiriski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu merkittävästä epävarmuudesta hinnoittelussa ja vastuuvalkaa koskevissa äärimmäisiin tai poikkeuksellisiin tapahtumiin liittyvissä oletuksissa.

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriskin hallinta ja valvonta

Vastuunvalintapolitiikka on tärkein vakuutusten myyntiä ohjaava dokumentti ja se määrittelee vakuutusten myynnin yleisperiaatteet, rajoitukset ja menettelytavat. If Vahinkovakuutuksen hallitus vahvistaa vastuunvalintapolitiikan vähintään kerran vuodessa.

Vastuunvalintapolitiikkaa täydennetään yksityiskohtaisilla ohjeilla, jotka ohjaavat vakuutusten myyntiä eri liiketoiminta-alueilla. Nämä ohjeet pitävät sisällään muun muassa tariffit ja hinnoittelun luokitusmallit, ohjeet vakioehdoista ja sopimusteksteistä sekä vastuunvalintavaltuudet ja -

limiitit, kuten vakuutettavat määrät sekä luettelon vakuutuskelvottomista riskeistä.

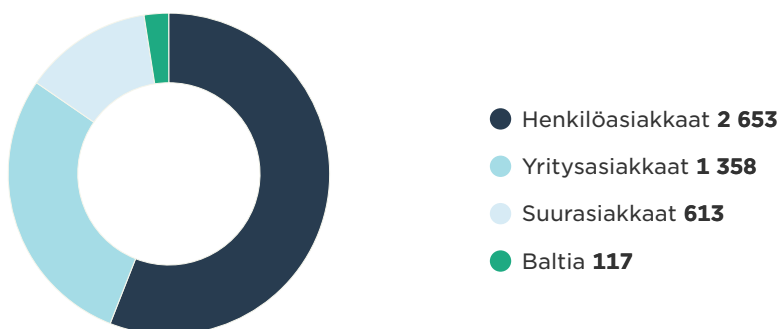
Vastuunvalintakomitea vastaa siitä, että määritellyt vastuunvalintaperiaatteita noudatetaan.

Vahinkovakuutuksen liiketoimintayksiköt hallinnoivat vastuunvalintariskiä päivittäisessä työssään. If Vahinkovakuutuksen kannattavuuteen ja riskeihin ratkaisevasti vaikuttava tekijä on kyky arvioida tulevaisuuden korvaus- ja liikekulut täsmällisesti ja täten hinnoitella vakuutussopimukset oikein. Hinnoittelu Henkilöasiakkaat-liiketoiminta-alueella sekä Yritysiasiakkaat-liiketoiminta-alueen pienempien riskien osalta perustuu tariffeihin. Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueen ja Yritysiasiakkaat-liiketoiminta-alueen monimutkaisempien riskien osalta vastuunvalinta perustuu enemmän yleisperiaatteille ja tilannekohtaiseen valintaan kuin tiukkoihin tariffeihin. Yleisesti ottaen vakuutusten hinnoittelu perustuu sattuneista vahingoista tehtäviin tilastoanalyysiin ja arvioihin vahinkotiheyden ja korvausinflaation tulevasta kehityksestä.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuskanta on hyvin hajautettu, koska If Vahinkovakuutuksella on laaja asiakaskunta ja toimintaa harjoitetaan laajalla maantieteellisellä alueella sekä useissa eri vakuutuslajeissa. Hajautuksen määrä on esitetty Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain, If Vahinkovakuutus, 2013 -kuvassa.

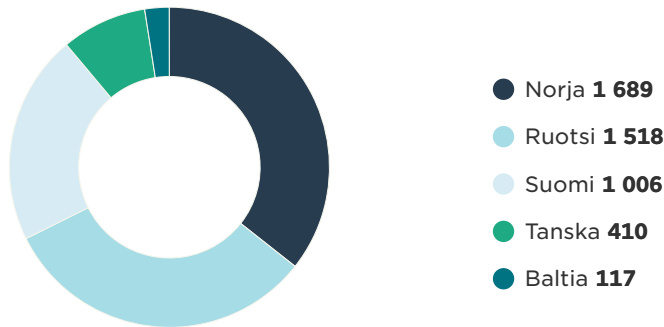
Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain

If Vahinkovakuutus, 2013, yht. 4 768 milj. euroa

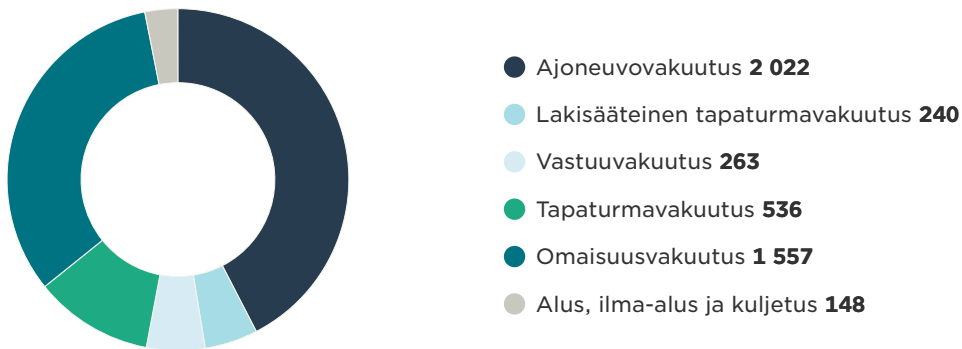
Bruttomaksutulojen erittely maittain

If Vahinkovakuutus, 2013, yht. 4 768 milj. euroa

Bruttomaksutulojen erittely vakuutuslajeittain

If Vahinkovakuutus, 2013, yht. 4 768 milj. euroa

Erä Muut (mukaan lukien konsernieliminoinnit) ei näy yllä bruttomaksutulojen erittelyssä, mutta se on huomioitu bruttomaksutulojen yhteismäärässä.

Hyvin hajautetusta vakuutuskannasta huolimatta riskikeskittymiä ja täten vakavia vahinkoja voi syntyä esimerkiksi altistuttaessa luonnonkatastrofeille, kuten myrskyille ja tulville. Maantieteellisistä alueista tällaisille katastrofeille altistuvat merkittävimmin Norja, Ruotsi ja Tanska. Lisäksi yksittäiset suuret vahingot voivat vaikuttaa merkittävästi vakuutustoiminnan tulokseen. Jälleenvakuutuksella ja hajautuksella pienennetään luonnonkatastrofien ja yksittäisten suurten vahinkojen taloudellista vaikutusta.

If Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuspolitiikassa annetaan ohjeet jälleenvakuutussuojan hankkimisesta. Jälleenvakuutuksen tarve ja optimaalinen valinta analysoidaan yksittäisten suurten vahinkojen osalta tilastollisten mallien avulla, kun taas luonnonkatastrofeille altistumista ja katastrofitappioiden tapahtumisen todennäköisyyttä arvioitaessa If Vahinkovakuutus tekee yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Analyysi

perustuu If Vahinkovakuutuksen sisäisiin malleihin mukaan lukien katastrofimalit, joissa katastrofeja simuloidaan historiallisen meteorologisen datan perusteella täydennettynä tilastollisilla malleilla sekä sisäisillä ja ulkoisilla asiantuntija-arvioilla. Eri jälleenvakuutusrakenteita arvioidaan tarkastelemalla jälleenvakuutuksen odotettuja kustannuksia suhteessa niistä saatavaan hyötyyn sekä vaikutuksiin tuloksen vaihtelun ja pienentyneiden pääomavaatimusten näkökulmasta.

Vuodesta 2003 lähtien If Vahinkovakuutuksessa on ollut käytössä koko konsernin laajuinen jälleenvakuutusohjelma. Vuonna 2013 omapidätystasot olivat 100 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 11,3 miljoonan euron) ja 250 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 28,2 miljoonan euron) välillä riskiä kohden sekä 200 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 22,6 miljoonaa euroa) yksittäistä vahinkotapahtumaa kohden.

Vastuuvallinnan tuloksen herkkyyttä ja riskiä eri tunnusluvuissa tapahtuvien muutosten suhteen on kuvattu taulukossa Vakuutustuloksen

herkkyyksianalyysi, If Vahinkovakuutus, 31.12.2013 ja 31.12.2012.

Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi If Vahinkovakuutus, 31.12.2013 ja 31.12.2012

Tunnusluku	Nykyinen taso (2013)	Muutos nykyisessä tasossa	Vaikutus tulokseen ennen veroja, milj. €	
			2013	2012
Yhdistetty kulusuhde, henkilöasiakkaat	87,8 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 26	+/- 25
Yhdistetty kulusuhde, yritysasiakkaat	88,6 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 13	+/- 13
Yhdistetty kulusuhde, suurasiakkaat	91,5 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 5	+/- 4
Yhdistetty kulusuhde, Baltia	88,4 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 1	+/- 1
Nettovakuutusmaksutuotot	4 505	+/- 1 prosenttia	+/- 45	+/- 44
Nettokorvauskulut	3 215	+/- 1 prosenttia	+/- 32	+/- 31
Annetun jälleenvakuutuksen maksutulo	208	+/- 10 prosenttia	+/- 21	+/- 26

Korvausvastuuriski

Korvausvastuuriski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu tilinpäätöspäivänä tai tätä ennen tapahtuneiden vahinkotapahtumien korvausten ajoituksessa ja korvausmäärissä tapahtuvista heilahteluista.

Koska osa vastuista on eläkemuoitoista korvausvastuuta, If Vahinkovakuutus altistuu muutosriskille. Muutosriskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai epäsuotuisasta muutoksesta vakuutus- tai jälleenvakuutusvelkojen arvossa, joka johtuu muutosintensiteetin tason, trendin tai volatiliiteetin muuttumisesta. Muutosintensiteetin vaihtelun syynä voivat olla lainsäädännön muutokset tai vakuutetun terveydentilan muutokset. Muutosriski on osa korvausvastuuriskiä.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutussopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Koska korvaukset maksetaan vahinkotapahtumien jälkeen, on myös tarpeen määrittellä korvausvastuu, joka kattaa korvaukset jo tapahtuneista vahingoista. Vastuuelka on vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun summa.

Vastuuelkaan liittyy aina tietty määrä epävarmuutta, sillä vastuut perustuvat tulevien korvauskulujen suuruuden ja toteutumistiheyden arvioihin. Vastuuelkaan liittyvä epävarmuus on tavallista

suurempi uusissa vakuutuslajeissa, joista ei ole olemassa täydellisiä niin sanottuja run-off-tilastoja, sekä vakuutuslajeissa, joissa vahingon selviäminen kestää kauan. Tällaisia vakuutuslajeja ovat lakisääteinen tapaturmavakuutus, liikennevakuutus sekä vapaaehtoiset vastuu- ja tapaturmavakuutukset.

Korvausvastuuriskin hallinta ja valvonta

If Vahinkovakuutuksen hallitus päättää vastuuelvan laskentaa koskevista ohjeista. If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarin vastuulla on kehittää ja toimeenpanna ohjeita vastuuelvan määrittämiseksi sekä arvioida kokonaisvastuuelvan riittävyttä. Konsernitason pääaktuaari laatii vastuuelvan riittävydestä neljännesvuosittain raportin, joka lähetetään If Vahinkovakuutuksen hallitukselle, toimitusjohtajalle, talousjohtajalle ja riskikomitealle.

Aktuaarikomitea on If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarin neuvoa-antava ja valmisteleva komitea. Se antaa suosituksia vastuuelvan laskennan ohjeistuksista. Komitea myös seuraa vastuuelvan kehitystä ja auttaa If Vahinkovakuutuksen pääaktuaaria vastuuelvan riittävyden arvioinnissa.

If Vahinkovakuutuksen aktuaarit analysoivat vastuuelkaan liittyvää epävarmuutta. Aktuaarit seuraavat jatkuvasti vastuuelvan tasoa varmistaakseen, että se on vahvistettujen ohjeiden mukainen. Aktuaarit

kehittävät lisäksi menetelmiä ja järjestelmiä, jotka tukevat tätä prosessia.

Vakuutusmatemaattiset arviot pohjautuvat tilinpäätöspäivänä käytössä oleviin tietoihin aiemmista korvauksista ja vahingoista. Seurattavia tekijöitä ovat muun muassa vahinkokehityksen trendit, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuskäytännöt ja yleinen talouskehitys. Vastuuelan laskennassa yleisesti käytettyjä menetelmiä ovat Chain Ladder- ja Bornhuetter-Fergusson -tekniikat yhdistettynä ennusteisiin vahinkojen lukumäärästä ja keskimääräisistä korvauskuluista.

Koko vastuuelan laskennassa otetaan huomioon odotettu inflaatiokehitys, joka on erityisen merkittävä tekijä vakuutuslajeissa, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, kuten liikennevakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Odotettu inflaatio perustuu ulkoisiin arvioihin

inflaatiokehityksestä eri alueilla, kuten kuluttajahintaindeksi ja palkkaindeksi, yhdistettynä If Vahinkovakuutuksen omiin arvioihin eri korvauslajien kustannuksista. Tiettyihin liiketoimintoihin, kuten liikennevakuutukseen ja lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, liittyvä lainsäädäntö eroaa huomattavasti maittain. Osa suomalaisesta, ruotsalaista ja tanskalaisesta vastuuelasta sisältää eläkemuoitoista korvausvastuuta, joka on herkkä kuolevuusoletusten ja diskonttauskoron muutoksille. Liikennevakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus vastuuelasta on 68 prosenttia.

Vastuuelka vakuutuslajeittain ja pääalueittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2013 -taulukossa on esitetty vastuuelat ja niiden markkina-arvoperusteiset duraatiot vakuutuslajeittain ja pääalueittain.

Vastuuelka vakuutuslajeittain ja pääalueittain If Vahinkovakuutus, 31.12.2013

	Ruotsi		Norja		Suomi		Tanska		Yhteensä	
	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio
Ajoneuvovakuutus	2 606	6,9	738	2,1	916	10,5	141	1,6	4 402	6,6
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	0	0,0	360	5,1	1 085	10,8	251	6,7	1 696	9,1
Vastuuvakuutus	294	3,7	162	2,7	127	2,5	76	2,0	659	3,1
Tapaturmavakuutus	255	4,4	350	2,4	149	2,6	76	1,3	830	2,9
Omaisuusvakuutus	406	1,0	498	0,9	212	1,2	126	0,7	1 242	1,0
Alus, ilma-alus ja kuljetus	27	1,2	41	0,7	6	1,1	15	0,8	89	0,9
Yhteensä	3 588	5,6	2 150	2,3	2 496	8,7	684	3,4	8 918	5,6

If Vahinkovakuutuksen vastuuelkaan liittyvä herkkyys inflaatiotason nousulle, eliniän pitenemiselle sekä diskonttauskoron laskulle esitetään Vastuuelkaan

liittyvien riskien herkkyudet, If Vahinkovakuutus, 2013 -taulukossa.

Vastuuelkaan liittyvien riskien herkkyydet

If Vahinkovakuutus, 2013

Vastuuelan erä	Riskitekijä	Riskiparametrin muutos	Maa	Vaikutus, milj. €
Nimellismääräinen vastuuelka	Inflaatio kasvaa	Yhden prosenttiyksikön kasvu	Ruotsi	185,7
			Tanska	11,0
			Norja	56,5
			Suomi	27,7
Toistuvaiskorvaukset	Kuolevuus laskee	Odotettu elinikä kasvaa yhdellä vuodella	Ruotsi	12,0
			Tanska	0,5
			Suomi	31,7
Diskontattu vastuuelka (toistuvaiskorvaukset ja osa suomalaisesta IBNR:stä)	Diskonttokorko laskee	Yhden prosenttiyksikön lasku	Ruotsi	64,0
			Tanska	9,1
			Suomi	175,6

If Vahinkovakuutuksen vastuuelkaa analysoidaan vahinkovuositason. Näiden analyysien tulokset esitetään korvauskulujen kehitystaulukoissa sekä

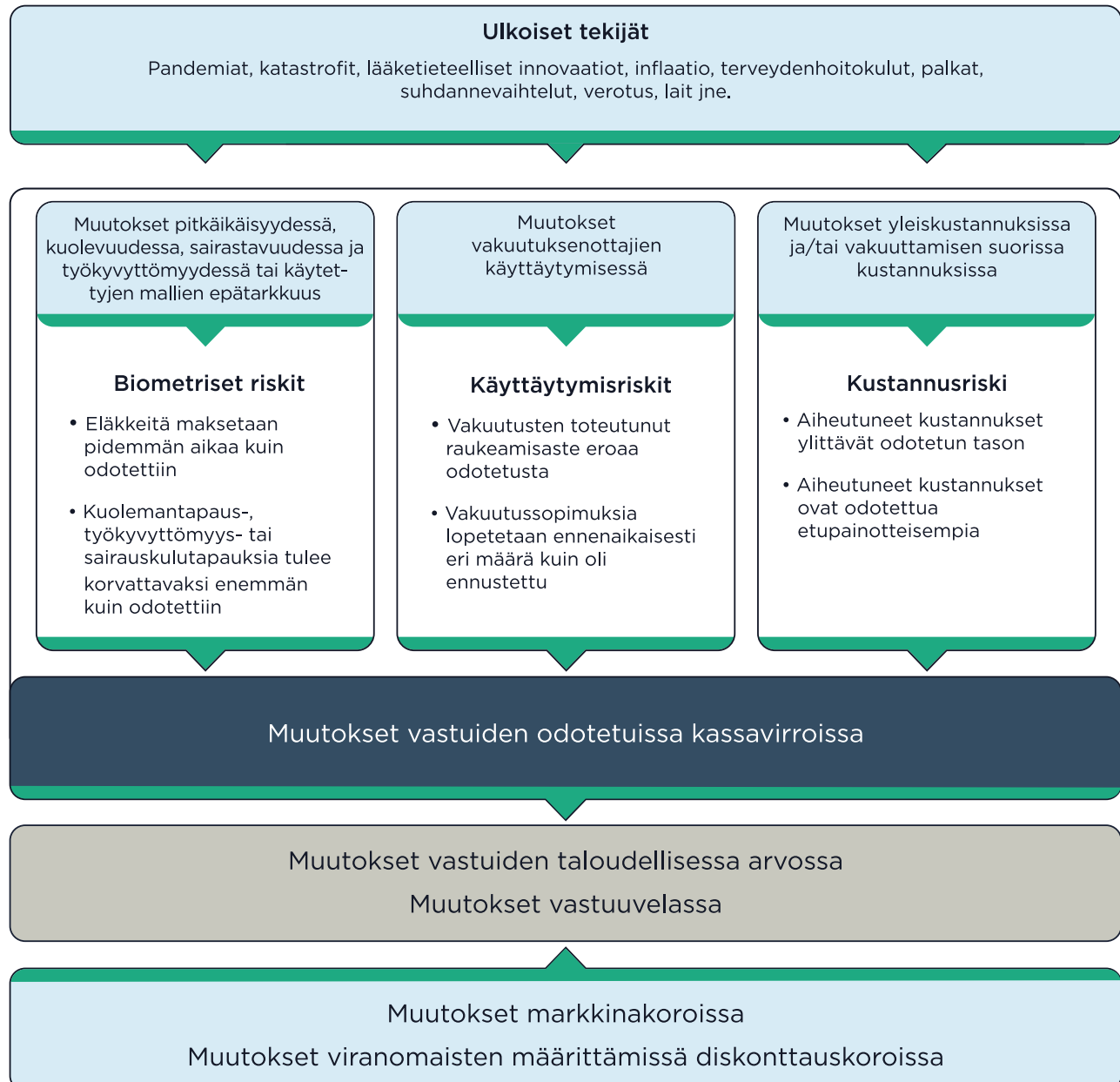
ennen että jälkeen jälleenvakuutuksen. Nämä on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa (liite 27).

Henkivakuutusriskit

Henkivakuutustoiminnan riskit sisältävät vastuunvalintariskit sekä vastuuvelan diskonttauskorkoon liittyvän riskin.

Vastuunvalintariskit sisältävät biometriset riskit, vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit sekä kustannusriskit.

Henkivakuutustoiminnan riskit

Biometriset riskit

Henkivakuutustoiminnan biometriset riskit syntyvät pääasiassa siitä, että vakuutetuille korvattaisiin enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä tultaisiin maksamaan vakuutetuille pidempään (pitkäikäisyysriski) kuin yhtiö ennakoii vakuutusten hinnoitteluhetkellä. Tapauksia, joissa yksittäinen voimakkaasti vaikuttava tapahtuma tai tapahtumasarja aiheuttaa merkittävän eron toteutuneiden korvausten ja odotettujen maksujen välillä, kutsutaan katastrofiriskiksi.

Sopimusten pitkä duraatio ja se, että Mandatum Lifen oikeus korottaa vakuutusmaksuja on rajoitettu,

kasvattaa biometrisiä riskejä. Mikäli vakuutusmaksut osoittautuvat riittämättömiksi eivätkä ne ole muutettavissa, vastuuelkaa täydennetään odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita, Mandatum Life, 2013 ja 2012 -taulukossa esitetään Mandatum Lifen Suomen toiminnan riskiliikkeen tulos. Toteutuneen korvausmenon suhde laskuperusteiden mukaiseen korvausmenoon oli 79 prosenttia vuonna 2013 (82 prosenttia vuonna 2012). Taulukosta voi myös arvioida riskiliikkeen herkkyyttä. Esimerkiksi henkivakuutuksen osalta kuolevuuden kaksinkertaistuminen nostaisi maksetut korvaukset 16 miljoonasta eurosta 32 miljoonaan euroon.

Omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita Mandatum Life, 2013 ja 2012

Milj. €	2013			2012		
	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde
Henkivakuutus	47,4	27,1	57 %	42,4	25,2	59 %
Kuolevuus	29,8	16,1	54 %	25,9	14,9	57 %
Sairastavuus ja työkyvyttömyys	17,6	11,0	62 %	16,5	10,3	62 %
Eläkevakuutus	57,5	55,5	97 %	57,7	57,3	99 %
Yksilöllinen eläke	9,1	9,8	108 %	9,5	10,1	106 %
Ryhmäeläke	48,4	45,7	94 %	48,2	47,2	98 %
Kuolevuus (pitkäikäisyys)	43,9	43,3	99 %	43,5	44,2	102 %
Työkyvyttömyys	4,5	2,4	52 %	4,7	3,0	64 %
Mandatum Life	104,8	82,6	79 %	100,1	82,5	82 %

Pitkäikäisyysriski on Mandatum Lifen biometrisistä riskeistä kriittisin. Laskuperustekorollinen ryhmäeläkekanta muodostaa suurimman osan pitkäikäisyysriskistä. Laskuperustekorolliset ryhmäeläkkeet ovat olleet uusilta jäseniltä pääosin suljettuja useiden vuosien ajan ja tämän vuoksi jäsenten keski-ikä on suhteellisen korkea, noin 69 vuotta. Sijoitussidonnaisten ryhmäeläkkeiden ja yksilöllisten eläkevakuutusten kannassa pitkäikäisyysriski ei ole niin merkittävä, sillä vakuutukset ovat pääsääntöisesti määräaikaista ja niihin liittyvät henkivakuutukset kompensoivat pitkäikäisyysriskin.

Pitkäikäisyysriskin osalta vuotuista riskiliikkeen tulosta ja kuolleisuustrendiä analysoidaan säännöllisesti. Vastuuelan osalta ryhmäeläkevakuutusten elinajan odotetta tarkistettiin vuonna 2002 ja vuonna 2007 tehtiin lisää muutoksia. Näiden muutosten jälkeen

ryhmäeläkkeen kumulatiivinen kuolleisuus on ollut ylijäämäinen. Vuoden 2013 pitkäikäisyyden riskiliike oli ryhmäeläkkeen osalta 0,6 miljoonaa euroa (-0,7 miljoonaa euroa vuonna 2012).

Henkivakuutuksen kuolevuusliike on voitollista. Merkittävimpanä kuolevuusliikkeen heikkenemiseen vaikuttavana riskinä nähdään mahdollinen pandemia.

Muiden biometristen riskien osalta riskiliike on ollut kokonaisuutena voitollista, vaikka eri riskien välillä on voimakasta vaihtelua. Työkyvyttömyys- ja sairauskuluvakuutuksissa riskiä pienentää pitkällä aikavälillä se, että yhtiöllä on oikeus korottaa vakuutusmaksuja olemassa olevien sopimusten osalta, mikäli vakuutuskorvausten määrässä tapahtuu epäsuotuisaa kehitystä.

Uusi sukupuolineutraali hinnoittelu on voimassa kaikissa uusissa yksityishenkilöiden ottamissa

vakuutuksissa, joihin liittyy biometrisiä riskejä. Tämä aiheuttaa lisää tulevaisuuteen liittyvää epävarmuutta, vaikka muutoksilla ei odoteta olevan suurta vaikutusta riskiliikkeen tulokseen.

Mandatum Lifen vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut, eikä sisällä merkittäviä riskikeskittymiä. Yhtiön ottamalla katastrofijälleenvakuutuksella pienennetään mahdollisten riskikeskittymien merkitystä entisestään.

Vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit ja kustannusriski

Merkittävä vakuutusriski on myös vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät. Asiakkailta on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (*raukeamisriski*) tai mahdollisuus lopettaa vakuutussopimus ennenaikaisesti (*takaisinostoriski*). Raukeamis- ja takaisinostomäärien pitäminen alhaisella tasolla on keskeinen menestystekijä erityisesti sijoitussidonnaisen liiketoiminnan kustannusliikkeen kannalta.

ALM-riskin kannalta takaisinostoriski ja raukeamisriski ovat vähemmän merkittäviä, koska Mandatum Lifessa yli 90 prosenttia laskuperustekorollisista vakuutuksista muodostuu eläkevakuutuksista, joissa takaisinosto on mahdollinen ainoastaan poikkeustapauksissa. ALM-riskin kannalta takaisinostoriski on näin ollen olennainen vain yksilöllisissä henkivakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa, joiden vastuuvelan yhteismäärä on kuitenkin vain 6 prosenttia (237 miljoonaa euroa) laskuperustekorollisesta vastuuvelasta. Vastuuvelan täydennyksiä ei myöskään makseta takaisinoston yhteydessä, mikä osaltaan pienentää laskuperustekorolliseen kantaan liittyvää takaisinostoriskiä. Takaisinosto- ja raukeamisriskit otetaan huomioon yhtiön ALM-riskianalyysissä.

Yhtiö on altistunut lisäksi *kustannusriskille*, joka on riski siitä, että tulevat liikekulut ylittävät vakuutusten hinnoittelussa oletetun tason. Kustannusriskiä lisää se, että vakuutusten ehtoja ja vakuutusmaksuja ei useimmiten voida muuttaa merkittävästi vakuutuksen

elinkaaren aikana. Keskeisenä haasteena on vakuutusten hoitamiseen liittyvien prosessien kustannusten ja moninaiseen IT-arkkitehtuuriin liittyvien kustannusten pitäminen tehokkaalla tasolla. Vuonna 2013 kustannusliikkeen tulos oli 14,2 miljoonaa euroa (5,8 miljoonaa euroa vuonna 2012). Mandatum Life ei jaksota vakuutusten hankintakuluja.

Vastuuvelan diskonttaus korkoon liittyvä riski

Vastuuvelan diskonttaus korkoon liittyvä riski on merkittävin vastuuvelan riittävyteen liittyvä riski. Sopimukseen sisältyvä laskuperustekorko on päätetty koko sopimusajalle. Tämän johdosta markkinakorkojen ja odotettujen sijoitustuottojen laskiessa saatetaan joutua tilanteeseen, jossa vastuuvelkaa on täydennettävä.

Suurimmassa osassa laskuperustekorkoon pohjautuvista sopimuksista laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myydyissä yksilöllisissä vakuutuksissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia, joka on myös määräysten mukainen korkein sallittu diskonttaus korko. Näiden vakuutusten vastuuvelan diskonttaus korko on alennettu 3,5 prosenttiin. Tästä johtuen vastuuvelkaa on täydennetty 75 miljoonalla eurolla vuonna 2013 (71 miljoonaa euroa vuonna 2012). Lisäksi 44 miljoonaa euroa on varattu vuoden 2014 osalta vastuuvelan laskuperustekorkovaatimuksen alentamiseksi 2,25 prosenttiin ja 26 miljoonaa euroa on varattu vuoden 2015 osalta vastuuvelan laskuperustekorkovaatimuksen alentamiseksi 2,75 prosenttiin, eli Mandatum Life on täydentänyt vastuuvelkaa 146 miljoonan euron suuruisella korkotäydennyksellä.

Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 2013 -taulukossa esitetään kuhunkin vakuutuslajiin ja laskuperustekorkoon liittyvät vastuuvelat ja kunkin luokan vastuuvelan muutos vuonna 2013.

Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta Mandatum Life, 2013

Milj. €	Velka 2012	Maksut	Korvaukset	Kuormitus- tulo	Takuu- tuotot	Asiakas- hyvitykset	Muut	Velka 2013	Osuus %
Mandatum Life, emoyhtiö									
Sijoitussidonnainen yhteensä	3 699	880	-323	-52	0	0	271	4 475	52
Yksilöllinen eläkevakuutus	894	81	-8	-13	0	0	60	1 014	12
Henkivakuutus	1 301	311	-144	-14	0	0	75	1 530	18
Kapitalisaatiosopimukset	1 140	430	-166	-18	0	0	103	1 489	17
Ryhmäeläkevakuutus	364	57	-5	-6	0	0	33	442	5
Laskuperustekorollinen ja muut yhteensä	4 052	156	-394	-36	139	3	-11	3 910	46
Ryhmäeläkevakuutus	2 411	64	-188	-7	80	3	-28	2 335	27
Laskuperustekorko 3,5 %	2 321	53	-181	-6	77	2	-53	2 213	26
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	90	11	-6	-1	3	0	25	122	1
Yksilöllinen eläkevakuutus	1 216	21	-156	-6	51	0	16	1 141	13
Laskuperustekorko 4,5 %	1 015	14	-125	-5	44	0	2	945	11
Laskuperustekorko 3,5 %	157	4	-22	-1	5	0	9	153	2
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	44	2	-9	-0	1	0	6	43	1
Yksilöllinen henkivakuutus	253	32	-36	-10	8	0	-14	233	3
Laskuperustekorko 4,5 %	72	5	-8	-2	3	0	-2	68	1
Laskuperustekorko 3,5 %	121	11	-15	-4	4	0	-7	109	1
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	61	17	-13	-6	1	0	-4	56	1
Kapitalisaatiosopimukset	6	0	-1	0	0	0	-1	4	0
Laskuperustekorko 3,5 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6	0	-1	0	0	0	-1	4	0
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotäydennys	118	0	0	0	0	0	28	146	2
Tuleva jälleenvakuutus	2	4	-1	0	0	0	0	6	0
Muu velka	47	34	-12	-12	1	0	-12	45	1
Mandatum Life, emoyhtiö yhteensä	7 751	1 036	-716	-88	139	3	260	8 385	98
Tytärtyhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE	153	32	-25	-3	1	0	2	159	2
Sijoitussidonnainen	134	29	-22	-2	0	0	3	142	2
Muut	19	3	-3	-1	1	0	-1	18	0
Mandatum Life, konserni yhteensä	7 904	1 068	-741	-91	139	3	262	8 544	100

Sijoitussidonnaisiin sopimuksiin perustuva liiketoiminta on ollut Mandatum Lifen painopistealueena vuodesta 2001 alkaen. Siitä lähtien sijoitussidonnainen vastuuvelka on kasvanut ja keskimääräinen vastuuvelkojen vuosittainen kasvu on ollut 26 prosenttia. Liiketoiminnan luonteen vuoksi vuosittainen vaihtelu on suhteellisen suurta.

Laskuperustekorollinen vastuuvelka on sen sijaan laskussa. Erityisesti ovat pienentyneet ne vastuuvelan osat, joissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia tai 3,5

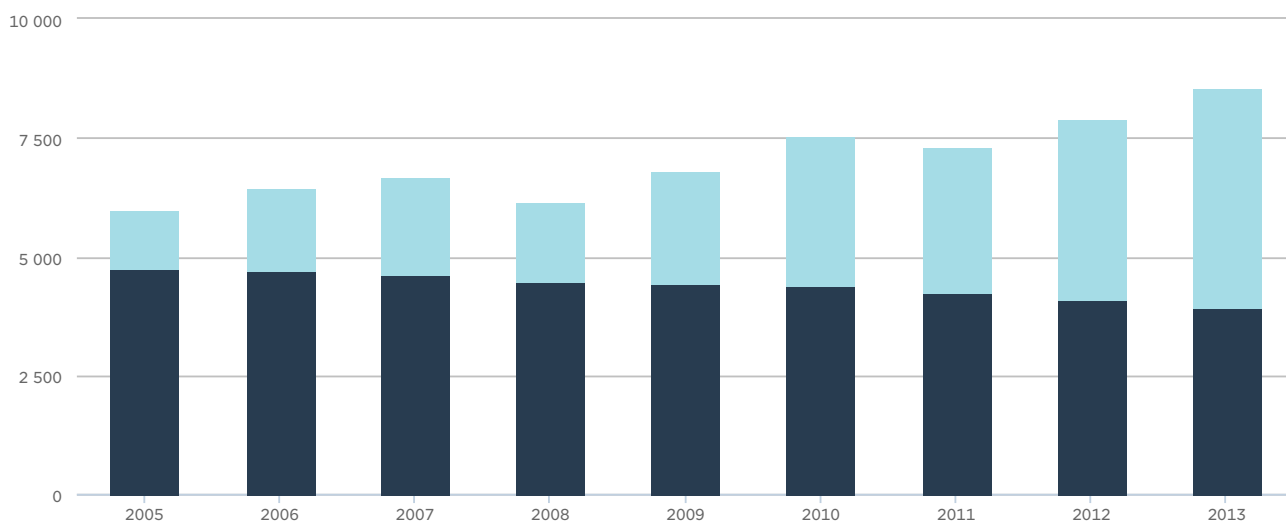
prosenttia. Yhteensä laskuperustekorollinen vastuuvelka aleni 143 miljoonaa euroa, pitäen sisällään korkotäydennyksen 28 miljoonan euron nousun.

Sijoitussidonnainen vastuuvelka ylitti laskuperustekorollisen vastuuvelan vuonna 2013.

Laskuperustekorollisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys, Mandatum Life, 2004–2013 - kuvassa esitetään Mandatum Lifen vastuuvelan rakenteen ja määrän kehitys.

Laskuperustekorollisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys Mandatum Life, 2004–2013

Milj. €

● Laskuperustekorolliset

● Sijoitussidonnaiset

Vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 31.12.2013 -taulukossa esitetään henkivakuutuksen vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ja duraatio. Vastuuvelan herkkyys erilaisten

diskonttaus korkojen muutoksille on arvioitavissa taulukon duraatioiden avulla.

Vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ennen jälleenvakuuttajien osuutta
Mandatum Life, 31.12.2013

Milj. €	Duraatio	2014- 2015	2016- 2017	2018- 2022	2023- 2027	2028- 2032	2033- 2037	2038 -
Mandatum Life, emoyhtiö								
Sijoitussidonnaiset velat yhteensä	8,6	759	688	1 254	884	785	357	429
Yksilöllinen eläkevakuutus	11,4	66	112	257	234	196	143	172
Henkivakuutus	7,6	327	279	432	286	235	111	106
Kapitalisaatiosopimukset *)	7,2	336	255	448	264	280	49	74
Ryhmäeläkevakuutus	11,3	29	42	117	100	74	54	77
Laskuperustekorolliset ja muut velat yhteensä	8,6	870	699	1 280	867	589	395	604
Ryhmäeläkevakuutus	10,0	383	353	752	576	423	305	477
Laskuperustekorko 3,5 %	10,0	362	338	724	554	406	292	453
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	9,9	21	15	28	21	17	13	24
Yksilöllinen eläkevakuutus	6,4	302	278	430	230	122	55	57
Laskuperustekorko 4,5 %	6,4	251	230	368	198	101	44	48
Laskuperustekorko 3,5 %	6,4	39	38	50	26	18	9	7
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	5,8	12	10	12	6	3	2	2
Henkivakuutus	9,9	49	52	73	50	38	32	67
Laskuperustekorko 4,5 %	10,8	16	14	22	16	12	12	28
Laskuperustekorko 3,5 %	10,2	20	22	35	24	19	15	30
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	7,8	12	16	17	9	7	5	9
Kapitalisaatiosopimukset *)	6,9	1	0	1	1	1	0	0
Laskuperustekorko 3,5 %	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6,9	1	0	1	1	1	0	0
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	1,0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotäydennys	3,3	89	13	21	11	5	3	3
Tuleva jälleenvakuutus	0,5	6	0	0	0	0	0	0
Muut velat	1,0	41	3	2	0	0	0	0
Mandatum Life, emoyhtiö yhteensä	8,6	1 629	1 386	2 534	1 751	1 374	752	1 033
Tytäryhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE		15	17	38	16	27	9	37
Sijoitussidonnaiset velat		12	13	32	14	26	9	37
Muut velat		4	3	7	2	1	0	0
Mandatum Life, konserni yhteensä		1 644	1 403	2 572	1 767	1 401	761	1 070

*) Sijoitussopimukset

Henkivakuutustoiminnan riskien hallinta

Henkivakuutuksien biometrisiä riskejä rajoitetaan huolellisella vastuunvalinnalla, riskejä ja kustannuksia vastaavalla hinnoittelulla, myönnettävien turvien suuruuden rajoituksilla sekä jälleenvakuutuksella.

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Hallitus päättää

vuosittain suurimmista omalla vastuulla pidettävistä korvausmääristä. Mandatum Lifessa tämä määrä on 1,5 miljoonaa euroa vakuutettua kohden. Mahdollisten katastrofien vaikutusten pienentämiseksi Mandatum Life osallistuu suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden yhdessä ottamaan katastrofijälleenvakuutukseen.

Vakuutusriskeihin liittyvä vastuunvalinta on osa Mandatum Lifen päivittäistä toimintaa. Mandatum Lifen vastuunvalintapolitiikassa on määritetty periaatteet riskin valinnalle ja limiitit vakuutettaville

summille. Vastuunvalintapolitiikassa määritettyjen periaatteiden ja limiittien noudattamista valvotaan jatkuvasti.

Riskiliikkeen tulosta seurataan tiiviisti ja arvioidaan vuosittain perusteellisesti. Yhtiö mittaa riskinvalinnan tehokkuutta ja hinnoittelun riittävyyttä keräämällä tietoa toteutuneesta korvausmenosta kultakin tuote- ja riskialueelta. Toteutunutta korvausmenoa verrataan vakuutusmaksuja asetettaessa oletettuihin ennusteisiin kunkin eri riskiturvan osalta.

Vastuuelkaa analysoidaan ja mahdollisia täydennystarpeita arvioidaan säännöllisesti.

Vastuuelkaan liittyvät oletukset tarkistetaan vuosittain. Vastuiden riittävyyttä testataan neljännesvuosittain. Näihin vastuuelan riittävyyttesteihin ja riskiliikkeen analyysiin perustuen asetetaan hinnat uusille vakuutus sopimuksille sekä päivitetään vastuunvalintapolitiikka ja vastuuelan laskennassa käytettävät oletukset. Mandatum Lifen hallitus arvioi ja hyväksyy vuosittain tariffit ja hinnat, jälleenvakuuttamista koskevat periaatteet sekä vastuuelan määräytymisperiaatteet.

Sijoitusportfolion markkinariskit

Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvojen sekä vakuutusvelkojen markkinaehtoisten arvojen muutosten aiheuttamiin vaihteluihin yhtiön tuloksessa ja pääomassa.

Korkojen, valuuttakurssien ja inflaation sekä luottoriskimarginaalien ja osakkeiden hintojen yleisten trendien muutosten aiheuttamat riskit voidaan määrittellä yleisiksi markkinariskeiksi.

Liikkeeseenlaskijakohtaisella markkinariskillä tarkoitetaan riskiä, joka kohdistuu yksittäisen liikkeeseenlaskijan velka- ja osakeinstrumentteihin.

Sampo-konsernissa sijoitusportfolioihin liittyvien markkinariskien analysointi on pääosin suoraviivaista.

Riskien toteutuminen heijastuu läpinäkyvästi tuloslaskelmaan ja taseeseen, sillä Sampo-konsernissa sijoitusten arvostukset perustuvat markkinanoteerauksiin ja vain harvoin instrumenttien käsittely vaatii mallipohjaisten menetelmien soveltamista.

Sijoitusportfolion markkinariskin lisäksi yhtiöiden taseet altistuvat markkina- ja likviditeettiriskeille. Näitä taseeseen kohdistuvia riskejä kutsutaan ALM-riskeiksi ja niitä käsitellään myöhemmin **ALM-riskit** -osiossa. ALM-riskit otetaan tarkasti huomioon sijoitusportfolioiden rakenteita ja niihin liittyviä limiittejä ja rajoituksia suunniteltaessa.

Sijoitusportfolioiden hallinnan periaatteet

Sijoituksia (lukuun ottamatta Mandatum Lifen sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyviä sijoituksia) hallitaan noudattaen tytäryhtiöiden sijoituspolitiikkoja, joiden perustana ovat vakuutusvelkojen ominaisuudet ja vakavaraisuus.

Sijoitussalkkujen sisältö raportoidaan käyttäen sijoitusten käypiä arvoja. Nämä käyvät arvot määritetään joko suorien markkinanoteerauksien tai erilaisten arvostusmallien perusteella. Lisätietoa sijoitusvarojen arvostusmalleista on esitetty Sampo-konsernin tilinpäätöksen **liitteessä 17**.

Sampo-konsernin sijoitusjohtaja vastaa sijoitustoiminnan toteutuksesta konserniyhtiöiden laatimien ja konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymien sijoituspolitiikkojen asettamien rajoitteiden puitteissa. Vakuutustoimintaa harjoittavilla tytäryhtiöillä ja emoyhtiöllä on sijoitusten hallinnassa käytössään konsernin yhteinen infrastruktuuri sekä tulos- ja riskiraportointi, mikä tukee samanaikaista yhtiö- ja konsernitason raportointia.

Sampo-konserni tuntee pohjoismaiset markkinat ja sijoituskohteet syvällisesti, joten konsernin suorat sijoitukset tehdään pääasiassa pohjoismaisiin arvopapereihin. Pohjoismaiden ulkopuolelle tehtävät arvopaperi-, rahasto- ja muut sijoitukset toteutetaan pääasiassa kolmansien osapuolien hallinnoimien sijoitusten kautta. Näitä sijoituksia käytetään ensisijaisesti työkaluina taktisen sijoitusallokaation toteutuksessa tuottojen saavuttamiseksi ja toissijaisesti hajautuksen lisäämiseksi.

Markkinariskien valvonta on eriytetty salkunhoidosta kahdella tavalla. Ensinnäkin sijoitusyksiköstä riippumattomat henkilöt valmistelevat sijoituspolitiikan hallituksen hyväksyttäväksi. Toiseksi Middle Office -toiminnot, jotka myös ovat erillään sijoitusyksiköstä, mittaavat sijoitustoiminnan riskejä ja tuloksellisuutta sekä valvovat sijoituspolitiikoissa määriteltyjen limiittien noudattamista päivätasolla. If Vahinkovakuutuksen sijoituskomitea ja Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvovat yhtiöidensä markkinariskejä ja näihin liittyviä limiittejä vähintään kuukausittain. Edellä mainitut komiteat vastaavat sijoitustoiminnan valvonnasta näissä yhtiöissä.

Konsernin tarkastusvaliokunta valvoo markkinariskien sekä keskittymien kokonaismäärää Sampo-konsernin tasolla vähintään neljännesvuosittain.

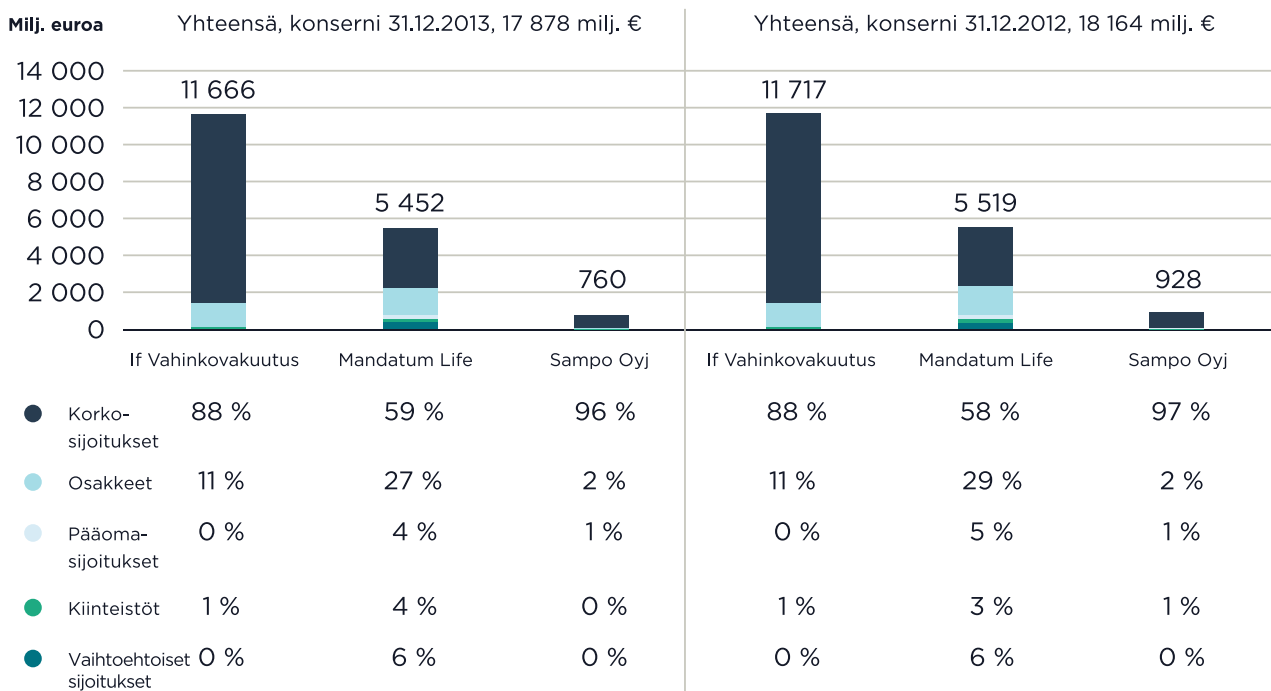
Sijoitusallokaatiot ja -tuotot

Sampo-konsernin sijoitusten kokonaismäärä 31.12.2013 oli 17 878 miljoonaa euroa (18 164 miljoonaa euroa vuonna 2012). Sijoitussalkkujen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo

Oyj, 31.12.2013 ja 31.12.2012 -kuvassa esitetään sijoitussalkkujen allokatiot omaisuuslajeittain If Vahinkovakuutuksessa, Mandatum Lifessa sekä Sampo Oyj:ssä vuosien 2013 ja 2012 lopussa.

Sijoitussalkkujen kehitys

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2013 ja 31.12.2012

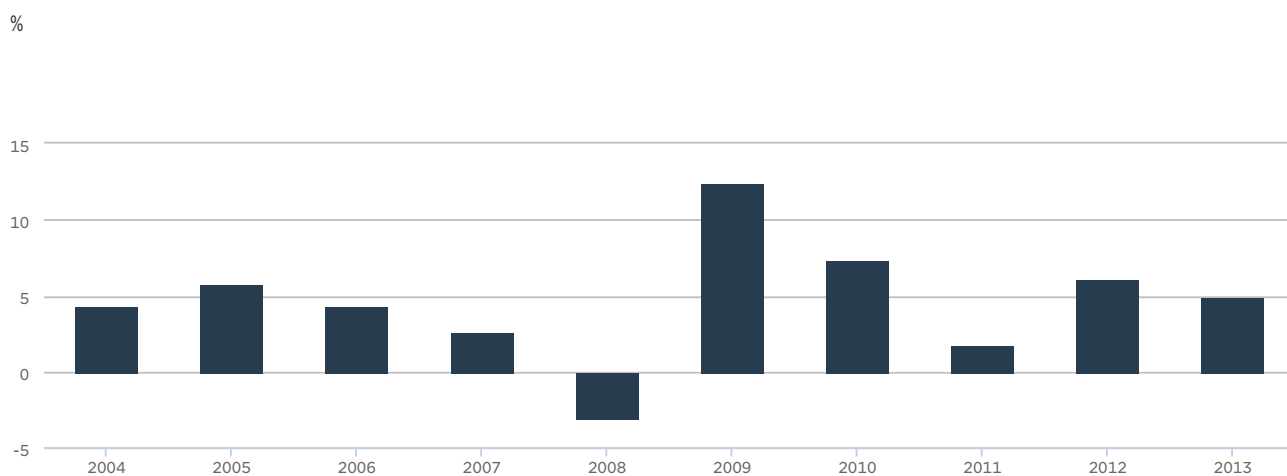

Sampo Oyj:llä on maksuvalmiussalkku, joka koostuu pääasiassa rahamarkkinainstrumenteista, sekä pitkäaikainen salkku, joka sisältää tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden liikkeeseen laskemia heikomman etuoikeuden lainoja. Mandatum Lifen Baltian tytäryhtiö on sisällytetty Mandatum Lifen sijoituksiin osakeomistuksena kaikissa riskienhallintaosion taulukoissa ja kuvissa.

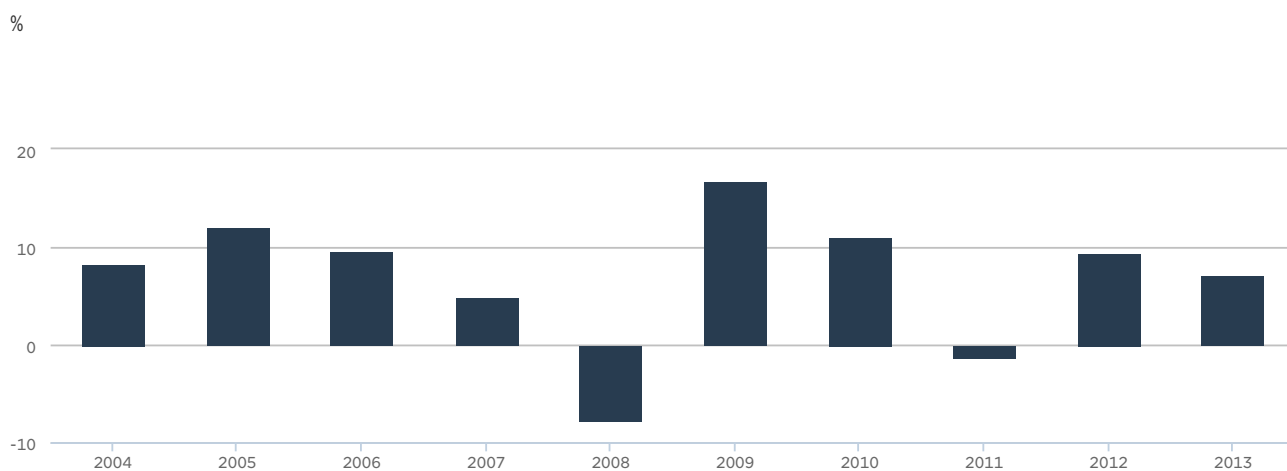
Mandatum Lifen ja If Vahinkovakuutuksen vastuuvelat ja riskinottohalukkuudet poikkeavat toisistaan, minkä seurauksena yhtiöiden sijoitusomaisuuksien rakenteet ja niihin liittyvät riskit ovat usein erilaiset mikä näkyy myös yhtiöiden sijoitustuotoissa. Mandatum Lifen sijoitustuotot ja tuottojen vaihtelu ovat keskimäärin

olleet korkeampia kuin If Vahinkovakuutuksen. Sijoitustuottojen historiallinen kehitys esitetään Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 2004-2013 -kuvassa.

Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin If Vahinkovakuutus, 2004–2013

Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin Mandatum Life, 2004–2013

Vuonna 2013 Sampo-konsernin painotettu keskimääräinen sijoitustuotto kaikista sijoitussalkuista yhteensä (Sampo Oyj mukaan luettuna) oli 7,8 prosenttia (7,3 prosenttia vuonna 2012).

If Vahinkovakuutuksen, Mandatum Lifen, Sampo Oyj:n ja Sampo-konsernin sijoitusten tarkemmat allokaatiot

ja keskimääräinen korkosijoitusten maturiteetti esitetään Sijoitusten allokaatio, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa.

Sijoitusten allokaatio

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2013

Omaisuuslaji	If Vahinkovakuutus			Mandatum Life			Sampo Oyj			Sampo-konserni		
	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- määräinen maturi- teetti, vuotta	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- määräinen maturi- teetti, vuotta	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- määräinen maturi- teetti, vuotta	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- määräinen maturi- teetti, vuotta
KORKOSIJOITUKSET YHTEENSÄ	10 272	88 %	2,2	3 228	59 %	2,2	677	89 %	0,4	14 177	79 %	2,1
Rahamarkkina- sijoitukset ja kassavarat	873	7 %	0,2	551	10 %	0,4	637	84 %	0,2	2 060	12 %	0,3
Valtioiden joukkovelka- kirjalainat	1 855	16 %	2,9	727	13 %	2,2	0	0 %	0,0	2 582	14 %	2,7
Muut joukkovelka- kirjalainat, rahastot ja lainat	7 544	65 %	2,2	1 933	35 %	2,7	39	5 %	0,0	9 516	53 %	2,3
<i>Katetut jvk-lainat</i>	3 237	28 %	1,9	125	2 %	2,2	0	0 %	0,0	3 362	19 %	1,9
<i>Investment grade - jvk-lainat ja lainat</i>	2 399	21 %	2,0	650	12 %	1,5	0	0 %	0,0	3 050	17 %	1,9
<i>High-yield -jvk- lainat ja lainat</i>	1 643	14 %	3,2	949	17 %	3,1	11	1 %	2,7	2 603	15 %	3,2
<i>Heikomman etuoikeuden lainat / Tier 2</i>	188	2 %	2,2	54	1 %	3,0	29	4 %	3,7	271	2 %	2,5
<i>Heikomman etuoikeuden lainat / Tier 1</i>	77	1 %	1,0	155	3 %	5,0	0	0 %	0,0	233	1 %	3,6
<i>Suojaukset - Koronvaihto- sopimus</i>	-1	0 %	-	-1	0 %	-	0	0 %	-	-2	0 %	-
Vakuutus- kirjalainat	0	0 %	0,0	18	0 %	1,3	0	0 %	0,0	18	0 %	1,3
OSAKKEET YHTEENSÄ	1 283	11 %	-	1 448	27 %	-	18	2 %	-	2 749	15 %	-
Suomi	1	0 %	-	647	12 %	-	18	2 %	-	665	4 %	-
Pohjoismaat	948	8 %	-	0	0 %	-	0	0 %	-	948	5 %	-
Muut maat	335	3 %	-	801	15 %	-	0	0 %	-	1 136	6 %	-
MUUT OMAISUUS- LAJIT YHTEENSÄ	113	1 %	-	761	14 %	-	13	2 %	-	887	5 %	-
Kiinteistöt	92	1 %	-	194	4 %	-	2	0 %	-	288	2 %	-
Pääomarahasto- sijoitukset	21	0 %	-	221	4 %	-	11	1 %	-	253	1 %	-
Hyödykkeet	0	0 %	-	0	0 %	-	0	0 %	-	0	0 %	-
Vaihtoehtoiset	0	0 %	-	345	6 %	-	0	0 %	-	345	2 %	-
KAUPANKÄYNTI- TARKOITUKSESSA TEHDYT JOHDANNAISET	-3	0 %	-	16	0 %	-	53	7 %	0,0	66	0 %	-
OMAISUUSLAJIT YHTEENSÄ	11 666	100 %	-	5 452	100 %	-	760	100 %	-	17 878	100 %	-
Valuuttapositio, brutto	80	-	-	539	-	-	148	-	-	767	-	-

Emoyhtiö Sampo Oyj:n sijoitussalkku on luonteeltaan likviditeettivaranto sisältäen lähinnä lyhytaikaisia rahamarkkinainstrumentteja ja näin ollen siihen liittyvät markkinariskit ovat rajalliset. Emoyhtiön markkinariskeistä merkittävimmät ovat bruttovelasta ja likviditeettivarannosta aiheutuva korkoriski sekä bruttovelan jälleerausriski. Suurin osa emoyhtiön velasta on sidottu lyhyisiin viitekorkoihin käytettyjen koronvaihtosopimusten johdosta. Tämä vähentää koko konsernin korkoriskiä, sillä vaikka alhaiset korot pitkällä aikavälillä pienentäisivät tytäryhtiöiden sijoitustuottoja, olisivat emoyhtiön korkokulut myös tällöin alhaisemmat.

Korkosijoitukset ja noteeratut osakesijoitukset muodostavat suurimman osan tytäryhtiöiden sijoitussalkuista. Korkosijoituksiin kuuluvat rahamarkkinasijoitukset, käteinen ja valtioiden velkakirjat toimivat myös likviditeettipuskurina. Korkosijoitusten keskimääräinen maturiteetti oli If Vahinkovakuutuksessa 2,2 vuotta ja Mandatum Lifessa 2,2 vuotta. Molemmissa yhtiöissä maturiteetti on pidempi kuin duraatio (Korko- ja valuuttariski -osio),

sillä korkosijoitukset sisältävät vaihtuvakorkoisia velkakirjalainoja.

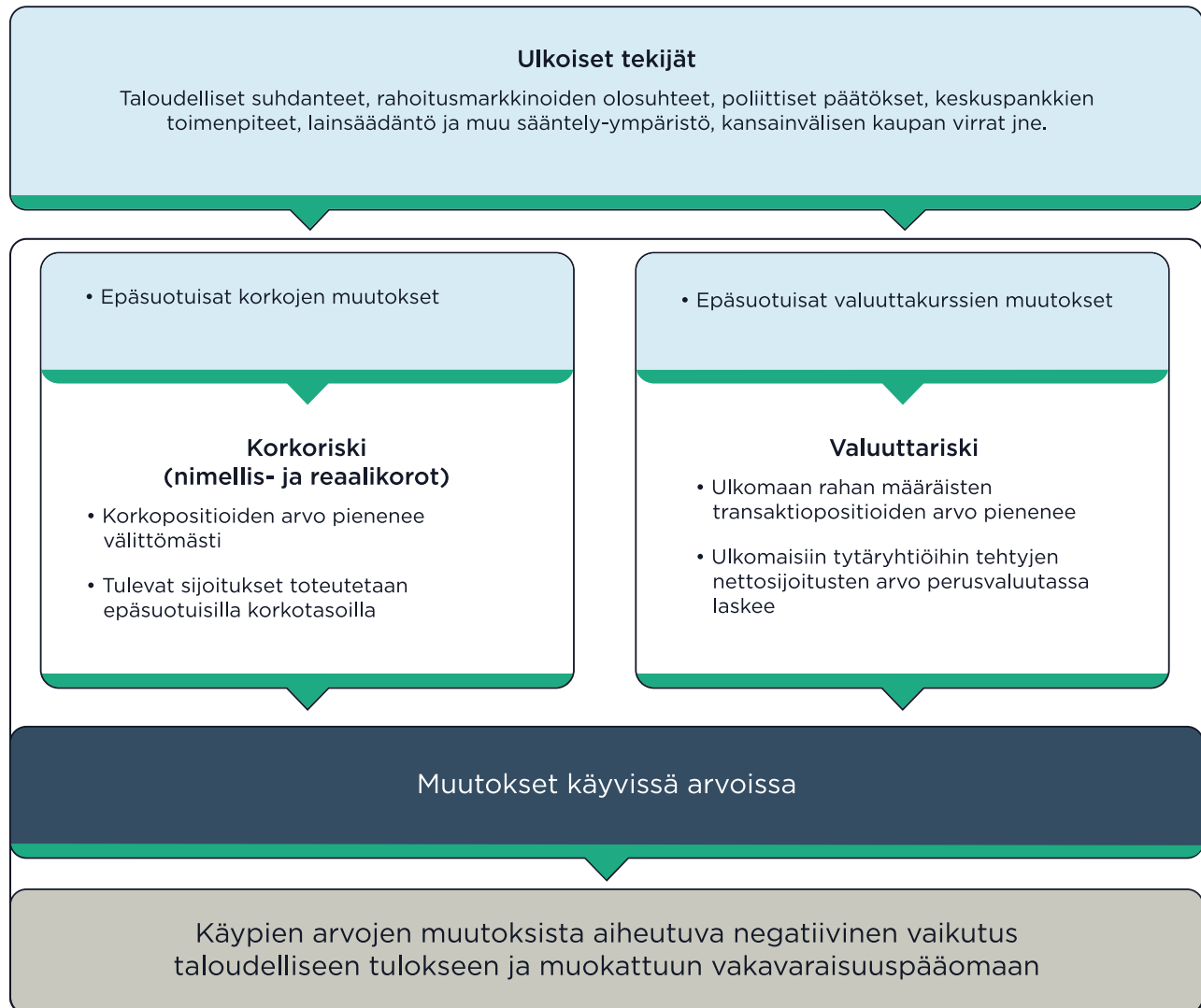
Sekä If Vahinkovakuutus että Mandatum Life altistuvat pääosin korko- ja valuuttariskeille (yleiset markkinariskit) sekä osake- ja spread-riskeille.

Lisäksi If Vahinkovakuutuksella ja Mandatum Lifella on kiinteistösijoituksia, noteeraamattomia osakesijoituksia (pääosin pääomarahastosijoituksia) sekä vaihtoehtoisia sijoituksia. Sijoituspolitiikoissa on määritetty maksimipainot näille omaisuuslajeille ja tuotteille. Vuoden 2013 lopussa näiden sijoitusten yhdistetty osuus Sampo-konsernin yhteenlasketusta sijoitusomaisuudesta oli 5,0 prosenttia. If Vahinkovakuutuksessa vastaava osuus oli 1,0 prosenttia ja Mandatum Lifessa 13,9 prosenttia. Näitä omaisuuslajeja hoitavat pääosin ulkopuoliset omaisuudenhoitajat. Poikkeuksena tästä on konsernin kiinteistösalkku, josta vastaa Sampo-konsernin kiinteistöyksikkö. Kiinteistösalkkuun kuuluu suoria kiinteistösijoituksia, epäsuoria sijoituksia kiinteistörahastoihin sekä kiinteistöyhtiöiden osakkeita ja velkainstrumentteja.

Korko- ja valuuttariski

Korkotason ja valuuttakurssien muutoksiin vaikuttavat moninaiset tekijät. Markkinaosapuolet reagoivat jatkuvasti raportoituun makroekonomiseen dataan sekä informaatioon rahoitusmarkkinoiden ja liiketoiminnan rahavirroista. Näin ollen korkoihin ja valuuttakurssiin vaikuttavia riskitekijöitä on useita.

Korko- ja valuuttariskit

Korkoriski

Korkoherkkyys korkosijoitusten keskimääräisellä duraatiolla kuvattuna oli If Vahinkovakuutusella 1,1 vuotta ja Mandatum Lifella 1,8 vuotta. Nämä duraatiot sisältävät suojaavien johdannaisten vaikutuksen.

Suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaisten lisäksi johdannaisia käytetään myös markkinanäkemyksen hyödyntämiseksi tai pienentämään koko taseeseen liittyviä riskejä. Näissä molemmissa tapauksissa johdannaiset luokitellaan kirjanpidossa kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi ja ne kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Valuuttariski

Valuuttariski voidaan jakaa transaktioriskiin ja translaatoriskiin. Transaktioriskillä tarkoitetaan valuuttariskiä, joka syntyy liiketoiminnan tai sijoitusten sopimus pohjaisista ulkomaanvaluutan määräisistä kassavirroista ja valuuttakaupoista. Näin ollen transaktioriski koostuu useista tase-eristä ja se voidaan nähdä taseeseen kohdistuvana riskinä. Sampo-konsernissa nettopositiot eri valuutoissa nähdään erillisenä omaisuusluokkana, jota hallitaan osana sijoitustoimintaa. Avoimet transaktiopoositiot tunnistetaan ja mitataan erikseen tytäryhtiöittäin. Nettopositio kunkin valuutan osalta koostuu kyseisen valuutan määräisistä varoista, veloista ja valuuttakaupoista.

If Vahinkovakuutus myy vahinkovakuutuksia enimmäkseen pohjoismaisissa valuutoissa ja euroissa.

If Vahinkovakuutuksen transaktioriskiä hallitaan vastuuvelan valuuttajakauman mukaisilla sijoituksilla tai valuuttajohdannaisilla.

Koska Mandatum Lifen vastuovelka on lähes täysin euromääräistä, yhtiön valuuttakurssiriskit johtuvat pääasiassa ulkomaanvaluutan määräisistä sijoituksista. Mandatum Lifen valuuttariskistrategia perustuu valuuttapositioden aktiiviseen hallintaan. Tavoitteena on saavuttaa tuottoa suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttakurssiriskeiltä on täysin suojauduttu.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen transaktioriskipositiot perusvaluuttoja vastaan on esitetty taulukossa Transaktioriskipositio, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2013. Taulukossa on esitetty avoimet transaktioriskipositiot valuutoittain sekä niiden arvon muutos olettaen kotivaluutan 10 prosentin yleinen heikentyminen.

Transaktioriskipositio If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2013

	Kotivaluutta	EUR	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	LTL	LVL	Muut	Yhteensä, netto
If Vahinkovakuutus		SEK, miljoonaa											
Vakuutustoiminta		-363	-124	-0	-17	41	-2 473	-1	-744	-1	-0	-5	-3 689
Sijoitukset		2	565	0	0	60	2 354	0	12	0	0	1	2 994
Johdannaiset		332	-419	0	17	-99	124	-1	728	0	0	13	694
Transaktioriskipositio, yhteensä, netto, If Vahinkovakuutus		-29	21	-0	0	3	4	-2	-5	-1	-0	8	-0
Herkkyys: SEK -10 %		-3	2	-0	0	0	0	-0	-0	-0	-0	1	-0
Mandatum Life		EUR, miljoonaa											
Vastuovelka		0	0	0	0	-4	0	0	0	0	0	0	-4
Sijoitukset		0	1 056	7	237	39	3	96	17	2	0	185	1 641
Johdannaiset		0	-885	-6	-219	70	108	-94	0	0	0	-73	-1 099
Transaktioriskipositio, yhteensä, netto, Mandatum Life		0	171	1	18	105	111	2	17	2	0	112	538
Herkkyys: EUR -10 %		0	17	0	2	10	11	0	2	0	0	11	54

If Vahinkovakuutuksen transaktioriskipositio Ruotsin kruunuissa kuvaa yhtiön sellaisten tytäryhtiöiden/sivuliikkeiden positioita, joiden kotivaluutta on muu kuin Ruotsin kruunu.

Sampo Oyj:n transaktioriskipositio liittyy If Vahinkovakuutuksen maksamiin Ruotsin kruunu-määräisiin osinkoihin sekä muihin kuin euromääräisiin velkainstrumentteihin.

Transaktioriskin lisäksi Sampo-konserni ja sen vakuutustoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt altistuvat translaatoriskille. Translaatoriskillä tarkoitetaan valuuttariskiä, joka syntyy yhdistettäessä konsernitilinpäätökseen sellaisten tytäryhtiöiden

tilinpäätöksiä, joiden kotivaluuttana on muu kuin konsernin käyttämä valuutta. Sampo-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu euroissa. Muutokset valuuttakursseissa aiheuttavat muuntoeroja, jotka kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Translaatoriskiä syntyy myös If Vahinkovakuutuksessa. Translaatoriski aiheutuu sellaisista omista tytäryhtiöistä, joiden kotivaluutta on eri kuin emoyhtiössä.

Osake- ja spread-riskit

Sampo-konserni altistuu osakkeiden hintojen ja luottomarginaalien muutoksista aiheutuville hintariskeille korko- ja osakesijoitustensa kautta. Osakkeiden hintojen ja luottomarginaalien muutoksiin vaikuttavat yleiset markkinatrendit sekä yksittäiseen liikkeeseenlaskijaan tai liikkeeseenlaskuun liittyvät riskitekijät.

Osake- ja spread-riskit

Ulkoiset tekijät

Taloudelliset muuttujat, markkinaolosuhteet, lainsäädäntö ja muu sääntely-ympäristö, tekninen kehitys jne.

- Muutokset liikkeeseenlaskijan taloudellisessa asemassa ja tulevaisuuden näkymissä
- Muutokset markkinoiden odotuksissa liikkeeseenlaskijan taloudellisesta tulevaisuudesta
- Markkinoiden yleinen volatilitiitti

Osakeriski

- Kasuvat riskipreemiot ja vastaavat negatiiviset muutokset arvostustasoissa pienentävät ostettujen osakepositioiden markkina-arvoa
- Pienenevät riskipreemiot ja vastaavat positiiviset muutokset arvostustasoissa pienentävät ns. short-osakepositioiden markkina-arvoa

- Muutokset liikkeeseenlaskijan taloudellisessa asemassa ja tulevaisuuden näkymissä
- Velkainstrumenttien ja niihin liittyvien vakuuksien ehdot
- Muutokset markkinaodotuksissa liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä ja liikkeeseenlaskun tappio-osuudesta
- Markkinoiden yleinen volatilitiitti

Spread-riski

- Velkainstrumenttien arvo laskee luottomarginaalien leventyessä
- Velkainstrumenteilla otettujen ns. short-positioiden arvo laskee luottomarginaalien kaventuessa
- Vastapuoli ei kykene täyttämään taloudellisia velvoitteitaan niiden erääntyessä
- Vakuuden arvo poikkeaa odotetusta

Muutokset käyvissä arvoissa tai maksukyvyttömyyden määrissä

Käypien arvojen muutoksista ja luottotappioista aiheutuvat negatiiviset vaikutukset taloudelliseen tulokseen

Kun liikkeeseenlaskijan taloudellinen asema tai tulevaisuuden näkymät heikkenevät tai vakuuksien arvo laskee, osake- ja spread-riskit toteutuvat sijoitusten arvon laskuna.

Sijoitusten arvot alenevat, kun velkainstrumenttien luottomarginaalit muuttuvat epäedullisesti tai osakkeiden hinnat laskevat. Suurin osa Sampo-konsernin sijoituksista on aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja ne arvostetaan päivittäin markkinanoteerausten perusteella. Lisäksi niiden instrumenttien, jotka eivät ole aktiivisen kaupankäynnin kohteena, käyvät arvot muuttuvat epäedullisesti, kun liikkeeseenlaskijan taloudellinen asema tai tulevaisuuden näkymät heikkenevät tai vakuuksien arvo laskee. Viime kädessä

liikkeeseenlaskija saattaa laiminlyödä taloudelliset velvoitteensa ja riski toteutuu luottotappioina.

Osake- ja spread-riskien hallinta

Sampo-konsernissa suorat korko- ja osakesijoitukset perustuvat ensisijaisesti yksittäisten osakkeiden ja joukkovelkakirjojen valintaan ja toissijaisesti toimiala- ja sijoitusluokkakohtaisiin allokaatiopäätöksiin. Tällä sijoitustyyllillä varmistetaan, että sijoitussalkku sisältää riski-tuottosuhteen näkökulmasta perusteellisesti analysoituja sijoituksia, vaikka se saattaa johtaa tilanteisiin, joissa sijoitussalkku ei ole täysin rahoitusteorian mukaisesti hajautettu.

Päätöksenteko, limiittijärjestelmä ja seuranta

1. Mahdolliset sijoitukset analysoidaan perusteellisesti. Liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus ja tulevaisuuden näkymät arvioidaan yhdessä instrumentteihin liittyvien vakuuksien ja rakenteellisten yksityiskohtien kanssa. Vaikka ulkopuolisia luottoluokituslaitosten antamia luottoluokituksia käytetään sisäisen arvioinnin tukena, Sampo-konsernissa sisäisesti tehty arvio on aina tärkein päätöksentekoon vaikuttava tekijä.
2. Sijoitustransaktioiden tulee olla toteutettavissa lyhyellä varoitusajalla tilaisuuden ilmaannuttua. Tämä luo painetta toimivaltuuksiin, luottolimiittirakenteisiin ja toimintatapoihin, joiden tulee olla samanaikaisesti (i) tarpeeksi joustavia nopean päätöksenteon mahdollistamiseksi instrumenttityyppistä riippumatta, (ii) hyvin rakennettuja, jotta voidaan varmistua siitä, että sijoitusvaihtoehtojen arviointi suoritetaan huolellisesti huomioiden kaikki sijoitustyyppille ominaiset piirteet ja riskit, ja (iii) näiden tulee rajoittaa yksittäisiä yhtiöitä koskevien riskien enimmäismäärä siten, että se on tasapainossa riskinottohalukkuuden kanssa.
3. Yksittäisiä yhtiöitä ja tuotteita koskevia luottoriskien kokonaismääriä seurataan säännöllisesti tytäryhtiö- ja konsernitasolla ei-toivottujen keskittymien tunnistamiseksi. Luottoriskiasemat raportoidaan esimerkiksi toimialoittain ja omaisuuslajeittain ja korkosijoitusten osalta luottoluokituksittain.

Luottoriskilliset sijoitukset korko- ja osakeinstrumentteihin

Sijoitukset velka- ja osakeinstrumentteihin on esitetty Positiot toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa. Taulukossa esitetään myös jälleenvakuutus- ja

johdannaisvastapuoliin liittyvät riskipositiot. Vastapuoliriskejä käsitellään tarkemmin **Vastapuoliriskit**-osiossa. Johdannaisten käsittelyyn liittyvien eroavaisuuksien vuoksi tämän taulukon luvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia muiden vuosikertomuksen taulukoiden kanssa.

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain
If Vahinkovakuutus, 31.12.2013

Milj. €	BBB+						Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osakkeet	Muut	Vasta- puoliriski	Yhteensä	Muutos 31.12.2012
	AAA	AA+	A+	-	BB+	-							
	- AA-	- A-	BBB-	- C	D								
Perusteollisuus	0	0	0	107	84	0	42	233	34	0	0	267	-115
Pääomahyödykkeet	0	0	0	26	0	0	41	67	368	0	0	435	-9
Kulutustavarat	0	0	13	216	11	0	82	322	341	0	0	663	-32
Energia	0	6	0	4	91	0	363	464	38	0	0	502	-92
Rahoitus	25	959	1 101	406	192	0	16	2 699	24	0	1	2 724	-662
Valtiot	366	594	0	4	0	0	0	963	0	0	0	963	927
Valtioiden takaamat jvk-lainat	215	0	0	0	0	0	0	215	0	0	0	215	-14
Terveystuolto	0	0	0	0	0	0	62	62	3	0	0	65	65
Vakuutus	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	295	296	-162
Media	0	0	0	0	0	0	19	19	0	0	0	19	-19
Julkinen sektori, muut	617	64	0	0	0	0	0	681	0	0	0	681	231
Kiinteistöala	0	9	0	0	0	0	355	364	0	92	0	456	270
Palvelut	0	0	0	5	0	0	11	15	3	0	0	19	-6
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	0	12	0	18	30	4	0	0	34	31
Telekommunikaatio	0	0	137	32	0	0	20	189	87	0	0	276	-33
Liikenne	0	25	0	56	13	0	226	320	9	0	0	329	29
Yhdyskuntapalvelut	0	0	176	99	0	0	82	356	0	0	0	356	-2
Muut	0	0	0	0	0	0	0	0	37	0	0	37	14
Arvopaperistetut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuudelliset jvk- lainat	3 077	160	0	0	0	0	0	3 237	0	0	0	3 237	-563
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	35	35	335	21	0	391	-108
Yhteensä	4 300	1 817	1 427	955	402	0	1 372	10 273	1 283	113	296	11 966	-253
Muutos 31.12.2012	-25	688	-664	-91	-49	0	38	-103	36	-15	-171	-253	

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain
Mandatum Life, 31.12.2013

Milj. €	AA+		BBB+		D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osakkeet	Muut	Vasta- puoliriski	Yhteensä	Muutos 31.12.2012	
	AAA	AA-	A+	BBB-									BB+
Perusteollisuus	0	0	0	8	211	0	67	286	183	0	0	468	-77
Pääomahyödykkeet	0	0	8	29	12	0	37	86	131	0	0	218	-114
Kulutustavarat	0	0	3	29	57	0	71	160	105	0	0	265	-14
Energia	0	0	14	15	0	0	49	77	3	0	0	80	-10
Rahoitus	0	352	455	63	220	0	0	1 090	23	21	5	1 139	-336
Valtiot	151	576	0	0	0	0	0	727	0	0	0	727	715
Valtioiden takaamat jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Terveystuolto	0	0	0	0	27	0	19	45	10	0	0	55	55
Vakuutus	0	0	0	21	0	0	18	39	17	0	0	56	-31
Media	0	0	0	0	12	0	26	38	1	0	0	40	11
Julkinen sektori, muut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kiinteistöala	0	0	0	0	0	0	31	31	0	170	0	201	16
Palvelut	0	0	0	0	51	0	18	70	42	12	0	124	1
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	0	28	0	0	28	72	0	0	100	27
Telekommunikaatio	0	0	6	96	30	0	13	145	0	0	0	145	-19
Liikenne	0	0	7	31	0	0	5	43	1	0	0	44	-1
Yhdyskuntapalvelut	0	0	61	52	0	0	0	114	82	2	0	198	-74
Muut	0	0	0	0	0	0	13	13	3	8	0	25	6
Arvopaperistetut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuudelliset jvk- lainat	61	53	11	0	0	0	0	125	0	0	0	125	-13
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	112	112	775	548	0	1 435	-203
Yhteensä	211	981	565	343	649	0	480	3 229	1 448	761	5	5 443	-60
Muutos 31.12.2012	137	436	-349	-46	-13	0	-99	66	-130	2	3	-60	

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain
Sampo-konserni, 31.12.2013

Milj. €	Luokittelu						Luokittelu lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osakkeet	Muut	Vasta- puoliriski	Yhteensä	Muutos 31.12.2012
	AAA	AA+ - AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ - C	D							
Perusteollisuus	0	0	0	115	295	0	129	539	217	0	0	756	-194
Pääomahyödykkeet	0	0	8	54	12	0	89	163	499	0	0	663	-113
Kulutustavarat	0	0	16	245	68	0	153	481	446	0	0	927	-46
Energia	0	6	14	19	91	0	411	542	41	0	0	582	-102
Rahoitus	25	1 660	1 843	469	413	0	16	4 426	47	21	14	4 508	-1 192
Valtiot	517	1 170	0	4	0	0	0	1 690	0	0	0	1 690	1 642
Valtioiden takaamat jvk-lainat	215	0	0	0	0	0	0	215	0	0	0	215	-14
Terveystuotot	0	0	0	0	27	0	80	107	13	0	0	166	166
Vakuutus	0	0	0	21	0	0	48	69	34	0	295	352	-210
Media	0	0	0	0	12	0	45	58	1	0	0	59	-8
Julkinen sektori, muut	617	64	0	0	0	0	0	681	0	0	0	681	231
Kiinteistöala	0	9	0	0	0	0	386	395	0	264	0	659	281
Palvelut	0	0	0	5	51	0	29	85	46	12	0	142	-5
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	0	40	0	18	58	76	0	0	134	58
Telekommunikaatio	0	0	143	128	30	0	33	334	87	0	0	421	-52
Liikenne	0	25	7	87	13	0	231	363	10	0	0	373	28
Yhdyskuntapalvelut	0	0	237	151	0	0	82	470	82	2	0	554	-76
Muut	0	0	0	0	0	0	13	13	41	8	0	63	20
Arvopaperistettut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuudelliset jvk- lainat	3 138	213	11	0	0	0	0	3 362	0	0	0	3 362	-576
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	147	147	1 110	580	0	1 837	-307
Yhteensä	4 511	3 148	2 279	1 298	1 051	0	1 912	14 199	2 749	887	309	18 144	-469
Muutos 31.12.2012	112	1 123	-1 203	-137	-63	0	-22	-189	-95	-13	-172	-469	

Suurimmat omistukset ovat rahoitussektorin yhtiöissä ja vakuudellisissa joukkovelkakirjalainoissa. Kuten Korkosijoitukset rahoitussektorille, Sampo konserni 31.12.2013 -taulukosta voidaan nähdä, suurin osa

sijoituksista on tehty Pohjoismaihin. Näiden sijoitusten määrä pieneni 1,4 miljardia euroa vuonna 2013.

Korkosijoitukset rahoitussektorille Sampo-konserni, 31.12.2013

	Katetut jvk-lainat	Rahamarkkina- sijoitukset	Pitkäaikaiset senior-lainat	Pitkäaikaiset heikkomman etuoikeuden lainat	Yhteensä, milj. €	%
Ruotsi	2 431	593	951	120	4 095	52,6 %
Suomi	241	1 320	97	18	1 677	21,5 %
Norja	506	0	559	107	1 172	15,1 %
Tanska	80	11	123	114	328	4,2 %
Yhdysvallat		101	56	10	167	2,1 %
Ranska	60	0	25	19	104	1,3 %
Alankomaat		0	92		92	1,2 %
Sveitsi			31	11	42	0,5 %
Itävalta	33		1		34	0,4 %
Viro		27			27	0,3 %
Islanti			15		15	0,2 %
Luxemburg	11				11	0,1 %
Belgia			5	5	10	0,1 %
Venäjä		6			6	0,1 %
Jersey				5	5	0,1 %
Italia		1			1	0,0 %
Latvia		0			0	0,0 %
Saksa		0			0	0,0 %
Yhteensä	3 362	2 060	1 954	411	7 788	100,0 %

Julkisen sektorin (valtiot, valtioiden takaamat, julkinen sektori, muut) osuus on ollut kohtalaisen pieni Sampo-konsernin sijoitussalkuissa ja sijoitukset ovat olleet lähinnä Pohjoismaihin. Kuitenkin vuonna 2013

sijoitukset julkiselle sektorille kasvoivat 1,9 miljardilla eurolla. Sijoitukset erityisesti Alankomaihin ja Ranskaan kasvoivat.

Korkosijoitukset julkiselle sektorille Sampo-konserni, 31.12.2013

	Valtiot	Valtioiden takaamat	Julkinen sektori, muut	Markkina-arvo yhteensä, milj. €
Alankomaat	845			845
Ruotsi	57		502	559
Saksa	448	73		522
Ranska	325			325
Norja			159	159
Suomi	11	106	20	137
Muut	4	36		39
Yhteensä	1 690	215	681	2 586

Luottoluokittelemattomien ja korkeamman riskin (high yield) korkosijoitusten osuus sijoituksista on merkittävä, koska suhteellisen pienellä osalla Pohjoismaisista yhtiöistä on luottoluokitus. Suurimmat korkeamman riskin (high yield) ja

luottoluokittelemattomat korkosijoitukset eritellään Kymmenen suurinta suoraa high yield -korkosijoitusta ja luottoluokittelematonta korkosijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa.

Kymmenen suurinta suoraa high yield -korkosijoitusta ja luottoluokittelematonta korkosijoitusta Sampo-konserni, 31.12.2013

Suurimmat suorat sijoitukset high yield ja luottoluokittelemattomiin korkoinstrumentteihin	Luokitus	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista korkosijoituksista
ICA Fastigheter	NR	169	1,2 %
Eksportfinans ASA	BB-	159	1,1 %
Stora Enso	BB	159	1,1 %
UPM-Kymmene	BB	106	0,7 %
PBA Karlskrona	NR	85	0,6 %
Neste Oil Oyj	NR	76	0,5 %
Sponda Oyj	NR	68	0,5 %
Seadrill LTD	NR	51	0,4 %
Wilh Wilhemsens ASA	NR	51	0,4 %
Aker Solutions ASA	BB	45	0,3 %
10 suurinta keskittymää yhteensä		969	6,9 %
Muut suorat korkosijoitukset		13 140	93,1 %
Suorat korkosijoitukset yhteensä		14 108	100,0 %

Sampo-konsernin osakesijoitukset olivat vuoden 2013 lopussa 2 749 miljoonaa euroa (2 844 miljoonaa euroa vuonna 2012). Vuonna 2013 osakkeiden osuuden lasku sijoitussalkussa johtui lähinnä osakesijoitusten nettomyynneistä.

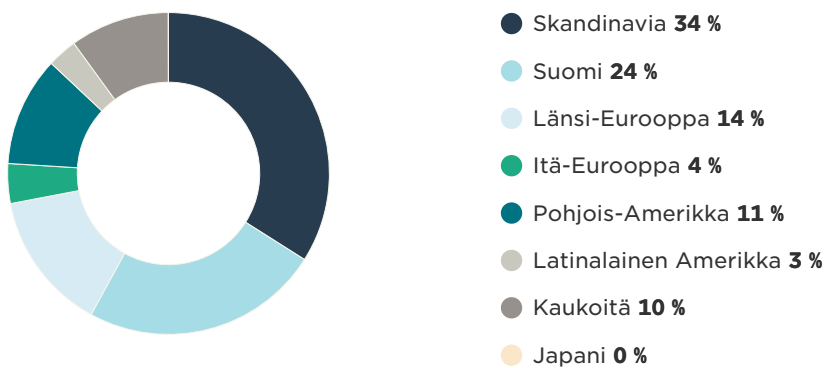
Vuoden 2013 lopussa If Vahinkovakuutuksen osakesalkun arvo oli 1 283 miljoonaa euroa (1 248 miljoonaa euroa vuonna 2012). Osakkeiden osuus oli 11,0 prosenttia If Vahinkovakuutuksen sijoitusomaisuudesta. Mandatum Lifessa osakesalkun arvo oli 1 448 miljoonaa euroa vuoden 2013 lopussa

(1 578 miljoonaa euroa vuonna 2012) ja osakkeiden osuus sijoitusomaisuudesta oli 26,6 prosenttia. Osakesalkku koostuu pohjoismaisten yhtiöiden osakkeista sekä sijoitusrahasto- ja ETF-sijoituksista Pohjoismaiden ulkopuolelle.

Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti, Sampo-konserni, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2013 -kuvassa esitetään Sampo-konsernin osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti.

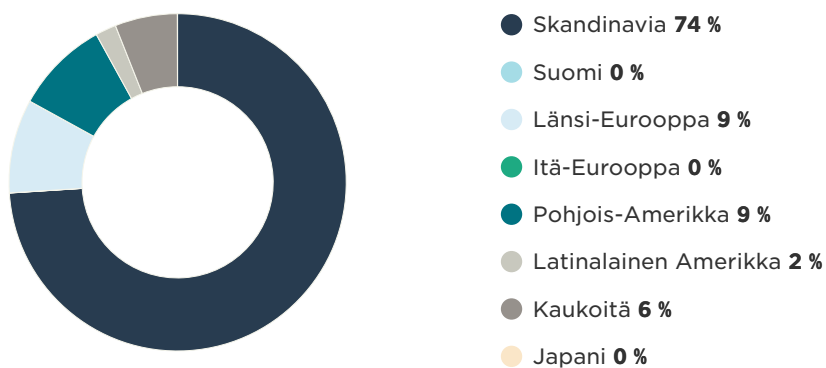
Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti

Sampo-konserni, 31.12.2013, yht. 2 749 milj. euroa

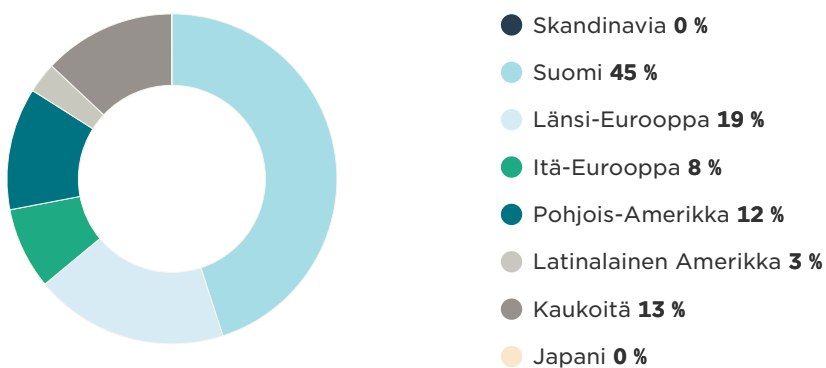
Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti

If Vahinkovakuutus, 31.12.2013, yht. 1 283 milj. euroa

Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti

Mandatum Life, 31.12.2013, yht. 1 448 milj. euroa

Maantieteellisesti Sampo-konsernin sijoitukset ovat painottuneet pohjoismaisiin yrityksiin. Pohjoismaisten yritysten osakkeiden osuus oli 58 prosenttia kaikista osakkeista. Tämä on linjassa konsernin sijoitusstrategian kanssa, jonka mukaan sijoituksissa keskitytään pohjoismaisiin yhtiöihin. Toisaalta vastuuvetäjä on pääosin sidottu euroon tai pohjoismaisiin valuuttoihin. Koska pohjoismaisten arvopapereita liikkeelle laskevien yritysten määrä on rajallinen ja muut maantieteelliset alueet ovat tarjonneet taktisesta näkökulmasta kiinnostavia sijoitusmahdollisuuksia, ovat sijoitukset Pohjoismaiden ulkopuolelle pitkällä aikavälillä lisääntyneet vähitellen.

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa kuvataan Sampo-konsernin suorien osakesijoitusten jakauma toimialasektoreittain. Merkittävimmät toimialasektorit olivat pääomahyödykkeet, kulutustavarat ja perusteollisuus. Sijoitusrahasto- ja ETF-sijoitusten kautta tehdyt osakesijoitukset olivat 40 prosenttia kaikista osakesijoituksista.

Lisäksi suurimmat suorat sijoitukset osakkeisiin eritellään Kymmenen suurinta suoraa osakesijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa.

Kymmenen suurinta suoraa osakesijoitusta Sampo-konserni, 31.12.2013

10 suurinta osakesijoitusta	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista osakesijoituksista
Noblia	130	7,9 %
UPM-Kymmene	117	7,1 %
TeliaSonera	87	5,3 %
Fortum	82	5,0 %
Hennes & Mauritz	73	4,4 %
Veidekke	72	4,4 %
ABB	61	3,7 %
Amer Sports	60	3,7 %
Volvo	54	3,3 %
YIT	44	2,7 %
10 suurinta keskittymää yhteensä	781	47,3 %
Muut suorat osakesijoitukset	870	52,7 %
Suorat osakesijoitukset yhteensä	1 651	100,0 %

Sampo-konsernin suurimmat osakesijoitukset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa (liite 40).

Suurimmat keskittymät yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden osalta omaisuuslajeittain,

Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa kuvataan suurimmat keskittymät yksittäisiin liikkeeseenlaskijoihin ja vastapuoliin konsernitasolla.

Suurimmat keskittymät yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden osalta
omaisuuslajeittain

Sampo-konserni, 31.12.2013

Milj. € Vastapuoli	Käypä arvo yhteensä	% sijoitus- omai- suudesta	Kassavarat ja lyhyt- aikaiset korko- sijoitukset	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset, yhteensä	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Valtioiden takaamat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Katetut jvk-lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Senior- jvk-lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Tier 1 ja Tier 2	Osake- sijoi- tukset	Vakuu- deton johdan- naisten vasta- puoliriski
Svenska Handelsbanken	1 100	6 %	460	640	0	567	70	3	0	0
Nordea Bank	1 044	6 %	305	737	0	499	226	13	0	1
Swedbank	900	5 %	88	812	0	639	173	0	0	0
Skandinaviska Enskilda Banken	869	5 %	345	522	0	243	179	101	0	2
Alankomaat	845	5 %	0	845	0	0	845	0	0	0
Danske Bank	647	4 %	300	347	0	104	123	120	0	0
DnB	541	3 %	0	541	0	186	312	43	0	0
OP-Pohjola	493	3 %	446	47	0	0	47	0	0	0
Saksa	448	3 %	0	448	0	0	448	0	0	0
Ranska	325	2 %	0	325	0	0	325	0	0	0
10 suurinta keskittymää yhteensä	7 212	40 %	1 944	5 265	0	2 238	2 747	279	0	3
Muut vastapuolet	10 637	60 %								
Sijoitusomaisuus yhteensä	17 849	100 %								

Vastapuoliriskit

Sampo-konserni altistuu vastapuoliriskeille johdannaisten ja jälleenvakuutus sopimusten kautta. Riski toteutuu, kun sopimusten vastapuolet eivät pysty täyttämään taloudellisia velvoitteitaan Sampo-konsernin yhtiöitä kohtaan.

Vastapuoliriskit

Jälleenvakuutusvastapuoliin liittyvä luottotappioriski syntyy jälleenvakuutussaamisista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta. Tämä riski koskee pääasiassa If Vahinkovakuutusta, koska jälleenvakuutuksen käyttö Mandatum Lifessa on vähäistä.

Johdannaisten osalta tilanne on päinvastainen. Mandatum Life ja emoyhtiö Sampo Oyj ovat maturiteetiltaan pidempien korkojohdannaisten aktiivisia käyttäjiä ja täten myös lähtökohtaisesti alttiimpia johdannaisten vastapuolten luottoriskille kuin If

Vahinkovakuutus, joka käyttää pääasiassa lyhytaikaisia valuuttajohdannaisia.

Luottoriskiä syntyy lisäksi vakuutusasiakkailta tai muista liiketoimista aiheutuneista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvät luottoriskit ovat yleisesti ottaen hyvin vähäisiä, koska maksun saamatta jääminen johtaa yleensä vakuutusturvan peruuttamiseen. Myös muihin liiketoimiin liittyvistä saamisista syntyvä luottoriski on Sampo-konsernissa vähäinen.

Tarkempi erittely jälleenvakuutussaamisista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta If Vahinkovakuutuksessa 31.12.2013 on esitetty luottokelpoisuusluokittain Jälleenvakuutussaavat, If Vahinkovakuutus, 31.12.2013 ja 31.12.2012 -taulukossa. Taulukossa ei ole mukana 140 miljoonan euron (157 miljoonaa euroa vuonna 2012) suuruisia erää, joka liittyy lähinnä captive-ratkaisuihin ja lakisääteisiin pooleihin.

Jälleenvakuutussaavat

If Vahinkovakuutus, 31.12.2013 ja 31.12.2012

Luokitus	31.12.2013		31.12.2012	
	Yhteensä, milj. €	%	Yhteensä, milj. €	%
AAA	0	0 %	0	0 %
AA+ - A-	286	97 %	446	97 %
BBB+ - BBB-	5	2 %	5	1 %
BB+ - C	0	0 %	0	0 %
D	0	0 %	0	0 %
Luokittelematon	4	1 %	7	2 %
Yhteensä	295	100 %	458	100 %

Kymmenen suurinta yksittäistä jälleenvakuutussaataavaa olivat yhteensä 281 miljoonaa euroa, mikä vastaa 65 prosenttia kaikista saatavista. Suurin yksittäinen jälleenvakuuttaja on Munich Re (AA-), jonka osuus oli 22 prosenttia kaikista jälleenvakuutussaataavista.

Annetun jälleenvakuutuksen maksujen kokonaismäärä oli 78,5 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 100

prosenttia liittyi jälleenvakuutusvastapuoliin, joiden luottoluokitus oli vähintään A-.

Mandatum Lifessa jälleenvakuutusjärjestelyiden merkitys on vähäinen ja siten jälleenvakuutusvastapuoliin liittyvien luottoriskien määrä on merkityksetön.

Vastapuoliriskien hallinta

Sampo-konsernissa johdannaisopimusten vastapuoliriski syntyy muiden markkinariskien hallinnan tuloksena. Riskin pienentämiseksi käytetään kahdenvälisiä ISDA- ja CSA-sopimuksia. Näitä käytetään erityisesti Sampo Oyj:ssä ja Mandatum Lifessa, joissa käytetään aktiivisesti pitkäaikaisia johdannaisopimuksia.

Jälleenvakuuttajaan liittyvät luottoriskit arvioidaan jälleenvakuutusopimuksia tehtäessä ja jälleenvakuutussaamisten luottoriskiä seurataan jatkuvasti.

Jälleenvakuutustoiminnan luottoriskin rajaamiseksi ja valvomiseksi If Vahinkovakuutuksessa noudatetaan jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikkaa, jossa asetetaan vaatimukset jälleenvakuuttajien luottokelpoisuusluokitusten minimitasolle ja vastuun enimmäismäärälle yksittäistä jälleenvakuuttajaa kohden. Luottoluokituslaitosten luokituksia käytetään jälleenvakuuttajien luottokelpoisuuden arvioinnin tukena samoin kuin sijoitustoiminnan luottoriskien arvioinnissa.

ALM-riskit

Yhtiön tase altistuu markkinariskille, kun markkinamuuttujissa (kuten korot, inflaatio, valuuttakurssit) tapahtuvat muutokset vaikuttavat sijoitusten arvoon erisuuruisesti kuin mitä ne vaikuttavat vakuutusvelkojen markkinaehtoiseen arvoon.

Taseen taloudelliseen arvoon liittyvä markkinariski ei heijastu vakuutusyhtiöiden taloudellisessa tuloksessa, koska vakuutusvelkoja ei kirjata käypään arvoon tilinpäätöksessä. Sampo-konsernin yhtiöt laskevat vakuutusvelkojen markkinaehtoiseen arvoon käyttäen markkinakorkoja ja korjaavat pääomituslukujaan sisäisessä taloudellisen pääoman mallissa vastaavasti,

jotta niillä olisi kokonaisvaltainen taloudellinen näkemys riskeistä ja pääomituksesta.

Lisäksi likviditeettiriskiä tulee tarkastella koko taseen tasolla. Myös varojen, velkojen ja muiden sopimusten keskittymiä yksittäisiin vastapuoliin tulee tarkastella koko taseen tasolla. Taseen keskittymäriski voi syntyä esimerkiksi tilanteessa, jossa yksittäinen yhtiö on Sampo-konsernin yhtiöiden vakuuttama, Sampo-konsernilla on sijoituksia kyseisen yhtiön liikkeeseen laskemiin velka- ja osakeinstrumentteihin ja yhtiö on vuokralaisena Sampo-konsernin omistamassa kiinteistössä.

Tasehallinnan periaatteet

Sampo-konsernissa vakuutusvelat ovat sijoitusten lähtökohta. Vakuutusvelkoja mallinnetaan ja analysoidaan, jotta voidaan muodostaa käsitys niiden odotetuista tulevaisuuden kassavirroista ja herkkyydestä sellaisten tekijöiden kuten inflaation, korkojen ja valuuttakurssien muutoksille.

Vakavaraisuusasema ja riskinottohalukkuus määrittävät yleisen kapasiteetin ja halukkuuden riskinotossa. Mitä vahvempi vakavaraisuusasema ja mitä korkeampi riskinottohalukkuus, sitä enemmän sijoitussalkku voi mahdollisesti poiketa sellaisesta sijoitussalkusta, joka noudattaa vakuutusvelkojen kassavirtoja.

Luottoluokitustavoitteet ja viranomaisten vaatimukset vaikuttavat merkittävästi markkina- ja likviditeettiriskien ottoon koko taseen tasolla ja erityisesti riskien ottoon sijoitussalkkujen osalta.

Sijoituksia hallitaan kunkin yhtiön hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti. Yhtiöiden sijoituspolitiikoissa omaisuuslajikohtaiset allokatiot, riskilajikohtaiset riskilimitit, sijoitustoimintojen riskienhallintorakenne ja päätöksentekovaltuudet määritetään siten, että ne ylläpitävät tuottopotentialin, riskien ja pääomituksen välistä tasapainoa.

Sampo-konsernin yhtiöt If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life noudattavat yllämainittua lähestymistapaa, mutta yhtiöt huomioivat sitä soveltaessaan omien liiketoimintojensa erityispiirteet.

Tasehallinta (ALM) If Vahinkovakuutuksessa

ALM-riskiä hallitaan If Vahinkovakuutuksessa Sampo-konsernin periaatteiden mukaisesti. Tasehallinta huomioidaan yleisessä riskinottohalukkuudessa ja sitä ohjaa If Vahinkovakuutuksen sijoituspolitiikat.

Kirjanpidossa suurin osa vastuuvälästä on kirjattu nimellisarvoon, kun taas merkittävä osa vastuuvälästä, eli eläkeuotoinen korvausvastuu, diskontataan edelleen viranomaissäännösten mukaisilla koroilla. Tilinpäätöksen näkökulmasta If Vahinkovakuutus on näin ollen altistunut lähinnä inflaatiossa ja viranomaissäännösten mukaisissa diskonttauskoroissa tapahtuville muutoksille. Taloudellisesta näkökulmasta, jonka mukaan vakuutusvelat diskontataan vallitsevilla

markkinakoroilla, If Vahinkovakuutus on altistunut sekä inflaation että nimelliskorkojen muutoksille. Lisätietoja on Vastuuvälästä liittyvien riskien herkkyydet, If Vahinkovakuutus, 2013 -taulukossa [Vahinkovakuutusriskit](#)-osiossa.

ALM-riskin pitämiseksi yleisen riskinottohalukkuuden puitteissa voidaan tehdä vastuuväläkojen rahavirtoihin valuutaltaan ja kassavirroiltaan täsmäviä korkoinstrumenttisijoituksia tai käyttää valuuttajohdannaisia. Näiden sijoituksien ja johdannaisien määrä on riippuvainen vakavaraisuusasetuksesta ja markkinanäkymistä.

Tasehallinta (ALM) Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan, joka määrittää sijoitustoiminnan periaatteet ja limiitit. Sijoituspolitiikka sisältää myös seurantarajat koko tasetta koskevan riskin hyväksyttävälle enimmäismäärälle ja vastaavat hallintakeinot. Nämä hallintakeinot ja seurantarajat perustuvat sekä Solvenssi I- että Solvenssi II -tyyppiseen lähestymistapaan.

Solvenssi I -tyyppisessä lähestymistavassa seurantarajat on asetettu markkinariskeihin reagoimattoman Solvenssi I -vaatimuksen yläpuolelle sijoitusomaisuuden VaR-analyysiä käyttämällä. Solvenssi II -tyyppisessä lähestymistavassa seurantarajoja on asetettu muillekin luottamustasoille kuin Sampo-konsernissa käytössä olevalle 99,5 prosentin luottamustasolle. Näiden seurantarajojen ja vastaavien toimintaohjeiden yleisenä tavoitteena on ylläpitää vaadittava vakavaraisuus ja varmistaa, että sijoitusomaisuus on riittävä ja rakenteeltaan sopiva vastuuvälän kattamiseen.

Yllämainittujen seurantarajojen alittuessa tasehallintakomitea informoi asiasta hallitusta ja hallitus tekee pääomituksen ja taseen markkinariskeihin liittyvät päätökset.

Mandatum Lifen laskuperustekorollisen vastuuvälän kassavirrat ovat suhteellisen hyvin ennakoitavissa, koska sopimusten takaisinostot ja ylimääräiset lisäsijoitukset ovat rajoitettuja suurimmassa osassa yhtiön laskuperustekorollisia vakuutuksia. Yhtiön korvausmenoihin ei sisälly merkittävää inflaatoriskiä, ja näin ollen Mandatum Lifen osalta inflaatoriski liittyy pääasiassa hallinnollisiin kuluihin.

Sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla riittävä tuotto, jotta laskuperustekorokko, kohtuusperiaatetulkinnan mukaiset asiakashyvitykset sekä omistajien tuottovaatimus voidaan kattaa. Pitkällä aikavälillä merkittävin riski on se, ettei korkosijoituksilla saavuteta vastaavalle vastuuvälälle taattua vähimmäistuottoa. Sijoitus- ja pääomituspäätösten lisäksi Mandatum Life on tehnyt toimenpiteitä vakuutusvelkojen osalta taseen korkoriskiä hallitakseen. Yhtiö on alentanut uusien sopimusten laskuperustekorokkoa, täydentänyt vastuuvälää korkotäydennyksillä sekä muokannut olemassa olevien sopimusten ehtoja ja hoitoprosesseja tavalla, jotka mahdollistavat korkoriskin tehokkaamman hallinnan.

Tasearvoriskit

Sampo-konserni laskee sisäistä käyttöä varten vakuutusvelkojen markkinaehtoisen arvon diskonttaamalla odotettavissa olevat kassavirrat markkinakoroilla. Vastuuvelkojen ja niiden vakuutusvelkojen markkinaehtoisen arvon välinen erotus on merkittävä tekijä ja se raportoidaan osana muokattua vakavaraisuuspääomaa. Näin ollen Sampo-

konserni raportoi markkinaehtoisen pääomituksen muokattuna vakavaraisuuspääomana.

Pääomituksen herkkyyshanalyysi markkinariskien suhteen, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2013 -taulukko kuvaa herkkyyshanalyysin vaikutuksia pääomitukseen.

Pääomituksen herkkyyshanalyysi markkinariskien suhteen If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2013

Milj. €	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
If Vahinkovakuutus	148	-143	-257	-23
Mandatum Life	52	-66	-290	-148
Sampo Oyj	1	-1	-4	-3
Kokonaisvaikutus omaan pääomaan	202	-210	-550	-173
Vaikutus markkinaehtoiseen vastuuelkaan	-933	774	10	5
Vaikutus muokattuun vakavaraisuuspääomaan	-731	564	-540	-168

Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta rahoitusinstrumenttien käypään arvoon 31.12.2013. Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja. Sampo-konsernin yritysten velkaraahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

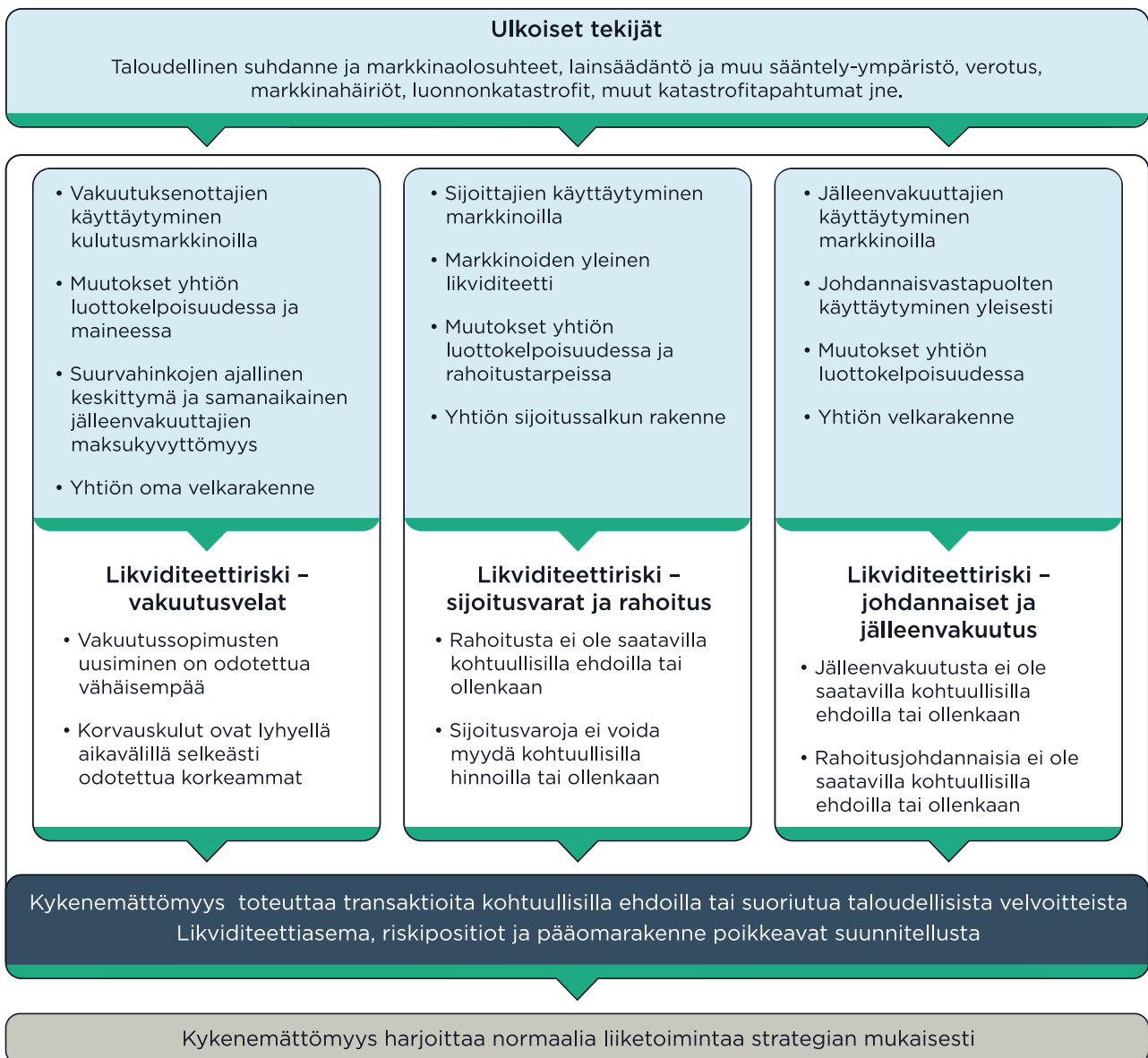
Laskevalla korkotasolla on negatiivinen vaikutus Sampo-konsernille, sillä yhtiöiden velkojen duraatiot ovat varojen duraatioita huomattavasti pidempiä. Vastaavasti korkojen nousu vähentäisi rahoitusinstrumenttien arvoa, mikä johtaisi Sampo-

konsernin oman pääoman pienentymiseen. Vaikutus muokattuun vakavaraisuuspääomaan olisi kuitenkin positiivinen, sillä vakuutusvelkojen markkinaehtoinen arvo laskisi diskonttauksessa käytettävien korkeampien markkinakorkojen takia.

Likviditeettiriskit

Likviditeettiriski on riski siitä, että vakuutusyhtiöt eivät pysty harjoittamaan strategiansa mukaista liiketoimintaa tai, äärimmäisissä tapauksissa, eivät pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa. Likviditeettiriskiä syntyy Sampo-konsernissa esimerkiksi vakuutussopimusten uusimatta jättämisestä, suurista korvauksista, sijoitusten epälikvidiydestä markkinoilla sekä velkojen jälleenvakuutusriskistä. Myös jälleenvakuutuksen, rahoitusjohdannaisten ja jälleenvakuutuksen saatavuus sekä kustannukset on tunnistettu potentiaalisiksi likviditeettiriskeiksi, jotka voivat vaikuttaa yrityksen kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä on suhteellisen vähän merkitystä Sampo-konsernin liiketoiminnoissa, sillä merkittävä osa sijoitusvaroista on lyhytaikaisia rahamarkkinainstrumentteja sekä likvidejä valtioiden joukkovelkakirjoja ja toisaalta velat ovat melko vakaita ja ennustettavia.

If Vahinkovakuutuksessa likviditeettiriski on rajallinen, koska vakuutusmaksut kerätään ennen vakuutusturvan alkamista ja suurten korvausmaksujen ajankohdat tiedetään yleensä jo kauan ennen niiden maksupäivää. Likviditeettiriskejä hallitaan kassanhallintatoiminnoissa, jotka vastaavat likviditeettisuunnittelusta. Likviditeettiriskiä vähennetään sijoittamalla likvideihin instrumentteihin. Saatavilla oleva rahoitusvarojen likviditeettipuskuri eli se osuus varoista, joka voidaan muuttaa rahaksi tietyssä ajanhetkenä, analysoidaan ja raportoidaan riskienvalvontakomitealle neljännesvuosittain.

Mandatum Lifessa suuri muutos takaisinostojen määrässä voisi vaikuttaa likviditeettiin. Kuitenkin vain

suhteellisen pieni osa vakuutussopimuksista on takaisinostettavissa, mistä johtuen korvausmaksujen ennustaminen pystytään tekemään lyhyellä tähtämellä erittäin tarkasti.

Sampo-konsernissa likviditeettiriskejä hallitaan yhtiöittäin, joiden vastuulla on likviditeettisuunnittelu. Likviditeettiriskejä seurataan varoista, veloista sekä muusta liiketoiminnasta aiheutuvien odotettujen kassavirtojen perusteella. Vuoden 2013 lopussa kunkin yhtiön maksuvalmiustilanne oli sisäisten vaatimusten mukainen.

Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2013 -taulukossa on esitetty vastuuvelan sekä rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit. Taulukossa esitetään rahoitustarve, joka aiheutuu sijoitusten, rahoitusvelkojen sekä vastuuvelan odotetuista kassavirroista.

Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan
If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2013

Milj. €	Kirjanpitoarvo			Kassavirta						
	Kirjanpitoarvo yhteensä	Kirjanpitoarvo ilman sopimussellista eräpäivää	Kirjanpitoarvo Sopimukseen perustuva maturiteetti	2014	2015	2016	2017	2018	2019-2028	2029-
If Vahinkovakuutus										
Rahoitusvarat	12 928	1 871	11 057	2 732	2 567	2 221	11 059	975	704	1
joista koronvaihtosopimuksia	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusvelat	-950	0	-950	-44	-168	-11	-11	-101	-129	0
joista koronvaihtosopimuksia	-5	0	-5	0	0	0	0	0	0	0
Vastuuvelka	9 080	0	9 080	-3 306	-912	-644	-514	-419	-2 352	-1 960
Mandatum Life										
Rahoitusvarat	5 352	2 296	3 056	1 055	437	816	333	263	199	66
joista koronvaihtosopimuksia	25	0	25	0	-0	0	0	0	0	46
Rahoitusvelat	137	0	137	-7	-9	-10	-12	2	-68	-243
joista koronvaihtosopimuksia	7	0	7	1	-2	-6	-7	8	0	0
Vastuuvelka	3 782	0	3 782	-403	-377	-353	-332	-296	-1 954	-1 442
Sampo Oyj										
Rahoitusvarat	1 066	309	757	383	57	40	65	105	185	243
joista koronvaihtosopimuksia	26	0	26	13	11	13	16	0	0	0
Rahoitusvelat	2 054	0	2 054	-691	-300	-403	-561	-257	0	0
joista koronvaihtosopimuksia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukossa rahoitusvarat ja -velat on jaettu sopimuksiin, joiden maturiteetti on sopimuksessa määritetty, sekä muihin sopimuksiin. Muiden sopimusten kassavirtaprofiilin esittämisen sijasta niille esitetään ainoastaan kirjanpitoarvo. Lisäksi taulukossa on esitetty vastuuvelan odotetut kassavirrat jälleenvakuutuksen jälkeen. Näihin liittyy luonnollisesti epävarmuutta. Mandatum Lifen sijoituksissa Baltia-tytäryhtiön sijoitukset on sisällytetty kirjanpitoarvoihin mutta ei kassavirtoihin.

Sampo-konsernilla on suhteellisen alhainen määrä rahoitusvelkoja ja niihin liittyvä jälleenvakuutusriski on konsernissa siten suhteellisen vähäinen. Sampo Oyj laski liikkeelle vuoden 2013 aikana kaksi joukkovelkakirjaa, joiden maturiteetit valittiin huolella siten, että maturiteettiprofiili on hyvin hajautettu.

Sampo-konsernin yhtiöillä on liiketoimintasuhteita useiden luottokelpoisten vastapuolien kanssa, mikä vähentää riskiä siitä, että Sampo-konserni ei kykenisi tekemään jälleenvakuutus sopimuksia tai johdannaistransaktioita aina tarpeen tullen.

Operatiiviset riskit

Sampo-konsernissa operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappion riskiä, joka aiheutuu puutteellisista tai virheellisistä prosesseista tai järjestelmistä, henkilöstöstä tai ulkoisista tapahtumista.

Operatiivinen riski voi toteutua välittömänä, lisäkustannuksista tai menetetyistä tuotoista aiheutuvana, negatiivisena vaikutuksena taloudelliseen tulokseen. Pidemmällä aikavälillä operatiiviset riskit voivat toteutua esimerkiksi maineen ja asiakkaiden menetyksenä, mikä vaarantaa yhtiön kyvyn harjoittaa liiketoimintaa strategiansa mukaisesti. Nämä välittömät ja pidemmän aikavälin operatiivisten riskien vaikutukset johtuvat yleisesti joko ulkoisista tai sisäisistä riskitekijöistä. Konserniyhtiöiden yhtiökohtaiset riskilähteet aiheuttavat tapahtumia, joilla voi olla negatiivinen vaikutus eri prosesseihin, henkilöstöön tai fyysiseen omaisuuteen.

Operatiiviset riskit

Sampo-konsernissa emoyhtiö Sampo Oyj on asettanut seuraavat operatiivisten riskien hallinnan tavoitteet tytäryhtiöilleen:

- varmistaa samanaikaisesti toimintojen tehokkuus ja laatu;
- varmistaa, että toiminnot noudattavat lakeja ja säännöksiä; sekä

- varmistaa liiketoimintojen jatkuvuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Jokainen yhtiö on vastuussa operatiivisten riskien hallinnan järjestämisestä edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti kunkin yhtiön liiketoimintojen erityispiirteet huomioiden.

Operatiivisten riskien hallinta If Vahinkovakuutuksessa

Operatiivisten riskien hallinnan jatkuvuus on varmistettu If Vahinkovakuutuksessa operatiivisten riskien komitean avulla, joka koordinoi operatiivisiin riskeihin liittyviä prosesseja. Komitean tehtävänä on antaa mielipiteitä, neuvoja ja suosituksia If Vahinkovakuutuksen riskikomitealle sekä raportoida operatiivisten riskien tämänhetkisestä tilanteesta. Vallitsevan tilanteen arvio perustuu organisaatiossa tehtyihin itsearviointeihin, raportoituihin vahinkotapahtumiin sekä muuhun riski-informaatioon. Vuosittain tehdään trendianalyysi, jossa tunnistetaan keskeiset vakuutusalaan vaikuttavat trendit ja arvioidaan niiden vaikutukset If Vahinkovakuutukseen.

Liiketoimintaorganisaation ja toimintojen vastuulla on tunnistaa, arvioida, seurata ja hallita omaan toimintaansa liittyviä operatiivisia riskejä. Riskien tunnistaminen ja arviointi tehdään neljännesvuosittain. Tunnistettuja riskejä arvioidaan niiden merkittävyyden perusteella ottaen huomioon riskin todennäköisyys ja vaikutus. Riskienhallinnan tilannetta arvioidaan kunkin riskin osalta käyttäen hyväksi liikennevalomallia: vihreä – riskin hallinta on hyvää, keltainen – vaatii

toimenpiteitä, punainen – vaatii toimenpiteitä välittömästi. Merkittävät riskit, joiden status liikennevalomallissa on keltainen tai punainen, raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Toteutuneiden riskien raportointi ja analysointi on järjestetty eri tavoin toteutuneen riskin luonteesta riippuen. Kaikkien työntekijöiden tulee raportoida riskitapaukset intranetissä ja muiden riskien tunnistaminen tapahtuu valvontatoimenpiteiden ja tutkimuksien kautta.

If Vahinkovakuutuksessa on operatiivisten riskien hallitsemiseksi hyväksytty lukuisia toimintaohjeita, kuten operatiivisten riskien politiikka, jatkuvuussuunnitelmia, jatkuvuussuunnittelupolitiikka, turvallisuuspolitiikka, ulkoistuspolitiikka, muutoshakemusten käsittelypolitiikka, korvausvaatimusten käsittelypolitiikka, vastuuvallintaohjeistukset, sisäisen valvonnan politiikka sekä muita ohjeita organisaation eri osa-alueisiin liittyen. Nämä toimintaohjeet arvioidaan ja päivitetään vähintään vuosittain.

Operatiivisten riskien hallinta Mandatum Lifessa

Operatiivisten riskien hallinnan tavoite Mandatum Lifessa on prosessien tehokkuuden parantaminen ja negatiivisten vaikutusten minimointi mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

Liiketoiminta-yksiköt ovat vastuussa omien operatiivisten riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja hallinnasta sekä riittävän sisäisen valvonnan järjestämisestä. Operatiivisten riskien komitea valvoo ja koordinoi operatiivisten riskien hallintaan liittyviä keskeisiä asioita Mandatum Lifessa, kuten toimintaohjeita ja suosituksia. Komitea varmistaa, että

liiketoiminta-alueiden riskit on tunnistettu ja että sisäinen valvonta ja riskien hallinta on järjestetty riittävällä tavalla. Komitea käsittelee myös operatiivisten riskien hallinnan toimintaohjeista mahdollisesti tehdyt poikkeamat ja seuraa operatiivisten riskien itsearvioinneissa tunnistettuja riskejä sekä toteutuneita riskitapahtumia. Komitea kokoontuu vähintään kolmesti vuodessa. Merkittävät havainnot operatiivisista riskeistä raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle vuosineljänneksittäin.

Operatiivisia riskejä tunnistetaan Mandatum Lifessa useiden eri lähteiden ja menetelmien avulla:

- **Itsearviointi:** Keskeisten operatiivisten riskien sekä niiden todennäköisyyksien ja mahdollisten vaikutusten kartoitus ja arviointi toteutetaan vuotuisen itsearviointiprosessin avulla. Tässä yhteydessä arvioidaan myös näihin liittyvä sisäinen valvonta ja ohjeistuksen riittävyys.
- **Tapahtumien analyysi:** Operatiivisten riskien komitea kerää ja analysoi liiketoimintayksiköiden raportoidut toteutuneet operatiiviset riskit ja läheltä piti -tilanteet. Liiketoimintayksiköiden vastuulla on varmistaa, että toteutuneet operatiiviset riskit ja läheltä piti -tilanteet raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.
- **Ulkoisen toimintaympäristön seuranta:** Osana vuosittaista strategiaprosessia tärkeimmät Mandatum Lifeen vaikuttavat trendit tunnistetaan. Myös muita ulkoisia tekijöitä (esim. muutokset verotuksessa tai lainsäädännössä) seurataan jatkuvasti ja yhtiö reagoi niissä tapahtuviin muutoksiin mahdollisimman nopeasti.

Mandatum Lifen merkittävimpiä operatiivisten riskien itsearviointiprosessissa tunnistettuja riskejä ovat muun

muussa seuraavat: ulkoisen toimintaympäristön muutokset, tietotekniikka ja erityisesti tietojärjestelmien vanheneminen, prosessien manuaaliset työvaiheet, avainhenkilöiden menetykset sekä vakuutusten väärinmyynti ja virheellisten tietojen antaminen asiakkaalle.

Operatiivisten riskien rajoittamiseksi Mandatum Lifessa on hyväksytty useita eri toimintaohjeita, kuten sisäisen valvonnan politiikka, compliance-politiikka, turvallisuusohjeita, jatkuvuussuunnitelma, hankinta- ja ulkoistamispolitiikka, asiakaspalautteen käsittelyohje sekä useita muita toimintaohjeita liittyen operatiivisiin toimintoihin. Eri toimintaohjeista tehtyjä poikkeamia seurataan liiketoimintayksiköissä riippumattomasti ja niistä raportoidaan compliance-johtajalle ja operatiivisten riskien komitealle.

Prosesseihin sisältyvän sisäisen valvonnan järjestelmän tavoitteena on estää ja havaita negatiivisia tapahtumia sekä minimoida näiden vaikutukset. Tämän lisäksi toteutuneet operatiiviset riskit tai läheltä piti -tilanteet analysoidaan ja raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Konsernitasoiset riskit

Yleisesti ottaen tytäryhtiöitä johdetaan Sampo-konsernissa pääosin itsenäisesti toisistaan erillään. On kuitenkin todettu, että tiettyjä riskeihin ja pääomituksen liittyviä osa-alueita on syytä tarkastella myös konsernitasolla. Näitä osa-alueita ovat esimerkiksi velkoihin ja sijoituksiin liittyvät

keskittymäriskit, konserniyhtiöiden kannattavuuden korrelaatiot ja niiden vaikutukset konsernitasoiseen pääomitukseen sekä likviditeetin hallinta. Lisäksi konsernirakenteeseen liittyviä mahdollisia riskejä arvioidaan konsernitasolla.

Keskittymäriskit

Tytäryhtiöiden vakuutusliiketoimintojen suhteen If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life toimivat pääosin eri liiketoiminta-alueilla ja näin ollen niiden vakuutusriskit ovat erilaiset. Normaaleissa olosuhteissa liiketoiminnoissa ei ole olennaisia riskikeskittymiä, ja näin ollen nämä liiketoiminta-alueet tuovat ennemminkin hajautusetuja kuin aiheuttavat

riskikeskittymiä. Keskeisin yhteinen riskitekijä on eliniänodote Suomessa, joka vaikuttaa molempien yhtiöiden vastuovelkaan. Toisaalta molemmilla tytäryhtiöillä on merkittävät sijoitussalkut ja siten ne voivat altistua sijoituksiin liittyville riskikeskittymille (esimerkiksi suuret yhtenevät positiot).

Konsernitasoinen sijoitusten hallinta

- Riskikeskittymiä hallitaan ennakoivasti tehokkaalla hajauttamisella sijoitusten valinnassa. Mandatum Lifen suorat sijoitukset ovat pääosin euromääräisiä ja kohdistuvat Suomessa ja valikoidusti muissa maissa sijaitseviin yrityksiin. If Vahinkovakuutuksen suorista sijoituksista puolestaan pääosa kohdistuu muihin Pohjoismaihin ja sijoitukset tehdään vastaavissa valuutoissa.
- Sampo-konsernin sijoitustoiminnoissa samat henkilöt valitsevat molempien tytäryhtiöiden osalta ulkoiset omaisuudenhoitajat ja niiden hallinnoimat sijoitukset, jotka on allokoitu pääosin Pohjoismaiden ulkopuolelle. Tästä johtuen tunnistamattomien tai ei-toivottujen keskittymien riski on hyvin pieni.
- Lisäksi keskittymiä seurataan aktiivisesti konsernitasolla, ja mikäli tarpeellista, hallitaan rajoittamalla konsernitasolla riskinottoa esimerkiksi toimialoittain tai yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden suhteen.

Yhtiötasolla sijoitusten riskikeskittymiä valvovat ja hallitsevat sijoituskomitea If Vahinkovakuutuksessa ja tasehallintakomitea Mandatum Lifessa, jotka toimivat itsenäisesti erillään sijoitustoiminnoista. Konsernitasoisia riskipositiota valvovat ja hallitsevat Sampo-konsernin sijoitusjohtaja, riskienhallintajohtaja sekä konsernin tarkastusvaliokunta.

Keskittymät toimialoittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain on esitetty Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukossa **Osake- ja spread-riskit** -osiossa. Konsernitasolla suurimmat keskittymät muodostuvat rahoituslaitoksista. Suurin osa sijoituksista rahoituslaitoksiin ovat pohjoismaisiin

yhtiöihin ja sijoitukset koostuvat lähinnä vakuudellisista joukkovelkakirjalainoista sekä lyhytaikaisista rahamarkkinasijoituksista. Sen sijaan julkisen sektorin sijoitusten merkitys on pieni eikä Sampo-konsernilla ole sijoituksia taloudellisissa vaikeuksissa olevien valtioiden joukkovelkakirjalainoihin. Sijoitukset julkiselle sektorille sisältävät valtionlainoja, valtioiden takaamia jvk-lainoja sekä muita julkisen sektorin sijoituksia.

Korkosijoitukset rahoitus- ja julkiselle sektorille esitetään Korkosijoitukset rahoitussektorille, Sampo konserni 31.12.2013 ja Korkosijoitukset julkiselle sektorille, Sampo-konserni, 31.12.2013 -taulukoissa **Osake- ja spread-riskit** -osiossa.

Kannattavuuden ja pääomien korrelaatiot

Sampo-konsernissa välitön keskittymäriski voi syntyä merkittävien sijoituspositioiden kautta. Yleisempi konsernitasoinen keskittymäriski syntyy sitä kautta, että konserniyhtiöiden kannattavuus tai pääomat reagoivat samankaltaisesti yleiseen taloudelliseen kehitykseen eli korrelaatio yleisen taloudellisen kehityksen ja eri tytäryhtiöiden kannattavuuden välillä on samankaltainen. Tätä keskittymäriskiä voidaan epäsuorasti analysoida tulosten perusteella. Tästä näkökulmasta Sampo Oyj:n osakkuusyhtiön Nordean tulos luo selkeitä hajautusetuja, etenkin suhteessa If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen tuloksiin. Vuodesta 2005 lähtien tarkasteltuna korrelaatio If

Vahinkovakuutuksen ja Nordean samoin kuin Mandatum Lifen ja Nordean vuosineljänneksittäin raportoitujen tulosten välillä on erittäin matala. Sampo-konsernissa myös ennustetaan raportoituja tulosten soveltamalla yhtenäisiä skenaarioita kaikkiin yhtiöihin.

Historialliset korrelaatiot If Vahinkovakuutuksen, Mandatum Lifen ja Nordean vuosineljänneksen voittojen välillä on esitetty taulukossa Vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen korrelaatiot, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Nordea, 1.1.2005–31.12.2013.

Vuosineljänneksittäin raportoitujen tulosten korrelaatiot If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Nordea, 1.1.2005–31.12.2013

	If Vahinkovakuutus	Mandatum Life	Nordea
If Vahinkovakuutus	1		
Mandatum Life	0,86	1	
Nordea	0,25	0,14	1

Yhtiöiden tulosten suotuisten korrelaatioiden sekä If Vahinkovakuutuksen ja Nordean melko alhaisen tuloksen vaihtelun johdosta tuloksen kehitys on ollut konsernitasolla vakaata. Tästä näkökulmasta ei ole erityistä painetta ylläpitää konsernitason taloudellisen pääoman lisäksi suurta pääomapuskuria. Sampo Oyj:n

hallitus on kuitenkin asettanut sisäisen tavoitteen, jonka mukaan muokatun vakavaraisuuspääoman tulee ylittää yhtiöiden yhteenlasketun taloudellisen pääoman määrä ottamatta huomioon yhtiöiden välisen hajautuksen vaikutuksia.

Likviditeetti

Likviditeettiriskiä hallitaan yhtiötasolla ja konserniyhtiöt ylläpitävät liiketoimintaansa nähdessä sopiviksi katsomiaan likviditeettipuskureita. Tytäryhtiöissä likviditeettipuskurin riittävyys riippuu vakuutustoiminnan odotetusta nettomääräisestä lähtevästä kassavirrasta. Emoyhtiössä likviditeettipuskurin riittävyys riippuu mahdollisista strategisista järjestelyistä ja yleisesti Sampo Oyj:n likviditeettiasema pyritään pitämään vahvana. Normaalin liiketoiminnan puitteissa tytäryhtiöt eivät sijoita Sampo Oyj:n velkainstrumentteihin. Yleistä

kieltoa konsernin sisäisiin sijoitustransaktioihin liittyen ei kuitenkaan ole nähty tarpeelliseksi tehdä. Tästä johtuen tytäryhtiöt voivat sijoittaa emoyhtiön velkainstrumentteihin ja käydä kauppaa keskenään markkinahinnoin varsinkin, kun se on liiketaloudellisesti perusteltavissa. Nämä mahdollisuudet ovat käytössä tiettyynajaan asti myös mahdollisissa markkinoiden stressitilanteissa. Mandatum Lifen taseessa on sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyviä Sampo Oyj:n velkainstrumentteja.

Konsernirakenteeseen liittyvät riskit

Sampo-konsernissa juridinen rakenne ja raportointirakenne ovat yksinkertaisia, suoraviivaisia ja läpinäkyviä, mikä vähentää tehokkaasti monimutkaisesta rakenteesta mahdollisesti syntyviä riskejä. Konsernin yhtiöiden välistä tartuntariskiä vähentää tehokkaasti Sampo-konsernin yksinkertainen

ja läpinäkyvä rakenne, vähäiset konsernin sisäiset transaktiot (esimerkiksi suorat ja/tai epäsuorat saatavat ryhmittymän eri yhtiöiden välillä lukuun ottamatta normaaleja liiketoimintatransaktioita Nordean kanssa) sekä tarkkaan harkittu tytäryhtiöiden pääomitus.

Pääomitus

Riskejä ja niitä vastaavia pääomavaateita arvioidaan Sampo-konsernissa sisäisesti sekä viranomaisten määrittämällä menetelmillä. Pääomitus on myös keskeinen aihe Sampo-konsernin jatkuvassa dialogissa luottoluokittajien kanssa. Pääomitusta arvioidaan sekä

yhtiötasolla että konsernitason, jotta voidaan varmistaa tasapaino riskien ja pääomien välillä.

Sisäisessä tarkastelussa taloudellinen pääoma on lähtökohtana muokatun vakavaraisuuspääoman määrän arvioinnissa.

Taloudellinen pääoma ja muokattu vakavaraisuuspääoma Sampo-konsernissa

- Taloudellista pääomaa (Economic Capital) käytetään sisäisenä mittarina arvioitaessa pääoman määrää, joka tarvitaan kattamaan yhtiön mitattavissa olevat riskit. Taloudellinen pääoma tarkoittaa sitä pääoman määrää, joka tarvitaan turvaamaan vakavaraisuus vuodeksi eteenpäin 99,5 prosentin luottamustasolla. Tämä vastaa myös Solvenssi II:n laskentaperiaatteita.
- Taloudellista pääomaa laskettaessa otetaan huomioon markkina-, luotto-, vakuutus- ja operatiiviset riskit sekä näiden riskien välinen hajautusvaikutus. Taloudellinen pääoma lasketaan laskentamenetelmillä, jotka on kehitetty eri liiketoiminta-alueiden erityistarpeisiin.
- Nordeasta johtuvan taloudellisen pääoman arvioinnissa käytetään Sampo Oyj:n omistusosuuden mukaista osuutta (21,25 prosenttia vuoden 2013 lopussa) Nordean raportoimasta taloudellisen pääoman määrästä. Tämä luku muunnetaan Nordean käyttämältä 99,97 prosentin luottamustasolta 99,5 prosentin luottamustasolle.
- Taloudellinen pääoma on hyvä pääomatarpeen estimaatti mitattavissa olevien riskien osalta ja arvioitaessa pääomitusta normaalissa liiketoimintaympäristössä. Kaikki riskit eivät kuitenkaan ole mitattavissa ja liiketoimintaympäristöön liittyy epävarmuutta. Näin ollen, kokonaispääoman riittävyttä arvioitaessa liiketoimintaympäristön mahdollisten muutosten sekä alhaisen todennäköisyyden ja vähemmän mitattavien riskien vaikutukset otetaan huomioon lisäämällä puskuria taloudellisen pääoman päälle.
- Muokattu vakavaraisuuspääoma on Sampo-konsernin sisäinen arvio käytettävissä olevasta pääomasta. Muokattu vakavaraisuuspääoma perustuu viranomaisten vakavaraisuuspääomaan sisällyttämiin eriin. Näiden lisäksi muokattuun vakavaraisuuspääomaan lasketaan mukaan muita riskien vaikutusta vaimentavia eriä, kuten vastuuvelan kirjanpitoarvon ja markkinaehtoisien arvovälinen erotus riskimarginaali huomioon ottaen.

Viranomaisten tarkastelussa viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomaa verrataan viranomaisten pääomavaatimuksiin. Luottoluokittajien vaateisiin perustuvassa pääomituksen tarkastelussa tavoitteena on tasapainottaa kulloinkin kyseessä olevan

luottoluokittajan laskennan mukainen käytettävissä oleva pääoma sisäisesti asetettujen luottoluokitusavoitteiden edellyttämän pääoman kanssa.

Pääomitus konsernitason

Sampo-konsernin tytäryhtiöiden muokattu vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden aikana johtuen

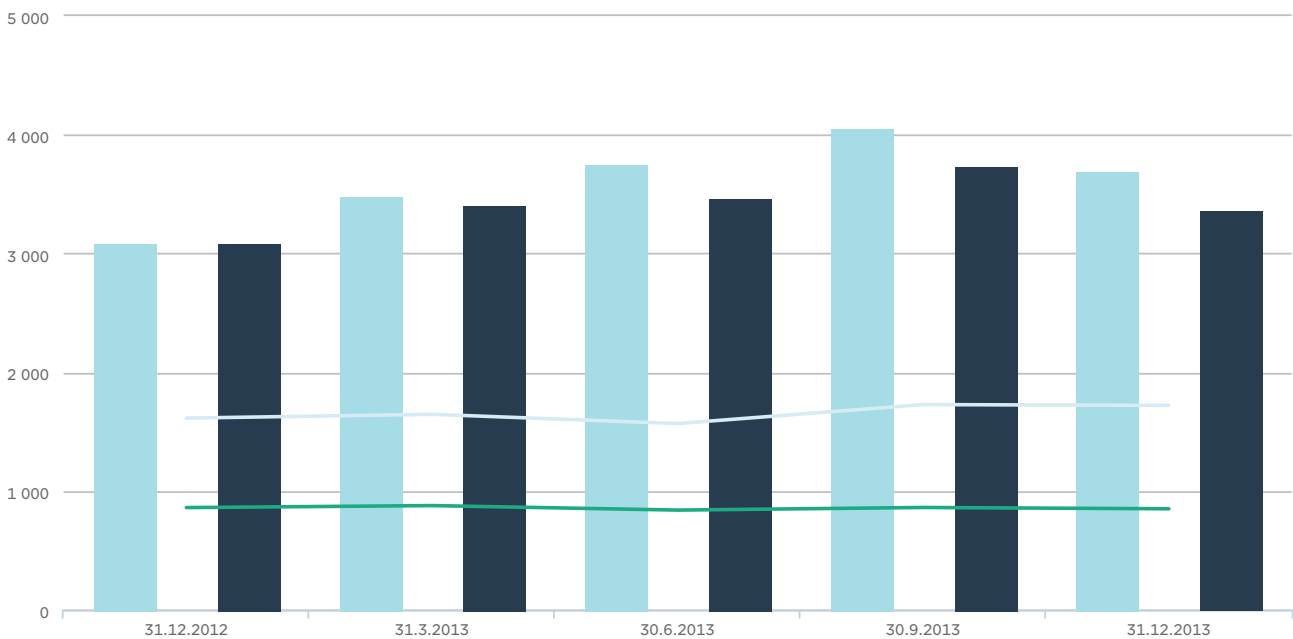
positiivisesta käyvän arvovälinen tuloksesta ja korkotason noususta. Kasvua pienensivät maksetut osingot.

Tytäryhtiöiden riskipositioiden muutokset ja täten taloudellisten pääomien muutokset olivat maltillisia. Konsernitason Nordean ja Sampo Oyj:n luvut otetaan myös huomioon muokattua vakavaraisuuspääomaa ja taloudellista pääomaa laskettaessa. Konsernitason muokatun vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi enemmän kuin taloudellisen pääoman määrä, joten

pääomituksen katsotaan olevan vahvempi kuin vuosi sitten. Sampo-konsernin pääomituksen kehitys sisäisestä ja viranomaisnäkökulmasta vuoden 2013 aikana on esitetty kuvassa Pääomituksen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2012–31.12.2013.

Pääomituksen kehitys If Vahinkovakuutus, 31.12.2012–31.12.2013

Milj. €

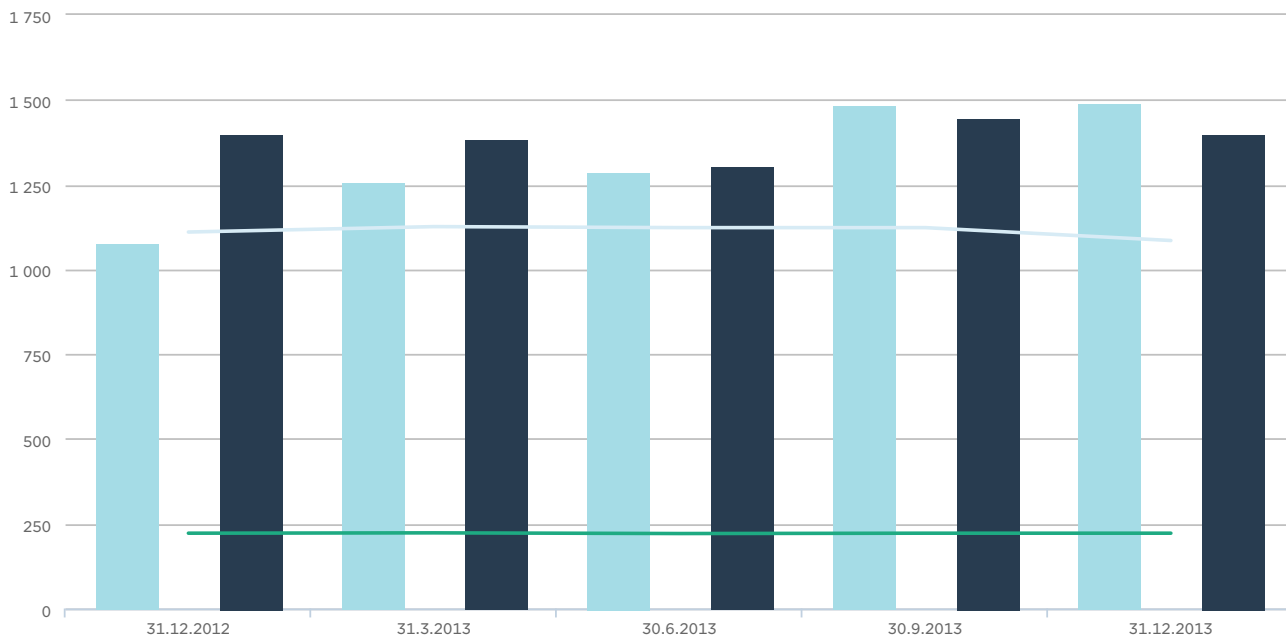
- Muokattu vakavaraisuuspääöma
- Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääöma
- Taloudellinen pääöma
- Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääömälle

	31.12.2012	31.3.2013	30.6.2013	30.9.2013	31.12.2013
Muokattu vakavaraisuuspääöma	3 090	3 495	3 760	4 059	3 706
Taloudellinen pääöma	1 613	1 645	1 567	1 727	1 720
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääöma	3 101	3 421	3 469	3 742	3 372
Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääömälle	859	876	838	860	849
Muokattu vakavaraisuuspääöma / taloudellinen pääöma	1,9	2,1	2,4	2,4	2,2
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääöma / vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääömälle	3,6	3,9	4,1	4,4	4,0

Pääomituksen kehitys

Mandatum Life, 31.12.2012–31.12.2013

Milj. €

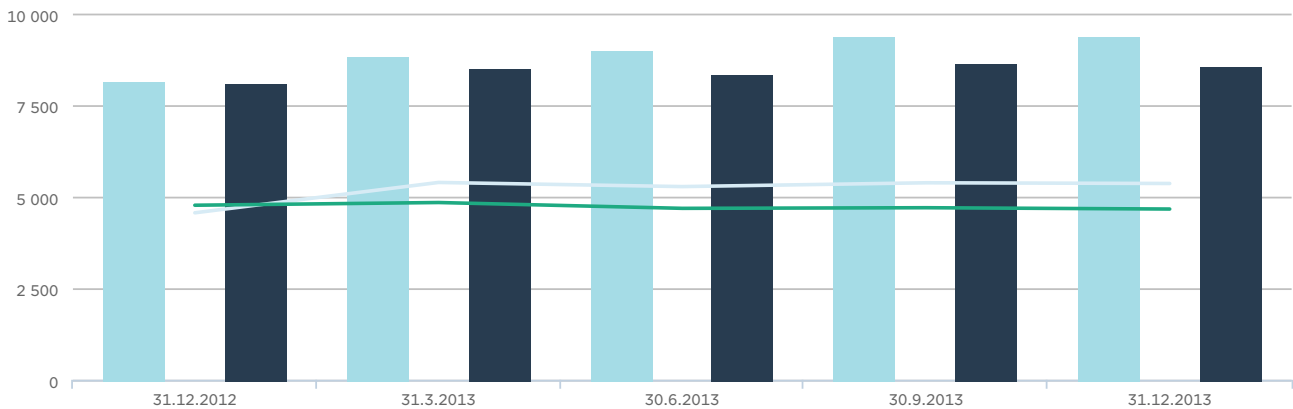
- Muokattu vakavaraisuuspääoma
- Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma
- Taloudellinen pääoma
- Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle

	31.12.2012	31.3.2013	30.6.2013	30.9.2013	31.12.2013
Muokattu vakavaraisuuspääoma	1 076	1 256	1 292	1 485	1 492
Taloudellinen pääoma	1 110	1 126	1 123	1 123	1 085
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	1 402	1 386	1 305	1 448	1 403
Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	222	223	221	222	222
Muokattu vakavaraisuuspääoma / taloudellinen pääoma	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma / vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	6,3	6,2	5,9	6,5	6,3

Pääomituksen kehitys

Sampo-konserni, 31.12.2012-31.12.2013

Milj. €

- Muokattu vakavaraisuuspääoma
- Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma
- Taloudellinen pääoma
- Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle

	31.12.2012	31.3.2013	30.6.2013	30.9.2013	31.12.2013
Muokattu vakavaraisuuspääoma	8 197	8 872	9 039	9 391	9 417
Taloudellinen pääoma	4 560	5 389	5 276	5 380	5 361
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	8 125	8 511	8 389	8 655	8 598
Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	4 767	4 841	4 682	4 699	4 663
Muokattu vakavaraisuuspääoma / taloudellinen pääoma	1,8	1,6	1,7	1,7	1,8
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma / vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8

Taloudellisen pääoman laskentaan käytettäviä malleja ja oletuksia päivitetään jatkuvasti. Siten taloudellisen pääoman luvut eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia eri vuosien välillä.

Kuva Pääomituksen jakautuminen, Sampo-konserni, 31.12.2013 esittää eri liiketoiminta-alueiden ja Nordean osuuden Sampo-konsernin taloudellisesta pääomasta ja näiden välisen hajautuksen vaikutuksen

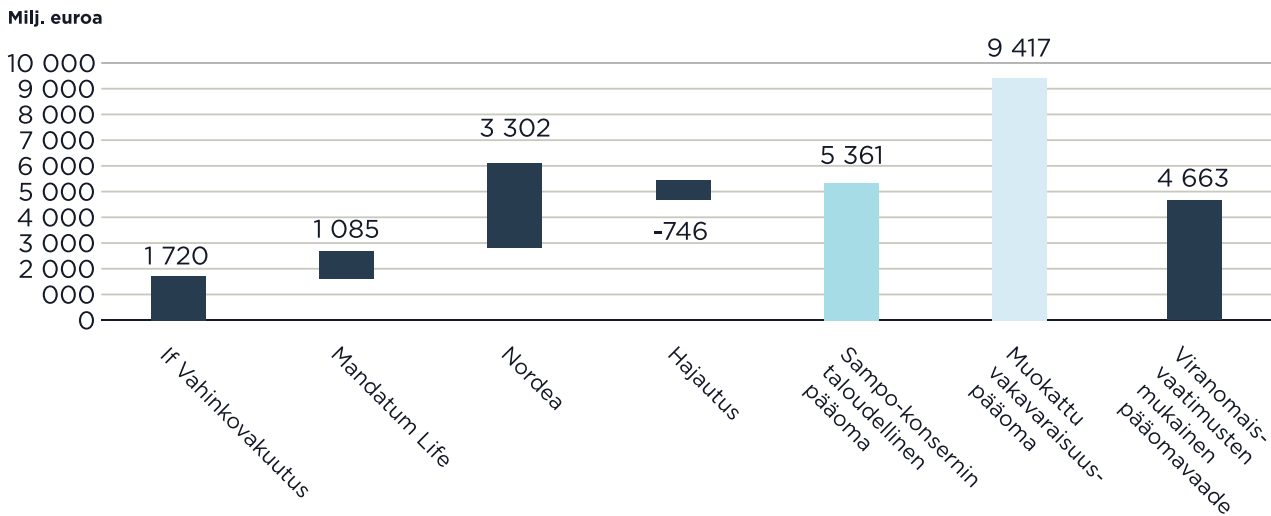
koko Sampo-konsernin taloudelliseen pääomaan. Kuvassa esitetään myös konsernitason muokatun vakavaraisuuspääoman määrä, joka jakautuu Solvenssi I -sääntelyn mukaiseen pääomaan ja muihin tappioita kattaviin eriin. Sisäisessä tarkastelussa muokattua vakavaraisuuspääomaa verrataan taloudelliseen pääomaan ja Solvenssi I -sääntelyn mukaista pääomaa verrataan viranomaislaskennan mukaiseen

pääomavaatimukseen, kun pääomitusta tarkastellaan viranomaisnäkökulmasta.

Sampo-konsernin taloudellisen pääoman määrä lisääntyi vuoden aikana 5 361 miljoonaan euroon vuoden 2013 loppuun mennessä (4 560 miljoonaa euroa vuonna 2012). Sampo-konsernin muokattu vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden aikana 9 417

miljoonaan euroon (8 197 miljoonaa euroa vuonna 2012), mikä johtui vahvasta käyvän arvon tuloksesta ja korkojen noususta. Muokattu vakavaraisuuspääoma ylitti taloudellisen pääoman 4 056 miljoonalla eurolla (3 637 miljoonaa euroa vuonna 2012) ja pääomitus sisäisin menetelmin arvioituna on vahva.

Pääomituksen jakautuminen Sampo-konserni, 31.12.2013

Viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma oli 8 598 miljoonaa euroa Sampo-konsernissa vuoden 2013 lopussa.

Nordea on sisällytetty Sampo-konsernin taloudellisen pääoman laskelmiin lisäämällä Sampo Oyj:n omistusosuutta vastaava osuus Nordean ilmoittamasta taloudellisen pääoman määrästä, joka on muutettu 99,5 % luottamustasoa vastaavaksi. Vuoden lopussa Nordeasta syntyvä riski muodostaa suurimman yksittäisen osuuden Sampo-konsernin taloudellisesta pääomasta. Riskien ja liiketoiminta-alueiden väliset korrelaatiot, ja näin ollen epäsuorasti myös hajautuksen määrän, määrittää Sampo Oyj Sampo-konsernin tasolla.

Konsernitasoinen viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma

Sampo-konsernin vakavaraisuus raportoidaan neljännesvuosittain suomalaisille valvontaviranomaisille. Konsernin vakavaraisuus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta annetun asetuksen mukaan laskettuna (1193/2004) on esitetty taulukossa Konsernin vakavaraisuus, 31.12.2013 ja 31.12.2012.

Konsernin vakavaraisuus 31.12.2013 ja 31.12.2012

Milj. €	31.12.2013	31.12.2012
Konsernitaseen oma pääoma	10 643	10 020
Toimialakohtaiset erät	1 274	1 285
Arvostuserot ja laskennalliset verot	445	435
Topdanmark	-130	-165
Pääomalainat	143	212
Osuus Nordean pääomasta, joka ei sisälly konsernitaseen omaan pääomaan	816	803
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	-3 319	-3 160
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet (vakuutusyhtiöt)	-752	-771
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet (Nordea)	-1 314	-1 314
Tasoisuusmäärä (Suomi)	-317	-309
Muut	-13	-11
Suunniteltu voitonjako kuluvalta tilikaudelta	-924	-756
Konsernin vakavaraisuuspääoma, yhteensä	8 598	8 145
Viranomaisten vaatima vähimmäismäärä, yhteensä	4 663	4 767
Konsernin vakavaraisuus	3 935	3 379
Konsernin vakavaraisuussuhde	184 %	170 %
(vakavaraisuuspääoma / viranomaisten vaatima vähimmäismäärä %)		

Työsuhde-etuksia koskevan muutetun tilinpäätösstandardin IAS 19:n käyttöönoton vuoksi vertailulukuina käytettävät vuoden 2012 luvut on laskettu uudelleen ja ne eroavat aiemmin julkistetuista luvuista.

Vuoden 2013 lopussa Sampo-konsernin viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuusasema oli

vahva. Konsernin vakavaraisuussuhde oli 184 prosenttia (170 prosenttia 2012).

Pääomitus tytäryhtiötasolla

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen taloudellisen pääoman erittely ja vertailu riskityypeittäin muokattuun vakavaraisuuspääomaan on esitetty kuvassa Pääomituksen jakautuminen, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2013. Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle on esitetty samassa kuvassa.

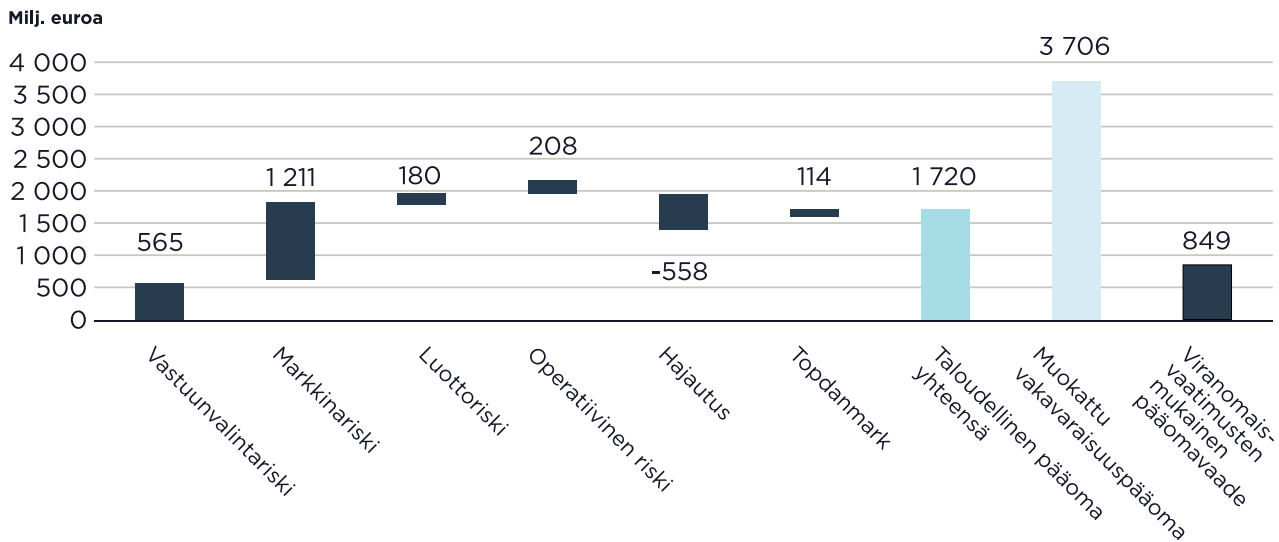
Markkinariski on edelleen sekä If Vahinkovakuutuksen että Mandatum Lifen merkittävin riski. Vakuutusriski pieneni If Vahinkovakuutuksessa vuoden aikana 565 miljoonaan euroon (620 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa) ja vakuutusriski kasvoi Mandatum Lifessa 367 miljoonaan euroon (362 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa).

Sisäinen arviointi

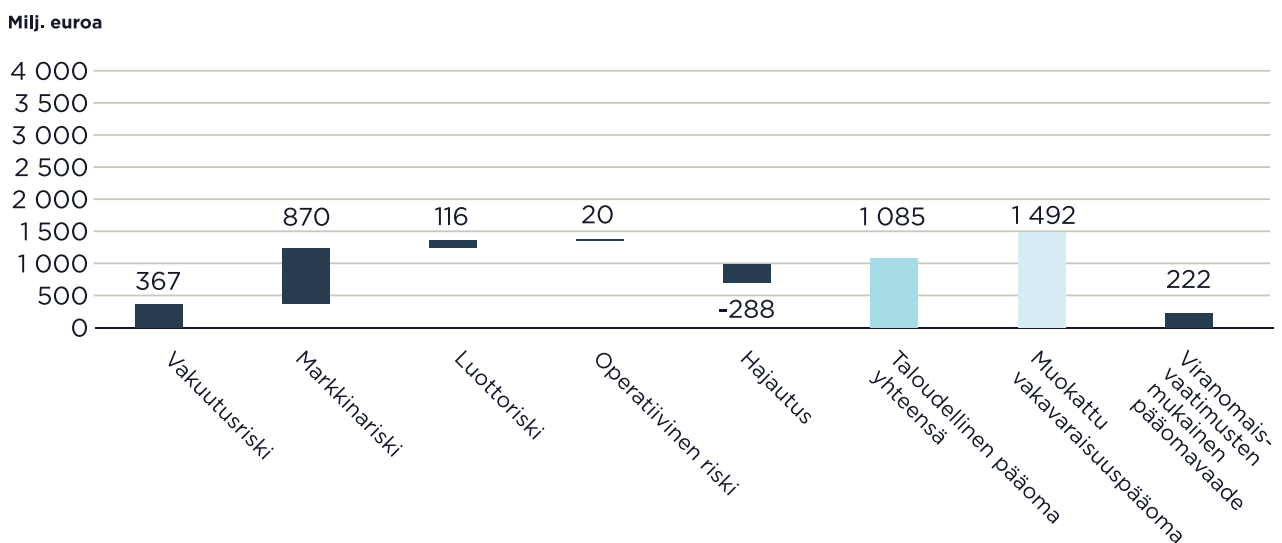
If Vahinkovakuutuksen taloudellinen pääoma kasvoi 1 720 miljoonaan euroon (1 613 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa) samalla kun Mandatum Lifen taloudellinen pääoma laski 1 085 miljoonaan euroon (1 110 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa).

If Vahinkovakuutuksen 114 miljoonan euron osuus Topdanmarkin viranomaislaskennan vakavaraisuusvaatimuksesta on otettu huomioon taloudellisessa pääomassa vuoden 2013 lopussa. If Vahinkovakuutuksen osalta raportoidun luottoriskin määrä sisältää myös muita kuin luottoriskiksi luokiteltavia riskejä, jotka on laskettu Solvenssi II -säännösten standardikaavojen mukaisesti.

Pääomituksen jakautuminen If Vahinkovakuutus, 31.12.2013

Pääomituksen jakautuminen Mandatum Life, 31.12.2013

Topdanmarkin vaikutus If Vahinkovakuutuksen taloudellisen pääoman määrään perustuu Topdanmarkin viimeksi raportoimaan viranomaislaskennan vakavaraisuusvaatimukseen. Molempien yhtiöiden muokattu vakavaraisuuspääoma sisältää niiden viranomaislaskennan pääomamäärän, joka oli 3 372 miljoonaa euroa If Vahinkovakuutuksessa ja 1 403 miljoonaa euroa Mandatum Lifessa vuoden 2013 lopussa.

Muokatun vakavaraisuuspääoman määrä ylitti taloudellisen pääoman määrän sekä If Vahinkovakuutuksessa että Mandatum Lifessa. Vuoden aikana muokatun vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi If Vahinkovakuutuksessa 3 706 miljoonaan euroon (3 090 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa) ja

Mandatum Lifessa muokatun vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi 1 492 miljoonaan euroon (1 076 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa). Molemmissa yhtiöissä hyvä käyvän arvon tulos ja korkeampi korkotaso vahvistivat pääomitusta, johon emoyhtiölle maksetut osingot vaikuttivat vastakkaisesti.

Viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma

Tytäryhtiöiden vakavaraisuus raportoidaan paikallisille valvontaviranomaisille. If Vahinkovakuutuksen osalta viranomaislaskennan pääoma oli vuoden 2013 lopussa 4,0 -kertainen verrattuna vähimmäismäärään. Vastaava luku Mandatum Lifen osalta oli 6,3. Emo-yhtiö Sampo Oyj:lle ei lasketa vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta mittaavaa viranomaislaskennan vakavaraisuutta.

If Vahinkovakuutuksen viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma kasvoi 3 372 miljoonaan euroon (3 101 miljoonaa euroa 2012) vähimmäismäärän ollessa 849 miljoonaa euroa (859 miljoonaa euroa 2012). Mandatum Lifen viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma säilyi lähes ennallaan 1 403 miljoonassa eurossa (1 402 miljoonaa euroa 2012) vähimmäismääränollessa 222 miljoonaa euroa (222 miljoonaa euroa 2012).

Pääomitus luottoluokittajien kriteereillä

Emoyhtiö Sampo Oyj on Moody'sin luottoluokittama ja If Vahinkovakuutuksella on Moody'sin sekä Standard & Poor'sin (S&P) luottoluokitukset. Keskeinen luottoluokitustavoite on ylläpitää vähintään A-luokkaa vastaava luokitus If Vahinkovakuutuksen osalta. If Vahinkovakuutus päivittää tietojaan S&P:n luottoluokitusmalliin säännöllisesti. Sampo-konserni on jatkuvassa vuoropuhelussa edellä mainittujen luottoluokittajien kanssa ja siten sillä on hyvä ymmärrys luottoluokittajien näkemyksistä.

Tuloksena jatkuvasta riskienhallintaan liittyvästä kehitystyöstä S&P on antanut If Vahinkovakuutuksen ERM-toiminnasta (Enterprise Risk Management) arvosanan "vahva".

Riskienhallintaprosessin näkymät

Sampo-konsernin yhtiöt kehittävät riskienhallintaprosessejaan jatkuvasti. Tämä kehitystyö perustuu sekä sisäisiin tarpeisiin että viranomaisvaatimuksiin, joista merkittävin tekijä on viime vuosina ollut Solvenssi II -vaatimukset.

If Vahinkovakuutuksen sisällä aloitettiin vuonna 2007 erillinen projekti, jonka tarkoituksena on varmistaa, että If Vahinkovakuutus on valmiina Solvenssi II:n tuomiin vaatimuksiin niiden astuessa voimaan. Projekti on sisältänyt yksityiskohtaisen arvioinnin If Vahinkovakuutuksen hallintomallista, sisäisen valvonnan rakenteesta, riskienhallinnan järjestelmästä, tiedonkeruusta sekä sisäisen pääomitusmallin kehityksestä. Projekti saatiin päätökseen vuonna 2012 ja vastuut siirrettiin linjaorganisaatiolle. Mandatum Life on myös kehittänyt omia prosessejaan vastaavalla tavalla kuluneiden vuosien aikana.

If Vahinkovakuutuksen tavoitteena on saada osittainen sisäinen malli hyväksytyksi, kun Solvenssi II -säännöstö

astuu voimaan. Mandatum Life tulee todennäköisesti käyttämään viranomaissäännösten mukaista standardimallia ulkoisten vakavaraisuusvaatimusten laskemiseen, vaikka sillä on käytössään myös oma sisäinen lähestymistapansa riskien ja pääomituksen arviointiin.

Paikallisille valvontaviranomaisille on annettu yleiset toimintaohjeet viivästyntä Solvenssi II -säännöstöä ja sen EU-alueen täytäntöönpanoa odottaessa. Toimintaohjeet koskevat valvontaa siitä, kuinka vakuutusyhtiöt valmistautuvat Solvenssi II:n käyttöönottoon hallintomallin, ennakoivan riskien arvioinnin, viranomaisraportoinnin sekä sisäisten mallien esihakemusten osalta. Vaikka If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life ovat hyvin valmistautuneita näillä osa-alueilla, yhtiöt kehittävät edelleen prosessejaan täyttääkseen kaikki Solvenssi II:n vaatimukset niiden voimaan tullessa.

Tilinpäätös

155 Konsernin IFRS-tilinpäätös

- 155 Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS
- 156 Konsernitase, IFRS
- 157 Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS
- 158 Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS
- 160 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 160 Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- 177 Segmentti-informaatio
- 183 Konsernin liitetiedot

251 Sampo Oyj:n tilinpäätös

- 251 Sampo Oyj:n tuloslaskelma
- 252 Sampo Oyj:n tase
- 253 Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma
- 255 Yhteenveto Sampo Oyj:n merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- 256 Sampo Oyj:n liitetiedot

265 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

266 Tilintarkastuskertomus

Konsernin IFRS-tilinpäätös

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e	Liite	1-12/2013	1-12/2012
Vakuutusmaksutulo	1, 8	5 618	5 413
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2, 10, 18	942	967
Liiketoiminnan muut tuotot		31	35
Korvaukset	3, 8	-3 677	-3 540
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	4	-697	-719
Henkilöstökulut	5	-634	-582
Liiketoiminnan muut kulut	6, 8	-543	-576
Rahoituskulut	10	-58	-75
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	14	686	700
Tilikauden voitto ennen veroja		1 668	1 622
Verot	21, 22, 23	-216	-214
Tilikauden voitto		1 452	1 408
Kauden muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	23, 24		
Muuntoerot		-153	46
Myytavissä olevat rahoitusvarat		233	509
Rahavirtasuojaukset		-0	-1
Osuus osakkuusyrityiden muun laajan tuloksen eristä		-70	9
Verot		-22	-114
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		-13	449
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		-21	44
Verot		7	-13
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		-14	31
TILIKAUDEN LAAJA TULOS		1 425	1 887
Tilikauden voitosta			
Emoyhtiön omistajien osuus		1 452	1 408
Määräysvallattomien osuus		-	-
Tilikauden laajasta tuloksesta			
Emoyhtiön omistajien osuus		1 425	1 887
Määräysvallattomien osuus		-	-
Osakekohtainen tulos (EUR)	9	2,59	2,51

Konsernitase, IFRS

Milj. e	Liite	12/2013	12/2012
Varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	11	25	26
Sijoituskiinteistöt	12	125	122
Aineettomat hyödykkeet	13	752	771
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	14	7 282	7 049
Rahoitusvarat	10, 15, 16, 17, 18, 19	16 824	16 857
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	10, 20	4 616	3 833
Laskennalliset verosaamiset	21	68	78
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	28	422	580
Muut varat	25	1 676	1 729
Käteiset varat	10, 26	785	1 034
Varat yhteensä		32 576	32 079
Velat			
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	28	13 427	13 925
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	29	4 610	3 832
Rahoitusvelat	10, 16, 17, 29	2 193	2 378
Laskennalliset verovelat	21	508	542
Varaukset	30	58	56
Eläkevelvoitteet	31	195	203
Muut velat	32	941	1 123
Velat yhteensä		21 933	22 059
Oma pääoma			
Osakepääoma	34	98	98
Rahastot		1 531	1 531
Kertyneet voittovarot		8 175	7 496
Muut oman pääoman erät		840	896
Emoyhtiön omistajien osuus		10 643	10 020
Määräysvallattomien osuus		-	0
Oma pääoma yhteensä		10 643	10 020
Oma pääoma ja velat yhteensä		32 576	32 079

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Vara- rahasto	Sij. vapaan pääoman rahasto	Voitto- varat	Muunto- erot ¹⁾	Myytävissä olevat rahoi- tusvarat ²⁾	Rahavirta- suojaus ³⁾	Yht.
Raportoitu oma pääoma 1.1.2012	98	0	4	1 527	6 844	91	354	1	8 920
Muutokset tilinpäätösperiaatteissa IAS 19 ⁴⁾					-126				-126
Oikaistu oma pääoma 1.1.2012	98	0	4	1 527	6 718	91	354	1	8 794
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					6				6
Osingonjako					-672				-672
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					-4				-4
Muut oman pääoman muutokset					9				9
Kauden voitto					1 408				1 408
Muut laajan tuloksen erät					31	74	406	-30	480
Oma pääoma 31.12.2012	98	0	4	1 527	7 496	165	760	-29	10 020
Raportoitu oma pääoma 1.1.2013	98	0	4	1 527	7 587	167	760	-29	10 113
Muutokset tilinpäätösperiaatteissa IAS 19 ⁴⁾					-91	-2			-93
Oikaistu oma pääoma 1.1.2013	98	0	4	1 527	7 496	165	760	-29	10 020
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					7				7
Osingonjako					-756				-756
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					-54				-54
Muut oman pääoman muutokset ⁵⁾					19	-19			0
Kauden voitto					1 452				1 452
Muut laajan tuloksen erät					10	-253	216	-1	-27
Oma pääoma 31.12.2013	98	0	4	1 527	8 175	-106	976	-30	10 643

1) Muut laajan tuloksen erät sisältävät myös konsernin omistussuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean vastaavista eristä. Voittovarot sisältävät 25 (-) milj. euron osuuden Nordean etuuspohtojien eläkkeiden vakuutusmatemaattisista voitoista/tappioista. Muuntoerot sisältävät -99 (28) milj. euron osuuden Nordean muuntoeroista. Myytävissä olevat varat puolestaan sisältävät 5 (11) milj. euron osuuden Nordean myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksista. Rahavirtasuojauksista Nordean osuus on -0 (-29) milj. euroa.

2) Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 280 (384) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty -70 (11) milj. euroa.

3) Rahavirtasuojauksista omaan pääomaan on kirjattu kauden arvostusta -0 (-1) milj. euroa.

4) IAS 19 Eläkeveloitteet standardin nettovaikutus voittovarioihin oli -83 (-95) milj. e.

5) Tytäryhtiön muuntoerojen uudelleenluokittelu.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä rahavirtasuojaukseen sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. e	2013	2012
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 668	1 622
Oikaisut:		
Poistot	18	17
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	-133	-290
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-231	-93
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	730	513
Muut oikaisut	-715	-586
Oikaisut yhteensä	-331	-439
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	-553	350
Muut varat	-11	16
Yhteensä	-564	366
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	-14	-169
Muut velat	-276	21
Maksetut tuloverot	-253	-310
Yhteensä	-543	-458
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	230	1 092
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	371	230
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-11	-16
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	360	215
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Maksetut osingot	-747	-663
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	1 214	2 181
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-1 307	-2 362
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-839	-845
Rahavirrat yhteensä	-249	462

Rahavarat tilikauden alussa	1 031	567
Muuntoerot	3	5
Rahavarat tilikauden lopussa	785	1 034
Rahavarojen nettomuutos	-249	462

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:	2013	2012
Saadut korot	574	694
Maksetut korot	-120	-177
Saadut osingot	82	82

**) Sijoitukset sisältävät sijoituskiinteistöt, rahoitusvarat sekä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.*

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. vuoden aikana hankittujen ja myytyjen tytäryhtiöiden ja valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavarioihin sisältyy kassa sekä muita lyhytaikaisia enintään 3 kk:n talletuksia.

Konsernin rahavirtalaskelman liite

Yrityshankinnat 2013

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy hankki Trygin Suomen liiketoiminnan 1.5.2013. Kauppahinta oli 15 milj. euroa. Käteisvaroja siirtyi 93 milj. euroa. Siirtynyt nettovarallisuus oli noin 15 milj. euroa. Veloista suurin osa koostui vakuutusveloista.

Ostetuilla varoilla ja veloilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahavirtalaskelmaan.

Yritysmyynnit 2012

If Skadeförsäkring Holding AB myi venäläisen vakuutusyhtiötoimintaa harjoittavan SOAO Regionin 30.11.2012. Nettokauppahinta oli 8 milj. euroa. Käteisvaroja siirtyi 1 milj. euroa.

Myydyn yhtiön varoilla ja veloilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahavirtalaskelmaan.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sammon konsernitilinpäätös vuodelta 2013 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, "IFRSs") mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Sampo on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2013 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Kuluneella tilikaudella Sampo otti käyttöön seuraavat liiketoimintaansa liittyvät muutetut standardit.

Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) vaatii muiden laajan tuloksen erien ryhmittelyä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tiettyjen ehtojen täytyessä tulosvaikutteisiksi. Muutoksella oli vaikutus konsernin muiden laajan tuloksen erien sekä liitetietojen esittämiseen.

Uudistettu IAS 19 *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) edellyttää kaikkien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin eli ns. putkimenetelmästä on luovuttu ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutoksella oli vaikutus konsernin etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen If-alakonsernissa. Siirtymävaiheessa putkimenetelmään liittyneet tilikauden 2011 lopun kertyneet realisoitumattomat tappiot, n. 126 milj. euroa, pienensivät vertailuvuoden 2012 alkavan taseen omaa pääomaa. Vastaava määrä tilikauden 2012 lopussa oli 93 milj. euroa. Siirtymisen jälkeiset muutokset kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin.

IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) yhdisti yhteen standardiin käyvän arvon määrittämisen ja antoi sille täsmällisen määritelmän. Standardilla oli vaikutus lähinnä konsernin rahoitusinstrumentteja ja sijoituskiinteistöjä koskevien liitetietojen esittämiseen.

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) tarkensi liitetietovaatimuksia mm. taseessa nettomääräisesti

esitettyistä rahoitusinstrumenteista. Muutoksella ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2009 - 2011, toukokuu 2012 sisältävät erityyppisiä, vähemmän merkittäviä muutoksia, joita tehtiin kerralla useampiin standardeihin. Konsernin näkemyksen mukaan muutokset eivät ole olleet merkittäviä Sammon tilinpäätösraportoinnille.

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisöläinsäädäntö sekä viranomaissäännökset. Osa riskeistä vaadittavista liitetiedoista on esitetty konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta-osiossa.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on alkuperäinen hankintameno lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavia osakeperusteisia maksuja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitilinpäätös esitetään euroina pyöristettynä lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 12. helmikuuta 2014.

Konsernitilinpäätös

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Sampo Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiöinä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytäryhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Hankekohtaisesti valitulla käsittelytavalla on vaikutusta sekä kirjattavaan vähemmistöosuuden että liikearvon määrään. Määrä, jolla maksettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus sekä mahdollisesti aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernitilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadintaperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan hankintameno, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyhtiön veloitteiden täyttämiseen. Sijoitus osakkuusyhtiöön sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistusosuuden mukaisesti.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eräänä tuloslaskelmassa. Konsernin osuus osakkuusyhtiön

muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on esitetty konsernin muissa laajan tuloslaskelman erissä.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvonalentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvoa kirjaamalla siitä tulosvaikutteinen arvonalentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruutetaan tehty arvonalennus vastaavasti tulosvaikutteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavaluutta, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta toimintavaluutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittona tai -tappiina tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankintaan liittyvä liikearvo ja käyvän arvon oikaisu käsitellään tilinpäätöksessä kuin

ne olisivat ulkomaisen yksikön varoja ja velkoja. Muuntoerot, jotka syntyvät näiden erien muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, kirjataan omaan pääomaan ja niiden muutos muihin laajan tuloksen eriin.

Muuntoerot, jotka ovat syntyneet ennen konsernin IFRS-standardeihin siirtymispäivää 1.1.2004, on IFRS 1:n salliman helpotuksen mukaisesti oletettu nollan suuruiseksi.

Konsernitilinpäätöksessä on käytetty seuraavaa valuuttakurssia:

	Tilinpäätöspäivän kurssi	Tilikauden keskikurssi
1 euro =		
Ruotsin kruunu	8,8591	8,6522

Segmenttiraportointi

Konsernin segmentointi perustuu liiketoiminta-alueisiin, joiden riskit ja kannattavuuteen vaikuttavat lähtökohdat sekä sääntely-ympäristö poikkeavat toisistaan. Liiketoiminnan valvonta ja ohjaus sekä raportointi johdolle on organisoitu liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin liiketoimintasegmentit ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus- sekä omistusyhteisötoiminta.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoittavat segmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Baltia.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluohjeistukseen sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännesääntöön.

Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja -kulut jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan. Osingot

kirjataan tuotoksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot ja transaktiokulut kirjataan suoraan tulokseen instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Vakuutusten hankkimisesta aiheutuvat menot käsitellään vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusten aktivoituna hankintamenoina. Henkivakuutustoiminnassa hankintamenot käsitellään Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä palkkiokuluina.

Muut palkkiokulut sisältyvät tuloslaskelmaeraan Sijoitustoiminnan nettotuotot.

Vakuutusmaksut

Tuloslaskelmaerä Vakuutusmaksut sisältää vahinko- ja henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutussopimukset ovat pääosin lyhytaikaisia vuosivakuutuksia, jolloin vakuutusmaksu kirjataan vakuutusmaksutuloksi vuosimaksun erääntyessä. Tilinpäätöspäivänä vakuutusmaksutuloa oikaistaan vakuutusmaksuvastuun muutoksella eli sillä osuudella vakuutusmaksutulosta, joka vakuutussopimuksen kattaman ajanjakson perusteella kuuluu seuraavalle tilikaudelle.

Henkivakuutustoiminnan vakuutussopimukseen ja sijoitussopimukseen sisältyvät vastuut ovat pitkäaikaisia, jolloin vakuutusmaksu ja sen perusteella maksettava korvaus eivät yleensä kohtaa samalla tilikaudella. Vakuutusmaksut kirjautuvat maksutuloon vakuutuslajista riippuen pääsääntöisesti maksuperusteisesti. Veloitusperusteisesti kirjautuu osa ryhmäeläkevakuutuksen vakuutusmaksuista.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään kuluna erässä Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin,

myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia seurataan ja hallinnoidaan käyvin arvoin mahdollisimman ajantasaisen ja oikean kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Sijoitukset myös raportoidaan konsernin johdolle käyvin arvoin. Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ovat joukkovelkakirjoja ja oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Vahinkovakuutustoiminnassa on aikaisempina vuosina sovellettu IAS 39:n sallimaa käyvän arvon optiota. Ennen vuotta 2008 hankitut ja edelleen taseessa olevat varat on edelleen arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käyvän arvon optiota sovelletaan lisäksi joissakin pienemmissä vahinkovakuutussegmenttiin kuuluvissa yhtiöissä.

Henkivakuutustoiminnassa vakuutus sopimuksia koskevan standardin IFRS 4 mukaan harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten arvostuksessa noudatetaan kansallisia laskentaperiaatteita, tasoitusmäärää lukuun ottamatta, eli sopimuksia ei arvosteta käypään arvoon. Näiden sopimusten sekä oman pääoman katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan kokonaisuutena ja ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on henkivakuutustoiminnassa määritetty sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa omana eränään. Myös näitä vastaava velka esitetään omana eränään. Lisäksi ulkomaisten tytäryhtiöiden rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset sekä rahoitusinstrumentit, joissa pääinstrumentista ei ole irrotettu kytkettyä johdannaista, on määritetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.

Omistusyhteisötoiminnassa sijoitukset on katsottu pääosin myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä, joka on päivä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai -

velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen lainaa nostettaessa.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä vain silloin, kun netottamiseen on laillinen oikeus ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi.

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Johdannaissopimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Varat merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja -tappioiden, korkotuottojen ja -

kulujen sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset -ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätynä välittömästi kohdistettavissa olevilla transaktiomenoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätynä hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktio-menoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvonmuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai -tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuuserän arvo on alentunut siten, että siitä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johtuvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määräisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoan.

Jos omia velkoja lunastetaan takaisin ennen eräpäivää, velat poistetaan taseesta ja velan kirjanpitoarvon ja lunastuksessa maksetun vastikkeen erotus kirjataan tulokseen.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikäli kyse on NASDAQ OMX:ssä noteeratuista osakkeista. Myös johdannaissojimat arvostetaan viimeiseen kaupantekohintaan. Mikäli rahoitusinstrumentille on olemassa sen markkinariskin kumoava vastaerä, arvostuksessa käytetään tältä osin keskikurssia. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Arvostus tehdään käyttämällä asiaa tuntevien, liiketoimintaan halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetelmää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määrittellä, hankintameno katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvästä arvosta. Tällaisten rahoitusvarojen määrä konsernin taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Kun arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman alkuperäisen kirjaamisen jälkeisen toteutuneen tappion synnyttävän tapahtuman seurauksena ja näillä tapahtumilla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista

tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentumisesta pidetään esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä, että asiakas ei todennäköisesti selviydy maksuvelvoitteistaan konsernille. Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin yksinään merkittävien rahoitusvarojen osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka eivät yksinään ole merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenoon taseeseen merkityistä rahoitusvaroista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen arvioidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksen paranemiseen), arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillistarkasteluun, joka tehdään, kun liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksessa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai osuuden käypä arvo laskee merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen hankintameno.

Päätös siitä, onko arvon alentuminen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii johdon harkintaa. Päätös tehdään tapauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioidaan laadullisten kriteerien lisäksi mm. osakkeen arvon historiallisia muutoksia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen käypä arvo on ollut hankintamenoa alhaisempi. Sampo-konsernissa arvon alentuminen katsotaan yleensä merkittäväksi, kun julkisesti

noteeratun osakkeen tai osuuden käypä arvo alittaa keskimääräisen hankintameno 20 prosenttia ja pitkäaikaiseksi, kun käypä arvo on alittanut hankintameno yli 12 kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden arvo pyritään määrittämään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Merkittävien noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pääomarahastosijoitukset arvostetaan yleisesti alalla vallitsevan käytännön, International Private Equity and Venture Capital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyyttä ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viimeksi mainituissa tapauksissa tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoitukseen liittyvät erityistekijät ja olosuhteet. Sampo tekee pääomarahastosijoituksensa pitääkseen ne rahaston elinkaaren loppuun asti, jolloin rahaston tyypilliseksi toimiajaksi muodostuu 10 - 12 vuotta. Arvio koko rahaston mahdollisesta arvon alentumisesta voidaan yleensä perustellusti tehdä vasta elinkaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että sijoituksesta ei sitä myytäessä saada hankintamenoa vastaavaa määrää, kirjataan arvonalennus.

Saamistodistusten arvon alentumisessa tappion suuruus määritetään pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla oikaistun hankintameno ja tarkasteluhetken käyvän arvon välisenä erotuksena, vähennettynä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen tai osuuden arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään omasta pääomasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena arvonalentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnousu kirjataan suoraan muun laajan tuloksen eriin. Arvon edelleen laskiessa alle hankintameno kirjataan tulosvaikutteinen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja ne sisältävät korko-, luottoriski-, valuutta-, osake- sekä hyödykejohdannaiset. Johdannaissopimukset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen varoiksi, kun niiden käypä arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käypä arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaissopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja -tappiot yhdessä korkotuottojen ja -kulujen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi johdannaisiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 -standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojaautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 -standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisen ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintatavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana siten, että suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena

olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Kuluneella tilikaudella vahinkovakuutustoiminnassa on sovellettu käyvän arvon suojausta.

Henkivakuutustoiminnassa on sovellettu sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen tai velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihto- sekä yhdistettyä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ylimenevä tehoton osuus kirjataan suoraan tulokseen.

Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Kun suojaava johdannainen erääntyy, myydään, suojaussuhde päätetään tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, omaan pääomaan suojauksen loppumishetkeen mennessä kertynyt käyvän arvon muutos jää omaan pääomaan, kunnes se kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Käyvä arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otetut arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruiseksi velaksi lainanantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasing-sopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otettujen hyödykkeiden omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa siirtyy konsernille, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Tällöin hankittu omaisuus erä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava velka merkitään taseeseen muihin velkoihin. Rahoitusleasing-sopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot joko niiden taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettava leasing-vuokra jaetaan velan lyhennykseksi ja korkokuluksi. Korkokulu jaksetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin kaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Muut vuokra-sopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otetun hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä olennainen osa säilyy vuokralle antajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi ja ne sisältyvät vuokralle antajan taseeseen. Muun vuokrasopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan tasaerinä vuokrakuluiksi vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernin vuokralle antaman hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa säilyy konsernilla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät tase-erään

Sijoituskiinteistöt ja niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuotoiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Sitä aiempien hankintojen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenona.

Liikearvo arvostetaan kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintameno määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summana. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenoista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Atk-ohjelmistot	4 - 10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	3 - 10 vuotta

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan neliömäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koituva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollan suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoajoja oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset	20 - 60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset	30 - 60 "
Rakennusten ainesosat	10 - 15 "
Atk-laitteet ja autot	3 - 5 "
Muut koneet ja kalusto	3 - 10 "

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* mukaisesti.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä sekä taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Testissä verrataan yksikön liikearvon sisältävää kirjanpitoarvoa yksiköstä kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallia käyttäen kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen.

Omistusyhteisösegmentin erään sijoitukset osakkuusyhtiöissä yhdistellyt osakkuusyhtiö Nordean sijoitusomaisuuskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon.

Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoihin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukauppoihin perustuvaa kauppaa- arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinalähtöiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos veloitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutussopimukset käsitellään IFRS 4 -standardin mukaisesti joko vakuutussopimuksina tai sijoitussopimuksina. Standardin mukaan vakuutussopimukset luokitellaan vakuutussopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan välillä merkittävää vakuutusriskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitusriskiä eikä merkittävää vakuutusriskiä, luokitellaan sopimus sijoitussopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitussopimukseksi määrää sen arvostuskäytännön.

Sampo käsittelee sopimuksista syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää, yhteistakuuerää sekä näiden muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukseen liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitiilinpäätöksen Riskienhallinta - osiossa.

Jälleenvakuutussopimukset

Jälleenvakuutussopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutussopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvausvelvolliseksi muiden tekemiensä vakuutussopimusten perusteella.

Jälleenvakuutussopimusten perusteella saatavat suoritukset on kirjattu taseessa erään Saamiset jälleenvakuutussopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuuttajien osuuden konsernin jälleenvakuutettujen vakuutussopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Muissa varoissa on lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuuttajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutussopimuksen perusteella toiselle vakuutusyhtiölle, kirjataan velka tase-erään Muut velat.

Jälleenvakuutuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutussaamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosaikutteisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vahinkovakuutus

Vakuutussopimusten luokittelu

Vakuutussopimuksia luokiteltaessa ja niihin liittyviä riskejä tarkasteltaessa toisiinsa kytketyt sopimukset tulkitaan yhdeksi sopimukseksi.

Muina kuin vakuutussopimuksina, eli sopimuksina, joissa riski ei siirry, käsitellään mm. Captive-sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö merkitsee yrityksen ensivakuutuksen ja jälleenvakuuttaa saman riskin sellaisessa vakuutusyhtiössä, joka kuuluu vakuutuksenottajan kanssa samaan konserniin. Vahinkovakuutuksessa on myös sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö myöntää vakuutuksen ja siirtää vakuutusriskin edelleen lopulliselle vakuutuksenantajalle. Nämä ovat ns. Reverse Flow Fronting -sopimuksia. Aikaisemman bruttokäsittelyn sijaan näistä molemmista kirjataan vain

sopimussuhteen nettovaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen. Edellytyksenä nettomääräiselle käsittelylle on, että sopimuksesta nettona kirjattu omapidätys on nolla.

Lisäksi vahinkovakuutuksessa on sopimuksia, joissa vakuutusriski on eliminoitu retrospektiivisellä vakuutusmaksulla, eli ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla suoraan tai vakuutuksen vuosiuudistuksen yhteydessä. Näiden sopimusten rahavirta kirjataan nettomääräisenä suoraan taseeseen kirjaamatta niitä ensin tuloslaskelmaan vakuutusmaksutuotoiksi ja korvauskuluiksi.

Velat vahinkovakuutus sopimuksista

Vakuutusvelka on nettomääräinen sopimusperusteinen velvoite, joka vakuutuksenantajalla on vakuutus sopimuksen perusteella. Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu muodostavat vakuutusvelan, joka vastaa solmittujen vakuutus sopimusten mukaisia velvoitteita.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutus sopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Vahinko- ja jälleenvakuutuksessa vakuutusmaksuvastuu lasketaan yleensä aikaperusteisesti niin kutsutun *pro rata temporaris* -periaatteen mukaisesti. Jos vakuutusmaksutaso katsotaan riittämättömäksi siten, ettei se kata mahdollista korvausmenoja ja liikekuluja, vakuutusmaksuvastuuta on vahvistettava siirtovastuun täydennyksellä ottaen huomioon myös erääntymättömät vakuutusmaksuerät.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei tilinpäätöshetkellä vielä ole raportoitu vakuutusyhtiölle eli ns. IBNR (incurred but not reported) -vahinkoja. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten arvioidut selvittelykulut.

Vahinkoensivakuutuksen ja jälleenvakuutuksen korvausvastuu lasketaan tilastollisin menetelmin tai tapauskohtaisesti yksittäisten vahinkojen perusteella. Useimmiten käytetään näiden menetelmien yhdistelmää siten, että suurvahingot arvioidaan tapauskohtaisesti ja pienehköt vahingot sekä tilinpäätöshetkellä tapahtuneet mutta vielä raportoimattomat vahingot (IBNR) tilastollisin menetelmin. Korvausvastuuta ei diskontata. Tästä poikkeuksena ovat vahinkovakuutuksen

eläkeuotoiset korvaukset, joiden nykyarvo lasketaan yleisesti hyväksytyillä henkivakuutusteknisillä menetelmillä ottaen huomioon oletettu inflaatio ja kuolevuus.

Vahinko- ja jälleenvakuutuksesta saatava vakuutusmaksutulo kirjataan tuloslaskelmaan, kun vakuutuksen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pääsääntöisesti aikaperusteisesti ns. *pro rata temporis* -periaatteen pohjalta. Vakuutusmaksuvastuun riittävyys testataan laskemalla vakuutusmaksuvastuun lisävastuu yhtiöittäin kullekin liiketoiminta-alueelle ja vakuutusluokalle. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan kirjaamalla siirtovastuun täydennys.

Vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmä

Suomen lakisääteisten vahinkovakuutusten (tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten) perusteella maksettavia eläkkeitä, sairaanhoidon sekä lääkinnällisen kuntoutuksen korvauksia korotetaan vuosittain Tel-indeksillä korvausten reaaliarvon säilyttämiseksi. Indeksikorotukset eivät ole vakuutusyhtiöiden vastuulla, sillä ne rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella, ts. kunakin vuonna vakuutusmaksuissa kerätään indeksikorotuksia yhtä paljon kuin niitä kyseisenä vuonna maksetaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että vahinkovakuutusyhtiöt keräävät vakuutusmaksutulojensa yhteydessä kuormituserää, joka tilitetään kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle. Keskusyhteisö jakaa kerätyt jakojärjestelmä määrät siten, että kyseistä vakuutuslajia harjoittava yhtiö saa saman määrän, minkä se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia. Vakuutusyhtiön maksuosuuden suuruus perustuu yhtiön markkinaosuuteen kyseisen vakuutuslajin osalta.

Eläkkeiden indeksikorotuksiin liittyvää jakojärjestelmää ei käsitellä IFRS 4:n mukaisena vakuustustoimintana eikä siitä synny vakuutusyhtiölle riskiä. Siten vakuutusmaksun yhteydessä kerättävää

jakojärjestelmämaksua ei katsota vakuutusmaksutuloksi eikä maksettavaa eläkkeiden indeksikorotusta korvauskuluksi. Koska kerätty indeksikorotus vastaa määrältään maksettuja eläkkeiden indeksikorotuksia, kyseiset erät netotetaan tuloserässä Liiketoiminnan muut kulut. Keskusyhteisöltä mahdollisesti vielä saamatta tai maksamatta oleva osuus tasauserästä esitetään lyhytaikaisena saamisena tai velkana tase-erissä Muut varat tai Muut velat.

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot

Vakuutusten hankintamenot, jotka selkeästi liittyvät vakuutus sopimusten solmimiseen, esitetään taseen varoissa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Hankintamenoina käsitellään vakuutus sopimusten hankkimiseen tai uusimiseen välillisesti tai välittömästi liittyvät toimintakulut kuten palkkiot, markkinointikulut sekä myyntihenkilöstön palkat ja kulut. Vakuutusten hankintamenot jaksotetaan samalla tavalla kuin vakuutusmaksuvastuu. Poistoaika on yleensä korkeintaan 12 kuukautta.

Henkivakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Henkivakuutustoiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutus riski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutusnottajan oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimuksiin ei sisälly vakuutus riskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitus sopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (*Discretionary Participation Feature (DPF)*) on vakuutusnottajan sopimukseen perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutuksille laskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummia tai alennetaan vakuutusmaksuja. Mandatum Lifen tulokinnassa kohtuusperiaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitussidonnaisissa sopimuksissa vakuutusnottaja kantaa sijoitusriskin valitsemalla sijoituskohteet, joihin sopimusten arvonkehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten arvostus

Kaikkiin vakuutus sopimuksiin ja niihin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitus määrän ja sen muutoksen kirjaamista.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitussidonnaisia sopimuksia liittyvä harkinnanvarainen oikeus ylijäämään. Sellaisiin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella vakuutus sopimuksiksi, liittyy vakuutusnottajan oikeus vaihtaa säästöjen tuottorakenne sijoitussidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Velat vakuutus- ja sijoitus sopimuksista ja jälleenvakuutusvarat

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velka kirjataan vakuutusvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Henkivakuutustoiminnan vakuutus teknisen vakuutusvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotasosta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selviämisestä.

Tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvälän muutos on laskettu vaihtuvin kurssein.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutusvelan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen. Ensivakuutuksen maksuperusteissa käytetty laskuperustekorko ts. sopimuksille alkamishetkellä taattu vähimmäistuottotakuu vaihtelee vakuutusten alkamisajankohdan perusteella nolasta 4,5 prosenttiin. Vakuutusvelkaa diskontattaessa on käytetty samaa tai alempaa korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa

Mandatum Lifen harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten ansaittujen etujen vakuutusvelasta on diskontattu 3,5 prosentilla, joka on myös korkein käytetty diskonttauskorko. Lisäksi vuodeksi 2014 Mandatum Life on alentanut enimmäiskoroksi 2,25 prosenttia ja vuodeksi 2015 2,75 prosenttia.

Vakuutusvelan diskonttauskoron ja 4,5 prosentin vähimmäistuottotakuun eron takia vakuutusvelkaan on lisätty laskuperustekorona täydennysvastuuta. Tytäryhtiössä Mandatum Life Insurance Baltic SE diskonttauskorko vaihtelee maittain välillä 2,0–4,0 prosenttia ja vähimmäistuottotakuun keskiarvo välillä 2,0–4,0 prosenttia.

Kuolevuusoletuksilla on olennainen vaikutus vakuutusvelan määrään erityisesti ryhmäeläkevakuutuksessa, jonka vastuu muodostaa noin 32 prosenttia kotimaisen henkivakuutusyhtiön vakuutusvelasta. Ryhmäeläkkeen vakuutusvelan laskennassa käytetään ns. kohorttikuolevuusmallia, joka huomioi vakuutetun iän ja sukupuolen lisäksi myös syntymävuoden. Kohorttikuolevuus olettaa elinajan odotteen kasvavan yhdellä vuodella kymmenen vuoden aikavälillä.

Sijoitussidonnaisten sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Velkojen ja varojen määrät on esitetty liitetiedoissa. Ensivakuutuksen korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Tulevan jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta. Sijoitussidonnaisen vastuun velan katteessa on mukana konserniin kuuluvien yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja. Näitä ei ole eliminoitu omaisuudesta. Eliminointi johtaisi taseen osalta virheelliseen informaatioon, koska vakuutuksenottajat kantavat sijoitukseen liittyvän sijoitusriskin ja lisäksi epätasapainoon sijoitussidonnaisen vakuutusvelan ja sen katteena olevan omaisuuden osalta.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vakuutusvelasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisen velan osuus.

Konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa on kerrottu vastuun velan muutos päättyneen tilikauden aikana sekä vakuutusvelan ennustettu vuosittainen erääntyminen.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään yhtiöittäin kaikista sopimuskannoista ja täydennysstarvetta tarkastellaan yhtiöittäin koko vakuutusvelan riittävyysperusteella. Ei-sijoitussidonnaiseen velkaan kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutustapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekorona että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetken käyttäen swap-korkokäyrää.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Mandatum Lifen tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka olisi vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulkinnan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin kokonaishyvityksen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto. Kokonaishyvitys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrättävistä lisäeduista. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä

omistajille suunnattavaa voitonjakoa. Tarkemmin periaate on selitetty yhtiön internetsivuilla.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Sammolla on etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä Ruotsissa ja Norjassa, muissa maissa eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävin maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat veloitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä yritykselle jää veloitteita tilikauden maksun suorittamisen jälkeenkin ja näiden vakuutusmatemaattisen ja/tai sijoitusriskin kantaa yritys. Veloitteet lasketaan kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen määrän laskennassa käytetään vakuutusmatemaattisia oletuksia. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä on sekä rahastoituja että rahastoimattomia järjestelyjä. Näissä tilikauden eläkekuluksi kirjataan vuoden vakuutusmatemaattisten laskelmien mukainen vanhuuseläkekertymä laskettuna lineaarisesti eläkeiän saavuttamishetken eläkepalkan pohjalta. Tähän lisätään korkokuluina aikaisempien vuosien eläkesitoumusten hyvityksistä/lisäyksistä aiheutuvat laskennalliset vaikutukset. Tilikauden eläkekulut arvioidaan vuoden alussa ja laskelma perustuu muun muassa palkkojen korotusolettamiin, hintainflaatioon eläkesitoumuksen koko keston ajalta sekä sen hetkiseen markkinakorkoon suhteutettuna eläkevelvoitteen duraatioon.

Tilikauden työsuorituksen perustuva eläkemeno sekä nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti eläkekuluihin. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto (poislukien

nettokorko) kirjataan omana eränä muihin laajan tuloksen eriin tilikaudella, jona ne syntyvät.

Eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään järjestelyyn kuuluvat varat käypään arvoon arvostettuina ja näin saatu nettovelka (tai -omaisuus) kirjataan taseeseen omaksi eräkseen.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuus pohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä, ne sisältyvät Mandatum Lifen vakuutusvelkaan ja niiden määrä on epäolennainen.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomiseen perustuva veloitteet kirjataan velaksi silloin kun konserni on todistettavasti sitoutunut lopettamaan yhden tai useamman henkilön työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai myöntämään irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia vapaaehtoisen irtisanoutumisen edistämiseksi tehdyn tarjouksen seurauksena. Etuuksista ei koidu työnantajalle taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, joten ne kirjataan välittömästi kuluksi. Myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä erääntyvät veloitteet diskontataan. Sammossa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ovat irtisanomiseen liittyvät rahapaketit ja eläkepaketit.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana kaksi voimassa olevaa käteisvaroina maksettavaa osakeperusteista kannustinjärjestelmää (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2009 I ja 2011 I). Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes-hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien kannusteyksiköiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimen käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden kannusteyksiköiden määrissä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni

päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta kannusteyksiköiden määrästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Vuoden 2014 alusta lähtien Suomen yhteisöverokanta laski 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Tilikauden verotettava tulo on laskettu vielä 24,5 prosentin mukaan, mutta laskennallisten verojen laskemisessa on käytetty uutta alemmaa prosenttia.

Osakepääoma

Osakkeiden liikkeeseenlaskukulut, jotka ovat suoraan kohdistettavissa uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskemiseen tai liiketoiminnan hankkimiseen, esitetään omassa pääomassa verovaikutukset huomioon ottaen saadun tulon vähennyksenä.

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta. Kun emoyhtiö tai muu konserniyhtiö ostaa emoyhtiön osakkeita, maksettu vastike vähennetään omasta pääomasta ja esitetään erässä Omat osakkeet siihen asti, kunnes osakkeet mitätöidään. Jos osakkeet myöhemmin

myydään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike kirjataan omaan pääomaan.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Sampo esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan ei-kassaperusteisten tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatomisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä ehdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatomisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen tietoon. Arviointi perustuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteutumätiedot voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Sammon keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja -velkojen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat

laatomisperiaatteet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen arviointiin liittyy aina epävarmuutta, sillä vakuutusvelka perustuu tehtyihin arvioihin ja oletuksiin tulevista korvausmenoista. Arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin konsernin omiin tilastoihin aikaisemmista vahinkotapahtumista. Arvioihin liittyvä epävarmuus on yleensä suurempi arvioitaessa uusia vakuutuskantoja tai vakuutuskantoja, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, sillä näistä ei ole vielä saatavilla täydellisiä vahinkotilastoja. Historiatietojen lisäksi vakuutusvelkojen arvioinnissa otetaan huomioon mm. vahinkokehitys, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuden päätökset sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Huomattava osa konsernin vahinkovakuutuksen vakuutusveloista liittyy lakisääteisiin tapaturma- ja liikennevakuutuksiin. Näiden velkojen arviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä huomattavimmat sisältyvät oletuksiin inflaatiosta, kuolevuudesta, diskonttauskoroista sekä lakimuutosten ja oikeuskäytäntöjen vaikutuksista.

Henkivakuutuksen vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuus pohjaiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehdyt arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätösperiaatteiden kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston

perusteella. Tähän liittyy johdon tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottovaateista sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Arvon alentumistestaukset

Liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on pääosin määritetty käyttöarvoon perustuvilla laskemilla. Nämä edellyttävät johdon tekemiä arvioita mm. tulevista kassavirroista, diskonttauskorosta sekä talouden yleisestä inflaatio- ja kasvukehityksestä.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Seuraavat julkistetut standardimuutokset ja uudistukset konserni ottaa käyttöön tilikaudella 2014.

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) määrittää tarkemmin määräysvallan käsitettä konsernitilinpäätökseen yhdistelemisen ratkaisevana tekijänä. Standardin käyttönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää liitetietovaatimuksia koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä kuten esim. osakkuusyhtiöissä ja taseen ulkopuolelle jäävissä yhtiöissä. Uudella standardilla tulee olemaan vaikutus konsernin esittämiin liitetietoihin.

Uudistettu IAS 27 *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset siltä osin, kun niitä ei ole sisällytetty uuteen IFRS 10:een. Standardin käyttönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Uudistettu IAS 28 *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää vaatimukset

pääomaosuusmenettelyn käyttämisestä osakkuus- ja yhteisyritysten käsittelyssä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutos IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoimintasegmentit muodostuvat vahinko- ja henkivakuutustoiminnasta sekä omistusyhteisöstä.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoitavat alueet ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Baltia.

Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Segmenteille on kohdistettu liiketoiminnasta aiheutuvat, joko välittömästi osoitettavissa tai järkevällä perusteella kohdistettavissa olevat, tuotot, kulut, varat ja velat. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu käypiin markkinahintoihin. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Segmenttien poistot on esitetty liitteissä 11 - 13 ja sijoitukset osakkuusyhtiöihin liitteessä 14.

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2013

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 560	1 063	-	-6	5 618
Sijoitustoiminnan nettotuotot	368	569	26	-22	942
Liiketoiminnan muut tuotot	28	4	15	-16	31
Korvaukset	-2 946	-731	-	-	-3 677
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-55	-648	-	6	-697
Henkilöstökulut	-564	-46	-23	-	-634
Liiketoiminnan muut kulut	-493	-54	-11	16	-543
Rahoituskulut	-18	-7	-51	18	-58
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	50	1	635	-	686
Voitto ennen veroja	929	153	589	-3	1 668
Verot	-181	-33	-3	2	-216
Tilikauden voitto	748	119	586	-1	1 452
Kauden muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	-153	0	-	-	-153
Myytavissä olevat rahoitusvarat	134	97	4	-2	233
Rahavirtojen suojaus	-	-0	-	-	-0
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-	-	-70	-	-70
Verot	-25	4	-1	-0	-22
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-45	101	-67	-2	-13
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	7	-	-	-	7
Verot					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-14	-	-	-	-14
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	689	220	520	-3	1 425
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 452
Määräysvallattomien osuus					-
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 425
Määräysvallattomien osuus					-

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2012

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 441	977	-	-5	5 413
Sijoitustoiminnan nettotuotot	359	574	51	-18	967
Liiketoiminnan muut tuotot	33	3	15	-16	35
Korvaukset	-2 876	-669	-	4	-3 540
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-78	-642	-	1	-719
Henkilöstökulut	-521	-42	-18	0	-582
Liiketoiminnan muut kulut	-521	-58	-13	16	-576
Rahoituskulut	-19	-7	-65	16	-75
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	46	0	653	0	700
Voitto ennen veroja	864	136	623	-1	1 622
Verot	-188	-28	1	0	-214
Tilikauden voitto	677	108	624	-1	1 408
Kauden muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	46	0	-	-	46
Myytavissä olevat rahoitusvarat	281	236	-2	-6	509
Rahavirtojen suojaus	-	-1	-	-	-1
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-	-	9	-	9
Verot	-56	-58	0	-0	-114
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	270	177	8	-6	449
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	44	-	-	-	44
Verot	-13	-	-	-	-13
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	31	-	-	-	31
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	947	286	631	-7	1 887
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 408
Määräysvallattomien osuus					-
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 887
Määräysvallattomien osuus					-

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 2013

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	5	4	-	25
Sijoituskiinteistöt	22	107	0	-4	125
Aineettomat hyödykkeet	590	162	0	-	752
Sijoitukset osakkuusyrittöissä	374	1	6 906	-	7 282
Rahoitusvarat	11 265	5 122	3 148	-2 712	16 824
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	4 623	-	-7	4 616
Laskennalliset verosaamiset	58	0	14	-4	68
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	420	3	-	-	422
Muut varat	1 559	81	47	-10	1 676
Käteiset varat	282	222	280	-	785
Varat yhteensä	14 586	10 327	10 399	-2 736	32 576
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 500	3 927	-	-	13 427
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	4 617	-	-7	4 610
Rahoitusvelat	373	111	2 045	-336	2 193
Laskennalliset verovelat	381	128	-	-1	508
Varaukset	58	-	-	-	58
Eläkevelvoitteet	195	-	-	-	195
Muut velat	694	129	129	-11	941
Velat yhteensä	11 202	8 912	2 174	-355	21 933
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					8 175
Muut oman pääoman erät					840
Emoyhtiön omistajien osuus					10 643
Määräysvallattomien osuus					-
Oma pääoma yhteensä					10 643
Oma pääoma ja velat yhteensä					32 576

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 2012

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	5	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	27	95	4	-4	122
Aineettomat hyödykkeet	606	164	0	-	771
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	362	0	6 687	-	7 049
Rahoitusvarat	11 200	5 269	3 028	-2 641	16 857
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 834	-	-1	3 833
Laskennalliset verosaamiset	65	0	18	-5	78
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	577	3	-	-	580
Muut varat	1 592	109	41	-13	1 729
Käteiset varat	407	154	473	-	1 034
Varat yhteensä	14 852	9 635	10 256	-2 663	32 079
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 854	4 071	-	-	13 925
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 833	-	-1	3 832
Rahoitusvelat	362	105	2 181	-270	2 378
Laskennalliset verovelat	389	153	-	-0	542
Varaukset	56	-	-	-	56
Eläkevelvoitteet	203	-	-	-	203
Muut velat	807	177	152	-13	1 123
Velat yhteensä	11 671	8 340	2 333	-284	22 059
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					7 496
Muut oman pääoman erät					896
Emoyhtiön omistajien osuus					10 020
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					10 020
Oma pääoma ja velat yhteensä					32 079

Maantieteellinen informaatio

Milj. e	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Baltia	Yhteensä
2013						
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta						
Vahinkovakuutustoiminta	1 005	1 371	1 616	399	114	4 505
Henkivakuutustoiminta	1 031	-	-	-	32	1 063
Omistusyhteisö	41	-	-	-	-	41
Yhteensä	2 077	1 371	1 616	399	146	5 608
Pitkäaikaiset varat						
Vahinkovakuutustoiminta	109	515	22	350	6	1 002
Henkivakuutustoiminta	274	-	-	-	1	275
Omistusyhteisö	4	6 906	-	-	-	6 910
Yhteensä	388	7 421	22	350	7	8 187
2012						
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta						
Vahinkovakuutustoiminta	910	1 321	1 630	389	113	4 363
Henkivakuutustoiminta	944	-	-	-	33	977
Omistusyhteisö	66	-	-	-	-	66
Yhteensä	1 920	1 321	1 630	389	146	5 406
Pitkäaikaiset varat						
Vahinkovakuutustoiminta	110	529	23	338	11	1 011
Henkivakuutustoiminta	264	-	-	-	1	265
Omistusyhteisö	8	6 687	-	-	-	6 696
Yhteensä	382	7 217	23	338	12	7 972

Tuotot sisältävät vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot, henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon vakuutuksen myöntämisaan mukaan sekä omistusyhteisösegmentin sijoitustoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyhtiöihin, aineelliset käyttöomaisuus-hyödykkeet sekä sijoituskiinteistöt.

Konsernin liitetiedot

184	1 Vakuutusmaksutulo	221	21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat
186	2 Sijoitustoiminnan nettotuotot	223	22 Verot
190	3 Korvauskulut	223	23 Tulosvaikuttisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät
193	4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	224	24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät tiedot
194	5 Henkilöstökulut	224	25 Muut varat
195	6 Liiketoiminnan muut kulut	226	26 Käteiset varat
196	7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi	227	27 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
197	8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos	232	28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
198	9 Osakekohtainen tulos	232	29 Rahoitusvelat
198	10 Rahoitusvarat ja velat	234	30 Varaukset
199	11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	234	31 Eläkevelvoitteet
201	12 Sijoituskiinteistöt	238	32 Muut velat
204	13 Aineettomat hyödykkeet	239	33 Ehdolliset velat ja sitoumukset
206	14 Sijoitukset osakkuusyrityksissä	241	34 Oma pääoma
207	15 Rahoitusvarat	242	35 Lähipiiritiedot
214	16 Käyvät arvot	243	36 Kannustinjärjestelmät
215	17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia	244	37 Tilintarkastajan palkkiot
218	18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset	244	38 Oikeudenkäynnit
220	19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi	244	39 Sijoitukset tytäryhtiöissä
220	20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	245	40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä
		250	41 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

1 Vakuutusmaksutulo

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 674	4 590
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	94	109
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 768	4 698
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-208	-258
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	4 560	4 441
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-46	-79
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-10	1
Vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-55	-78
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä, netto	4 505	4 363

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusopimukset	624	591
Jälleenvakuutusopimukset	4	2
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	628	593
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	623	588
Sijoitusopimukset	440	389
Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo yhteensä ¹⁾	1 063	977
Segmenttien väliset eliminoinnit	-6	-5
Konserni yhteensä	5 618	5 413

1) Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä nro 4, "Vakuutus- ja sijoitusopimusten velkojen muutos".

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon jakautuminen

Milj. e	2013	2012
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	153	168
Vakuutusmaksutulo sijoitussidonnaisista vakuutusopimuksista	469	421
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	1	1
Yhteensä	624	591
Jälleenvakuutusopimukset	4	2
Sijoitusopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	0	0
Maksutulo sijoitussidonnaisista sopimuksista	440	389
Yhteensä	440	389
Vakuutus- ja sijoitusopimukset yhteensä	1 068	983
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä	1 063	977
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutusopimukset	291	320
Kertamaksut, vakuutusopimukset	333	271
Kertamaksut, sijoitusopimukset	440	389
Yhteensä	1 064	981

2 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-5	-12
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	0	3
Voitot/tappiot	-0	4
Osakkeet		
Voitot/tappiot	6	0
Osinkotuotot	0	0
Yhteensä	7	7
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	22	18
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	317	379
Arvonalentumistappiot	-0	3
Voitot/tappiot	13	11
Osakkeet		
Voitot/tappiot	57	12
Arvonalentumistappiot	-4	-27
Osinkotuotot	37	40
Yhteensä	419	418
Yhteensä rahoitusvaroista	443	430
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	-0	1
Muut	-1	-1
Yhteensä muista varoista	-1	0
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-4	-3
Diskonttauksen purkuvaikutus	-55	-57

Palkkiokulut		
Omaisuudenhoito	-15	-11
Vahinkovakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	368	359

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -63 milj. euroa (28) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Henkivakuutustoiminta

Milj.e	2013	2012
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	6	42
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	1	3
Voitot/tappiot	0	-1
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	0
Osinkotuotot	0	0
Yhteensä	2	3
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	46	34
Voitot/tappiot	-27	37
Osakkeet		
Voitot/tappiot	210	237
Osinkotuotot	13	11
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	-1	1
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	29	-26
Yhteensä	270	294
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	1	1
Voitot/tappiot	-5	1
Yhteensä	-4	1
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	115	144
Voitot/tappiot	2	13
Osakkeet		
Voitot/tappiot	111	37
Arvon alentumistappiot	-33	-37
Osinkotuotot	87	67
Yhteensä	282	224

Yhteensä rahoitusvaroista	555	563
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	1	-0
Arvon alentumistappiot	0	-2
Muut	2	4
Yhteensä muista varoista	2	2
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuu denhoito	-13	-13
Palkkiotuotot	25	22
Yhteensä	11	9
Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	569	574

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 70 milj. euroa (2) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	8	23
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	1	0
Voitot/tappiot	-6	-0
Yhteensä	-5	-0
Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	16	21
Voitot/tappiot	-	3
Osakkeet		
Voitot/tappiot	5	-0
Arvon alentumistappiot	-0	-1
Osinkotuotot	1	5
Yhteensä	22	28
Yhteensä rahoitusvaroista	25	51
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	1	0
Muut	-0	-0
Yhteensä muista varoista	1	0

Palkkiotuotot	-0	-0
Omistusyhteisön sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	26	51
Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 4 milj. euroa (2) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-22	-18
Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	942	967

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista.

Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmalla.

Vahinkovakuutustoiminnassa eläkemuoitoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eräänään. Eläkemuoitoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkemuoitoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkemuoitoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 Korvauskulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013			2012		
	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Netto	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Netto
Vahinkovakuutus						
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 718	21	-1 697	-1 694	30	-1 665
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-715	19	-696	-894	166	-727
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-633	13	-620	-622	13	-609
Korvausten selvittelykulut	-4	0	-4	2	-	2
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	-7	0	-7	-9	-	-9
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-3 078	53	-3 025	-3 218	209	-3 009
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 274	165	-1 108	-1 426	139	-1 288
Eläkemuotoiset korvaukset	-77	0	-77	-20	-0	-20
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	915	-140	775	938	-100	837
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	508	-18	489	647	-44	603
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	71	7	79	139	-6	133
Maksetut korvaukset						
Maksetut korvaukset	-2 991	186	-2 805	-3 121	168	-2 952
Maksetut eläkemuotoiset korvaukset	-129	-	-129	-42	-	-42
Maksetut korvaukset yhteensä	-3 120	186	-2 935	-3 163	168	-2 995
Korvausvastuun muutos						
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	199	-121	79	44	66	110
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-126	-5	-131	25	-31	-6
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	45	0	45	13	-0	13
Korvausten selvittelykulut	-4	-	-4	2	-	2
Korvausvastuun muutos yhteensä	114	-126	-12	84	35	119
Vahinkovakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-3 006	60	-2 946	-3 079	203	-2 876

Eläkemuotoisten korvausten vastuuvélka arvostetaan yleisten vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Huomioon otetaan odotettu inflaatio sekä kuolevuus. Vastaiset eläkesuoritukset diskontataan korolla, joka vastaa odotettavissa olevia sijoitustuottoja. Eläkemuotoisten korvausten diskonttauksen purkautumisen johdosta vakuutustekniseen tulokseen lisätään vastaava sijoitustuotto. Suomen vahinkovakuutuksen piiriin kuuluvien tuntemattomien eläkevahinkojen korvausvastuu diskontataan. Vuonna 2013 korvausvastuu oli 282 milj. euroa (289). Diskonttaamaton määrä oli 453 milj. euroa (513). Valuuttakurssimuutokset kasvattivat diskontattua korvausvastuuta noin 9 milj. euroa. Hankitut liiketoiminnot lisäsivät korvausvastuuta noin 9 milj. euroa. Todellista laskua 15 milj. euroa aiheutui mm. liikennevakuutuksen sekä tapaturmavakuutuksen vastuuvélan määrittämisen mallimuutoksista.

Eläkeuotoisten korvausten vastuovelkaa laskettaessa käytetyt korkokannat maittain (%):

	2013	2012
Ruotsi	1,19 %	0,18 %
Suomi	2,50 %	3,00 %
Tanska	2,00 %	2,00 %

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Vakuutusopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-50	-77	-0	-3	-50	-80
Muut vakuutukset	-0	-0	-0	-1	-0	-1
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-160	-155	0	4	-160	-152
Yhteensä	-211	-233	0	0	-210	-233
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-344	-346	24	51	-320	-296
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-12	-10	-16	-10	-29	-20
Yhteensä	-357	-357	8	41	-349	-315
Jälleenvakuutus						
	-1	-1	-1	0	-2	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-568	-590	7	41	-561	-548
Jälleenvakuuttajien osuus	3	4	-1	0	2	4
Vakuutusopimukset yhteensä	-565	-586	7	41	-559	-545
Sijoitusopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-1	-1	-	-	-1	-1
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-172	-123	-	-	-172	-123
Sijoitusopimukset yhteensä	-173	-124	-	-	-173	-124
Henkivakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-738	-710	7	41	-731	-669

Maksetut korvaukset korvauslajeittain

Milj. e	2013	2012
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-10	-8
Kuolemantapauskorvaukset	-21	-26
Säästösummien takaisinmaksut	-9	-33
Vahingonselvittelykulut	-0	-0
Muut	-10	-10
Yhteensä	-50	-77
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-115	-89
Kuolemantapauskorvaukset	-34	-27
Säästösummien takaisinmaksut	-12	-40
Vahingonselvittelykulut	0	-0
Yhteensä	-160	-155
Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-319	-320
Takaisinostot	-20	-19
Kuolemantapauskorvaukset	-5	-7
Vahingonselvittelykulut	-0	-0
Yhteensä	-344	-346
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Takaisinostot	-9	-8
Kuolemantapauskorvaukset	-4	-2
Muut	-0	-0
Yhteensä	-12	-10
Jälleenvakuutusopimukset	-1	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-569	-590
Jälleenvakuuttajien osuus	3	4
Vakuutusopimukset yhteensä	-565	-586
Sijoitusopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-0	-0
Säästösummien takaisinmaksut	-0	-0
Yhteensä	-1	-1

Sijoitussopimukset		
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-170	-123
Säästösummien takaisinmaksut	-2	-0
Yhteensä	-172	-123
Sijoitussopimukset yhteensä	-173	-124
Maksetut korvaukset, brutto	-741	-714
Maksetut korvaukset, netto	-738	-710
Segmenttien väliset eliminoinnit	-	4
Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	-3 677	-3 541

4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-46	-79
Jälleenvakuuttajien osuus	-10	1
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-55	-78

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	19	47
Muut sopimukset	0	0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-232	-214
Yhteensä	-213	-167
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	102	83
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-183	-229
Yhteensä	-80	-146
Jälleenvakuutusopimukset	-3	0
Vakuutusopimukset yhteensä	-296	-313
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Vakuutusopimukset yhteensä, netto	-296	-313

Sijoitussopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	2	1
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-353	-330
Sijoitussopimukset yhteensä	-352	-329
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos yhteensä, brutto		
	-648	-642
Henkivakuutustoiminnan vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos yhteensä, netto		
	-648	-642
Segmenttien väliset eliminoinnit	6	1
Konserni yhteensä	-697	-719

5 Henkilöstökulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-390	-381
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-22	-16
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	-51	-44
- etuusperusteiset järjestelyt (liitetieto 31)	-22	-7
Muut henkilösivukulut	-79	-73
Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-564	-521

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-33	-31
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-5	-3
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-5	-5
Muut henkilösivukulut	-3	-2
Henkivakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-46	-42

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8	-8
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-12	-7
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-3	-3
Muut henkilösivukulut	-1	-1
Omistusyhteisön henkilöstökulut yhteensä	-23	-18

Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	-634	-582

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 36 Kannustinjärjestelmät.

6 Liiketoiminnan muut kulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Tietohallintokulut		
Muut henkilöstökulut	-16	-17
Markkinointikulut	-44	-45
Poistot	-11	-9
Vuokrat	-53	-53
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	3	10
Ensivakuutuksen palkkiot	-180	-184
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	18	19
Muut	-108	-144
Vahinkovakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-393	-422

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Tietohallintokulut	-12	-14
Muut henkilöstökulut	-2	-2
Markkinointikulut	-3	-4
Poistot	-3	-4
Vuokrat	-3	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-10	-8
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	0	-1
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	2	1
Muut	-23	-24
Henkivakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-54	-58

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista.

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Tietohallintokulut	-0	-0
Muut henkilöstökulut	-0	-0
Markkinointikulut	-2	-1
Poistot	-0	-0
Vuokrat	-1	-1
Muut	-8	-9
Omistusyhteisön liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-11	-13
Omistusyhteisön erä Muut muodostuu mm. konsulttipalkkioista sekä vuokra- ja muista hallintokuluista.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	16	16
Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	-543	-576

7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi

Milj. e	2013	2012
Vakuutusmaksutuotot	4 505	4 363
Korvauskulut	-3 215	-3 142
Liikekulut	-755	-738
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	2	3
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	65	89
Vakuutustekninen kate	601	574
Sijoitustoiminnan nettotuotto	405	397
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-120	-146
Muut tuotot ja kulut	43	39
Liikevoitto	929	864

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2013	2012
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-269	-266
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-525	-528
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-245	-240
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-26	-30
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	-15	-11
Yhteensä	-1 081	-1 075

8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos

Milj. e	Tapaturma ja sairaus	Moottoriajoneuvot ja neuvostuu	Moottoriajoneuvot, muut luokat	Meri, lento ja tavarankuljetus	Palo- ja muu omaisuusvahinko	Vastuu	Luotto ja takaus
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2013	772	689	1 334	148	1 367	216	3
2012	738	693	1 291	150	1 366	203	3
Vakuutusmaksutuotot vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2013	757	695	1 308	147	1 359	211	2
2012	720	694	1 249	148	1 352	203	2
Korvauskulut, brutto ¹⁾							
2013	-560	-508	-918	-93	-966	-105	-1
2012	-477	-499	-911	-66	-1 006	-96	-1
Liikekulut, brutto ²⁾							
2013	-135	-144	-195	-26	-207	-31	-0
2012	-125	-144	-191	-26	-208	-31	-0
Jälleenvakuutustoiminnan tulos							
2013	-2	-2	-2	-10	-81	-32	0
2012	-18	5	-2	-25	-70	-34	-0
Vakuutustekninen tulos							
2013	60	41	193	18	105	42	1
2012	100	56	145	31	68	42	1

Milj. e	Oikeusturva	Muut	Ensivakuutus yhteensä	Jälleenvakuutus	Eliminoinnit	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista yhteensä, brutto						
2013	40	112	4 680	94	-6	4 768
2012	34	117	4 596	109	-6	4 698
Vakuutusmaksutuotot vakuutussopimuksista yhteensä, brutto						
2013	39	113	4 631	97	-6	4 723
2012	34	116	4 519	106	-6	4 619
Korvauskulut, brutto ¹⁾						
2013	-26	-48	-3 226	-56	6	-3 276
2012	-24	-170	-3 250	-100	4	-3 345
Liikekulut, brutto ²⁾						
2013	-7	-14	-760	-24	11	-773
2012	-6	-10	-742	-26	13	-755
Jälleenvakuutustoiminnan tulos						
2013	-0	-14	-144	-2	6	-140
2012	0	99	-46	7	6	-34
Vakuutustekninen tulos						
2013	6	37	501	16	17	534
2012	3	35	481	-13	17	485

1) Korvauskuluihin kohdistettu toimintokohtaisia liikekuluja 269 milj. euroa (271).

2) Liikekuluihin sisältyy muita vakuutusteknisiä tuottoja 28 milj. euroa (33) ja muita vakuutusteknisiä kuluja 26 milj. euroa (30).

9 Osakekohtainen tulos

Milj. e	2013	2012
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 452	1 408
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	560	560
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	2,59	2,51

10 Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät Rahoitusvarat sekä Käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuotot/ Korkokulut	2013 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	78	1	37	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	50	1	7	-	0
Lainat ja muut saamiset	1 051	23	-11	-	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	16 430	427	187	-38	125
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	17 609	453	220	-38	125
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	53	-	-		
Muut rahoitusvelat	2 140	-73	16		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 193	-73	16		

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuotot/ Korkokulut	2012		Osinkotuotot
			Voitot/ tappiot	Arvonl. tappiot	
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	168	2	32	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	70	6	3	-	0
Lainat ja muut saamiset	1 142	19	0	-	-
Myytävässä olevat rahoitusvarat	16 511	526	75	-62	112
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	17 891	554	111	-62	112
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	62	-	-		
Muut rahoitusvelat	2 316	-85	10		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 378	-85	10		

11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto
1.1.		
Hankintameno	154	146
Kertyneet poistot	-138	-131
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	16
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	16
Lisäykset	9	9
Vähennykset	-1	-2
Poistot	-8	-8
Valuuttakurssierot	-1	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	16
31.12.		
Hankintameno	162	154
Kertyneet poistot	-146	-138
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	16

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013			2012		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4	8	12	4	7	12
Kertyneet poistot	-1	-6	-6	-0	-5	-6
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	5	4	2	6
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	5	4	2	6
Lisäykset	-	-	0	-	0	0
Poistot	-	-	0	-0	-0	-1
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	5	4	2	5
31.12.						
Hankintameno	4	8	12	4	8	12
Kertyneet poistot	-1	-6	-6	-1	-6	-6
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	5	4	2	5

Omistusyhteisö

Milj. e	2013			2012		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-2	-3	-1	-2	-3
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	3	4	1	3	4
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	3	4	1	3	4
Lisäykset	0	0	0	-	0	0
Poistot	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	3	4	1	3	4
31.12.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-2	-3	-1	-2	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	3	4	1	3	4
Milj. e				2013	2012	
Konserni yhteensä				25	26	

Segmenttien tase-erä koneet ja kalusto sisältää atk-laitteet ja toimistokalusteet.

12 Sijoituskiinteistöt

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
1.1.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-7	-6
Kertyneet arvonalentumiset	-0	-2
Kirjanpitoarvo 1.1.	27	26
Kirjanpitoarvo 1.1.	27	26
Vähennykset	-5	-0
Poistot	-1	-1
Arvonalentumistappiot	-1	-1
Arvonalentumistappioiden peruutukset	1	2
Valuuttakurssierot	-1	0
Muut muutokset	2	1
Kirjanpitoarvo 31.12.	22	26
31.12.		
Hankintameno	29	34
Kertyneet poistot	-7	-7
Kertyneet arvonalentumiset	-0	-0
Kirjanpitoarvo 31.12.	22	27
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	3	3
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	1	2
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	1
- yli viiden vuoden kuluttua	0	0
Yhteensä	2	3
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	-2
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-2	-3
Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	23	23

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
1.1.		
Hankintameno	157	150
Kertyneet poistot	-45	-42
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 1.1.	95	92
Kirjanpitoarvo 1.1.	95	92
Lisäykset	17	8
Vähennykset	-2	0
Poistot	-3	-3
Arvonalentumistappiot	-1	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	107	95
31.12.		
Hankintameno	172	158
Kertyneet poistot	-48	-45
Kertyneet arvonalentumiset	-17	-17
Kirjanpitoarvo 31.12.	107	95
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	13	15
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	6	6
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	14	11
- yli viiden vuoden kuluttua	2	3
Yhteensä	22	20
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-7	-8
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	-1
Yhteensä	-9	-8
Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	125	112

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
1.1.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	-0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	4
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	4
Vähennykset	-4	-0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	4
31.12.		
Hankintameno	0	4
Kertyneet poistot	0	-0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	4
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	0	0
Omistusyhteisön sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	0	4
Segmenttien väliset eliminoinnit	-4	-4
Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	125	122

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen määräytys ja hierarkia on esitetty liitteessä 17. Tämän määräytyksen mukaan sijoituskiinteistöt kuuluvat tasolle 2.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

13 Aineettomat hyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	585	125	710
Kertyneet poistot	-	-104	-104
Kirjanpitoarvo 1.1.	585	21	606
Kirjanpitoarvo 1.1.	585	21	606
Valuuttakurssierot	0	-2	-2
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	7	7
Vähennykset	0	-	0
Poistot	-	-3	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	23	608
31.12.			
Hankintameno	585	130	715
Kertyneet poistot	-	-107	-107
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	23	608

Milj. e	2012		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	580
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	576
Valuuttakurssierot	22	1	22
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	6	6
Vähennykset	0	-1	-1
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	17	602
31.12.			
Hankintameno	585	125	710
Kertyneet poistot	-	-104	-104
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	21	606

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013			2012		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	153	42	195	153	0	153
Kertyneet poistot	-	-31	-31	-	0	0
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	11	164	153	0	153
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	11	164	153	12	165
Lisäykset	-	1	1	-	2	2
Poistot	-	-3	-3	-	-3	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	9	162	153	11	164
31.12.						
Hankintameno	153	43	196	153	42	195
Kertyneet poistot	-	-34	-34	-	-31	-31
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	9	162	153	11	164
Milj. e				2013	2012	
Konserni yhteensä				770	771	

Segmenttien muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista.

Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alakonsernin sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (jäljempänä Mandatum Life).

Yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, koroista, marginaaleista, pääomarakenteesta sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatum Lifen osalta käyttöarvomalliin vaikuttaa merkittävästi vastuovelkojen pitkän aikavälin kehitys, jonka ennustetaan vaikuttavan muun muassa vaadittavaan vakavaraisuuspääomaan ja siten kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Tämän vuoksi myös Mandatum Lifen ennusteperiodi on pidempi, 10 vuotta. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä pääoman painotetulla keskimääräisellä kustannuksella (weighted average cost of capital), joka Ifin osalta on 9,4 prosenttia ja Mandatum Lifen osalta 9,7 prosenttia. Luvut ovat noussee hieman edellisvuodesta johtuen koronnoususta pohjoismaisissa valtionobligatioissa.

Johdon hyväksymät If-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2014 - 2016. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 prosentin kasvuvauhtia. Myös Mandatum Lifelle on vuoden 2023 jälkeisille kausille käytetty 2 prosentin kasvuvauhtia, jonka molemmissa tapauksissa uskotaan olevan lähellä odotettua inflaatiota.

Mandatum Lifen osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 180 miljoonalla eurolla. Käytetyllä laskentatekniikalla esimerkiksi noin 1,4 prosentin nousu pääoman painotetussa keskimääräisessä kustannuksessa johtaisi tilanteeseen, jossa kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi sama kuin yksikön kirjanpitoarvo.

If-konsernin osalta johto katsoo, että mikään jokseenkin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksiköiden kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

14 Sijoitukset osakkuusyhtiöissä

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2013

Milj. e

Nimi	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo*)	Omistus-osuus %	Varat/Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Nordea Bank Abp	6 906	8 413	21,25	630 434 / 601 225	9 891	3 116
Topdanmark A/S	363	603	27,98	7 980 / 7 278	1 187	167
Autovahinkokeskus Oy	3		35,50	9 / 1	9	0
Consulting AB Lennemark & Andersson	1		22,00	11 / 6	17	1
Urzus Group AS	2		28,60	11 / 10	8	-4
Svithun Assuranse AS (Norway)	1		33,00	1 / 1	2	0
Watercircles Skandinavia AS (Norway)	4		39,60	7 / 10	6	-4

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2012

Milj. e

Nimi	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo*)	Omistus-osuus %	Varat/Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Nordea Bank Abp	6 687	6 226	21,25	668 178 / 640 173	9 998	3 126
Topdanmark A/S	352	512	25,44	8 291 / 7 612	1 253	178
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	8	1
Consulting AB Lennemark & Andersson	1		21,98	16 / 1	16	1
Urzus Group AS	3		28,57	4 / -6	4	-6
Svithun Assuranse AS (Norway)	1		33,00	2 / 0	2	0
Watercircles Skandinavia AS (Norway)	2		27,68	3 / -4	3	-4

*) Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo

Muutokset sijoituksissa osakkuusyhtiöihin

Milj. e	2013	2012
Osuudet 1.1.	7 049	6 593
Osuus kauden tuloksesta	686	700
Lisäykset	3	3
Vähennykset	-293	-224
Muutokset osakkuusyhtiön omassa pääomassa	-128	-21
Muuntoerot	-36	-1
Osuudet 31.12.	7 282	7 049

Osakkuusyhtiöiden kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 1 102 milj. euroa (1 100), josta Nordean osuus 978 milj. euroa (978).

Sammon omistus Nordeassa

Nordea on kansainvälinen pankki, jolla on johtava asema suuryrityspalveluissa sekä vähittäispankki- ja private banking -toiminnassa. Nordealla on noin 1 400 konttoria, puhelinpalvelu kaikissa Pohjoismaissa sekä verkkopankki. Konsernilla on myös Pohjoismaiden ja Itämeren alueen laajin jakeluverkosto, johon kuuluu yli 260 konttoria Venäjällä, Puolassa, Liettuassa, Latviassa ja Virossa.

Nordea on yhdistelty Sammon konsernitiilinpäätökseen osakkuusyhtiönsä 31.12.2009 alkaen, jolloin omistusosuus oli 20,05 %. Tilikaudella 2013 omistusosuus oli 21,25 %:ia ja hankintaan sisältyvä liikearvo 978 milj. euroa.

Sammon osuus Nordean tuloksesta jakautui seuraavasti 31.12.2013:

Milj. e

Osuus Nordean tilikauden tuloksesta	662
Poisto asiakassuhteista	-35
Laskennallisen veron muutos	8
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	635

15 Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamistarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Vahinkovakuutustoiminnassa on tilikaudella sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on käytetty sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Milj. e

	2013	2012
Vahinkovakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	5	49
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	2	22
Lainat ja muut saamiset	246	85
Myytävissä olevat rahoitusvarat	11 012	11 045
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	11 265	11 200
Henkivakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	33	60
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	48	48
Lainat ja muut saamiset	19	23
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 023	5 138
Henkivakuutustoiminta yhteensä	5 122	5 269
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	41	59
Lainat ja muut saamiset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	737	599

Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 148	3 028
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 712	-2 641
Konserni yhteensä	16 824	16 857

Vahinkovakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde-et. nimell.arvo	2013		Kohde-et. nimell.arvo	2012		
		Käypä arvo Saamiset	Velat		Käypä arvo Saamiset	Velat	
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset							
Korkojohdannaiset							
OTC-johdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	1 165	-	4	50	0	1	
Pörssijohdannaiset							
Korkofutuurit	85	1	1	163	2	-	
Korkojohdannaiset yhteensä	1 250	1	5	213	2	1	
Valuuttajohdannaiset							
OTC-johdannaiset							
Valuuttatermiinit	2 147	4	20	2 173	37	36	
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	42	0	-	-	-	-	
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 189	4	20	2 173	37	36	
Osakejohdannaiset							
OTC-johdannaiset							
Osake- ja osakeindeksiopiot	0	0	-	0	0	-	
Vahinkovakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	3 439	5	25	2 386	40	37	
Suojaavat johdannaissopimukset							
Käypää arvoa suojaavat							
Valuuttatermiinit	-	-	-	372	9	1	
Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	3 439	5	25	2 759	49	38	

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2013	2012
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	-	3
Pankkien liikkeeseen laskemat	-	16
Muut saamistodistukset	0	1
Saamistodistukset yhteensä	0	19

Osakkeet ja osuudet		
Muut kuin listatut	2	2
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	2	22
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Muut	245	83
Lainat ja muut saamiset yhteensä	246	85
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	1 327	152
Pankkien liikkeeseen laskemat	2 741	3 729
Muut saamistodistukset	5 462	5 794
Saamistodistukset yhteensä	9 531	9 675
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 277	1 240
Muut	205	130
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 481	1 370
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	11 012	11 045
Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 242 milj. euroa (323).		
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	11 265	11 200

Henkivakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde-et. nimell.arvo	2013 Käypä arvo		Kohde-et. nimell.arvo	2012 Käypä arvo	
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	5 978	25	7	778	19	2
Luottoriskinvaihtosopimukset	508	0	2	531	0	2
Yhteensä	6 486	25	10	1 309	19	3
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	955	7	1	1 149	17	2
OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myydyt	0	0	0	99	1	0
Valuuttajohdannaiset yhteensä	955	7	1	1 248	17	2
Osakejohdannaiset						
Pörssijohdannaiset						
Osake- ja osakeindeksiopiot	1	0	0	-	-	-
Henkivakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	7 441	32	11	2 556	37	5
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	501	1	0	575	23	-
Koronvaihtosopimukset	0	0	0	-	-	-
Käypää arvoa suojaavat yhteensä	501	1	-	575	23	0
Rahavirtoja suojaavat						
Koronvaihtosopimukset	0	-	-	9	0	-
Henkivakuutuksen suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	501	1	-	584	23	0
Henkivakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	7 943	33	11	3 141	60	5

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty termiinisopimusten korkoelementti.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen valuuttajohdannaisten nettotulos oli 18 (12) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuva nettotulos myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta oli -18 (-11) milj. euroa.

Rahavirtojen suojaus

Rahavirtaa suojaavat korkojohdannaiset eräänntyivät tilikaudella eikä uusia rahavirran suojauksia ole aloitettu.

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2013	2012
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	11	12
Pankkien liikkeeseen laskemat	35	35
Saamistodistukset yhteensä	46	47
Listatut osakkeet ja osuudet	2	1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	48	48
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Lainat	18	22
Lainat ja muut saamiset yhteensä	19	23
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	727	12
Pankkien liikkeeseen laskemat	632	1 066
Muut saamistodistukset	1 548	1 708
Saamistodistukset yhteensä	2 907	2 786
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 379	1 561
Muut	737	792
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 116	2 353
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	5 023	5 138
Henkivakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 33 milj. euroa (29).		
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	5 122	5 269

Myytavissä olevat rahoitusvarat / Saamistodistukset: Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 2 553 milj. euroa (2 381) ja rahamarkkinasijoituksia 354 milj. euroa (405).

Myytavissä olevat rahoitusvarat / Osakkeet ja osuudet: Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista 641 milj. euroa (589) on pörssiosakkeita. Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 640 milj. euroa (752).

Omistusyhteisö

Johdannaissopimukset

Milj. e	2013			2012		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	800	26	-	800	42	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	20	0	-	20	1	-
Korkojohdannaiset yhteensä	820	26	0	820	43	-
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	21	0	1	284	0	0
Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksiopiot	88	14	16	90	16	19
Omistusyhteisön johdannaissopimukset yhteensä	930	41	18	1 194	59	19

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2013	2012
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	0	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Pankkien liikkeeseenlaskemat	350	100
Muut saamistodistukset	360	475
Saamistodistukset yhteensä	709	575
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	7	1
Muut	21	24
Osakkeet ja osuudet yhteensä	28	24
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	737	599

Omistusyhteisön myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 0 milj. euroa (0).

Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
-----------------------------------	-------	-------

Omistusyhteisön rahoitusvarat yhteensä	3 148	3 028
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 712	-2 641
Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	16 824	16 856

16 Käyvät arvot

Milj. e	2013		2012	
	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	16 827	16 824	16 858	16 857
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	4 616	4 616	3 834	3 834
Muut varat	17	17	9	9
Käteiset varat	779	785	1 029	1 034
Yhteensä	22 240	22 242	21 730	21 734
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	2 273	2 193	2 485	2 378
Muut velat	26	26	4	4
Yhteensä	2 299	2 219	2 489	2 382

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2013				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	1	51	-	52
Muut korkojohdannaiset	-	0	-	0
Valuuttajohdannaiset	-	12	-	12
Osakejohdannaiset	-	14	-	14
	1	77	-	78
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2	-	-	2
Saamistodistukset	-	46	0	46
	2	46	0	48
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	324	2	13	339
Saamistodistukset	14	1 069	19	1 101
Rahastot	2 098	804	64	2 966
Johdannaissopimukset	-	26	-	26
	2 436	1 901	97	4 433
Myytävässä olevat rahoitusvarat ^{*)}				
Osakkeet ja osuudet	1 583	-	243	1 826
Saamistodistukset	1 874	10 858	39	12 770
Rahastot	993	124	720	1 836
	4 449	10 981	1 002	16 432
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	6 887	13 006	1 099	20 992

RAHOITUSVELAT 31.12.2013				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	1	14	-	15
Valuuttajohdannaiset	-	22	-	22
Osakejohdannaiset	-	16	-	16
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	52	-	53

Milj. e Taso 1 Taso 2 Taso 3 Yhteensä

RAHOITUSVARAT 31.12.2012				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	2	62	-	64
Muut korkojohdannaiset	-	2	-	2
Valuuttajohdannaiset	-	87	-	87
Osakejohdannaiset	-	16	-	16
	2	166	-	168

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	3	-	-	3
Saamistodistukset	-	66	-	66
	3	66	-	70

Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	239	67	14	320
Saamistodistukset	-	808	17	826
Rahastot	1 821	520	50	2 390
Johdannaissopimukset	-	16	-	16
	2 060	1 412	81	3 553

Myytävissä olevat rahoitusvarat *)

Osakkeet ja osuudet	1 535	-	69	1 603
Saamistodistukset	253	12 439	73	12 764
Rahastot	1 131	118	894	2 143
	2 918	12 557	1 036	16 511

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä **4 984 14 201 1 117 20 301**

RAHOITUSVELAT 31.12.2012**Johdannaissopimukset**

Korkojohdannaiset	-	4	-	4
Valuuttajohdannaiset	-	39	0	39
Osakejohdannaiset	-	-	19	19

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä - **43** **19** **62**

**) Saamistodistuksia siirrettiin tilikauden aikana tasolta yksi tasolle kaksi 19 (7) milj. euroa. Tasolta kaksi tasolle yksi siirrettiin saamistodistuksia 151 (-) milj. euroa. Vertailuvuonna siirrettiin rahastoista tasolta kaksi tasolle yksi 34 milj. euroa.*

Käypien arvojen herkkyyshanalyysi

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi. Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 12 (15) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 11 (11) milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 14 (52) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 68 (64) milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 15 (3) milj. euroa.

Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyshanalyysi eri markkinariskiskenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon 31.12.2013.

Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaisspositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	9	-23	0	-4
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	192	-186	-550	-169
Kokonaisvaikutus	202	-210	-550	-173

18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2013
RAHOITUSVARAT 2013								
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	14	-1	-	5	-4	-	14	-1
Saamistodistukset	17	1	-	2	-1	-	19	1
Rahastot	50	4	-	24	-13	-	64	3
	81	4	-	31	-19	-	97	4
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	69	-1	3	176	-4	-	243	-3
Saamistodistukset	73	29	-21	6	-47	-	39	-1
Rahastot	894	-24	46	139	-335	-	720	19
	1 036	4	27	320	-385	-	1 002	14
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 117	8	27	351	-404	-	1 099	18

Milj. e	2013		Yhteensä
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	8	32	40
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista	-14	32	18

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2012
RAHOITUSVARAT 2012								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Osakkeet	0	-	-	-	-	-	0	-
	0	0	-	-	0	0	0	0
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	-0	-	19	-6	-	13	-0
Saamistodistukset	0	1	-	17	-0	-	17	1
Rahastot	62	2	-	31	-45	-0	50	2
	63	2	0	66	-50	-0	81	3
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	72	0	1	2	-6	-	69	-1
Saamistodistukset	99	17	-16	4	-31	-	73	15
Rahastot	904	4	13	168	-196	-	894	12
	1 074	21	-2	174	-232	-	1 035	25
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 137	23	-2	240	-282	-0	1 117	28

Milj. e	2012		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	23	5	29
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	23	5	28

19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi

Milj. e	2013		2012	
	Kirjanpitoarvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpitoarvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	243	-23	69	-14
Saamistodistukset	39	-2	73	-3
Rahastot	720	-138	894	-163
Yhteensä	1 002	-163	1 036	-180

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kannata sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta 2 milj. euron (3) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 161 milj. euron (177) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 1,5 prosenttia (1,8).

20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	47	34
Pankkien liikkeeseenlaskemat sijoitustodistukset	223	207
Muut saamistodistukset	832	585
Yhteensä	1 101	826
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	3 290	2 702
Muut	22	9
Osakkeet ja osuudet yhteensä	3 312	2 711
Lainat ja muut saamiset	183	281
Muut rahoitusvarat	26	16
Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	4 623	3 834

Segmenttien väliset eliminoinnit	-7	0
Konserni yhteensä	4 616	3 834

Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 2 646 milj. euroa (2 460) ja saamistodistusten 1 089 milj. euroa (776).

21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2013 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muunto- erot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	18	-3	0	-0	15
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkevelvoitteet	65	-1	7	-5	65
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0	-2	4	-5	-2
Yhteensä	83	-6	11	-10	78
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verosaamiset taseessa					68
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	337	-26	-0	-17	293
Käyvän arvon muutokset	197	-23	28	-0	202
Muut veronalaiset tilapäiset erot	13	10	-1	0	22
Yhteensä	547	-40	27	-17	518
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verovelat taseessa					508

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2012 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muunto- erot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	19	-0	0	-0	18
Käyvän arvon muutokset	0	-0	0	0	-0
Eläkevelvoitteet	84	-10	-13	4	65
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	29	-28	2	2	5
Yhteensä	132	-38	-11	6	88
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verosaamiset taseessa					78
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössirrot	356	-29	-0	10	337
Käyvän arvon muutokset	107	-2	93	-1	197
Muut veronalaiset tilapäiset erot	28	-10	0	1	18
Yhteensä	491	-41	93	10	552
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verovelat taseessa					542

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 25 milj. euroa. Ensimmäiset tappiot vanhenevat vuonna 2021.

Henkivakuustoiminnassa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 4 milj. euroa.

22 Verot

Milj. e	2013	2012
Tulos ennen veroja	1 668	1 622
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-409	-397
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	19	-11
Verovapaat tulot	5	4
Vähennyskeltottomat kulut	-3	-4
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	159	183
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-9	-6
Verokannan muutokset	22	15
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-1	1
Konsernin verot yhteensä	-216	-214

23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät

Milj. e	2013	2012
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi		
Muuntoerot	-153	46
Myytävässä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	362	540
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut	-129	-31
Rahavirtasuojaukset		
Tilikauden voitot/tappiot	-0	-1
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-70	9
Verot	-22	-114
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä	-13	449
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-21	44
Verot	7	-13
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä	-14	31

24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät tiedot

	2013			2012		
	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-153	-	-153	46	-	46
Myytavissä olevat rahoitusvarat	233	-22	211	509	-114	395
Rahavirtasuojaukset	-0	0	-0	-1	0	-1
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-70	-	-70	9	-	9
Yhteensä	79	-22	-13	554	-114	449

25 Muut varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Korot	102	126
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 119	1 098
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	45	79
Kauppahintasaamiset	3	3
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos ¹⁾	159	172
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	69	56
Muut	62	57
Vahinkovakuutustoiminnan muut varat yhteensä	1 559	1 592

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 71 milj. euroa (55).

Erä Muut koostuu mm. vuokratalletuksista, palkka- ja matkaennakoista sekä haltuun otetuista vahinkotavaroista.

¹⁾ Katso taulukko Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2013	2012
1.1.	172	157
Nettomuutos tilikauden aikana	-3	10
Valuuttakurssierot	-10	5
31.12.	159	172

Henkivakuutustoiminta

Milj.e	2013	2012
Korot	36	45
Saamiset vakuutusentajilta	3	6
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	1	0
Kauppahintasaamiset	8	6
Verot	0	19
Johdannaiskaupan vakuudet	6	6
Muut	27	27
Henkivakuutustoiminnan muut varat yhteensä	81	109

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Korot	36	36
Muut	11	5
Omistusyhteisön muut varat yhteensä	47	41

Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaamiset.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-10	-13
----------------------------------	-----	-----

Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	1 676	1 729

26 Käteiset varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Kassa	250	145
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	33	261
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	33	261

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Kassa	179	55
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	44	99
Henkivakuutustoiminta yhteensä	222	154

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Kassa	280	200
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	-	273
Omistusyhteisö yhteensä	280	473
Konserni yhteensä	535	889

27 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutussopimusvelkojen muutos

Milj. e	2013			2012		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	2 107	55	2 053	1 972	53	1 919
Ostetut vakuutusomistukset	38	-	38	-	-	-
Valuuttakurssierot	-127	-2	-128	56	1	56
Vastuuvelan muutos	46	-10	36	79	1	78
31.12.	2 065	43	2 022	2 107	55	2 053

Milj. e	2013			2012		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	7 747	522	7 225	7 576	476	7 100
Ostetut/myydyt vakuutusomistukset	61	0	61	-1	-0	-1
Valuuttakurssierot	-314	-20	-294	199	12	187
Vastuuvelan muutos	-59	-126	66	-27	35	-62
31.12.	7 435	377	7 058	7 747	522	7 225

Vakuutussopimusvelkojen jakautuminen

Milj. e	2013	2012
Vakuutusmaksuvastuu	2 065	2 107
Korvausvastuu	7 435	7 747
Tunnetut vahingot	1 770	2 050
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	3 538	3 573
Korvausten hoitokulut	271	275
Eläkemuotoiset korvaukset	1 856	1 849
Vahinkovakuutustoiminnan velat vakuutussopimuksista yhteensä	9 500	9 854
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	43	55
Korvausvastuu	376	522
Tunnetut vahingot	270	401
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	107	121
Yhteensä	420	577

Koska vahinkovakuutustoiminta on alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa.

Korvauskulujen kehitys

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen.

Lisätietoa vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen Riskienhallinta -osiosta.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	7 715	2 468	2 629	2 639	2 703	2 847	2 853	2 968	3 051	3 085	2 979	
1 vuoden kuluttua	7 770	2 434	2 575	2 621	2 700	2 801	2 801	3 009	3 170	3 071		
2 vuoden kuluttua	7 768	2 371	2 521	2 592	2 664	2 741	2 771	2 953	3 168			
3 vuoden kuluttua	7 851	2 365	2 492	2 589	2 630	2 712	2 728	2 952				
4 vuoden kuluttua	7 871	2 349	2 458	2 548	2 583	2 688	2 709					
5 vuoden kuluttua	7 853	2 322	2 423	2 498	2 557	2 674						
6 vuoden kuluttua	7 928	2 281	2 369	2 467	2 547							
7 vuoden kuluttua	8 037	2 247	2 345	2 456								
8 vuoden kuluttua	8 077	2 209	2 327									
9 vuoden kuluttua	8 061	2 194										
10 vuoden kuluttua	8 096											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	8 096	2 194	2 327	2 456	2 547	2 674	2 709	2 952	3 168	3 071	2 979	35 174
Kokonaan maksetut	5 586	1 975	2 095	2 196	2 250	2 357	2 336	2 513	2 639	2 407	1 654	28 011
Taseeseen sisältyvä velka	2 510	219	232	259	297	316	373	440	529	664	1 325	7 164
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 316	53	70	74	70	66	55	63	48	34	7	1 856
Velka korvausten hoitokuluista												271
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 435

Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen*Arvioidut korvauskulut*

Milj. e	< 2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	6 994	2 398	2 482	2 530	2 602	2 723	2 733	2 821	2 884	2 880	2 927	
1 vuoden kuluttua	5 918	2 363	2 422	2 502	2 592	2 691	2 699	2 869	2 960	2 865		
2 vuoden kuluttua	7 030	2 300	2 366	2 473	2 565	2 634	2 668	2 826	2 948			
3 vuoden kuluttua	7 097	2 294	2 345	2 477	2 532	2 607	2 639	2 819				
4 vuoden kuluttua	7 110	2 281	2 313	2 438	2 487	2 586	2 621					
5 vuoden kuluttua	7 091	2 254	2 279	2 394	2 462	2 573						
6 vuoden kuluttua	7 116	2 212	2 238	2 364	2 454							
7 vuoden kuluttua	7 242	2 180	2 215	2 355								
8 vuoden kuluttua	7 283	2 143	2 199									
9 vuoden kuluttua	7 282	2 130										
10 vuoden kuluttua	7 318											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	7 318	2 130	2 199	2 355	2 454	2 573	2 621	2 819	2 948	2 865	2 911	33 194
Kokonaan maksetut	4 875	1 921	1 974	2 103	2 164	2 263	2 256	2 455	2 492	2 287	1 617	26 407
Taseeseen sisältyvä velka	2 442	210	225	252	291	311	365	365	455	4 915	7 388	6 787
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 315	53	70	74	70	66	55	63	48	34	7	1 856
Velka korvausten hoitokuluista												271
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 058

Henkivakuutustoiminta

Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2013	4 065	6	4 071
Maksut	159	0	159
Korvaukset	-396	-1	-396
Kuormitustulo	-37	-0	-37
Laskuperustekorko	139	0	139
Asiakashyvitykset	3	0	3
Muut	-11	-1	-12
31.12.2013	3 924	4	3 927
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2013, netto	3 921	4	3 925

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2012	4 242	7	4 249
Maksut	172	0	172
Korvaukset	-425	-1	-426
Kuormitustulo	-38	-0	-38
Laskuperustekorko	148	0	148
Asiakashyvitykset	3	0	3
Muut	-37	-1	-38
31.12.2012	4 065	6	4 071
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2012, netto	4 062	6	4 067

Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2013	2 665	1 168	3 833
Maksut	469	440	909
Korvaukset	-173	-172	-345
Kuormitustulo	-36	-18	-54
Muut	169	104	274
31.12.2013	3 095	1 522	4 617
1.1.2012	2 216	838	3 054
Maksut	421	389	810
Korvaukset	-165	-123	-289
Kuormitustulo	-32	-14	-46
Muut	225	79	303
31.12.2012	2 665	1 168	3 833

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisätujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely veloista löytyy konsernin Riskienhallinta -osiosta.

Milj. e	2013	2012
Vakuutus sopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	1 969	2 090
Korvausvastuu	1 948	1 972
Velka muista vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	1	1
Yhteensä	3 918	4 063
Jälleenvakuutus sopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	4	1
Korvausvastuu	2	1
Yhteensä	5	2
Vakuutus sopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	1 973	2 091
Korvausvastuu	1 951	1 975
Yhteensä	3 924	4 065
Sijoitus sopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	4	6
Velka vakuutus- ja sijoitus sopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	1 976	2 096
Korvausvastuu	1 951	1 975
Henkivakuutus toiminnan velka vakuutus- ja sijoitus sopimuksista yhteensä	3 927	4 071
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	-3	-3
Yhteensä	-3	-3

Sijoitus sopimuksissa ei ole korvaus vastuuta.

Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitus sopimukseen, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 *Vakuutus sopimukset* standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitus sopimukset on arvostettu vakuutus sopimusten tavoin.

Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	3 927	4 071

28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	3 095	2 665
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	1 522	1 168
Yhteensä	4 617	3 833
Segmenttien väliset eliminoinnit	-7	-1
Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	4 610	3 832

29 Rahoitusvelat

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Johdannaissopimukset (liite 15)	25	38
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat		
Euromääräiset lainat	Maturiteetti	Korko
Pääomalaina, 2002 (nimellisarvo 65 meur)	20 vuotta	8.98 %
Pääomalaina, 2005 (nimellisarvo 150 meur)	ikuinen	4.94 %
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 meur)	30 vuotta	6.00 %
Pääomalaina, 2013 (nimellisarvo 90 meur)	ikuinen	4.70 %
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä	348	215
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä	373	253

Vuoden 2002 pääomalaina maksettiin takaisin huhtikuussa 2013.

Vuoden 2005 ja 2011 pääomalainoille maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen ne muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi. Kesäkuussa 2013 liikkeeseen lasketulle uudelle pääomalainalle maksetaan ensimmäiseltä 5,5 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen se muuttuu vaihtuvakorkoiseksi. Koron vaihtumisen yhteydessä voidaan myös suorittaa lainojen takaisinmaksu. Lainojen tarkoitus on turvata vakavaraisuutta ja ne sekä niiden ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymiä. Lainat käytetään solvenssitarkoituksiin.

Vuosien 2011 ja 2013 pääomalainat ovat kokonaisuudessaan Sammon salkussa.

Vuosien 2005 ja 2011 pääomalainat on listattu Luxemburgin pörssissä.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Johdannaissopimukset (liite 15)	11	5
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	100	100
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä	111	105

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Johdannaissopimukset (liite 15)	18	19
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	308	451
Joukkovelkakirjalainat *)	1 720	1 710
Yhteensä	2 027	2 162
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	2 045	2 181

*) Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen määritys ja hierarkia on esitetty liitteessä 17. Omistusyhteisön joukkovelkakirjalainat kuuluvat tämän määrittelyn mukaan tasolle 2.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-336	-270
----------------------------------	------	------

Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	2 193	2 269

30 Varaukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013
Varaukset 1.1.2013	56
Valuuttakurssierot	-3
Varausten lisäykset	13
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-7
Käyttämättömien varausten peruutukset	-1
Varaukset 31.12.2013	58
Varaukset enintään 1 vuosi	52
Varaukset yli 1 vuosi	7
Yhteensä	58

22 milj. euroa varauksesta koostuu varoista, jotka on tarkoitettu tulevien kustannusten kattamiseen joko jo toteutetuista tai suunnitteilla olevista organisaatiomuutoksista, joita tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkien liiketoiminta-alueiden osalta. Edellisen lisäksi erä pitää sisällään myös noin 33 milj. euron varauksen mahdollisiin oikeudenkäynteihin ja muihin epävarmoinhin velvoitteisiin liittyen.

31 Eläkeveloitteet

Eläkeveloitteet

Sammolla on etuusperusteisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi etuusperusteisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifen vastuuelkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Vahinkovakuutustoiminnan eläkeveloitteet

Milj. e	01/2012	12/2012	12/2013
Eläkevelvoitteen arvioitu laskennallinen nykyarvo, ml. Sosiaalikulutukset	612	595	580
Eläkesijoitusten käypä arvo	347	392	385
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	266	203	195

1.1.2008 lähtien Ruotsin pääeläkeohjelma on ollut suljettuna vuonna 1972 tai myöhemmin syntyneille uusille työntekijöille. Vastaava norjalainen eläkeohjelma on puolestaan ollut suljettuna 1.1.2007 alkaen kaikille uusille työntekijöille iästä riippumatta. Ko. eläke-etuudet koskevat Ruotsin vanhuus- ja leskeneläkettä sekä Norjan vanhuus-, lesken- ja sairaseläkettä. Yhteistä kaikille näille ohjelmille on, että etuuden piiriin kuuluvat työntekijät ja lesket ovat oikeutettuja takuueläkkeeseen, jonka määrä riippuu työntekijän palvelusajasta sekä eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta eläkkeelle siirtymishetkellä. Mittavin etuus koskee vanhuuseläkettä, millä tarkoitetaan sekä väliaikaista vanhuuseläkettä ennen ennakoitua eläkkeelle siirtymisikää sekä elinaikaista eläkettä, jota maksetaan ennakoitun eläkkeelle siirtymisajan jälkeen.

Ennenaikaista eläkettä voi normaalitapauksessa saada 62-vuotiaana Ruotsissa ja 65-vuotiaana Norjassa. Ruotsissa ennenaikainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 65 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta ja koskee kaikkia vuonna 1955 tai aikaisemmin syntyneitä työntekijöitä, jotka ovat vuonna 2006 solmitun vakuutussektorin kollektiivisopimuksen piirissä. Norjassa ennenaikainen eläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 70 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta ja koskee kaikkia lfin palveluksessa vuonna 2013 olevia työntekijöitä, jotka ovat syntyneet vuonna 1957 tai aikaisemmin.

Elinikäiseen eläkkeeseen liittyvä ennakoitu eläkkeelle siirtymisikä on 65 vuotta Ruotsissa ja 67 vuotta Norjassa. Ruotsissa elinaikainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 10 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta välillä 0 ja 7,5 ansiotuloperusmäärästä, 65 prosenttia palkasta välillä 7,5 ja 20 ansiotuloperusmäärästä sekä 32,5 prosenttia välillä 20 ja 30 ansiotuloperusmäärästä. Norjassa elinikäinen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 70 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta 12 ansiotuloperusmäärään asti, yhteenlaskettuna arvioidun lakisääteisen vanhuuseläkkeen kanssa. Vapaakirje- ja eläkemaksuissa ruotsalaisissa ohjelmissa huomioidaan normaalisti muutokset kuluttajahintaindekseissä. Mitään sopimusta ei kuitenkaan ole takaamassa etuuksien arvoa, joten maksettavat eläke-etuudet voivat näin joko nousta tai laskea. Norjalaisissa eläkemaksuissa huomioidaan nousut kuluttajahintaindekseissä.

Eläkkeet rahoitetaan ensisijaisesti vakuutuksilla, joissa vakuutusenantajat määräävät vakuutusmaksun suuruuden ja maksavat eläke-etuudet. lfin velvoitteet täytetään pääosin vakuutusmaksujen suorittamisella. Mikäli eläkemaksuihin tarkoitetut varat eivät olisikaan riittävät kattamaan taattuja eläke-etuuksia, lfi voi joutua maksamaan lisävakuutusmaksuja tai takaamaan eläkevelvoitteet jollain muulla tavalla. Vakuutettujen eläkeohjelmien lisäksi Norjassa on myös rahastoimattomia eläkeohjelmia, joissa lfi on vastuussa juoksevista maksuista.

Jotta vakuutetut eläke-etuudet saadaan katettua, hallitaan vastaavaa pääomaa osana vakuutusenantajan sijoitussalkkua. Sijoitusomaisuuden ominaispiirteet analysoidaan suhteessa velvoitteiden ominaispiirteisiin. Tästä prosessista käytetään nimeä Asset Liability Management. Uudet ja olemassa olevat omaisuuskategoriat arvioidaan tasaisin väliajoin, jotta omaisuussalkut voidaan hajauttaa ennakoitun riskikorjatun tuoton optimoimiseksi. Mahdollinen ylijäämä, joka syntyy omaisuudenhoidosta, kertyy normaalisti lfillle ja/tai vakuutetulle eikä mitään omaisuusarvon siirtoa tapahdu muulle vakuutusyhteisölle.

Vakuutusenantajat ja lfi yhdessä ovat vastuussa eläkeohjelmien valvonnasta, mukaanlukien sijoituspäätökset ja lisäsuoritukset. Eläkeohjelmiin kohdistuu suurelta osin samanlaiset olennaiset riskit liittyen lopullisten etuuksien määrään, ohjelmien varoihin liittyviin sijoitusriskeihin sekä siihen, että diskonttauskoron valinta vaikuttaa niiden arvoon tilinpäätöksessä.

Eläkevelvoitteet sekä verokaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti IAS 19 Eläkevelvoitteet standardin mukaisesti. Eläkeoikeuksien odotetaan karttuvan tasaisesti työssäoloaikana. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta ja palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskonttataan nykyarvoon markkinakorkoon perustuvalla korkokannalla, jossa on huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Diskonttokoron määrittelyn pohjana käytetään vakuudellisia likvidejä kiinnitystodistuksia. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarot tai -velat.

Alla olevat taulukot sisältävät muutamia olennaisia oletuksia, eläkekulujen sekä omaisuus- ja velkaerien erittelyjä sekä herkkyysoanalyysin, josta käy ilmi velvoitteiden jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus näihin oletuksiin tilinpäätöshetkellä. Kirjanpitoarvoissa on mukana Ruotsin erityinen palkkavero (24,26 prosenttia) ja Norjan vastaava maksu (14,1 prosenttia).

Erittely eläkeveloitteen jakautumisesta maittain

	2013			2012		
	Ruotsi	Norja	Yhteensä	Ruotsi	Norja	Yhteensä
Tuloslaskelmaan ja muihin laajan tulokseen eriin kirjattu määrä						
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	-6	-10	-16	-5	-16	-21
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-0	-	-0	-2	24	22
Nettoeläkeveloitteen korkokulu	-2	-5	-7	-2	-6	-8
Yhteensä tuloslaskelmalla	-7	-15	-22	-9	1	-7
Nettoeläkeveloitteen uudelleenarvostus ennen veroja	19	-40	-21	-18	63	45
Yhteensä laajassa tuloslaskelmassa	12	-55	-44	-27	64	38
Taseeseen kirjattu määrä						
Eläkeveloitteen laskennallinen nykyarvo ilman sosiaalikustannuksia	154	426	580	174	420	595
Eläkesijoitusten käypä arvo	124	261	385	119	273	392
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	30	165	195	56	147	203

Sijoitusomaisuusjakauma	2013		2012	
	Ruotsi	Norja	Ruotsi	Norja
Rahamarkkinavälineet, taso 1	34 %	49 %	} 40 %	} 53 %
Rahamarkkinavälineet, taso 2	3 %	12 %		
Osakkeet, taso 1	31 %	8 %	} 29 %	} 18 %
Osakkeet, taso 3	0 %	3 %		
Kiinteistöt, taso 3	10 %	11 %	10 %	15 %
Muut, taso 1	11 %	13 %	} 21 %	} 14 %
Muut, taso 2	0 %	1 %		
Muut, taso 3	11 %	3 %		

Laskettaessa etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden veloituksia Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	31.12.2013		31.12.2012	
	Ruotsi	Norja	Ruotsi	Norja
Diskonttaus korko	4,00 %	3,50 %	4,00 %	4,00 %
Palkkakehitys	3,00 %	3,00 %	3,75 %	3,75 %
Hintainflaatio	2,00 %	2,00 %	2,25 %	2,25 %
Kuolevuustaulukko	FFFS 2007:31 +1 vuosi	K2013	FFFS 2007:31	K2005
Eläkeveloitteiden keskimääräinen duraatio	20 vuotta	16 vuotta	20 vuotta	15 vuotta
Odotetut kontribuutiot eläkejärjestelmään vuonna 2014	9	15		

Herkkyysanalyysi jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutuksesta

	Ruotsi	Norja	Yhteensä
Diskonttokorko, +0,5 %	-17	-34	-51
Diskonttokorko, -0,5 %	20	38	58
Palkkakehitys, +0,25 %	6	7	13
Palkkakehitys, -0,25 %	-5	-7	-12
Odotettu elinikä, + 1 vuosi	5	13	18

Milj. e	2013			2012		
	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä
Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo ilman sosiaalikulunnuksia	532	490	1 022	538	57	595
Eläkesijoitusten käypä arvo	385	-	385	392	-	392

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2012	2013
Eläkevelvoitteet		
Tilikauden alussa	612	595
Tilikauden aikana ansaitut	21	16
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-21	0
Korkokulut	19	21
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, taloudelliset olettamukset	-74	-22
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, demografiset olettamukset	-	67
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, kokemukseen perustuvat oikaisut	33	-15
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	31	-57
Maksetut eläkkeet ja sosiaalikulut	-26	-26
Etuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	595	580
Eläkesijoitukset		
Tilikauden alussa	347	392
Korkotuotto	11	15
Ero todellisen tuoton ja lasketun korkotuoton välillä	2	8
Maksut	28	24
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	18	-38
Maksetut eläkkeet	-15	-16
Eläkesijoitukset 31.12.	392	385

Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiökohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2013 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuluihin on 80 milj. euroa.

32 Muut velat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Velat ensivakuutustoiminnasta	148	149
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	49	103
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	68	55
Verovelat	113	176
Siirtovelat	197	199
Muut	119	125
Vahinkovakuutustoiminnan muut velat yhteensä	694	807

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 57 milj. euroa (45).

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta, vakuutusmaksuverot sekä muut siirtovelat.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Korot	7	9
Verot	18	0
Velat ensivakuutustoiminnasta	6	6
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	5	5
Kauppahintavelat	26	4
Saadut vakuudet	31	122
Muut	37	32
Henkivakuutustoiminnan muut velat yhteensä	129	177

Erä Saadut vakuudet sisältää johdannaiskaupasta ja osakelainauksesta syntyvän vakuusvaatimuksen vakuudeksi hyväksyttävät varat. Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat, ostovelat sekä velat yhteistoimintayhtiöille.

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Korot	34	34
Johdannaiskaupan vakuudet	47	78
Osingonjakovelka	26	24
Muut	21	16
Omistusyhteisön muut velat yhteensä	129	152

Erä Muut sisältää mm. kannustinjärjestelmiin ja suoritepalkkioihin liittyvät varaukset.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-11	-13
----------------------------------	-----	-----

Milj. e	2013	2012
Konserni yhteensä	941	1 123

33 Ehdolliset velat ja sitoumukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	28	37
Muut peruuttamattomat sitoumukset	14	6
Yhteensä	42	43

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2013		2012	
	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Käteiset varat	1	1	6	4
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	270	131	285	153
Yhteensä	271	132	290	157

Milj. e	12/2013	12/2012
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Sijoitukset	39	40

Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.

Milj. e	2013	2012
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	32	37
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	99	110
yli viiden vuoden kuluttua	78	101
Yhteensä	209	248
Kaudella kuluksi kirjatut ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat		
- vähimmäisvuokrat	25	-45
- muuttuvat vuokrat	11	-
Vuokrat yhteensä	36	-45

If Skadeförsäkring Ab:llä ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa sekä If Skadeförsäkring Ab:llä norjalaisessa Naturskadepoolenissa ja hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandialle ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

Tytärtyhtiö IPSC Regionin myynnin yhteydessä annettiin tavanmukaiset myyjän vakuudet.

If Vahinkovakuutushtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 6 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding Ab on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2013	2012
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	391	367
IT-hankinnat	3	1
Yhteensä	394	368

Milj. e	12/2013	12/2012
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Käteinen	6	6
Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.		
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Jäljellä oleva hankintameno	14	67
Käypä arvo	4	53

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Milj. e	2013	2012
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	2	2
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	8	3
yli viiden vuoden kuluessa	9	-
Yhteensä	19	5

Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevien saatavien vuokrien kokonaismäärä	1	1
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltynä		
- vähimmäisvuokrat	-3	-3
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0	0
Vuokratkulut yhteensä	-3	-3

Omistusyhteisö

Milj. e	2013	2012
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	1	1
Milj. e	2013	2012
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	1	1
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	2	3
Yhteensä	3	4

Konsernilla oli vuoden 2013 lopussa vuokralle otettuja tiloja yhteensä 178 877 m² (178 971). Vuokrasopimukset on tehty pääosin 3 - 10 vuodeksi.

34 Oma pääoma

Osakepääoma

Yhtiön osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 560 000 000 osaketta, jotka jakautuivat 558 800 000 A-osakkeeseen sekä 1 200 000 B-osakkeeseen. Yhtiön osakepääomassa 98 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Tilikauden päättyessä konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla.

35 Lähipiiritiedot

Johtoon kuuluvat avainhenkilöt

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet, Sampo-konsernin johtoryhmä sekä yhteisöt, joissa avainhenkilöillä on määräysvalta.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2013	2012
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	7	6
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	3	3
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	10	6
Yhteensä	19	16

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 36).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

Osakkuusyhtiöt

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2013	2012
Varat	1 152	1 074
Velat	111	122

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

36 Kannustinjärjestelmät

Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2009 I - 2011 I

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2009 I - 2011 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2013 lopussa noin 110 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä ja vakuutusliikkeen tuotosta (IM) sekä 2011 I -ohjelmien osalta lisäksi riskisopeutetun pääoman tuotosta (RORAC). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskipääomien ehtoissa määrättyinä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 16,49 - 24,07 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 28,49 - 39,07 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. 2011 I -ohjelmissa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Kannustepalkkiosta maksetaan 70 prosenttia, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, ja 35 prosenttia, mikäli tuotto on 4 - 5,99 prosenttia. Tunnusluvun jäädessä tämän alle ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto siten, että kannustepalkkiosta maksetaan 30 prosenttia, mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 4 prosenttia. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 2 prosenttia mutta vähemmän kuin riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan kannustepalkkiosta 15 prosenttia. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Ohjelmassa 2009 I kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita sisäpiirisäännökset huomioiden ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana 30 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen ja pitää osakkeita omistuksessaan kahden vuoden ajan. 2011 I -ohjelmissa kannustepalkkion saajan tulee valtuuttaa Sampo Oyj hankkimaan puolestaan Sammon A-osakkeita 60 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennen aikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

Pitkäaikainen kannustinjärjestelmä 2009 I päättyi syyskuussa 2013, jolloin viimeinen erä kannustepalkkioita maksettiin.

	2009 I	2011 I	2011 I/2
Ehdot hyväksytyt *)	27.08.09	14.09.11	14.09.11
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2010	4 369	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2011	3 002	4 359	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2012	1 444	4 199	130
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2013	-	4 134	100
Kausi päättyy I 30 %	Q2-2011	Q2-2014	Q2-2015
Kausi päättyy II 35 %	Q2-2012	Q2-2015	Q2-2016
Kausi päättyy III 35 %	Q2-2013	Q2-2016	Q2-2017
Maksuajankohta I 30 %	9-2011	9-2014	9-2015
Maksuajankohta II 35 %	9-2012	9-2015	9-2016
Maksuajankohta III 35 %	9-2013	9-2016	9-2017
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur *)	16,74	18,10	18,10
Lähtökurssi eur **)	16,49	18,37	24,07
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2013	13,14	15,82	22,72
Sampo A -päättökurssi 31.12.2013	35,72		
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	-	37	0

Velka yhteensä	38
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)	42

*) Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

**) 10 päivän vaihdolla painotettu keskipäivä hyväksymispäivästä

37 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2013	2012
Tilintarkastuspalkkiot	-2	-2
Muut palkkiot	-0	-1
Yhteensä	-3	-3

38 Oikeudenkäynnit

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2013. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

39 Sijoitukset tytäryhtiöissä

Nimi	Konsernin omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding Abp	100	1 886
If Skadeförsäkring Ab	100	1 364
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	100	501
If P&C Insurance AS	100	50
AS If Kinnisvarahaldus	100	0
CJSC If Insurance	100	10
If Livförsäkring Ab	100	8
Henkivakuutustoiminta		
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100	484
Mandatum Life Insurance Baltic SE	100	11
Muu toiminta		
If IT Services A/S	100	0
Sampo Capital Oy	100	1

Ei sisällä konsernitilinpäätöksen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Vahinkovakuutustoiminta

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
A P Moller - Maersk	Tanska	1 125	0,03 %	9
ABB	Sveitsi	3 162 541	0,14 %	61
Atlas Copco A+B	Ruotsi	1 918 293	0,16 %	35
BB Tools	Ruotsi	254 500	0,89 %	3
Be Group	Ruotsi	3 740 083	7,48 %	5
Clas Ohlson	Ruotsi	3 114 337	4,75 %	42
CTT Systems	Ruotsi	511 200	4,49 %	2
Eitzen Maritime	Norja	8 231 616	30,16 %	3
Beijer Ab Gl	Ruotsi	188 774	0,44 %	3
Gunnebo AB	Ruotsi	8 849 114	11,67 %	40
Hennes Mauritz B	Ruotsi	2 180 192	0,13 %	73
Husqvarna AB	Ruotsi	5 833 987	1,01 %	25
Husqvarna	Ruotsi	2 249 321	0,39 %	10
Investor	Ruotsi	970 000	0,13 %	24
Lindab Intl	Ruotsi	3 890 055	4,94 %	28
Nederman Holding AB	Ruotsi	1 160 400	9,90 %	25
Nobia AB	Ruotsi	21 075 000	12,02 %	130
Nolato AB	Ruotsi	243 131	0,92 %	4
Reservoir Exploration Tech	Norja	5 438 761	6,11 %	0
Sandvik AB	Ruotsi	3 945 780	0,31 %	40
Scania AB	Ruotsi	3 044 397	0,38 %	43
Sectra AB	Ruotsi	4 322 927	11,65 %	37
SSAB	Ruotsi	663 760	0,20 %	4
SSAB	Ruotsi	1 360 353	0,42 %	6
Statoil ASA	Norja	1 783 700	0,06 %	31
Svedbergs i Dalstrop	Ruotsi	2 427 790	11,45 %	6
Teliasonera AB	Ruotsi	14 400 000	0,33 %	87
VBG Group AB	Ruotsi	540 211	3,94 %	8
Veidekke ASA	Norja	12 111 648	9,06 %	71
Volvo AB	Ruotsi	1 287 600	0,06 %	12
Volvo AB	Ruotsi	4 409 972	0,21 %	42
Yara Intl ASA	Norja	596 861	0,21 %	19
Noreco	Norja	5 277 700	0,09 %	4
Marine Harvest ASA	Norja	9 495 173	2,31 %	8
Pörssiyhtiöt yhteensä				942

Muut yhtiöt			185
Sijoitusrahastot			
Aberdeen AM	Luxemburg	940 169	48
Danske Invest	Suomi	32 303 302	66
Danske Invest	Suomi	22 375 015	40
DB Platinum Advisors	Luxemburg	160 000	15
PEQ Eqt III	Guernsey	4 720 364	2
PEQ Eqt IV	Guernsey	6 257 655	5
Henderson Global	Iso-Britannia	883 774	13
Investec Asset Mgmt	Iso-Britannia	2 036 689	32
Barclays Global Investment	Irlanti	752 200	23
Blackrock Inc	Yhdysvallat	595 000	80
Lyxor Int AM	Ranska	220 000	7
PEQ Mandatum I	Suomi	4 874 032	5
PEQ Mandatum II	Suomi	1 436 768	2
PEQ Mandatum II	Suomi	3 383 184	4
PEQ Private Egy mkt	Suomi	2 851 007	3
Handelsbanken Fonder	Ruotsi	406 261	11
PEQ Eqt Mid Market	Iso-Britannia	2 164 951	2
Sijoitusrahastot yhteensä			356
Osakkeet ja osuudet yhteensä			1 483

Henkivakuutustoiminta

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito-arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
Amer Sports OYJ	Suomi	4 000 000	3,38 %	60
Comptel OYJ	Suomi	20 532 625	19,18 %	10
Elecster OYJ A	Suomi	117 000	6,43 %	1
eQ Oyj	Suomi	2 053 296	5,63 %	5
Fortum OYJ	Suomi	4 954 834	0,56 %	82
F-Secure OYJ	Suomi	6 674 081	4,20 %	12
Kemira OYJ	Suomi	1 279 880	0,82 %	16
Lassila & Tikanoja OYJ	Suomi	2 181 238	5,62 %	33
Metso OYJ	Suomi	1 487 381	0,99 %	35
Nokia OYJ	Suomi	1 500 000	0,04 %	9
Nokian Renkaat OYJ	Suomi	1 099 757	0,83 %	38
Norvestia OYJ B	Suomi	1 789 538	12,41 %	13
Oriola-KD OYJ B	Suomi	3 000 000	2,88 %	8
Poyry OYJ	Suomi	2 075 287	3,47 %	8
Suominen OYJ	Suomi	20 759 500	8,37 %	10
Teleste OYJ	Suomi	1 679 200	8,92 %	7
Tikkurila Oyj	Suomi	1 577 079	3,58 %	31
UPM-Kymmene OYJ	Suomi	9 531 219	1,80 %	117
Vaisala Oyj A	Suomi	629 250	4,24 %	15
Valmet Corp	Suomi	1 487 381	0,99 %	11
Wartsila OYJ	Suomi	1 018 119	0,52 %	36
YIT OYJ	Suomi	4 370 951	3,44 %	44
Yhteensä				602
Muut pörssiosakkeet	Suomi	20 312 267		12
Pörssiyhtiöt yhteensä				614
Rahastot				
Danske Invest Emerging Asia Fund G	Suomi	765 617		22
Fourton Odysseus	Suomi	161 675		39
KJK Fund SICAV-SIF Baltic States B1 C	Suomi	4 990		9
Yhteensä				70
Pääomarahastot				
Amanda III Eastern Private Equity L.P.	Suomi	13 455 462		16
Amanda IV West L.P.	Suomi	19 305 862		19
Capman Real Estate I Ky	Suomi	10 257 479		12
Capman Real Estate II Ky	Suomi	6 612 696		8
Mandatum Private Equity Fund I L.P.	Suomi	8 042 153		8
Sponsor Fund III Ky	Suomi	4 778 688		5
Yhteensä				68

Muut osakkeet ja osuudet 34

Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä 786

Muut yhtiöt

BenCo Insurance Holding B.V.	Alankomaat	389 329	6,49 %	6
EQT IV ISS Co-investment L.P.	Guernsey	872 610	12,52 %	12
Pension Corporation Group Limited	Guernsey	8 706 965	1,39 %	8
Apple Inc	Yhdysvallat	21 120	0,00 %	9

Ulkomaiset rahastot

Prosperity Russia Domestic Fund	Guernsey			54
Prosperity Cub Fund	Guernsey			53
DJ STOXX 600 OPT Healthcare	Irlanti			23
Aberdeen Global Asia Pacific Equity Fund	Luxemburg			70
Danske Invest Europe High Dividend I	Luxemburg			48
DB X-Trackers DAX	Luxemburg			31
MFS MER-Europe SM COS-I1EUR	Luxemburg			13
MFS European Value Fund Z	Luxemburg			41
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg			57
Comgest Panda	Luxemburg			37
Brummer & Partners Nektar Fund	Ruotsi			16
Unideutschland XS	Saksa			19
Henderson Gartmore Latin America R	Iso-Britannia			48
Investec GSF-Asia Pacific-I	Iso-Britannia			58
Ishares Core S&P 500 Index Fund	Yhdysvallat			127
Technology Select Sect SPDR	Yhdysvallat			25

Ulkomaiset pääomarahastot

Fortress Credit Opportunities Fund II (C) L.P.	Caymansaaret	55
Fortress Credit Opportunities Fund III (C) L.P.	Caymansaaret	20
Victory Park Capital Fund II (Cayman), L.P.	Caymansaaret	15
Avenue Special Situations Fund VI (C-Feeder), L.P.	Caymansaaret	25
Financial Credit Investment I, L.P.	Caymansaaret	10
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Caymansaaret	20
Goldman Sachs Loan Partners I Offshore B, L.P.	Caymansaaret	14
Goldman Sachs Loan Partners I Offshore Investment Fund L.P.	Caymansaaret	32
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P.	Caymansaaret	42
Highbridge Principal Strategies - Senior Loan Fund II L.P.	Caymansaaret	6
Highbridge Specialty Fund III	Caymansaaret	18
Lunar Capital Partners III L.P.	Caymansaaret	6
Mount Kellet Capital Partners (Cayman), L.P.	Caymansaaret	30
Mount Kellett Capital Partners (Cayman) II, L.P.	Caymansaaret	23
Petershill Offshore LP	Caymansaaret	17
Russia Partners II, L.P.	Caymansaaret	9
Capman Buyout IX Fund A L.P.	Guernsey	10
Capman Buyout VIII Fund A L.P.	Guernsey	6
EQT Credit (No.1) L.P.	Guernsey	47
EQT Credit (No.2) L.P.	Guernsey	17
EQT V (No.1) L.P.	Guernsey	6
EQT VI (No.1) L.P.	Guernsey	10
Gilde Buy-Out Fund III	Guernsey	9
Permira IV L.P. 2	Guernsey	7
Activa Capital Fund II FCPR	Ranska	9
Verdane Capital VII K/S	Tanska	10
Gresham IV Fund L.P.	Iso-Britannia	7
M&G Debt Opportunities Fund	Iso-Britannia	16

Muut osakkeet ja osuudet		82
--------------------------	--	----

Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä		1 332
--	--	--------------

Osakkeet ja osuudet yhteensä		2 117
-------------------------------------	--	--------------

Omistusyhteisö

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito-arvo / käypä arvo
Kotimaiset muut kuin pörssiyhtiöt				
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	Suomi	57	80,28 %	14
Muut	Suomi			10
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				24
Ulkomaiset pääomarahastot				4
Osakkeet ja osuudet yhteensä				28

Taulukko sisältää yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyhtiöistä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset.

Taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

41 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Hallitus päätti 12. helmikuuta 2014 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 24. huhtikuuta 2014 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2013 jaettavan osingon määräksi 1,65 euroa osakkeelta (yht. 924 000 000 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2014 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

Sampo Oyj:n tilinpäätös

Sampo Oyj:n tuloslaskelma

Miij. e	Liite	2013	2012
Liiketoiminnan muut tuotot	1	15	15
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-20	-15
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-3	-3
Muut henkilösivukulut		-1	-1
Poistot ja arvonalentumiset	2		
Suunnitelman mukaiset poistot		-0	-0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-12	-13
Liikevoitto		-20	-17
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		585	544
Tuotot muista osuuksista		294	229
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		15	13
Muilta		1	8
Muut tuotot ja kulut sijoituksista		-10	30
Muut korkotuotot		45	48
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		0	0
Muille kuin saman konsernin yrityksille		-97	-124
Valuuttatulos		20	6
Voitto ennen veroja		832	737
Tuloverot			
Aikaisempien tilikausien verot		-0	0
Laskennalliset verot		-3	1
Tilikauden voitto		829	737

Sampo Oyj:n tase

Milj. e	Liite	2013	2012
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	6	0	0
Aineelliset hyödykkeet	7		
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Koneet ja kalusto		0	1
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	2 370	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	321	225
Osuudet omistusyhteisyriksissä	9	5 557	5 557
Muut osakkeet ja osuudet	10	28	28
Muut saamiset	11	388	350
Lyhytaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset	19	14	18
Muut saamiset	12	17	11
Siirtosaamiset	13	71	89
Rahat ja pankkisaamiset		280	473
VASTAAVAA YHTEENSÄ		9 051	9 126
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		98	98
Käyvän arvon rahasto		4	0
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 527	1 527
Muut rahastot		273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio		4 146	4 158
Tilikauden voitto		829	737
		6 877	6 793
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		1 720	1 710
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Yritystodistukset		308	451
Muut velat	15	81	111
Siirtovelat	16	66	60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		9 051	9 126

Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma

Milj. e	2013	2012
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	832	737
Oikaisut:		
Poistot	0	0
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	0	1
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-6	-3
Muut oikaisut	-285	-144
Oikaisut yhteensä	-290	-145
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	-113	441
Muut varat	1	14
Yhteensä	-113	455
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	-1	3
Muut velat	-23	43
Maksetut korot	-52	-87
Maksetut tuloverot	-0	0
Yhteensä	-76	-41
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	354	1 006
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	293	224
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0	-0
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	293	224
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Maksetut osingot	-747	-663
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	1 214	2 181
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-1 307	-2 362
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-839	-845
Rahavirrat yhteensä	-193	385

Rahavarat tilikauden alussa	473	89
Rahavarat tilikauden lopussa	280	473
Rahavarojen nettomuutos	-193	385

**) Sijoitukset sisältävät sekä sijoituskiinteistöt että rahoitusvarat.*

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:

Milj. e	2013	2012
Saadut korot	61	84
Maksetut korot	-95	-142
Saadut osingot	878	769

Yhteenveto Sampo Oyj:n merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sampo Oyj:n tilinpäätös liitetietoineen on laadittu suomalaisen kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti. Sampo Oyj:n erillistilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät olennaisesti poikkea konsernin IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen

laatimisperiaatteista. Rahoitusvälineet on arvostettu markkinoilta saatuun käypään arvoon. Konsernin laatimisperiaatteet kerrotaan osiossa [Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista](#).

Sampo Oyj:n liitetiedot

257	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot 1-4	262	Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 16-18
258	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 5-10	262	Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot 19-21
260	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 11-14	264	Osakeomistuksia koskevat liitetiedot 22
261	Tuloveroja koskevat liitetiedot 15		

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1 Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2013	2012
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut tuotot	15	15
Yhteensä	15	15

2 Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2013	2012
Vuokrakulut	-1	-1
Kulut kiinteistöomaisuudesta	-0	-0
Muut kulut	-10	-12
Yhteensä	-12	-13

Erä Muut kulut sisältää mm. hallinto- ja IT-kulut sekä palkkiot ulkopuolisista palveluista.

3 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2013	2012
KHT-yhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	-0	-0
Muut palkkiot	-0	-0
Yhteensä	-0	-0

4 Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. e	2013	2012
Saadut osingot yhteensä	878	773
Korkotuotot yhteensä	61	69
Korkokulut yhteensä	-97	-124
Myyntivoitot yhteensä	6	3
Myyntitappiot yhteensä	-0	-1
Valuuttatulos	20	6
Muut	-16	27
Yhteensä	852	753

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

5 Aineelliset hyödykkeet

Milj. e	2013		2012	
	Rakennukset ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	1	4	1	4
Lisäykset	-	0	-	0
Vähennykset	-	-	-	-0
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-1	-	-1
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-0	-0	-0	-0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1	3	1	3

6 Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Milj. e	2013	2012
Hankintameno tilikauden alussa	225	223
Lisäykset	101	13
Vähennykset	-5	-11
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	321	225

Saamiset ovat tytäryhtiöiden liikkeeseenlaskemia pääomalainoja. Lisätietoja konsernin liitetiedossa nro 29 Rahoitusvelat.

7 Muut osakkeet ja osuudet

Milj. e	2013			2012		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Myytavissä olevat osakkeet	28	4	-4	24	2	0

Kiinteistöosakkeiden muutoslaskelma

Milj. e	2013	2012
Hankintameno tilikauden alussa	4	4
Vähennykset	-4	-0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0	4
Jälleenhankintahinnan ja kirjanpitoarvon erotus	0	0

8 Sijoitusten muut saamiset

Milj. e	2013			2012		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Markkinaraha	350	0	-0	350	2	1
Joukkovelkakirjalainat	39	0	4	0	0	2
Yhteensä	388	0	4	350	3	3

9 Muut saamiset

Milj. e	2013	2012
Kauppahintasaamiset	7	0
Johdannaiset	6	7
Muut	4	4
Yhteensä	17	11

10 Siirtosaamiset

Milj. e	2013	2012
Siirtyvät korot	36	36
Johdannaiset	35	52
Muut	0	1
Yhteensä	71	89

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

11 Emoyhtiön oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Sidottu pääoma			Vapaa pääoma		Yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Kirjanpitoarvo 1.1.2012	98	2	1 527	273	4 824	6 724
Osingonjako					-672	-672
Osinkojen palautus					6	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
- omaan pääomaan kirjattu määrä		-0				-0
- tuloslaskelmaan siirretty määrä		-1				-1
Tilikauden voitto					737	737
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	98	0	1 527	273	4 895	6 793

Milj. e	Sidottu pääoma			Vapaa pääoma		Yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	
Kirjanpitoarvo 1.1.2013	98	0	1 527	273	4 895	6 793
Osingonjako					-756	-756
Osinkojen palautus					7	7
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
- omaan pääomaan kirjattu määrä		-0				-0
- tuloslaskelmaan siirretty määrä		3				3
Omien osakkeiden hankinta						0
Tilikauden voitto					829	829
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	98	4	1 527	273	4 976	6 877

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Milj. e	2013	2012
Emoyhtiö		
Tilikauden voitto	829	737
Kertyneet voittovarot	4 146	4 158
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Yhteensä	6 775	6 695

12 Osakepääoma

Tiedot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 34 Oma pääoma.

13 Muut velat

Milj. e	2013	2012
Lunastamattomat osingot	26	24
Johdannaiset	7	9
Johdannaisten vakuudet	47	78
Muut	0	0
Yhteensä	81	111

14 Siirtovelat

Milj. e	2013	2012
Siirtyvät korot	34	34
Johdannaiset	10	11
Muut	21	15
Yhteensä	66	60

Tuloveroja koskevat liitetiedot

15 Laskennalliset verosaamiset ja velat

Milj. e	2013	2012
Laskennalliset verosaamiset		
Tappiot	15	18
Jaksotuserot	0	0
Käyvän arvon rahasto	0	0
Yhteensä	15	18
Laskennalliset verovelat		
Jaksotuserot	0	-0
Käyvän arvon rahasto	-1	-0
Yhteensä	-1	-0
Yhteensä netto	14	18

Vastuositoumuksia koskevat liitetiedot

16 Eläkevastuut

Sampo Oyj:n henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varmassa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiössä.

17 Vuokravastuut

Milj. e	2013	2012
Yhden vuoden kuluessa	1	1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	2	3
Yhteensä	3	4

18 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	2013	2012
Merkintäsitoumukset	1	1
Annetut sitoumukset yhteensä	1	1
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	-	-
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	-	-

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

19 Henkilöstön lukumäärä

Milj. e	2013 Tilikautena keskimäärin	2012 Tilikautena keskimäärin
Kokoaikainen henkilöstö	51	51
Osa-aikainen henkilöstö	2	2
Määräaikainen henkilöstö	3	3
Yhteensä	56	55

20 Johdon palkat ja palkkiot

Tuhatta euroa		2013	2012
Konsernijohtaja	Kari Stadigh	3 530	2 454
Hallituksen jäsenet			
Björn Wahlroos		160	160
Anne Brunila		80	80
Jannica Fagerholm		80	-
Adine Grate Axén		80	80
Veli-Matti Mattila		80	80
Eira Palin-Lehtonen		80	80
Per Arthur Sørli		80	80
Matti Vuoria		100	100

Eläkesitoumukset

Konsernijohtajan eläkeikä on 60 vuotta, jolloin eläke-etuus on 60 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta.

21 Toimitusjohtajaan, tämän sijaiseen sekä hallituksen jäseniin liittyvät eläkekulut

Tuhatta euroa	Lisäeläke- turva	Lakisääteinen eläke	Yhteensä
Tilikauden aikana aiheutuneet eläkekulut			
Hallituksen puheenjohtaja	-	-	-
Muut hallituksen jäsenet	-	-	-
Konsernijohtaja ¹⁾	1 583	132	1 715
Konsernijohtajan sijainen	-	-	-
Entiset hallituksen puheenjohtajat			
Kalevi Keinänen ²⁾	40	-	40
Entiset konsernijohtajat			
Harri Hollmen ³⁾	86	-	86
	1 709	132	1 841

1) Konsernijohtajalla on voimassa olevan toimitusjohtajasopimuksen mukaisesti mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60 vuotta täytettyään, jolloin eläke-etuus on 60 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta. Eläkkeeseen oikeuttavaan palkkaan sisältyvät kiinteä palkka, luontoisetuudet, loma-ajan palkka sekä lyhytaikaiset kannustinpalkkiot, ja se määritellään siten, että neljästä viimeisestä täydestä työvuodesta jätetään paras ja huonoin vuosi pois ja lasketaan jäljelle jääneiden kahden työvuoden keskimääräinen palkka. Nykyisin voimassa olevan toimitusjohtajasopimuksen mukaisen etuusperusteisen lisäeläkesopimuksen tilalle solmitaan 1.1.2016 alkaen maksuperusteinen lisäeläkesopimus, jonka vuosikustannukset Sammolle ovat 400 000 euroa.

2) Ryhmäeläkevakuutus, jossa eläkeikä on 60 vuotta ja eläke-etuus 66 prosenttia TyEL:in mukaisesta palkasta. Tilikauden kulu liittyy vuosittaiseen TyEL indeksitarkistukseen.

3) Ryhmäeläkevakuutus, jossa eläkeikä on 60 vuotta ja eläke-etuus 60 prosenttia TyEL:in mukaisesta palkasta. Tilikauden kulu liittyy vuosittaiseen TyEL indeksitarkistukseen.

Osakeomistuksia koskevat liitetiedot

22 Osakeomistukset 31.12.2013

Yhtiön nimi	Omistus- osuus-% *)	Osakkeiden kirjanpito- arvo milj. e
Saman konsernin yritykset		
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB, Tukholma Ruotsi	100	1 886
Henkivakuutustoiminta		
Mandatam Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki Suomi	100	484
Muu toiminta		
Sampo Capital Oy, Helsinki Suomi	100	1

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 12. päivänä helmikuuta 2014

Sampo Oyj

Hallitus

Anne Brunila

Adine Grate Axén

Jannica Fagerholm

Eira Palin-Lehtinen

Per Arthur Sørlie

Veli-Matti Mattila

Matti Vuoria

Björn Wahlroos

Kari Stadigh

Hallituksen puheenjohtaja

Konsernijohtaja

Tilintarkastuskertomus

Sampo Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Sampo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2013. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai

toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tarkastusvaliokunnan toimeksiannon perusteella annettavat lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 26. helmikuuta 2014

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Heikki Ilkka
KHT

Kalenteri ja yhteystiedot

269 Tulostiedottaminen ja yhtiökokous 2014

270 Yhteystiedot

Tulostiedottaminen ja yhtiökokous 2014

Sampo julkaisee vuonna 2014 kolme osavuosikatsausta. Osavuosikatsaukset sekä katsauksia täydentävät esitysaineistot ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/tulos. Sivustolla on myös Sammon julkaisemat pörssi- ja lehdistötiedotteet, kuukausittain päivitettävä omistajaluettelo sekä muuta sijoittajainformaatiota.

Sampo Oyj:n varsinainen yhtiökokous järjestetään huhtikuussa.

Yhtiökokous

Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä

10.4.2014

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen päättyy

15.4.2014

Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua 13.2.-15.4.2014 klo 16 asti:

- Internetissä osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous
- Puhelimitse numeroon 010 516 0028 arkisin klo 9.00-16.00
- Faksilla numeroon 010 516 0719 tai
- Kirjeitse osoitteeseen Sampo Oyj, Osakaspalvelut, Fabianinkatu 27, 00100 Helsinki.

Yhtiökokous

24.4.2014

Sammon varsinainen yhtiökokous järjestetään 24.4.2014 klo 14 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden luettelointi aloitetaan klo 12.30.

Lue lisää yhtiökokouksesta internetissä osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous.

Osinko

Osingon irtoamispäivä

25.4.2014

Osingon irtoamisen jälkeen tehdyssä osakekaupassa osinko jää myyjälle.

Osingonmaksun täsmäytyspäivä

29.4.2014

Oikeus osinkoon on osakkeenomistajalla, joka osingon täsmäytyspäivänä on merkitty osakkeenomistajaksi yhtiön osakasluetteloon.

Osingonmaksupäivä

7.5.2014

Osavuositiedot

Osavuositiedot 1.1.-31.3.2014

7.5.2014

Osavuositiedot ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/tulos. Sammon pörssi- ja lehdistötiedotteet voit tilata sähköpostiisi osoitteessa www.sampo.com/tiedotetilaus.

Osavuositiedot 1.1.-30.6.2014

13.8.2014

Osavuositiedot 1.1.-30.9.2014

6.11.2014

Huomioithan, että viimeisimmän tiedon tapahtumien ajankohdista saat osoitteesta www.sampo.com/kalenteri.

Yhteystiedot

Sampo Oyj

Osoite

Sampo Oyj
Fabianinkatu 27
00100 Helsinki

Y-tunnus

0142213-3

Puhelin

010 516 0100

Rekisteröity kotipaikka

Helsinki

Sähköposti

etunimi.sukunimi@sampo.fi

Internetwww.sampo.com**Twitter**[@Sampo_plc](https://twitter.com/Sampo_plc)**Faksi**(09) 228 90 434 tai
010 516 0016**Konserniin kuuluvien yhtiöiden yhteystiedot**www.sampo.com/yhteydet

Sijoittajasuhteet

Jarmo Salonen

Johtaja, sijoittajasuhteet ja
konserniviestintä

Puhelin 010 516 0030
jarmo.salonen@sampo.fi

Peter Johansson

Talusojohtaja

Puhelin 010 516 0010
peter.johansson@sampo.fi

Johanna Tynkkynen

Viestintäpäällikkö

Puhelin 010 516 0067
johanna.tynkkynen@sampo.fi

Essi Nikitin

IR-päällikkö (äitiyslomalla)

Puhelin 010 516 0066
essi.nikitin@sampo.fi

Osakasneuvonta

Pirkko Rantanen

Palvelupäällikkö, osakasneuvonta

Puhelin 010 516 0068
Faksi 010 516 0719
pirkko.rantanen@sampo.fi

Konserniviestintä

Jarmo Salonen

Johtaja, sijoittajasuhteet ja
konserniviestintä

Puhelin 010 516 0030
jarmo.salonen@sampo.fi

Maria Silander

Viestintäpäällikkö, mediasuhteet

Puhelin 010 516 0031
maria.silander@sampo.fi

Päivi Walldén

Viestintäpäällikkö, julkaisut ja
verkkoviestintä

Puhelin 010 516 0049
paivi.wallden@sampo.fi

Carolina Orädd

Verkkoviestintäpäällikkö

Puhelin 010 516 0065
carolina.oradd@sampo.fi

Johanna Tynkkynen

Viestintäpäällikkö

Puhelin 010 516 0067
johanna.tynkkynen@sampo.fi

Maarit Kettunen

Verkkoviestintäpäällikkö

Puhelin 050 521 1201
maarit.kettunen@sampo.fi